

Årsmelding 2016

Sigdal kommune

Foto: Linda Torgersen

Innhold

INNLEDNING	4
1 GENERELLE PLANFORUTSETNINGER FOR SIGDAL	4
1.1 BEFOLKNINGSUTVIKLING	5
1.2 SYSSELSETTING, BOLIGBYGGING OG BEFOLKNINGSPROGNOSER	8
1.3 KOSTRA	9
2 ÅRSREGNSKAP, ÅRSBERETNING OG FINANSFORVALTNING	10
3 PLANOMRÅDE 1 SENTRALE STYRINGSORGAN OG POLITIKK	10
3.1 GENERELL INNLEDNING	10
3.2 REGNSKAP PLANOMRÅDE 1 SENTRAL STYRINGSORGAN/POLITIKK	11
1000 Politisk styring og kontroll.....	11
1100 Kontroll og revisjon.....	11
3.3 UTVALGTE FOKUSOMRÅDER PLANOMRÅDE 1	11
Prosjekter og tiltak, ordførers rolle og arbeid	11
4 PLANOMRÅDE 2 FELLESTJENESTER	13
4.1 GENERELL INNLEDNING	13
4.2 REGNSKAP PLANOMRÅDE 2, FELLESTJENESTER	14
1200 Administrativ ledelse (rådmannskontoret)	15
1201 Økonomiavdelingen	16
1202 Felles IT-systemer.....	18
1203 Personal/opplæring/velferdstiltak.....	18
1204 Andre administrative fellesfunksjoner.....	24
1800 Fellesutgifter	24
3250 Næringsstiltak	25
5. PLANOMRÅDE 3 OPPVEKST OG KULTUR	25
5.1 GENERELL INNLEDNING	25
5.2 REGNSKAP PLANOMRÅDE 3, OPPVEKST OG KULTUR.....	25
5.3 NØKKELTALL OPPVEKST I 2016.....	26
5.4 FELLES UTFORDRINGER OG MÅL, OPPVEKST OG KULTUR	28
5.5 TJENESTEOMRÅDENE INNEN OPPVEKST OG KULTUR	29
Grunnskolen.....	29
Skolelokaler	34
Skolefritidsordningen	34
Barnehagene.....	35
Førskolelokaler og skyss.....	41
Kulturskolen.....	41
Voksenopplæring.....	42
Kultur	42
Ungdomsarbeid.....	43
Biblioteket.....	44
Idrett og friluftsliv	46
Samfunnshus	46
Kino.....	47
Museum og Kunstnerhjem	47
Kunstformidling	48
Idrett.....	48
Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	49
Kulturkontoret.....	49
Andre tilskudd inkludert sang og musikk og 17. mai.	50
Samfunnshus/ kommunale kulturbygg	50
Ungdomshus vedlikehold/strøm /utleie.....	51

5.6 KOMMENTARER TIL TJENESTEOMRÅDER	51
1000 Politisk styring og kontrollorganer (oppvekst)	52
1200 Administrativ ledelse (oppvekst)	52
1203 Personal/opplæring og fellestiltak (oppvekst)	52
1210 Forvaltning av eiendommer (oppvekst)	52
2020 Grunnskolen	52
2220 Skolelokaler	53
2230 Skoleskyss	53
2150 Skolefritidsordningen	53
2130 Voksenopplæring	53
3830 Musikk og kulturskolen	54
8500 Statstilskudd flyktninger	54
2010 Barnehagene	54
2110 Styrket tilbud til førskolebarn	54
2210 Førskolelokaler og skyss	55
Kultur	55
1000 Politisk styring (Kultur)	55
1200 Administrativ ledelse (Kultur)	55
2310 Aktivitetstilbud barn og unge inkludert ungdomsrådet og MOT	55
3700 Bibliotek	56
3730 Kino	56
3750 Museum og kunstnerhjem	56
3770 Kunstformidling	56
3800 Idrett	56
3810 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	56
3850 Kulturkontoret	57
3851 Andre tilskudd inkludert sang/musikk og 17. mai	57
3860 Samfunnshus/ Kommunale kulturbygg	57
3861 Ungdomshus vedlikehold, strøm/utleie	57
3920 Tilskudd til livssynsorganisasjoner	57
5.7 PROSJEKTER KNYTTET TIL PLANOMRÅDE 3	58
Driftsprosjekter med egne bevilgninger	58
Investeringsprosjekter	58
6 PLANOMRÅDE 4 HELSE OG SOSIAL	60
6.1 GENERELL INNLEDNING	60
6.2 REGNSKAP PLANOMRÅDE 4, HELSE OG SOSIAL	62
6.3 STYRINGSDATA FOR PLANOMRÅDE 4, HELSE OG SOSIAL I 2016	64
6.4 FELLES UTFORDRINGER FOR HELSE- OG SOSIAL:	68
6.5 VIRKSOMHETENE INNEN HELSE OG SOSIAL	74
Forebyggende helse	74
Psykisk helse og rustjeneste	82
Legetjenesten	84
Kommunale tjenester i NAV	88
Barneverntjenesten	91
Tjenester til funksjonshemmede	92
Sigdalsheimen og Hjemmetjenesten	95
6.6 KOMMENTARER TIL TJENESTEOMRÅDENE	106
1000 Politisk styring og kontrollorganer	106
1200 Administrativ ledelse	106
1203 Personal/opplæring/velferdstiltak	106
1210 Forvaltning av eiendommer	107
2130 Voksenopplæring	107
2320 Helsestasjonen	107
2330 Forebyggende arbeid, helse og sosial	107
2332 Friskliv	108
2340 Aktiviserings- og servicetjenester for eldre og funksjonshemmede	108
2410 Legetjenesten	110
2411 Fysioterapi/Ergoterapi	112
2420 Sosial rådgiving og veiledning	112

2430 Tilbud til personer med rusproblemer	112
2440 Barneverntjeneste	113
2510 Barneverntiltak i familien.....	113
2520 Barneverntiltak utenfor familien.....	113
2531 HO Sigdalsheimen	114
2532 HO Bjørkekvisten.....	118
2540 HO til hjemmeboende funksjonshemmede	118
2541 HO til hjemmeboende	119
2542 HO Psykisk helse	122
2560 Tilbud om øyeblikkelig hjelp døgnopphold i kommunene.....	122
2611 Botilbud Sigdalsheimen.....	122
2612 Botilbud, Bjørkekvisten	123
2650 Kommunalt disponerte boliger	123
2730 Arbeidsrettede tiltak i kommunal virksomhet	125
2750 Introduksjonsordning flyktninger	125
2760 Kvalifiseringsprogrammet.....	126
2810 Ytelse til livsopphold.....	126
2830 Bistand til etablering og opprettholdelse egen bolig	126
2850 Tjenester utenfor ord. kom. ansv.område.....	127
8500 Statstilskudd flyktninger	127
6.7 OVERSIKT OVER BUNDNE DISPOSISJONSFOND PLANOMRÅDE 4	127
6.8 PROSJEKTER MED EGNE BEVILGNINGER	128
Investeringsprosjekter til og med 2016.....	128
Prosjekter i driftsregnskapet til og med 2016	129
Investeringsprosjekter 2017.....	129
Prosjekter i driftsregnskapet for 2017	130
Investeringsprosjekter 2018.....	130
Prosjekter i driftsregnskapet for 2018	130
Investeringsprosjekter 2019.....	130
Prosjekter i driftsregnskapet for 2019.....	130
Investeringsprosjekter 2020.....	131
Prosjekter i driftsregnskapet for 2020.....	131
Driftsprosjekter- og investeringsbehov 2017-2020	131
7 PLANOMRÅDE 5 NÆRING OG DRIFT	132
7.1 GENERELL INNLEDNING	132
7.2 PLANOMRÅDE 5, NÆRING OG DRIFT	133
7.3 KOMMENTARER TIL TJENESTEOMRÅDENE	134
1200 Administrativ ledelse.....	134
1300 Administrasjonslokaler	134
Drifts- og vedlikeholdsavdelingen.....	134
2650 Kommunalt disponerte boliger.....	135
2850 Tilskudd til private veier	135
3200 Bedriftsrenovasjon.....	136
3320 Kommunale veier.....	136
3400 Produksjon av vann	136
3450 Distribusjon av vann.....	137
3500 Avløpsrensing.....	137
3530 Avløpsnett/ innsamling av avløps vann	137
3540 Tømming av slamavskillere, septiktanker.....	137
3550 Renovasjon	138
Forvaltningsavdeling.....	139
3010 Plansaksbehandling.....	139
3020 Bygge-, delings- og seksjoneringsaker	139
3390 Beredskap mot brann (Brannvesen).....	139
3030 Kart og oppmåling.....	140
Landbrukskontoret	141
7.4 HOVEDKONKLUSJONER/RESULTATVURDERINGER	142

Innledning

Formålet med årsmeldingsarbeidet er at:

- Sektorene skal vurdere sin egen virksomhet og bruken av ressursene i forhold til de vedtatte mål/planer/budsjett.
- Gi grunnlag for å vurdere endringer, nye tiltak og omprioriteringer.
- Gi grunnlag for å vurdere effekten av de ulike tiltak samlet for kommunen.

Netto driftsresultat oppfattes som det sentrale resultatmålet for kommunene. Resultatet fremkommer av forskjellen mellom driftsinntekter og driftsutgifter inkludert finansposter. Resultatet i 2016 var kr 18.716.209. Det er 5,8 prosent av driftsinntektene, Vel 4 prosentpoeng over fylkesmannens normtall som for et par år tilbake ble redusert til 1,75 prosent. Korrigert for bruk av bundne driftsfond på kr 3,5 mill., avsetning til bundne driftsfond på kr 4,5 mill. og kursgevinst på kr 2,6 mill., så er *korrigert netto driftsresultat kr 15,1 mill.* I 2015 var korrigert netto driftsresultat kr 1,7 mill. og i 2014 kr 5,0 mill.

Sigdal kommune hadde i 2016 en skatteinngang på omlag 106,6 millioner kroner. Etter ordinære prognoser gjennom store deler av 2016 tok skatteinntektene seg kraftig opp mot slutten av året og endte 15,4 millioner over revidert budsjett. Vi innførte eiendomsskatt på boliger og fritids- i 2016 og her fikk vi inn kr 15,2 mill., omlag kr 0,3 mill. under budsjett. I tillegg kom eiendomsskatt på verker og bruk på 2,1 mill., kr 60.000,- over budsjett. Rammeoverføringer fra staten ble på 105,8 millioner mot et budsjett på 110,8. Nedgangen skyldes redusert inntektsutjevning på grunn av den gode skatteinngangen.

En faktor som også styrker resultatbildet er regnskapsføringen av innbetalt pensjonspremie. Gjeldende retningslinjer innebærer at det er differanse mellom hva som betales inn i pensjonspremie, og hva som regnskapsføres. Det regnskapsføres et lavere beløp enn det som faktisk betales inn. Det såkalte premieavviket er for Sigdal i 2015 på netto 2,8 millioner kroner. Dette bidrar positivt på årets resultat, men fremtidige resultat reduseres når disse kostnadene skal føres i regnskapet på kommende år i en amortisering.

Det har vært jobbet godt innenfor de ulike sektorene med å tilpasse seg rammene som råder i foregående år. I 2014 var mindreforbruket 1,1 millioner, mens man i 2015 kunne rapportere om et samlet mindreforbruk alle planområder totalt sett på 3,1 million. I 2016 har en svært stram økonomistyring på de to største planområdene medført et samlet mindreforbruk totalt sett på 4,1 millioner.

1 Generelle planforutsetninger for Sigdal

Innledningsvis i årsmeldingen har det vært vanlig å presentere noen overordnede styringsparameter og generelle måltall som gjelder for Sigdalsamfunnet, og hvordan disse utvikler seg over tid. I det følgende er det derfor oppdatert statistikk med bakgrunn i kommunenes rapportering, og generell statistikk i Statistisk Sentralbyrå (SSB) sine baser, fra virksomhetsåret 2015.

1.1 Befolkningsutvikling

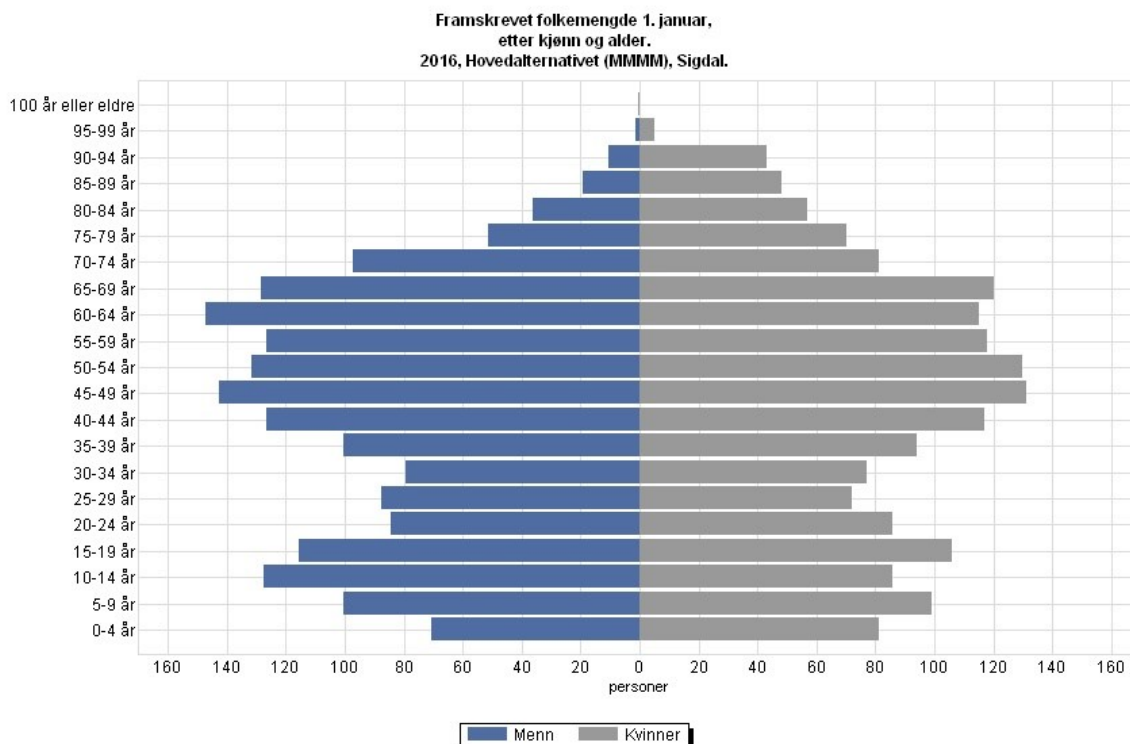
Befolkningsutviklingen i Sigdal viser følgende:

Pr 01.01 -	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Innbyggere	3524	3535	3538	3509	3520	3512	3502
Fødte	34	28	22	32	26	19	
Døde	32	35	60	41	53	49	
Fødselsunderskudd	2	-7	-38	-9	-27	-30	
Innflytting	137	117	142	162	149	175	
Herav innvandring	22	23	22	18	36	44	
Utflytting	128	107	133	142	130	155	
Herav utvandring	3	5	4	10	5	3	
Netto tilflytting	9	10	9	20	19	20	
Folkevekst	11	3	-29	11	-8	-10	

Totalt folketall i kommunen ble redusert med 10 i 2016. 2016 var i likhet med 2015 og 2013 nok et år hvor fødselsunderskuddet er utslagsgivende. Som man ser i tabellen over har det i hele perioden fra 2011 vært positiv tilflytting til Sigdal, hovedsakelig som følge av innvandring til Norge. Innvandringen til Norge preger folketallsutviklingen også nasjonalt. I 2013 hadde Sigdal det høyeste fødselsunderskuddet siden SSB's målinger tok til, med minus 38, 2015 og 2016 var nok to år med betydelig fødselsunderskudd.

Et annet forhold å merke seg er den generelle alderssammensetningen. Med utgangspunkt i en «befolkningspyramide» skulle man gjerne sett en større tilflytting av yngre mennesker, for å «normalisere» alderssammensetningen noe. Det vil kunne styrke forholdstallet «yrkesaktive vs ikke yrkesaktive» hvor Sigdal vil få utfordringer på sikt. Yngre innbyggere vil kunne gi flere barn i skoler og barnehager, hvor kommunen samlet sett har god kapasitet.

Fremstilt i en «befolkningspyramide» med aldersgrupper i femårig intervall fremstår bildet som følger (SSB 11168).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Framskriving av folkemengden med aldersfordeling, folkemengde etter alder i Sigdal kommune frem mot 2040.

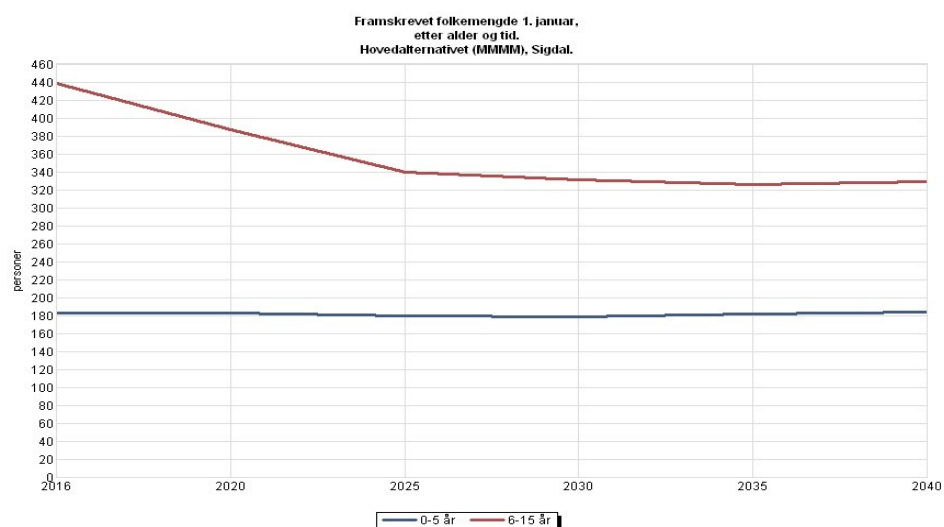
Framskrevet folkemengde						
år	0-5 år	6-15 år	16-66 år	67-79 år	80 år +	Totalt
2016	183	439	2236	435	219	3512
2020	183	387	2198	523	210	3501
2025	180	340	2156	574	237	3487
2030	179	331	2091	579	302	3482
2035	182	326	2023	556	376	3463
2040	184	329	1946	591	392	3442

Kilde: SSB 11168 MMMM Middel nasjonal vekst.

Beregningene er basert på forutsetninger om videre utvikling i fruktbarhet, dødelighet, nettoinnvandring og innenlands flytting. Det har vært kommunens uttrykte hovedmål å påvirke denne trenden positivt.

Uttrykt på annen måte kan det grafisk fremstilles slik for henholdsvis de yngste og de eldste aldersgruppene;

Antall barn i alder 0-5 år (blå) og alderen 6-15 år (rød)

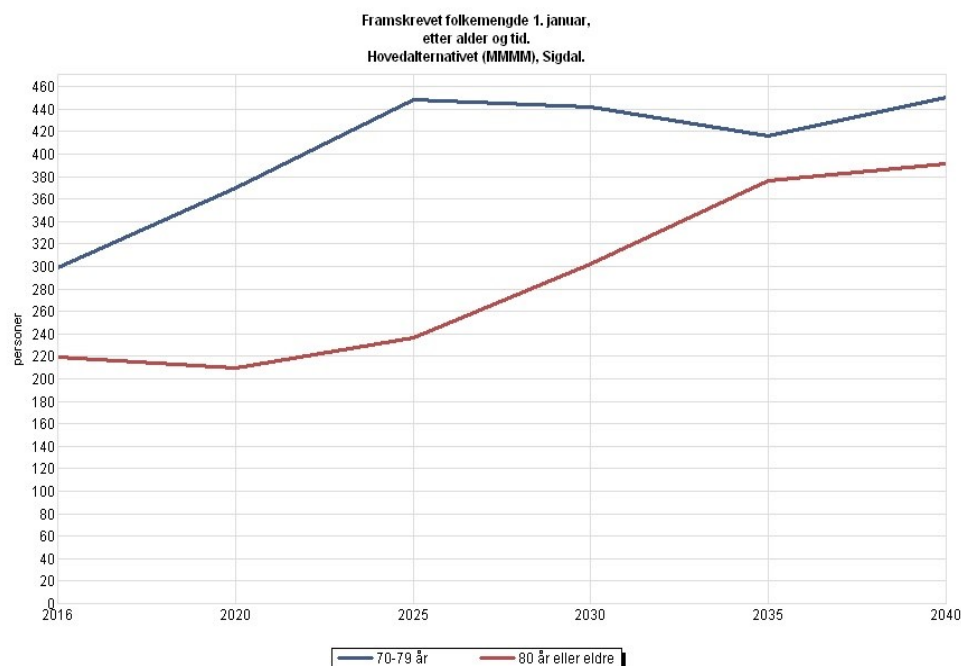

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Elevtallet har tidligere år ligget mellom 440 og 450 elever (aldersgruppa 6-15 år). Elevtallet i 2016/2017 er på 419, ti elever mindre enn i foregående år. Framskrivningen over viser at sum i de aktuelle aldersgrupper går kraftig ned de neste 8-10 år, for så å ligge temmelig flatt. Selv en beskjeden økning i tilflytting av barnefamilier til bygda vil kunne bidra svært positivt i dette bildet.

Vedr eldste delen av befolkningen.

Antall personer 70-79 (blå) og 80 år + (rød)

Kilde: Statistisk sentralbyrå

En framskriving av folketallet viser at antall personer over 80 år vil bli svakt redusert fram til 2020, mens antall eldre mellom 67 og 79 år vil øke kraftig. Fra 2020 blir det følgelig en kraftig økning av eldre over 80 år. I sum ser kommunen at den nedgangen som tidligere har vært forventet frem mot 2020 ikke inntreffer og at behovet for tjenester til disse aldersgruppene er i vekst allerede fra i dag av.

1.2 Sysselsetting, boligbygging og befolkningsprognoser

Antall registrerte ledige ved slutten av året.

Arbeidsledige (SSB 10593)

	2012	2013	2014	2015	2016
Menn	12	12	12	15	13
Kvinner	8	9	15	8	13
Totalt	20	21	27	23	26

De siste årene har arbeidsløsheten vært lav i Norge og særlig lav i Sigdal. Gjennomsnittlig for 2016 har 26 personer vært registrert som helt arbeidsledige. Det utgjør 2,8 %, mens landsgjennomsnittet var på 5,6 %. Dog har vi hatt en økning fra 2015. Generelt er det mer usikre tider på jobbmarkedet i hele landet, men Sigdal har ingen særskilte utfordringer i så måte.

Boligbygging

Et vesentlig mål for Sigdal kommune er å legge til rette for økt boligbygging. Dette fremkommer av vedtak i Kommunestyret, og i gjennom en lang rekke innspill og arbeidsmøter knyttet til kommuneplan og arbeid med “bo-lyst og bli-lystprosjektet.”

Arbeidet med å markedsføre Sigdal og gjøre det attraktivt som bosted har generelt fokus og det må arbeides videre med de tiltakene og initiativene som er tatt på disse områdene. Viktigste faktorer i dette arbeidet er god kommunikasjon, infrastruktur, arbeidsplasser og gode tilbud innenfor skole, helse og omsorg. Like fullt er det en kjensgjerning at slikt arbeid vanskelig kan gi seg utslag i flere innbyggere hvis man ikke samtidig får lagt til rette for vekst i boligmassen.

Boliger, bygningstype, tid (SSB 06265)

	2012	2013	2014	2015	2016
Enebolig	1 717	1 721	1 727	1 729	1 715
Tomannsbolig	45	45	51	51	52
Rekkehus, kjedehus og andre småhus	8	8	8	8	8
Boligblokk, bygning for bofellesskap mm.	134	134	142	144	167
Totalt alle boligtyper	1 904	1 908	1 928	1 932	1 942

Kilde SSB, antall boliger av ulik type siste femte år

Det er som nevnt grunn til spørsmål rundt noen av tallene i statistikken fra SSB, og om det ikke er en “treghet” i registrering som kanskje kan oppstå. Administrasjonen velger å presentere dette som er her, med de forbehold, mer for å kunne følge utviklingen av dette over tid i årene fremover.

1.3 KOSTRA

KOSTRA er et nasjonalt rapporteringssystem mellom stat og kommune. Systemet skal gi bedre grunnlag for analyse, planlegging og styring både sentralt og lokalt, herunder gi grunnlag for å vurdere om nasjonale mål oppnås. KOSTRA skal frembringe aktuell, relevant og pålitelig offisiell statistikk som både staten og kommunene kan dra nytte av. KOSTRA skal gi styringsinformasjon om ressursbruk, tjenesteproduksjon og målgrupper, og via dette vil det fremkomme størrelser på produktivitet, dekningsgrader og prioritering.

Mer informasjon og samtlige av tallene presentert nedenfor finnes på www.ssb.no/kostra. Her kan man også finne en lang rekke andre nøkkeltall, og se utviklingen over flere år.

De nye budsjettforskriftene gir store muligheter for lokale tilpasninger. Budsjettet kan vedtas med nettorammer på planområder. De nye budsjettforskriftene skal bidra til mer bevisst målstyring i kommunene i og med at mål og premisser skal knyttes opp til enhver bevilgning. Sigdal kommune rapporterte i henhold til forskrift om rapportering (KOSTRA) for første gang i regnskapsåret 2001. Når det gjelder nøkkeltallene har administrasjonen valgt å presentere tallene sammen med snitt for kommunene i Buskerud, samt landet for øvrig utenom Oslo. I denne sammenligningen bruker administrasjonen ikke kommunegruppa som Sigdal er plassert i.

Generelle nøkkeltall 2016 (grå felt er 2014 og 2015), (SSB 09397):

Nøkkeltall	Sigdal	Buskerud	Landet u/Oslo
Netto driftsresultat i prosent av bto driftsinntekter	5,8	3,6	4,0
Tilsv. 2015	1,7	2,7	2,7
Netto lånegjeld i kr pr. innbygger	38 947	38 414	57 482
Tilsv. 2015	36 978	35 698	54 211

Sett fra statelig side kan KOSTRA-tallene over tid antagelig bidra til å styrke oppfatningen om at en omlegging i inntektssystemet i 2011 har vært til det bedre. Midlene synes formentlig fra statlig hold å være bedre fordelt. Spørsmålet er om effekten og utslaget er for kraftig, når man ser det i lys av relativt store forskjeller fra 2010 til 2011, og fremover. Det er en kjensgjerning at svært mange kommuner har sett seg nødt til å innføre eiendomsskatt etter den omleggingen som kom, en utvikling som bare er forsterket senere år. Regjeringen har nå foreslått ett nytt inntektssystem for kommunene, og uavhengig av kommunereform og spørsmål knyttet til insentiv ordninger for større kommuner, så holder trenden frem. Det er krevende å klare seg på ordinær skatt og rammetilskudd for mindre og skattesvake kommuner, og da særlig i distriktene. Det er tydelige signaler om at man i større grad mener å måtte prioritere sentrale strøk med vekst i befolkning.

Netto lånegjeld pr. innbygger er definert som innlån minus utlån og ubrukte lånemidler delt på antall innbyggere. Netto lånegjeld pr innbygger i Sigdal viser nå en lavere økning enn de vi sammenligner oss med. De store investeringer i skole og pleie og omsorg er nå tilbakelagt. Det er svært tilfredsstillende å se at man igjen ligger betydelig under Landet u/ Oslo, og samtidig vite at de riktig store løftene er tatt, og at man kan drive bygg og anlegg med ordinært vedlikehold i minst 15 til 20 år fremover.

2 Årsregnskap, årsberetning og finansforvaltning

Årsregnskapet, med årsberetning presenteres som vedlegg til saken om årsmelding, og til selve "årsmeldingsdokumentet". Det er derfor ikke tatt inn tekst fra disse dokumentene her. I det følgende presenteres en nærmere gjennomgang av virksomhetene innenfor de 5 planområdene.

3 Planområde 1 Sentrale styringsorgan og politikk

3.1 Generell innledning

Planområde omfatter det sentrale politiske apparat med kommunestyre, formannskap, administrasjonsutvalg, eldreråd og ordfører.

Kommunestyrets og formannskapets møter

Antall møter:	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Adm.utvalget	8	7	5	6	6	7
Formannskap	7	8	6	10	10	11
Kommunestyret	9	8	6	6	10	6

Kommunestyre 2015-2019 medlemmer:

Arbeiderpartiet:

1. Kjell Tore Finnerud
2. Jan Midtskogen
3. Eli Svarverud
4. Karin Letmoli Ravnås

Senterpartiet:

1. Anne Kristine D. Norman
2. Torstein Aasen
3. Kari Johanne Foss
4. Lars Foss
5. Henrik Østbye Fremgård
6. Svein Jakob Hollerud
7. Knut Helge Kaugerud
8. Henrik O. Mørch

Høyre:

1. Bård Sverre Fossen
2. Frode Haugen
3. Hellig Kolbjørnsrud

Fremskrittspartiet:

2. Frode Borge

Venstre:

1. Runolv Stegane
2. Hilde Roland
3. Rune Kaino Nikolaisen
4. Marit Svarverud
5. Heidi Hübner

Formannskapet og administrasjonsutvalget 2015-2019:

Arbeiderpartiet:

Kjell Tore Finnerud

Høyre:

Bård Sverre Fossen

Senterpartiet:

Anne Kristine D. Norman
Torstein Asen
Kari Johanne Foss

Venstre:

Runolv Stegane
Hilde Roland

Ansattes representanter (adm.utvalg):

Britt Nymoen (Delta), Åse Lien (Fagforbundet) og Marianne Vatnebryn
(Utdanningsforbundet)

3.2 Regnskap Planområde 1 Sentral styringsorgan/politikk

		<i>Regnskap'16</i>	<i>Justert budsjett</i>	<i>Budsjettavvik</i>	<i>Opprin. budsj</i>	<i>Regnskap'15</i>
1000	Politisk styring og kontroll	2 463 599	2 153 300	-310 299	1 639 000	2 135 094
1100	Kontroll og revisjon	219 414	161 000	-58 414	161 000	22 969
1801	Eldreråd/overformynderi	24 896	23 000	-1 896	23 000	22 972
Sum for planområdet		2 707 909	2 337 300	-370 609	1 823 000	2 181 035

*) *Negativt fortegn angir merforbruk, positivt fortegn er mindreforbruk*

Planområde 1 Sentral styringsorgan/politikk har et merforbruk på kr 370 609, mot kr 38 298 året før.

1000 Politisk styring og kontroll

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
1 639 000	2 153 300	2 463 599

Tjeneste 1000 Politisk styring og kontroll viser et merforbruk på kr 310 299. Årsakene er et merforbruk på tapt arbeidsfortjeneste, annonsering og opplæring.

1100 Kontroll og revisjon

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
161 000	161 000	219 414

Tjeneste 1100 Kontroll og revisjon viser et merforbruk på kr 58 414. Årsakene er et merforbruk på tapt arbeidsfortjeneste og opplæring.

3.3 Utvalgte fokusområder planområde 1

Regionsamarbeidet i Midt-Buskerud

Det vises til egen årsberetning fra Regionrådet i Midt-Buskerud som vedlegg til denne årsmeldingen.

Prosjekter og tiltak, ordførers rolle og arbeid

Kommunestyret vedtok i 2011 at ordførers tid blant annet skal brukes til utviklingsoppgaver, eksisterende og ny næringsvirksomhet, etablering, vekst og utvikling, herunder kommuneplanlegging og næringsutvikling. Overordnede mål er vekst og utvikling av arbeidsplasser, boliger og folketall.

AKTIVITETER 2016:

Nedenfor er arbeidet i 2016 samlet under følgende hovedområder:

BO lyst og BLI lyst

Prosjektet ble startet i 2014 og avsluttet 2016. Følgende tiltak er gjennomført :Markedsføring av boligtomter, aktiv markedsføring av kommunen på Facebook, presentasjon av næringsliv på Facebook, avslutning fotokonkurranse #MittSigdal, MOT arbeid, kommuneplanprosess, oppfylt en “ungdoms drøm”.

#mittsigdal

Arbeidet med #mittsigdal startet august 2014. Utgangspunkt for prosjektet var Bo og Bli lyst, og fotokonkurransen #mittsigdal. Arbeidet resulterte i et tyvetalls avisoppslag, stor oppmerksomhet i lokalsamfunnet og 700 bilder som kan brukes til markedsføring, men også å vise samholdet og gleden som finnes i bygda.

Vertskapsrolle og velkomstarbeid.

Alle som flytter til Sigdal mottar brev på norsk og engelsk med informasjon om kommunen. Kommunen har en avtale med Posten /Bring-dialog om dette. Sigdal har en aktiv Facebook-side, som fungerer som informasjonskanal og dialog.

Fritidskommune

Reiseliv er viktig næring i Sigdal, og for mange er Sigdal «fritidskommunen», hvor hytteboere tilbringer stadig mer tid gjennom hele året. I 2016 arrangerte kommunen møte med representanter for hytte-vel-foreningene i tilknytning til vinterferieukene. Møtet var vellykket med god presentasjon og god dialog. Temaer for møtet var kommuneplanarbeid og eiendomsskatt. Kommunen informerte om prosessene så langt Vel-foreningene uttrykker tilfredshet med tilrettelegging, som løypepreparering. Det ble fulgt opp med tilsvarende møte på samme tid i 2017.

Næringsutvikling og næringsnettverk

Sigdal kommune har utviklingsavtale med Buskerud Næringshage, og avtalen og handlingsplan gjennomgås årlig. Ordfører vil påpeke viktigheten for kommunen av å ha et fagmiljø å rådføre seg med. Det er også viktig at kommunen har avtale med etablererveileder, slik at personer som henvender seg til kommunen, kan få videre hjelp og veiledning i å utvikle sine forretningsideer og sine bedrifter.

Næringslivet i Sigdal er organisert i ulike næringsforeninger og nettverk (Sigdal Industriforening, Sigdal og Eggedal Turistservice (SET), Prestfoss handels og næringsforening, Buskerud Næringshage og flere organisasjoner knyttet til landbruket. Felles arena for disse organisasjonene er Sigdal Næringsforum. Vi har hatt 5 møter i 2016, samt et «veimøte» der vi inviterte transportbransjen for dialog vedrørende fylkesvei 287 gjennom Sigdal og ny avkjøring til Sigdal i Åmot.

Etter omlegging av arbeidsgiveravgiften i 2007, har Sigdal fått kompensasjon for bortfall av ordningen med redusert arbeidsgiveravgift. Midlene blir utbetalt gjennom Buskerud fylkeskommune, og kommunen rapporterer om bruk av midlene gjennom fylkeskommunen. Sigdal industriforening har siden høsten 2015 hatt en dialog med kommunen og Buskerud næringshage for å se på muligheter for å bruke de resterende midlene på et 4-årig prosjekt for å styrke industrien; sikre eksisterende arbeidsplasser, og utvikle nye. Prosjektet skal styrke hele Sigdalsamfunnet; kalt «Sigdal utvikling». Prosjektplan «Sigdal utvikling» blei vedtatt i

kommunestyret i september 2016. Per Arne Lislien er ansatt som prosjektleder og begynte i jobben desember 2016. Ordfører har fulgt prosessen «Sigdal utvikling» gjennom 2016 og deltar på styringsgruppemøtene som observatør.

«Markedsdagen», som ble arrangert 18.06.16, med næringsliv fra bygda representert, var svært vellykket og skal gjentas. Planer for tilsvarende markedsdag i 2017 er klare.

Ordføreren har deltatt på møter i Prestfoss handels- og næringsforening og Industriforeningen. Ordføreren møter på frokostmøtene i Næringshagen, som samler deltakere fra næringslivet. Ordfører har vært på ca 15 bedriftsbesøk for å bli bedre kjent med bedriftene i bygda og lytte til hva som rører seg – og hvilke utfordringer som de enkelte har. Dette videreføres i 2017.

Bo- og arbeidsregion

Vår kommune er endel av en større bo og arbeidsregion. Fokus på tilrettelegging for nye boligtomter er viktigere enn noen gang i forhold til vårt ønske og visjon i samfunnsdelen i kommuneplan om befolkningsvekst. Arbeidet med arealdelen i kommuneplan har hatt fokus på å legge ut nok arealer til boligbygging. Ordfører har fulgt prosjektet på Norheimfeltet og de nye leilighetene vis a vis Sigdal Handelslag med stor interesse. Dette er viktige prosjekt for å få fart på boligbygging i kommunen.

Samferdsel og infrastruktur henger nøye sammen med næring og utvikling. Ordfører har hatt tett dialog med Statens vegvesen i forbindelse med opprusting av fv. 287 gjennom Strandgata i Åmot. Utbedringsarbeidet blei sluttført mai 2016. Det har vært flere møter mellom ordfører og Statens vegvesen og samferdselsavdelingen i fylkeskommunen for å få tatt igjen etterslep av fylkesveien gjennom bygda.

4 Planområde 2 Fellestjenester

4.1 Generell innledning

Planområdet omfatter sentraladministrasjonen med rådmannskontoret inkludert økonomikontoret. Fellestjenester ved kommunehuset med data-drift sentralbord/post er også med.

Overordna mål

Rådmannskontorets hovedmål er å samordne kommunens virksomhet for å utvikle kommunen mot de visjoner og mål kommunestyret har vedtatt.

Hovedutfordringer

2016 lanserte Sigdal kommune nye hjemmesider. I tillegg begynte forberedelsene til full elektronisk arkivsystem. Det har vært omfattende utskiftninger og oppgraderinger innenfor økonomissystem (herunder også lønn og personal), saks og arkivsystem og elektronisk saksdistribusjon de siste årene. Rådmannen har tidligere år rapportert at man over tid, med lav administrativ kapasitet, har pådratt seg et etterslep i å håndtere nødvendig utvikling av organisasjonen, blant annet på administrative rutiner, arkiv/informasjon og i kommuneplanarbeidet. Det er kontinuerlig søkt etter områder for å «jobbe smartere», frigjøre tid og finne fleksible løsninger for å kunne gjennomføre de aktivitetene og tiltak som kommunestyret og organisasjonen ønsker å prioritere. De siste to årene (2015 og 2016) har vært år hvor man har kommet noe i riktig retning på dette.

Digitalisering er en stor drivkraft for måten Sigdal kommune organiserer og leverer tjenester på. Det gir samtidig nye organisatoriske og styringsmessige utfordringer. Digitale løsninger og systemer må endres i takt med at teknologien og samfunnet endrer seg. Digitalisering dreier seg i stor grad om endring og fornyelse av tjenester, prosesser og arbeidsmåter. Ledelse, kultur og holdninger står sentralt. Det er et lederansvar å sikre at kommunen faktisk leverer merverdi gjennom digitaliseringsinitiativene som settes i gang. Digitalisering legger til rette for økt verdiskaping og innovasjon, og kan bidra til å øke produktiviteten. Det handler om å utvikle nye og bedre tjenester som er enkle og pålitelige.

Kommunen må planlegge for helhetlige og sammenhengende digitale løsninger for å møte innbyggernes og næringslivets behov, men også for å kunne utnytte digitale data i planlegging og oppfølging av egne tjenester på best mulig måte.

Rådmannen legger frem egen sak om digitaliseringsstrategi som vil danne grunnlaget for handlingsplaner på de ulike tjenesteområdene.

Ansatte må benytte effektive metoder og verktøy og involveres i å analysere egne arbeidsprosesser i praksis. Kommunen må være i stand til å drive kontinuerlig forbedringsprosesser.

Rådmannen legger frem egen sak om innføring av prosessverktøyet «LEAN» i Sigdal kommune.

Rådmannskontoret er inndelt i følgende tjenester.

4.2 Regnskap planområde 2, Fellestjenester

		<i>Regnskap'16</i>	<i>Justert budsjett</i>	<i>Budsjettavvik</i>	<i>Opprin. budsj</i>	<i>Regnskap'15</i>
1000	Politisk styring og kontroll	247	0	-247	0	960
1100	Kontroll og revisjon	519 400	520 000	600	520 000	449 800
1200	Administrativ ledelse	4 592 207	4 405 700	-186 507	4 024 000	3 966 577
1201	Økonomiavdelingen	3 649 715	3 460 800	-188 915	3 297 000	2 790 152
1202	Felles IT systemer	2 260 396	1 826 100	-434 296	1 797 000	2 048 994
1203	Personal/opplæring/velferd	960 871	947 200	-13 671	925 000	1 017 511
1204	Andre adm.fellesfunksjoner	241 820	327 000	85 180	327 000	280 315
1210	Forvaltning av eiendommer	3 248	0	-3 248	0	2 785
1800	Fellesutgifter	0	150 000	150 000	150 000	0
2020	Grunnskolen	8 037	34 500	26 463	0	5 332
2420	Sosial rådgivn og veiledning	-42 964	0	42 964	0	-11 768
2531	HO Sigdalsheim	-33	0	33	0	0
2541	HO Hjemmeboende	-44	0	44	0	0
2611	Botilbud Sigdalsheimen	-43 468	0	43 468	0	0
2830	Bist.etabl.oppretht.eg.bolig	0	0	0	0	0
3010	Plansaksbehandling (S)	501	40 600	40 099	0	0
3200	Kommunal næringsvirksomhet	1 188	0	-1 188	0	-3 737
3250	Næringstiltak	770 410	700	-769 710	0	1 700
3600	Miljøvern	0	0	0	0	0
3850	Kulturkontoret	2 000	0	-2 000	0	0
3851	Tilskudd andre kulturbygg	0	0	0	0	200 000
8800	Interne finansieringstransaksjoner	80 640	-30 949	-111 589	0	0
Sum for planområdet		13 004 173	11 681 651	-1 322 520	11 040 000	10 748 621

*) Negativt fortegn angir merforbruk, positivt fortegn er mindreforbruk

Planområde 2 Fellestjenester har et merforbruk på kr 1 322 520 mot et mindreforbruk i 2015 på kr. 141 614.

Rådmannskontoret

1200 Administrativ ledelse (rådmannskontoret)

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
4 024 000	4 405 700	4 592 207

Tjenesten har et merforbruk på kr 186 507,- som skyldes hovedsakelig høyere vikarkostnader og kontormateriell.

Rådmannskontoret har sekretariat for følgende utvalg: eldreråd, arbeidsmiljøutvalg, administrasjonsutvalg, formannskap og kommunestyre. Kontoret har også ansvar for selvstendige fagområder med dertil hørende tjenesteyting overfor publikum. Utover dette er rådmannskontoret ansvarlig for en rekke fellestjenester og koordinering av fellesfunksjoner.

Rådmannskontoret består av rådmannen, personalsjef og kontorphonale og sentralbord/resepsjon.

Rådmannskontoret har en samordnet funksjon, både utad og internt. Rådmannskontoret har spisskompetanse på enkelte fagområder, herunder, økonomi, edb og personal.

Ressurser til disposisjon

Rådmannskontoret har 5,3 årsverk fordelt på følgende stillinger:

- rådmann 1 årsverk
- kontor-/personalsjef 1 årsverk
- sekretær/saksbehandlere 3,3 årsverk

Fagpersoner ved rådmannskontoret innehar «spisskompetanse» innenfor sine fagområder, og yter service både utad mot politikere og innbyggere, og innad i organisasjonen.

Personalsjef fungerte som rådmann i 5 måneder, dette hadde konsekvenser for hvilke oppgaver personal fikk gjennomført i 2016.

Rådmannens internkontroll

Internkontroll er en lovpålagt, kommunal oppgave jf. Kommunelovens § 23,2. ledd. Internkontroll handler om virksomhetens interne styring og egenkontroll. Det er et ledelsesverktøy for styring og utvikling av den daglige drift som har vist seg nyttig i virksomheter som innebærer risiko. Hensikten med internkontroll er kvalitetsforbedring, og oppfølging for bedre å kunne prioritere ressurser og innsats for å redusere risiko, øke kvaliteten og gi bedre politisk og administrativ styring.

virksomheter. Det har ligget til personalkontoret å forestå den overbyggingen som er påkrevet, og ivareta nødvendig rapportering innenfor bla arbeidsmiljøutvalg.

Folkehelsearbeidet

Gjennom god planlegging og tilrettelegging kan kommunen bidra til å bedre folkehelsen. Et godt miljø kan fremme helse, for eksempel ved å oppmuntre til fysisk aktivitet og sosial

kontakt. Motsatt kan omgivelsene våre begrense mulighetene for aktivitet og opplevelse, samt påføre oss ulike fysiske belastninger.

Sigdal kommune har ikke tidligere utnevnt en egen folkehelsekoordinator, men rådmannen vil prioritere dette i 2017. Rollen bør være tett på/eller inkludert i rådmannens ledergruppe, og ha ansvaret for å ivareta folkehelse på tvers av sektorer. Et tverrfaglig fokus på folkehelse søkes ivaretatt i rådmannens ledermøter. Sigdal kommune har i sin planstrategi folkehelse som ett av fokusområdene. Dette står til målsetting om å skape et attraktivt og godt lokalmiljø, hvor innbyggere generelt har det bra, samt at utvikling i folkehelse også virker direkte inn på kommunens økonomiske situasjon, og med det, forutsetningen for å gi et godt og bredt tilbud til befolkningen.

Rådmannen rapporterer årlig, i egen meldingssak til hovedutvalg og kommunestyre, Sigdal kommunes folkehelseprofil. Dette er et verktøy utarbeidet av Folkehelseinstituttet, for alle fylker og kommuner i Norge for å gi forutsetning for å måle utvikling i arbeid med folkehelsearbeidet. Sigdal har utfordringer innenfor tradisjonelle "helse og sykdomsparameter" i folkehelseprofilen, og scorer dårligere enn landsgjennomsnitt på hjerte- og karsykdommer (kolesterolsenkende legemidler) samt KOLS og astma, legemiddelbrukere. På den annen side har man positive resultater på levestandardparameter som arbeidsledighet- og familieforhold. Kommunens innbyggere har få personskader behandlet i sykehus, og scorer bedre enn landsgjennomsnitt på psykisk helse.

Det tradisjonelle folkehelsearbeidet igjennom kommunens primære tjenester innenfor "frisk-livsarbeid", helsestasjon, fysioterapi og legetjenester er nærmere beskrevet under Helse og sosial

Rådmannens ledergruppe arbeider med kommuneplan, i tråd med vedtatt planstrategi, og forsøker blant annet å legge til rette for en sentrumsutvikling i Prestfoss som imøtekommer de forholdene som påpekes over. Arbeid med gangsti, turmuligheter og tilretteleggelse av uteområder og møteplasser har prioritet.

Tverrfaglig samarbeid, barnehager, skole og helsesektor, med fokus på barn og unge, er viktig og langsiktig folkehelsearbeid.

Merking og markedsføring av stier og løyper, støtte til organisert og uorganisert lek og idrett er andre områder som søkes ivaretatt fra administrativ ledelse i kommunen.

Sigdal kommune deltar i "Rask psykisk helsehjelp" ved Modum Bad. Dette er et lavterskeltilbud knyttet til psykiske utfordringer og er viktig, forebyggende folkehelseiltak.

Økonomiavdelingen

1201 Økonomiavdelingen

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
3 297 000	3 460 800	3 649 715

Tjenesten har et merforbruk på kr 188 915. Dette skyldes hovedsakelig permisjon ved avdelingen hvor vi har vært nødt til å kjøpe tjeneste ved årsavslutningen av regnskapet for 2015.

Økonomiavdelingens skal foreta utlønning, fakturering, regnskapsføring og budsjettering for alle kommunale institusjoner, herunder økonomiplan. Økonomiavdelingen skal også innføre kommunale krav, skatter og avgifter, samt veilede, foreta kontroll og ettersyn hos kommunens arbeidsgivere.

Overordnet mål

Økonomiavdelingen skal bidra til en effektiv økonomistyring og skatte- og avgiftsinnsfordring. Avdelingen skal være et tjenesteytende og et kontrollerende organ overfor næringslivet og bygdas innbyggere.

Bruk av ressurser med resultatvurdering

Økonomiavdelingen har i 2016 hatt i snitt 4,0 årsverk. I begynnelsen av året kjøpte vi økonomitjenester fra Agenda Kaupang mens en av de ansatte hadde svangerskapspermisjon. Ved slutten av året fikk vi tilsatt en vikar under en tilsvarende permisjon. Det har vært kjøpt skatteoppkrever-tjenester av Skatteoppkreveren i Øvre-Eiker, mens arbeidsgiverkontroll har vært gjennomført av Kongsberg kommune.

Bemanningen er styrket med 0,6 stillingshjemmel som skal foreta behandlingen av eiendomsskatten som vi innførte i 2015. Det ligger ennå store oppgaver foran oss for å få gått igjennom eiendomsmassen i kommunen og se om vi fakturere alle eiendommene. For øyeblikket kjøper vi hjelp til innfordringen, men etter hvert som vi kommer ajour med eiendomsskatten er det tenkt at vi overtar største delen av innfordring selv. Dog har vi maktet å ta en gjennomgang av gamle restanser og derav har vi utgiftsført om lag kr 693 000 grunnet foreldelse av kravene.

Konklusjon

Regnskapet for 2016 ble avlagt og rapportert til KOSTRA innen den formelle fristen. Innfordring av kommunale krav er tilfredsstillende. Regnskap og utlønning har blitt utført til rett tid. Når det gjelder skatteområdet vises det til egen årsmelding.

- Investeringer på området har vært innføring av nye moduler i økonomisystemet vårt.

Utfordringer i 2016

I 2013 anskaffet Sigdal kommune, i samarbeid med 4 nabokommuner, et nytt økonomi-, lønn- og personalsystem. Nytt system ble satt i drift fra og med 01.01.2014. 2015-2016 er år hvor kommunen merker det jobbes smartere med systemet og klarer å ta flere av funksjonene i bruk. Det er fortsatt løsninger som kan tas i bruk som vil gjøre hverdagens arbeidsrutiner enklere. På grunn av ressursituasjonen må det planlegges for å ta i bruk løsningene systemet gir oss mulighet til. Samtidig som prosjekter skal gjennomføres skal også de daglige oppgaver gjøres. Felles økonomi-, lønn- og personalsystem gir muligheter til å ha et utvidet samarbeid på økonomiområdet med Modum, Krødsherad, Hole og Ringerike kommune.

En annen utfordring i 2016 er at Sigdal kommune har vært uten økonomisjef til mai 2016. Det ble lyst ut et vikariat to ganger, men det kom ingen kvalifiserte søkere. Situasjonen ble delvis løst ved innleid konsulentbistand fra Agenda Kaupang. Bistanden ble leid inn i forbindelse med årsavslutning.

1202 Felles IT-systemer

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
1 797 000	1 826 100	2 260 396

Regnskapet viser et merforbruk på kr 434 296,- mot et merforbruk på kr. 96 729 i 2015. Merforbruket skyldes i hovedsak at man har underbudsjettet kjøp fra kommuner.

Tjenesteområdet omfatter kommunens felles IT-system og nett, samt software for felles programvare (saksbehandling og økonomi). Herunder kommer også materiell, lisenser, vedlikehold av programvare, opplæring på ny programvare og opplæring av nøkkelpersonell.

Hovedutfordringer på tjenesteområdet

- Følge med i utviklingen med tanke på jevnlig oppgradering av utstyr og programvare.
- Fortløpende heving av brukernes kompetanse slik at kommunens ansatte får utnyttet rutiner og systemer.
- Følge opp IT-samarbeidet i Modum, Krødsherad og Sigdal

Hovedkonklusjoner

- IT-samarbeidet med Modum, Krødsherad kommuner og Ringerike kommune effektiviserer arbeidet med oppgradering og vedlikehold av felles programvare. Innføring av nytt økonomisystem som driftes av Ringerike kommune har gitt oss nye samarbeidsmuligheter, men også nye kommunikasjonsløsninger som skal vedlikeholdes.

Personalavdeling

1203 Personal/opplæring/velferdstiltak

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
925 000	947 200	960 871

Tjenesten har et merforbruk på kr 13 671 mot kr 124 342 i 2015 og kommenteres ikke ytterligere.

Kort beskrivelse av tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter overordnet personalforvaltning og organisasjon. Videre kommer sekretariatsfunksjoner for administrasjonsutvalg, arbeidsmiljøutvalg, oppfølgingsutvalg og underutvalg under dette området. Hovedtillitsvalgte fra Delta og Fagforbundet lønnes fra området, tilsvarende 0,6 årsverk. Tjenesteområdet for personal/opplæring/velferd skal dekke rekrutteringskostnader, felles velferdsmidler og overordnet opplæring og utvikling samt OU-midler og medlemskontingent til KS.

Overordnet mål/visjon

Sigdal kommune skal ha en funksjonell infrastruktur slik at de menneskelige ressursene kan rettes mot utadrettet service og tjenesteyting.

Sigdal kommune har formulert overordnede mål og hovedutfordringer som medfører at kommunen skal utføre ulike oppgaver og tjenester overfor innbyggerne og andre. En forutsetning for effektiv og rasjonell oppgaveløsning og tjenesteyting er at organisasjonen har

en funksjonell «infrastruktur». Med «infrastruktur» mener en i denne sammenheng blant annet:

- riktig mengde personale
- riktig kompetanse
- effektive og brukervennlige rutiner
- tilpasset utstyr/hjelpemidler/lokaler
- samarbeid og medbestemmelse
- en kultur som fremmer trivsel og arbeidsglede
- fleksibilitet og samhandling på tvers av sektorer

Administrasjonen mener at med en funksjonell infrastruktur vil ressurser frigjøres (tid) til mer oppgaveløsning og tjenesteyting.

Personalressurser

Årsverk pr. 31.12.16 var på 261,28 fordelt på ca. 380 medarbeidere. Dette inkluderer ikke ekstravakter.

Sykefraværet lå i 2016 på 6,2 prosent, en økning på 0,2 prosentpoeng fra 2015 (6,0 prosent).

Utviklingsoppgaver

Fra 1.1.2014 tok Sigdal kommune i bruk økonomi-, lønn- og personalsystemet Visma. Samtidig tok kommunen i bruk oppgradert versjon av kommunens arkivsystem ESA. Visma er et felles prosjekt med kommunene Modum, Krødsherad, Hole og Ringerike, og ESA er felles med Modum og Krødsherad. Dette har åpnet opp for mer samarbeid innen områdene systemene dekker i disse kommunene. I tillegg gir det mulighet for en digital utvikling.

I februar 2016 ble ESA ytterligere oppgradert og samtidig ble Sigdal kommune full elektronisk på arkiv. Videreutvikling på dette området er å ta i bruk SvarInn/SvarUt funksjon fra våren 2017.

Videre utviklingsarbeid innen lønns- og personalsystemet Visma er å ta i bruk elektronisk rekruttering. Dette starter våren 2017.

Sigdal kommune har ikke lenger eierskap i IKA Kongsberg, men har inngått avtale med Forvaltningssenteret AS for fjernarkivering av kommunens eldre arkivmateriale. Det var ved utgangen av 2014 satt bort 49 hyllemeter med eldre arkivmateriale til Forvaltningssenteret AS. I løpet av 2015 og 2016 er det ikke tilført nye hyllemeter av arkivmateriale.

Likestilling i Sigdal kommune

I følge likestillingsloven § 1a, 3. ledd og kommunelovens § 48-5, plikter Sigdal kommune å redegjøre for likestilling i kommunen.

Tradisjonelt er arbeidsmarkedet i kommunal virksomhet kjønnsdelt. Sigdal kommune som arbeidsplass er sterkt kvinnedominert med tradisjonelle delinger ved at flest kvinner jobber i helse- og sosial og flest menn jobber i teknisk sektor. Helse- og sosial er den største arbeidsplassen i kommunen. Innenfor oppvekstsektoren og skolene har man også sett at antall mannlige lærere har hatt tilbakegang over flere år. Kommunen har fortsatt noen menn ansatt i skolene, selv om det også i denne sektoren er flest kvinnelige ansatte.

Lederlønningene i kommunen er konkurransedyktige. Ved ansettelse av nye ledere har lønnsnivået blitt hevet, dette gjelder ved ansettelse av nye både mannlige og kvinnelige ledere. Opprettelse av skjevheter i lønn er gjennomført over flere år, og administrasjonen ser færre utfordringer på dette området nå, enn tidligere.

Andel ansatte kvinner i kommunen

Tall pr. 31.12.16

Kvinneandel antall ansatte	2012	2013	2014	2015	2016
Rådmannens ledergruppe	62,5%	66,6%	62,5%	62,5 %	57,4 %
Tjenesteledere/avd. ledere	70,6%	57,1%	76,5%	75,0 %	66,0 %
Høyskole m/tilleggsutd.	100%	100,0%	100,0%	100,0 %	100,0 %
Høyskole	86,0%	86,2%	91,3%	91,3 %	88,7 %
Fagarbeider/hjelpepleier	86,2%	87,1%	79,6%	78,8 %	87,7 %
Ufaglærte	95,5%	100,0%	97,6%	97,6 %	96,5 %
Pedagogisk personale	76,6%	78,7%	85,1%	91,3 %	91,5 %

Rådmannens ledergruppe:

Det er 4 kvinner og 3 menn i rådmannens ledergruppe.

Tjenestestedsledere/avdelingsledere:

Det er 14 mellomledere i kommunen hvorav 11 er kvinner. Blant kvinnene er det 1 som jobbet deltid i 2016. Kvinnelig leder jobber frivillig deltid pga. omsorgspermisjon for barn.

Høyskole +:

I 2016 er det 4 ansatte i denne gruppa og det er kun kvinner.

Høyskole:

Det er 62 ansatte i denne gruppa og av disse er 60 kvinner. Det høye antallet kvinner skyldes kvinnedominerte områder innen kommunal virksomhet som sykepleie og fysioterapi.

Fagarbeider//hjelpepleier:

Her er det 116 ansatte og 102 av disse er kvinner. Forholdet er stabilt sammenlignet med tidligere år. Kvinnedominansen skyldes kvinnedominerte områder innen pleie- og omsorg i kommunen.

Ufaglærte:

Her er det 77 ansatte og i 2015 var 80 ansatte i gruppen kvinner.

Pedagogisk personale:

Her er det 46 ansatte og 42 av disse er kvinner. Kommunen ser tendensen til at mannlige lærere har blitt erstattet med kvinnelige lærere ved ny rekruttering. Det har de siste årene vært en del utskifting av undervisningspersonale ved skolene i Sigdal og kommunen har tidligere år klart å rekruttere noen nye mannlige lærere. Tendensen i rekrutteringen er at det blir færre menn blant søkerne og undervisningspersonalet.

Gjennomsnittslønn fordelt på kjønn

Tall pr. 31.12.16

Ved beregning av gjennomsnittlig årslønn er det tatt utgangspunkt i årslønn etter 100% stilling.

Gjennomsnittslønn	2012	2013	2014	2015	2016
Rådmannens ledergruppe	Kr. 588 313	Kr. 592 988	Kr. 613 237	Kr. 643 487	Kr. 698 000
Kvinner	Kr. 558 000	Kr. 552 900	Kr. 550 740	Kr.615 780	Kr.651 000
Menn	Kr. 638 833	Kr. 713 250	Kr. 675 733	Kr.689 667	Kr.760 666
Tjenestestedsledere	Kr. 493 247	Kr. 518 793	Kr. 563 269	Kr. 554 262	Kr. 600332
Kvinner	Kr. 495 600	Kr. 536 363	Kr. 562 113	Kr.544 567	Kr. 587 957
Menn	Kr. 487 600	Kr. 495 367	Kr. 564 425	Kr. 583 350	Kr. 617 657
Høyskole m/tilleggsutdanning	Kr. 455 933	Kr. 459 900	Kr. 476 600	Kr.493 580	Kr.493 440
Kvinner	Kr. 455 933	Kr. 459 900	Kr. 476 600	Kr. 493 580	Kr. 493 440
Menn	Kr. 0	Kr. 0	Kr. 0	Kr. 0	Kr. 0
Høyskole	Kr. 364 647	Kr. 421 790	Kr. 434 595	Kr. 403 029	Kr. 436 180
Kvinner	Kr. 423 765	Kr. 418 929	Kr. 410 302	Kr.387 163	Kr.430 215
Menn	Kr. 444 000	Kr. 442 629	Kr. 458 887	Kr.459 331	Kr.482 904
Fagarbeider/hjelpepleier	Kr. 364376	Kr. 366 480	Kr. 378 858	Kr. 391 997	Kr. 385 059
Kvinner	Kr. 362 763	Kr. 362 966	Kr. 376 386	Kr. 386 531	Kr. 386 505
Menn	Kr. 374 524	Kr. 369 995	Kr. 388 500	Kr. 412 355	Kr.374 740
Ufaglærte	Kr. 310 445	Kr. 335 370	Kr. 314 947	Kr.329 971	Kr. 358 447
Kvinner	Kr. 309 214	Kr. 335 370	Kr.346 143	Kr.330 653	Kr. 358 431
Menn	Kr. 336 300	Kr. 0	Kr.283 750	Kr.274 700	Kr. 358 833
Pedagogisk personale	Kr. 491913	Kr. 466 121	Kr.478 971	Kr. 488 790	Kr. 510 005
Kvinner	Kr. 439808	Kr. 459 759	Kr.474 985	Kr.466 405	Kr. 498 015
Menn	Kr. 485 709	Kr. 489 660	Kr.482 957	Kr. 511 175	Kr. 513 518

Rådmannens ledergruppe:

Gjennomsnittslønn er økt med kr. 54 513,- fra 2015 til 2016. Mannlige ledere ligger høyere i gjennomsnittslønn enn kvinnene, dette skyldes i stor grad rådmannens lønn. Ledergruppen består pr. 31.12.16 av 4 kvinner og 3 menn. Lønnsgapet i 2016 mellom kjønnene er på kr. 109 666,- , dette er en nedgang i lønnsgapet fra 2015 som var på kr. 73 887,-.

Tjenestestedsledere:

Gjennomsnittslønn er økt med kr. 46 070,- fra 2015 til 2016. I 2016 har kvinner i denne gruppa kr. 29 700,- i snitt lavere lønn enn menn. Dette er en nedgang i lønnsgapet fra 2015 som var på kr. 38 783,-.

Høyskole m/tilleggsutdanning:

Gjennomsnittslønn har gått ned med kr. 140,- fra 2015 til 2016. Siden 2010 har det kun vært kvinner i denne gruppa.

Høyskole:

Gjennomsnittslønnen har samlet økt med kr. 33 151,- fra 2015 til 2016. Gapet (til fordel menn) i lønn mellom kvinner og menn i denne gruppen er på kr. 52 689,- i 2015. Dette er en nedgang i lønnsgapet fra 2015 på kr. 72 168,-.

Faglærte:

Gjennomsnittslønnen har økt med kr. 21 215,- fra 2015 til 2016. Fagarbeidere er en gruppe med overvekt av kvinner. Rollene er veldig tradisjonelt inndelt. De fleste menn jobber som vaktmestere/vedlikeholdsarbeidere, men det er noen unntak som jobber i pleie- og omsorg og på kjøkkenet på Sigdalsheimen. Menn ligger høyere i gjennomsnittslønn enn kvinner i denne gruppa. I 2016 ligger kvinner høyere i lønn enn menn, med kr. 11 765,- høyere lønn.

Ufaglæte:

Gjennomsnittslønn har økt med kr. 28 476,- fra 2015 til 2016. I 2016 har kvinner noe mindre lønn enn menn, kr. 403,-. I 2015 lå menn i denne gruppa under kvinners lønn med kr. 55 953,-.

Pedagogisk personale:

Gjennomsnittslønn har økt med kr. 21 215,- i 2016. I 2016 har kvinner i denne gruppa kr. 15 503,- i snitt lavere lønn enn menn. Dette er en nedgang i lønnsgapet fra 2015 hvor gapet var 44 770,-. Lønnsgapet skyldes at de fleste mannlige lærere i Sigdal har maks Av de nye lærerne som kommer inn er det fleste kvinner og mange befinner seg lavere på ansiennitetsstigen.

Generelt:

Gruppen med størst lønnsforskjell mellom kvinner og menn er rådmannens ledergruppe. Det er en ansattgruppe hvor kvinner har høyere lønn enn menn, dette er i gruppen faglærte.

Likestilling mellom yrkesgrupper som har like lang utdanning

I det sentrale lønnsoppgjøret ble det igangsatt en prosess for å utjevne lønnsforskjeller mellom utdanningsgrupper med like lang utdanning. Det er lagt opp til at forskjellen skal utjevnes i løpet av 2016 og 2017. Fra lønnsoppgjøret 2017 skal det være slutt på at det er en skjevhet i lønn for lærere med 3-års utdanning og andre høyskoleutdannede yrkesgrupper i kommunen med 3-års utdanning (eks. sykepleiere, fysioterapeuter m.m.).

Dette er en utvikling sigdal kommune ønsker velkommen. Alle yrkesgrupper får også 16 års ansiennitet fra 1.5.2016.

Siden det over årene er forsøkt å rette opp skjevheter fra sentralt oppgjør, vil omleggingen føre til nye skjevheter i lønn som lokale lønnsforhandlinger fremover må ha med seg.

Deltid ufrivillig eller frivillig?

Sigdal kommune har mange kvinnelige ansatte som jobber deltid. Arbeidsgiver opplever at dette er frivillig deltid da de søker om permisjon fra sine stillinger som i utgangspunktet er hel- eller større deltidsstillinger. Bakgrunnen for de fleste permisjoner er omsorg for barn. I Sigdal er det fortsatt helt vanlig å ta ett eller flere år med ulønnet permisjon, etter svangerskapspermisjon, fra hele eller deler av stillingen pga. omsorg for barn. Arbeidsgiver ser at ved rekruttering av nyansatte er vi nødt til å lyse ut flere 100 prosent stillinger, og ser en klar forskjell på hva som er ønsket og uønsket deltid for de som i dag er ansatt i kommunen og hva som må tilbys for å knytte til oss nye ansatte. Ved ledige stillinger blir det utlyst internt så ansatte med ufrivillig deltid har mulighet til å utvide sine stillinger, det er overraskende få som søker på disse utlysningene. Det har tidligere vært foretatt en intern undersøkelse om ansatte hadde ufrivillig deltid i helse- og sosial. Resultatet da var at deltidsarbeidet var frivillig. Dette begrunner de selv med at de vil heller jobbe ekstravakter når det passer dem selv. Administrasjonen opplever at dette gir de ansatte fleksibilitet i forhold til arbeidssituasjonen.

Fra det sentrale lønnsoppgjøret 2016 blir det lagt vekt på å fremme en heltidskultur. Hvordan Sigdal kommune skal få til det er foreløpig usikkert, da dette også har røtter i en likestillingsdebatt og tradisjonelle kjønnsrollemønstre.

Ansatte med nedsatt funksjonsevne og minoriteter

Sigdal kommune har ingen ansatte med store funksjonshemninger. Kommunen har heller ikke hatt søkere til ledige stillinger fra denne gruppen. Kommunen har ansatte med mindre

funksjonshemminger som nedsatt hørsel og det er ansatte som har fått omgjort sine stillinger helt eller delvis pga. slitasje og skader. Dette tilpasses gjennom oppfølging av sykemeldte som skjer i Oppfølgingsutvalget. Sentraladministrasjon har også i 2016 stilt en praksisplass til disposisjon for person med funksjonshemming. Personen har utført enkle kontoroppgaver og tatt på seg større oppgaver sammen med veileder. Personen har ikke veileder hver dag, men to dager i uken.

Sigdal kommune har noen ansatte med utenlandsk bakgrunn og grupper som er i minoritet sett i forhold til lokalsamfunnet forøvrig. En flyktningeguide, som selv kom til kommunen som flyktning, er i fra Irak. I tillegg er andre nasjoner som Ukraina, Tyskland, Lithauen, Nederland og andre land representert ved ansatte i kommunen på ulike steder og nivåer i organisasjonen. Det er andre i kommunen som har minoritetsbakgrunn, men mesteparten av de ansatte er etnisk norske. Hovedpremissene for ansettelse i kommunen er kompetanse, egnethet og i tillegg må språket norsk beherskes på det nivå at den ansatte forstår og blir forstått av sine kollegaer og brukere både muntlig og skriftlig.

Annet

Rekruttering for grupper innen helsefag ble merkbart vanskeligere i 2015 og situasjonen var fortsatt vanskelig i 2016. Kommunen har spesielt hatt problemer med å rekruttere ti stilling som vernepleier og sykepleier på natt. I perioder med økonomisk nedgang er det som regel enklere å rekruttere til stillinger i kommunen, men dette har ikke vist seg i 2016. Det er merkbart færre sykepleiere i markedet for rekruttering.

Samarbeidet med arbeidstakerorganisasjonene fungerer godt. Samarbeidsmøter med de tillitsvalgte er videreført og videreutvikles i forbindelse med løsning av nye oppgaver. Tillitsvalgte er også med i samarbeid på tvers av kommunegrensene, bl.a. se på muligheten for felles løsninger og samarbeid med Modum og Krødsherad.

Stadig nye krav til oppfølging av rutiner innenfor området personal (rekruttering, løpende personal saker, lønnsforhandlinger, HMS [helse, miljø og sikkerhet], utarbeidelse av interne reglement/retningslinjer større planarbeider), ansvar for tildeling av kommunale boliger samt saksbehandlingssystemene ESA, Visma og digitalisering har ført til at de menneskelige ressursene til ivaretagelse av dette saksområdet er knappe.

Hovedkonklusjoner

- Det er et løpende behov for oppfølging og utvikling på personalsiden.
- Det er 261,28 årsverk i kommunen fordelt på ca. 380 medarbeidere (pr. 31.12.16) dette inkluderer ikke ekstravakter.
- Totalt sykefravær 2016 var 6,2 %.
- Internopplæring i arkivsystemet ESA ble gjennomført i 2016, og forberedelser til ny versjon og fulle elektronisk arkiv ble påbegynt. Flere ansatte i sektorene helse- og sosial og oppvekst bruker nå kommunens arkivsystem.
- Kommunen ønsker flere opplæringstiltak enn det kapasitet tilsier å gjennomføre. Det vil fremdeles være behov for bedriftsinterne opplærings- og utviklingstiltak.
- Samarbeidet med organisasjonene er videreført og videreutvikles.
- Menneskelige ressurser innenfor personalområdet er knappe, omfordelingen av sekretærressurser i organisasjonen som ble gjennomført i 2004 ble videreført. 0,5 årsverk som ble omgjort til oppvekst i 2010 merkes.

- Når kommunen ser på likestilling har menn generelt høyere lønn enn kvinner, og det er flest kvinner ansatt i kommunen.
- Forskjellen i lønn kan forklares med ulik ansiennitet.

Behovet/situasjonen framover

Budsjettet for 2017 er økt noe i forhold til 2016, men økte lønnskostnader spiser opp økningen. Budsjetterte midler vil ikke være tilstrekkelig til å dekke felles opplærings- og utviklingstiltak. Slike tiltak må nå i hovedsak dekkes direkte av den enkelte virksomhet.

Av utfordringer under dette tjenesteområdet framover kan nevnes:

- Knappe ressurser til å få utført oppgaver.
- Øke satsningen på kompetanseutvikling for å møte organisasjonens stadig endrede behov.
- Øke satsningen på effektive og brukervennlige kontorrutiner. Herunder digitalisering med SvarUt, elektronisk rekruttering, elektroniske personalmeldinger, elektronisk prosess kjøregodtgjøring og ferie/fravær.
- Økt satsning på praktisk og effektiv utnyttelse av kommunens it-ressurser.
- Opprettholde en attraktiv arbeidsplass der medarbeiderne yter maksimal innsats.
- Utvide bruksmulighetene i ESA og Visma.
- Utvide bruksmulighetene i økonomi-, lønn- og personalsystem, med å ta i bruk flere av bruksområdene som ligger tilgjengelig i systemet.

Andre funksjoner

1204 Andre administrative fellesfunksjoner

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
327 000	327 000	241 820

Tjenesteområdet består av en rekke fellesutgifter som kontorutgifter/rekvisita, telefon- og portoutgifter, kontingenter/gebyrer og serviceavtaler på maskiner/utstyr.

Tjenesten har et mindreforbruk på kr 85 180 mot et mindreforbruk i 2015 på kr. 36 685. Dette skyldes hovedsakelig lavere kostnader til kontorrekvisita, posttjenester og telefoni.

1800 Fellesutgifter

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
150 000	150 000	0

Fellesutgifter viser et mindreforbruk på kr 150 000. Årsaken er at budsjettet er på fellesområde, mens kostnadene yrkesskadeforsikringer er plassert ute på tjenestene på de enkelte planområdene.

3250 Næringstiltak

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
0	700	770 410

Næringstiltak viser et merforbruk på 770 410. Årsaken er at finansieringen av diverse bevilgede tilskudd ble uteglemt ved årsavslutningen.

5. Planområde 3 Oppvekst og kultur.

5.1 Generell innledning

Hovedutvalget for oppvekst og kultur 2016:

Henrik Otto Mørch (Sp)

Eli Hiåsen (Sp)

Eli Svarverud (A)

Berit Kauserud (Ap)

Sigrid Kvisle (V)

Fredrik Aalien (Frp)

Jonas Nikolaisen (H)

Antall møter/saker:

I 2016 har det vært fem møter i Hovedutvalg for oppvekst og kultur.

Tilsammen har det vært behandlet 53 saker.

Styrer underlagt kultur:

- Tveitensamlingene Leder: Knut Aabø
- Prestfoss idrettspark Leder: Erik Huuse
- Nerstad samfunnshus Leder: Anette Ek Svendsen
- Eggedal samfunnshus Leder: Olav Nerum

5.2 Regnskap planområde 3, Oppvekst og kultur

Økonomiske resultater

Oppvekst og Kultur har i 2016 et mindreforbruk på kr 434 603.

Kultur har et mindreforbruk på kr 208 361 og Oppvekst et mindreforbruk på kr 226 242.

		Regnskap'16	Justert budsjett	Budsjettavvik	Opprin. budsj	Regnskap'15
1000	Politisk styring og kontroll	65 760	67 000	1 240	67 000	38 328
1200	Administrativ ledelse	1 484 958	1 665 500	180 542	1 543 000	1 478 948
1203	Personal/opplæring/velferd	107 325	107 000	-325	107 000	108 015
1210	Forvaltning av eiendommer	338 512	342 000	3 488	342 000	327 862
2010	Barnehager	18 261 315	16 820 500	-1 440 815	16 478 000	16 255 531
2020	Grunnskolen	40 198 171	41 112 100	913 929	39 195 000	37 977 518
2110	Styrket tilbud til førskolebarn	712 779	1 039 400	326 621	1 025 000	948 474
2130	Voksenopplæring	220 906	399 600	178 694	386 000	147 181
2150	Skolefritidsordning	364 826	422 300	57 474	359 000	334 537

2210	Førskolelokaler og skyss	-966 338	-1 014 500	-48 162	-1 021 000	-911 925
2220	Skolelokaler	6 098 731	6 005 100	-93 631	5 716 000	5 760 826
2230	Skoleskyss	2 293 104	2 673 000	379 896	2 673 000	2 350 428
2310	Aktivitetstilbud barn og unge	711 062	819 100	108 038	794 000	682 419
3700	Bibliotek	709 355	710 000	645	710 000	781 986
3730	Kino	29 823	40 000	10 177	40 000	29 431
3750	Museum og kunstnerhjem	777 088	774 000	-3 088	774 000	759 800
3800	Idrett	559 449	609 600	50 151	609 000	559 347
3810	Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	59 669	100 000	40 331	100 000	105 470
3830	Musikk- og kulturskole	576 203	551 500	-24 703	535 000	535 526
3850	Kulturkontoret	129 439	101 000	-28 439	101 000	49 745
3851	Tilskudd andre kulturbygg	334 662	331 000	-3 662	331 000	267 545
3860	Kommunale kulturbygg	1 721 653	1 712 800	-8 853	1 646 000	1 913 362
3861	Ungdomshus	22 132	40 000	17 868	40 000	25 456
3920	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn	71 288	60 000	-11 288	60 000	42 028
8500	Statstilskudd flyktninger	-1 265 475	-1 437 000	-171 525	0	0
Sum for planområdet		73 616 398	74 051 000	434 603	72 610 000	70 567 837

*) Negativt fortegn angir merforbruk, positiv fortegn angir mindreforbruk

Regnskapsresultat, aktiviteter og prioriteringer fremover er nærmere beskrevet under kommentarer til hvert enkelt tjenestoområde.

5.3 Nøkkeltall Oppvekst i 2016

Elevtall i grunnskolen

Skole/år	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Nerstad skole	113	105	101
Eggedal skole	99	95	89
Prestfoss skole	89	83	95
Sigdal u. skole	130	146	134
Totalt	431	429	419

Elevtallet er hentet ut fra rapportering til grunnskolestatistikken, GSI, pr. 1.oktober 2016. Tallen viser en nedgang på 10 elever fra forrige skoleår.

Bemanning i grunnskolen

Grunnskolen blir ledet av fire rektorer. Ungdomsskolen har i tillegg en ressurs til undervisningsinspektør. Rådgiver er en funksjon som kommer i tillegg på ungdomsskolen.

Pedagogisk personale i grunnskolen:

Skoleår	2014/2015	2015/2016	2016/2017
I alt/hel stilling	53/45	54/45	56/45

Personalressursen i skolen er knyttet til antall rammetimer som tildeles skolen både fra Sigdal kommune og andre kommuner.

Annet personale - vaktmester, renholdspersonale, kontorphonale og assistenter

	2014/2015	2015/2016	2016/2017

I alt/hel stilling	39/23	36/20	39/21
--------------------	-------	-------	-------

Assistenten som har tilretteleggingsoppgaver for elever med spesielle behov er med i dette oppsettet.

Ressursbruk

For å vurdere ressursbruken i grunnskolen benyttes Kostra-tall (i 1000 kroner/prosent). Tallene er ureviderte pr. 15/3-2017:

Områder	Sigdal		Landet u/Oslo	
	2015	2016	2015	2016
Netto driftsutgifter til grunnskolens undervisning, per innbygger 6-15 år	85 134	98 410	82 482	83 849
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud pr. innbygger 6-9 år	1 910	2 401	3 244	3 599
Netto driftsutgifter til skolelokaler pr. innbygger 6-15 år	18 419	20 323	16 318	17 158
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 1.-4. årstrinn.	14,0	11,1	13,2	13,0
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 5.-7. årstrinn.	11,9	12,5	13,0	13,2
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 8.-10. årstrinn.	14,9	14,8	14,1	14,1
Driftsutgifter til undervisningsmateriell pr. elev	2 239	1 991	1 439	1 510
Driftsutgifter til utstyr og inventar pr. elev	1 936	4 771	922	1 043
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning (prosent)	6,8	6,9	7,9	7,8
Antall timer til spesialundervisning av antall lærertimer totalt	14,1	15,7	17,6	17,5
Netto driftsutgifter til skoleskyss pr. innbygger 6-15 år	5 355	5 408	2 166	2 197
Andel elever i grunnskolen som får tilbud om skoleskyss	69,7	64,7	23,2	23,1

KOSTRA tall viser at netto driftskostnadene til grunnskolens undervisning er økt med 14 561,- pr. innbygger i 2016.

Dette skyldes investering i digitalt utstyr og oppgradering av teknisk infrastruktur på skolene. Sigdal kommune har nå kr 14 561,- mer i netto driftsutgifter per innbygger 6-15 år i 2015 enn i landet utenom Oslo.

Netto driftsutgifter til SFO er på kr 1 910,- og viser en økning kr 500,- sammenlignet med 2015.

Netto driftsutgifter til skolelokaler pr. innbygger 6-15 år er økt med kr 1 904,- fra i fjor. Dette skyldes utgifter til maling av Prestfoss skole og økt utgift til istandsetting av trappene på Nerstad skole.

Gjennomsnittlig gruppestørrelse 1.-4 årstrinn ligger 1 prosent over landsgjennomsnittet, men den er 0,7 under på 5.-7. årstrinn. På ungdomstrinnet ligger kommunen 0,8 prosent over.

Driftsutgifter til undervisningsmaterieell er redusert med kr 248,- fra 2015 og Sigdalsskolen forbruker kr 481,- pr. elev mer enn landsnittet. Kostnader til utstyr og inventar i Sigdal har økt med kr 3 728,- pr. elev. Sigdal har kr 3 728,- mer i driftsutgifter pr. elev enn landet for øvrig. Økningen i 2016 skyldtes bla. at Sigdal kommune investerte i flere nye bærbare PC i grunnskolen.

Andelen av elevene som får spesialundervisning er økt med 0,1 prosent fra 2015. Elever på 5.-7 trinn har hatt en økning på 3,3 prosent, men det har vært en nedgang på 8.-10 trinn med 2,2 prosent.

Andelen av lærertimene som benyttes til spesialundervisning er økt 1,6 prosent fra i fjor. Kommunen har likevel færre andel elever med spesialundervisning enn i landet for øvrig, og bruker 1,8 timer mindre til spesialundervisning i prosent av antall lærertimer. Av årsrapporten til PPT fremgår det at de har fått inn 18 henvisninger i 2016 og at dette er 3 færre enn i 2015.

Når det gjelder skoleskyss har Sigdal kommune vesentlig høyere kostnader enn landet for øvrig. Dette skyldes at Sigdal er en langstrakt kommune, og det er derfor mange barn som har rett til skyss grunnet avstand og i forbindelse med farlig skolevei. Det er 0,5 prosent færre som har skoleskyss i 2016 enn i 2015, og kostnaden har økt med kr 53,- kr pr. innbygger 6-15 år.

5.4 Felles utfordringer og mål, Oppvekst og Kultur

Overordnede mål for planområdet

Skoler og barnehager i Sigdal – for nåtid og fremtid.

Planområde har langsiktige målsetninger om å utvikle kultur, barnehage og grunnskole med kvaliteter som bidrar til at barnefamilier finner Sigdal attraktiv som bosted.

I konkurranse med andre kommuner om å få barnefamilier til å bosette seg i Sigdal kommune, stilles det krav til at vi har skoler og barnehager som holder et godt nivå når det gjelder innhold, personell og anlegg. Det vil bety at skoler og barnehager hele tiden må arbeide med å utvikle et profesjonelt personell som har øye for det enkelte barns læring og sosiale utvikling. I tillegg må vi ha skoleanlegg som er tilpasset virksomheten både estetisk sett, og med vekt på moderne pedagogisk utfoldelse. Tjenestetilbudet i barnehagene, skolene, SFO, kulturskolen og voksenopplæringen må så langt som mulig være tilpasset brukernes rettigheter og behov.

Barn og unge skal settes i sentrum for læring og utvikling, med et faglig godt og helhetlig barnehagetilbud og grunnskoleutdanning fra 1.-10.trinn. Opplæringen skal være tilrettelagt i et estetisk og faglig, godt og inkluderende læringsmiljø for den enkelte. Barn og unge skal oppleve mestring og utvikling både faglig og sosialt. I Sigdal skal alle gjennom barnehage, skole, kultur og arbeidsliv oppleve læring og at det er mulig skape no' sjøl. Det er også et langsiktig mål å utvikle Sigdal som en nyskapende kulturbygd som trekker samtidskunstnere og skapende mennesker til aktivitet og utvikling. Samarbeid med lag og organisasjoner skal utvikle et kulturtilbud som gjør Sigdal til et godt sted å leve.

Planområdet er delt i oppvekst og kultur, og tjenesteområdene behandles hver for seg i årsmeldingen.

5.5 Tjenesteområdene innen Oppvekst og kultur

Grunnskolen

Grunnskolen i Sigdal skal gi elevene en helhetlig opplæring fra 1. til 10. trinn, som blir tilrettelagt i et trygt og inkluderende læringsmiljø, der de opplever mestring og personlig utvikling både faglig og sosialt. Foruten sentrale føringer for skolens arbeid, forplikter skolene seg til å arbeide etter lokale, konkrete mål som er politisk fastsatt i Den gode skole i Sigdal 2012-2016. Disse målene er en del av kvalitetssystemet for skolene i Sigdal. Skolene legger målene til grunn for egen utvikling, sett i lys av skolens tilstandsvurdering

Vurderinger innenfor skole er gjort på bakgrunn av målsetning i ”Den gode skole med de mål som det er arbeidet med i 2016. Tilbakemelding fra elevenes læringsresultater, læringsmiljø samt kommunens oppfølging av opplæringslovens bestemmelser blir forelagt i en egen tilstandsrapport for kommunestyret, og er følgelig bare oppsummert i årsmeldingen.

Den gode skole er evaluert i 2016.

Elevenes læring og læringsmiljø

Mål:

Alle elevene skal oppleve et trygt og inkluderende miljø på skolen og på skoleveien.

Resultater:

- Det er foretatt elevundersøkelser ved alle skolene. Elevene ved skolene i Sigdal opplever god trygghet og godt læringsmiljø. Et fåtall av elevene oppgir at de blir mobbet.
- Satt i gang arbeid med tverretattlig team på barneskolene.

Tiltak gjennomført i 2016:

- Alle skolene i Sigdal arbeider etter LP modellen som er et program for kollegarefleksjon og utprøving av tiltak for å sikre læringsmiljøet og pedagogisk analyse ved skolen. Programmet er nå inne i en driftsfase for alle skolene. Skolene har avsatt tid internt til arbeidet. Skolene deltar også i nettverk og på fagdager med skolene i Midt fylket
- Skolene i Sigdal har alle arbeidet med felles tema: Klasseledelse. Dette har bidratt til en større delingskultur mellom skolene.
- Skolene har hatt felles foredragsholdere.
- Skolene har hatt felles seminar, og de ansatte har hatt et felles utgangspunkt for tema klasseledelse.
- To ressurslærere har deltatt på samlinger for å samarbeide med skoleledelsen for felles arbeid med klasseledelse.
- MOT er mer synlig i lokalsamfunnet og på ungdomsskolen. Det er gjennomført motivator-samling for lag og foreninger.

Prioriteringer:

- Utvikle økt delingskultur hos pedagogisk personale
- Videreføre MOT- programmet.
- Et inkluderende læringsmiljø
- Iverksette tverretattlig team for barneskolene.

Myndighetene er opptatt av et trygt og inkluderende barnehage- og skolemiljø. Mobbesaker er komplekse og kan ha store konsekvenser for enkeltpersoner. Det er nødvendig med en systematisk tilnærming til mobbeproblematikken. Innsatsen i skole og barnehage skal være målrettet og kunnskapsbasert. *Djupedalsutvalget la frem NOU 2015 – Å høre til – virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø.* Utvalget foreslår en rekke regelverksendringer i kapittel 9a i opplæringsloven for å sikre elevenes psykososiale miljø.

Mål:

Elevene opplever mestring og har positiv faglig utvikling.

Resultater:

- Tilbakemeldinger fra elevene kan tolkes slik at de opplever mestring i skolearbeidet.
- På grunnleggende ferdigheter i lesing, regning og engelsk som måles i nasjonale prøver, viser resultater for 5. trinn fra Sigdal høsten 2016 at barneskolene ligger på landssnittet. 9 trinn har hatt en solid utvikling i regning. I fjor skåret denne gruppa under nasjonalt nivå, og i år ligger den over nasjonalt snitt, sammenliknet med seg selv. Samme gruppe elever har hatt en god utvikling i lesing også. De ligger godt over nasjonalt snitt. 8 trinn ligger under nasjonalt snitt.
- Eksamenskarakterene på 10. trinn våren 2016 viser at elevene ved Sigdal ungdomsskole har skåret under landsgjennomsnittet.

Tiltak iverksatt i 2016:

- Arbeidet med Læringsmiljø og pedagogisk analyse (LP)er videreført..
- Drøftinger i dialogmøter og ledermøter om sammenheng mellom målene vi har satt oss og resultatet vi får.
- Ungdomstrinn i utvikling
Satsing på ungdomstrinnet er en nasjonal satsing forankret i Stortingsmelding 22 ”Motivasjon, mestring og mulighet” med tilhørende strategi for utvikling av ungdomstrinnet. I perioden 2013-17 skal alle lærere på ungdomstrinnet få tilbud om skolebasert kompetanseheving. Det innebærer at skolen, med ledelsen og alle ansatte, deltar i utviklingsprosesser på egen arbeidsplass. Hensikten er å utvikle skolens samlede kunnskap, holdninger og ferdigheter når det gjelder læring, undervisning og samarbeid. De ulike målgruppene skal legge til rette for, og delta i lærende nettverk. 22 høyskoler og universiteter kommer ut til skolene og bidrar med faglig støtte, og nettressurser for de fire satsingsområdene er tilgjengelige på udir.no.
- Stortingsmelding 28 : Fag- forståelse- En fornyelse av Kunnskapsløftet
Et samfunn i endring krever også en skole som fornyer seg. Regjeringen foreslår derfor å fornye fagene i skolen for å gi elevene mer dybdelæring og bedre forståelse. I tillegg vil den gi skolens brede dannelsesoppdrag en tydeligere plass i skolehverdagen. Dette skal være et langsiktig fornyelsesarbeid som bygger videre på Kunnskapsløftet, og på den

måten også sikre kontinuitet for både lærere og elever. Stortingsmeldingen varsler at det skal utarbeides en strategi for fagfornyelsen som ivaretar bred involvering og tilstrekkelig tid til hvert trinn i prosessen.

Mål:

Elevene opplever å ha tilstrekkelig, moderne og tidsriktig undervisningsmateriell

Resultater:

- Læreverkene suppleres etter hvert som de er ferdige fra forlaget.
- 1:1 PC for alle elever i 3.-10. trinn.

Tiltak iverksatt i 2016:

- Det ble foretatt supplerings av IKT utstyr høsten 2016.
- Det er kjøpt inn noen lærebøker i forbindelse med vedtak i kommunestyret høsten 2014.
- Innkjøp av dataskap.
- Ansatt en IKT – koordinator.
- Oppstart på revidering av en IKT plan.
- Support IKT – koordinator til skolene.
- Det arbeides for å øke netthastigheten.

Prioriteringer:

- Innkjøp av nytt IKT utstyr må skje hvert år for å oppfylle intensjonen i Den gode skole.
- Revidere strategiplan for digitalisering av skolen.
- Samarbeide med Modum og Krødsherad kommune om digitaliseringsarbeidet i oppvekstsektor.
- Øke netthastigheten på skolene.
- Få en koordinering av den tekniske og pedagogiske delen av digitaliseringsarbeidet i vår sektor.
- Nettbrett til 1.- 2. trinn
- Ferdigstille plan for digitalisering av skolen.

Samarbeid med foreldrene

Mål:

Foreldrene opplever trygghet og tillit til skolen.

Foreldrene opplever god informasjon fra skolen.

Foreldrene opplever et godt samarbeid med høy grad av involvering.

Det er ikke gjennomført foreldreundersøkelse i Sigdalsskolen i 2016, da svarprosenten tidligere har vært så lav at skolene ikke har kunnet lese noe ut av resultatene som fremkom.

Resultat:

- KFAU gir positive tilbakemeldinger om de opplever trygghet og tillit til barneskolene.
- Skolene har oppdatert hjemmesider.
- Foresatte har tilgang til læringsplattformen via egne barn.

- For å få til et godt samarbeid har rektor deltatt i FAU møtene, og skolene har vært aktive i å engasjere foresatte i skolens læringsarbeid sosialt og faglig.

Tiltak iverksatt i 2016:

- Kurs og foredrag med ekstern foreleser

Prioriteringer fremover:

- Revidere skole/hjem heftet.
- Gjennomføre foreldreundersøkelsen.

Medarbeiderne i skolen

Mål:

Opplevelse av god arbeidsplass med godt arbeidsmiljø med rom for utvikling.

Resultat:

- Medarbeiderundersøkelse er gjennomført med gode resultater ved alle skolene.
- Det legges stor vekt på lederutvikling. Tre av rektorene har formell utdanning i skoleledelse.
- Sigdal kommune prioriterer videreutdanning for lærere.

Tiltak iverksatt i 2016:

- I 2016 ble det gjennomført et seminar med fokus på analyse over læringsarbeidet og læringsmiljøet ved skolene der medarbeiderne sammen finner frem til hvordan de skal utvikle skolene innenfor gitte rammer. Dette er 6. året det ble gjennomført.
- «Kompetanse for kvalitet 2015-2025» ble videreført på grunnlag av samarbeid mellom arbeidstakere, staten og KS. Strategien omfatter en felles satsing for å kunne tilby lærere videreutdanning. 2 lærere fra Sigdal kommune starta på videreutdanning.
- Alle lærerne i kommunen deltatt på seminar sammen.

Prioriteringer fremover:

- Følge opp strategi «kompetanse for kvalitet 2015-2025» som er videreutdanning for lærere.

Mål:

Sigdalskolen har tilstrekkelig med ressurser

Resultat:

- Sigdal kommune vedtar lønnsrammen for undervisningspersonell ved å fastsette et rammetimetall. Sigdal kommune hadde høsten 2015 et vedtatt timetall for skoleåret 2016-2017 på 1197 timer pr uke.

Tiltak iverksatt i 2016:

- Kommunestyret vedtok i desember 2016 et prosjekt på kr 650 000,-« tilrettelagt undervisning, og særskilte utgifter til assistanse» utenfor vanlig ramme. Dette er et svar på skolesektorens tydelige uttrykk for at ressursene i skolen er bundet opp til elever med rettigheter knyttet til helt spesielle behov.

Lokalsamfunnet - skolen

Mål:

Skolen bidrar til et godt omdømme for Sigdal kommune.

Resultater:

- Positive tilbakemeldinger fra videregående skole om elevene fra Sigdal kommune.
- Høyest gjennomsnittskarakterer for elever fra Sigdal kommune i videregående skole.
- Elever i og fra Sigdal kommune har lite fravær fra skolen.
- Gambia- prosjektet.

Tiltak iverksatt i 2016:

- Skolene tar kontakt med media for å profilere hva de arbeider med.

Mål:

Det er et bredt og godt samarbeid mellom Sigdalsskolen, foreninger og næringslivet.

Resultater:

- Det er et godt samarbeid med bedrifter rundt Ungt Entreprenørskap, jobbavis, arbeidslivsfag, Ja- bedrift og utplassering i arbeidslivet.
- Regionrådet jobber fortsatt med samarbeidsprosjektet mellom næringsliv og skole.

Tiltak iverksatt i 2016:

- SUS har samarbeidet med andre skoler i Midtfylket om å arrangere en yrkesmesse der lokale bedrifter er representert.
- Midtfylket har ansatt en egen medarbeider som arbeider med JA- bedrift. Antall bedrifter og utlyste stillinger øker hvert år.

Skoleskyss

Mål:

Innfri elevenes rett til skoleskyss.

Resultater:

- Reforhandling av avtale Sigdal Taxi i forhold til transport strekningen Eggedal- skole- Tempelseter.
- Kvalitetssikring av elevenes rett til skyss mellom hjem og skole web basert søknadssystem

- Vedtak om skoleskyss fattes for flere år om gangen bla. for å sikre forutsigbarhet og redusere tidsbruk i forhold til antall delegasjonssaker.

Prioriteringer fremover:

- Kvalitetssikre håndtering av rettigheter knyttet til farlig skolevei.
- Følge opp rutiner som er laget i forbindelse med farlig skolevei og innvilgelse av skyss til naboskole.
- Se på muligheten til og fortsatt organisere deler av skyss i forbindelse med farlig skolevei selv i samarbeid med Sigdal Taxi skoleåret 2017/2018.

Skolelokaler

Mål:

Sigdal kommune har helsemessig gode og funksjonelle skolebygg med inspirerende og trafikk sikre utearealer.

Resultater:

- Det er etablert gode rutiner for å ivareta vedlikehold av byggene.
- Det er etablert gode rutiner for innmelding av behov for investeringer ved byggene.
- Prestfoss skole er beiset utvendig
- Utvendige trapper er satt i stand på Nerstad skole
- Samfunnshus/gymsal på Nerstad skole er rehabilitert.
- Smia på ungdomsskolen er brannsikret.
- Eggedal skole har satt inn støytiltak i klasserom/baserom.
- Det er montert solskjerming på Nerstad skole.

Tiltak iverksatt i 2016:

- Prosjekt på Eggedal skole div. vedlikehold.
- Prosjekt på renovering av samfunnshuset på Nerstad.
- Prosjekt rehabilitering av svømmehallen på ungdomsskolen.
- Sjekk av taket på ungdomsskolen.
- Ledelys Prestfoss skole

Prioriteringer fremover:

- Avslutte rehabilitering av svømmehallen ved Sigdal ungdomsskole/ samfunnshus.
- Gjennomføre EL- tilsyn prosjekt ved ungdomsskolen
- Bytte div dører på ungdomsskolen

Skolefritidsordningen

Mål:

Videreutvikle SFO-tilbudet

SFO-tilbudet har et potensial i forhold til å utvikle innholdet og organiseringen av ordningen. Spesielt gjelder det SFO tilbud i skolens fridager og åpningstidene. Målet for 2016 er å få et SFO-tilbud som er attraktiv og kostnadseffektiv.

Resultater:

- Høsten 2015 ble det innført en ny SFO ordning, hvor intensjonen var å gi et bedre tilbud samt utvikle en mer kostnadseffektiv SFO. Denne ordningen ble videreført i 2016.
- Fortsatt gratis leksehjelp på 1.- 4. trinn
- Igangsatt kvalitetsarbeid for SFO.
- Alle assistenter har fått PC. Ansatte har fått tilbud om kompetanseutvikling.

Prioriteringer fremover:

- Opprettholde og videreutvikle innholdet og organiseringen av SFO tilbudet videre på hver skole, under forutsetning av at det er elevgrunnlag for det. Når det gjelder SFO i Eggedal, ser administrasjonen at et SFO tilbud i Eggedal vil komme til å koste mer å drifte enn de to andre SFO ordningene, og en må være fleksibel i forhold til hvilket tilbud om plasser som gis der.
- Ferdigstille «Den gode dagen på SFO» til politisk behandling. En plan som styringsredskap for skoleeier, rektorer, SFO ledere og ansatte. Et grunnlag for kompetanseutvikling i SFO.
- Evaluere den nye ordningen som innebærer at det tilbys halve og hele plasser, og SFO holdes åpent hele året med unntak av juli måned, under forutsetning av at det er minimum 5 elever påmeldt.

Barnehagene

Barnehageområdet, som omfatter barnehage, styrket tilbud til førskolebarn og førskolelokaler og skyss har et merforbruk på kr 1 162 356,-.

Regnskapsresultat og aktivitet er nærmere beskrevet under kommentarer til det enkelte tjenesteområdet.

Mål:

Riktig kommunale tilskudd og økonomisk bærekraft i barnehagene.

Resultat:

- Økonomisk overføring til de private barnehagene har vært i samsvar med nasjonale satser for drift- og kapitaltilskudd.
- Barnehagene endte opp med et samlet årsresultat på kr 589 744, hvorav renter på 23 312,-
- I 2015 var årsresultatet på kr 175 254,- inklusiv renter på kr 57 833,-.
- Alle de fire barnehagene endte opp med et positivt overskudd.
- Det er lønnsutgiftene som utgjør den største utgiftsposten til barnehagene.

- Barnehagene har fortsatt en forholdsvis god egenkapital. Smalet sett har de en egenkapital ca. 3,8 millioner, men det er store variasjoner mellom barnehagene. Enger og Nerstad barnehage står for henholdsvis ca. 40 % og 30 prosent av den samlede egenkapitalen men Eggedal har 8 prosent og Prestfoss 22 prosent.
- I 2016 brukte Sigdal kommune 6,3 prosentpoeng mindre av kommunens netto driftsutgifter på barnehagesektoren enn gjennomsnittet i landet mot 6,5 prosent i 2015.
- Sigdal kommunes netto driftsutgifter til barnehage pr innbygger 1-5 år er økt med
- kr 7 734,- i 2016, men kommunen bruker likevel kr 18 627,- mindre enn landsgjennomsnittet.
- Når det gjelder netto driftsutgifter til barnehage pr. innbygger har kommunen hatt en økning på kr 563 og ligger nå kr 2 453,- under landet for øvrig. Sammen med barnehageeierne har kommunen kommet frem til en modell for beregning som skal sikre økonomisk bærekraft i samarbeid med barnehagene. Ordningen gjelder flere telletidspunkt, mulighet for mertilskudd og tilskudd til «gråsonebarn»

Tiltak iverksatt i 2016:

- Kommunen har fortsatt hatt fokus på barnehagenes økonomi og det har vært felles møter med administrasjonen, politikerne og barnehagene gjennom hele 2016. målet med møtene var å komme frem til en forenlig modell for beregning av husleie og sikre barnehagene en bærekraftig drift.

Utfordringer:

- Lave fødselstall noe som igjen fører til mindre i rammeoverføringer til kommunene til tross for at tilskuddssatsene øker og barnehageeier endrer tilbud.
- På grunn av at det er vedtatt flere telletidspunkter i forhold til beregning av det kommunale tilskuddet til barnehagene, er det en utfordring å beregne det eksakte tilskuddet barnehagene skal ha når budsjettet skal legges. En annen utfordring er at de nasjonale satsene, som skal ligge til grunn for beregning av kommunalt tilskudd, ikke foreligger før i desember, og da er allerede budsjettet for Sigdal kommune lagt.
- Enkelte av barnehagene har liten søkermasse å ta av, og kan få utfordringer i forhold til økonomi og drift.

Prioriteringer fremover:

- Videre oppfølging og veiledning av barnehagene.
- Sikre videre drift i barnehagene og at kommunen oppfyller rett til plass til alle som ønsker det.
- Videreføre vedtak om ny modell for beregning av husleie
- Utarbeide ny husleieavtale med barnehagen med virkning fra sommeren 2018.
- Utarbeide nye rutiner for tilskudd.

Kommunens kostnader til barnehagedrift
Kostra-tall (i 1000 kroner/prosent), og tallene er ureviderte pr. 15/3-2017

	Sigdal		Gjennomsnitt landet u/ Oslo	
	2015	2016		
Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunens netto driftsutgifter.	8,2	8,3	14,7	14,6

Netto driftsutgifter til barnehager pr. innbygger	4 938	5 501	7 699	7 954
Netto driftsutgifter til barnehage pr. innbygger 1-5 år i kroner.	111 173	118 907	130 611	137 534

Sigdal kommunes driftsutgifter til barnehager ligger under gjennomsnittet i landet.

Barnehagenes økonomiske rapport fra 2016

Økonomisk endte barnehagene opp med et samlet positivt årsresultat på kr 589 774,-

	Eggedal	Enger	Nerstad	Prestfoss	Totalt
Personalkostnader	3 953 925	2 326 982	6 877 322	4 838 063	17 996 292
Driftskostnader	917 889	613 288	1 300 894	1 341 981	4 174 052
Sum kostnader	4 871 815	2 940 270	8 178 216	6 180 044	22 170 345
Sum inntekter	4 978 502	2 958 006	8 277 938	6 522 360	22 736 806
Resultat	106 688	17 736	99 722	342 316	566 462
Renter	1 308	9 134	9 030	3 840	23 312
Årsresultat	107 996	26 870	108 752	346 156	589 774

Egenkapital i barnehagene

Barnehagene har pr. 31/12-2016 følgende egenkapital:

	Eggedal	Enger	Nerstad	Prestfoss	Totalt
Egenkap. 31/12-12	609 772	1 579 300	888 363	586 635	3 664 070
Egenkap. 31/12-13	306 291	1 524 785	819 414	138 281	2 788 771
Egenkap. 31/12-14	31 387	1 507 049	928 166	484 437	2 951 039
Egenkap. 31/12-15	188 597	1 487 095	1 036 918	489 414	3 202 024
Egenkap. 31/12-16	296 593	1 513 965	1 145 670	835 570	3 791 798

Mål:

Barnehageplass til alle som har rett til plass.

Etter at Båsheim barnehage la ned driften sommeren 2016 er det 4 private barnehager i Sigdal. Samlet sett er barnehagene godkjent for 184 plasser for barn i alderen 0-6 år.

Barn i barnehagen desember 2015 kontra desember 2016:

	Eggedal	Enger	Nerstad	Prestfoss	Totalt
Barn pr. 15/12-15	26	19	53	41	148 *
Barn pr. 15/12-16	29	20	51	39	139

*Båsheim barnehage var i drift i 2016 og de hadde 9 barn

Det er 9 færre barn i barnehagen pr. 15/12-2016 sammenlignet med året før. På bakgrunn av endret talletidspunkt i januar, startet det opp 6 barn i barnehagene i første halvdel av januar 2017.

<u>Dekningsgrad – andel barn i barnehagen</u> <i>Kostra-tall i prosent), og tallene er ureviderte pr. 15/3-2017</i>	Sigdal		Gjennomsnitt landet u/Oslo	
	2015	2016	2015	2016
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	94,9	85,8	91,1	91,5
Andel barn 1-2 år med barnehageplass pr. innbygger 1-2 år	85,2	68,3	81,4	82,6
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til antall barn 3-5 år	100	97	97,0	97,2
Andel barn med oppholdstid 33 timer eller mer pr uke	75,0	80,6	96,9	97,3
Andel barn med oppholdstid 32 timer eller mindre pr. uke.	25,0	19,4	3,1	2,7

I 2016 ble det født 16 barn i Sigdal kommune. Til sammenligning ble det født 23 barn i 2015 og 31 barn i 2014.

Tallene fra KOSTRA viser at 85,8 prosent av Sigdalsbarn benytter seg av en barnehageplass. Dette er en nedgang på 9,1 prosent fra i fjor. Dette kan trolig skyldes at flere foreldre har valgt å benytte seg av kontantstøtteordningen.

80,6 prosent av barnehagebarna i Sigdal benytter seg av 3 dager i uka eller mer, og det er en økning på 5,6 prosent fra 2015. Fremdeles har barnehagebarna i Sigdal en lavere oppholdstid i barnehagen enn landsgjennomsnittet.

Resultat:

- Alle som søkte plass ved hovedopptaket som hadde rett til plass, ble innvilget plass.
- Det ble foretatt suppleringsopptak gjennom året.
- Sigdal kommunen oppfylte kravet om rett til barnehageplass.

Prioriteringer fremover:

- Følge opp barnehageloven § 12 i forhold til å oppfylle retten om at alle barn som fyller et år i løpet av november det året det søkes om barnehageplass har rett til en plass. Dette må gjøres i samarbeid med barnehagene.
- Følge opp 20 timers gratis kjernetid og 6 % redusert foreldrebetaling til foreldre med lav inntekt.
- Følge opp barnehageplanen for 2014-2019 og Kommunestyrevedtak 103/16 av 16.12.2016 hvor det fremgår at det avsettes kr. 130.000 i 2017 for å prosjektere/vurdere utvidelse av barnehagen på Nerstad og Prestfoss. Sistnevnte må sees i sammenheng med barnetallsprognoser.

Mål:

God kvalitet i barnehagen:

Personalet i barnehagen

Kostra-tall i prosent, og tallene er ureviderte pr. 15/3-2017

	Sigdal		Gjennomsnitt landet uten Oslo	
	2015	2016	2015	2016
Antall ansatte med barnehagelærerutdanning	37,0	39,2	36,4	36,0
Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent barnehagelærerutdanning	90,5	89,5	92,6	91,9

Alle barnehagene har kvalifiserte styrere. Det har vært innvilget en dispensasjon for barnehagelærer i Enger og to i Nerstad på til sammen 150 prosent.

Andelen ansatte med barnehagelærerutdanning er økt med 2,2 prosent fra 2015-2016, og vi ligger over landsgjennomsnittet. Når det gjelder andel styrere og pedagogiske ledere med barnehagelærerutdanning ligger vi litt under.

Personale i den enkelte barnehage (i stilling)

Antall årsverk	Eggedal	Enger	Nerstad	Prestfoss	Totalt
Antall årsverk pr. 1/12-16	6,71	4,4	12,05	9,05	32,51
Antall årsverk pr. 31/12-16	8,45	4,9	12,23	9,05	34,63

- Det har vært en økning på 2,12 årsverk i løpet av 2016. Den største økningen har det vært i Eggedal.

Resultat:

- Oppfølging av kompetansestrategien «Kompetanse for fremtidens barnehage»
Sigdal kommune utarbeidet en kompetanseplan for 2016 i samarbeid med barnehagene. Planen tok utgangspunkt i departementets Kompetansesatsing for de barnehageansatte.
 - Alle de barnehageansatte i Sigdal deltok på en konferanse om «Relasjonskompetanse» på den årlige felles plandagen.
 - Alle de ansatte i tre av barnehagene deltok på et kurs i arbeidsglede, motivasjon og livsglede.
 - Alle barnehagelederne og flere av barnehagelærerne deltok på en to dagers regional konferanse om kvalitetsutvikling i barnehagen.
 - 3 av barnehagene var representert på Språkløyper, nasjonal strategi for språk, lesing og skriving 2016-2019
 - 3 av 4 barnehagelederne og 1 barnehagelærer deltok på Høringskonferanse om rammeplan på Klækken
 - De barnehageansatte har deltatt på eksterne kurs jf. barnehagenes egen kompetansehevingsplan.
- Tema coaching og ledelse er innført som et fast punkt på ledermøteagendaen.
- Videreføring av et fast møtepunkt i barnehagene fortløpende etter oppstart om høsten

Prioriteringer fremover:

- Fortsatt fokus for barnehageeier blir å ansette og rekruttere nye, kvalifiserte medarbeidere og beholde dem i barnehagen. Fokus blir også å drive en god barnehage til tross for utfordringer med lave barnetall og dermed lavere tilskudd.
- Se på muligheten for å bidra til at barnehagene videreutdanner egne ansatte mot fagarbeider eller barnehagelærer. Kompeansmidler avsatt på bundne driftsfond kan evt. benyttes til formålet. Behov og langsiktig plan må utformes i samarbeid med eierstyrene, og det kan også være aktuelt å søke andre midler til formålet.
- Bidra til at utvikles en felles kompetanseplan for 2017 som ivaretar både nasjonale føringer og lokale behov.
- Lage en plan for implementering av ny rammeplan for barnehagene og følge opp denne med barnehagene.
- Utarbeide nye tilsynsdokumenter og gjennomføre tilsyn i 2017/2018.
- Fortsette å prioritere det årlige besøket i barnehagene fortløpende etter oppstart.

Styrket tilbud til førskolebarn

Mål:

Sikre at barn under opplæringspliktig alder med særskilte behov får oppfylt retten til spesialpedagogisk hjelp.

<u>Andel barn i barnehagen</u> <i>Kostra-tall i prosent, og tallene er ureviderte pr. 15/3-2017</i>	Sigdal		Gjennomsnitt landet u/Oslo	
	2015	2016	2015	2016
Andel minoritetsspråklige barn i barnehagen forhold til barn med barnehageplass	12,2	15,1	13,4	14,5
Andel barn som får ekstra ressurser til styrket tilbud til førskolebarn, i forhold til alle barn i barnehagen.	14,2	18,0	16,4	17,6

15,1 prosent av barna i barnehagene er minoritetsspråklige. Dette er en økning på 2,9 prosent fra 2016.

I 2016 har andelen barn som har ekstra ressurser i barnehagen økt med 3,8 prosent og sammenlignet med landet utenom Oslo, ligger Sigdal nå 0,4 prosent lavere.

Utfordringer:

- Spesialpedagogisk hjelp i barnehagen er en tilleggsressurs til barn basert på behov som til dels oppstår fortløpende i barnehageåret. Det er derfor en utfordring å beregne nøyaktige kostnader når budsjett legges..
- De minoritetsspråklige barna flytter ofte til kommunen i løpet av året, og det kan være en utfordring å få på plass de nødvendige ressurser.
- Sigdal kommune har ansatt en spesialpedagog som rullerer i de private barnehagene etter behov. I perioder av året kan spesialpedagogen ha overkapasitet/underkapasitet.
- Bruk av tolketjeneste i forhold til at tolk kan ha ulik dialekt sammenlignet med familien det skal tolkes for.

- Barnehagene opplever at det er utskiftninger i PPT og at barnehagene får nye kontaktpersoner fra år til år. Det kan derfor bli lite kontinuitet.

Tiltak:

- Fått på plass rutiner for samtykke fra foreldre som sikrer tverretattlig samarbeid helsestasjon- barnehage og skole.

Prioriteringer fremover:

- Opprettholde stillingen til spesialpedagog.
- Følge opp at det fattes vedtak i forbindelse med § 19 a (tidligere § 5-7 i opplæringsloven).
- Følge opp at det fattes vedtak i forbindelse med § 19 g.
- Sikre at det er midler i budsjettsammenheng til overnevnte tiltak.

Førskolelokaler og skyss

Mål:

Kommunens barnehagebygg skal være helsemessig gode og vedlikeholdte.

Resultater:

- Branntilsyn er gjennomført i tre av de private barnehagene i 2016
- Barnehagebygget til Prestfoss barnehage er beiset.
- Ny garderobeinnredning på den ene avdelingen i Prestfoss barnehage og det ble gjort noen endringer, slik at barnehagen fikk større garderobe..
- Støydemping i taket i Prestfoss barnehage og ny belysning.
- Byttet alle termostatene på gulva den gamle delen av barnehagebygget i Nerstad barnehage
- Det ble satt opp en lettvegg mellom kjøkken og den ene avdelingene i Nerstad barnehagen
- Det ble montert nye røykvarslere i Enger barnehage.

Prioriteringer fremover:

- Følge opp rutinebeskrivelser for IK bygg og vernerapportering.
- Følge opp rutinene for innmelding av investerings- og vedlikeholdsbehov, og sikre dette behovet i videre budsjettarbeid.
- Slutføre rehabiliteringen av Prestfoss barnehage.
- Evt. videre utbedringer av taket i Enger barnehage, dersom tidligere arbeid ikke er tilstrekkelig for å stoppe en evt. lekkasje.
- Slutføre beising av Eggedal barnehage.

Kulturskolen

Mål:

Kulturskolen skal videreføre dagens vekst og gi et godt tilbud til unge innen ulike kunstformer.

Kulturskolen skal også være synlig i lokalsamfunnet.

Kulturskolen er en synlig institusjon i bygda som gir barn og unge tilbud om utfoldelse og opplæring innen ulike former for musikk og kultur.

Resultat:

- Huskonsserter.
- Deltagelse på UKM, både lokal- og fylkesmønstring.
- Tilbud om kurs i å lage perleklut til Sigdalsbunad.

Prioriteringer fremover:

- Videreutvikle tilbudet ved blant annet å være mer synlig i bygda.
- Utvikle nye og flere tilbud, og dermed øke elevtallet (jf. Kulturskolens målsetting). I dag har kulturskolen 35 elevplasser.
- Masterclass og innspilling i studio på FMS, våren 2017.
- Bandskole i samarbeid med ungdomsklubben, våren 2017.
- Sommeravslutning i samarbeid med Sigdal danseskole og bandskolen, sommeren 2017.

Voksenopplæring

Mål:

Voksenopplæring gjennomføres i samsvar med elevenes rettigheter.

Resultat:

- Voksenopplæringen har i 2016 hatt et aktivitetsnivå ut fra å dekke lovpålagt opplæring.
- Det er opprettet klasser i voksenopplæring for minoritetsspråklige i Sigdal kommune

Prioriteringer fremover

- En vurdering av voksenopplæringsbehovet i Sigdal sett i lys av regjeringens strategi for Livslang læring i befolkningen.
- Foreta en gjennomgang av samhandling mellom VO, flyktningskonsulent og skolekontor

Kultur

Det økonomiske resultatet viser et mindreforbruk på avrundet kr 208 360.

Regnskapsresultat og aktivitet er nærmere beskrevet under kommentarer til det enkelte tjenesteområdet under område kultur.

Hovedmålet for tjenesten er å legge til rette for et rikt kulturliv og et godt lokalt aktivitetstilbud i regi av lag og organisasjoner.

Sigdal kommunes kulturinstitusjoner har forskjellige eieformer. Stiftelsen Kunstnerhjemmene i Sigdal er en eierstiftelse som eier Th. Kittelsens hjem Lauvli og Chr. Skredsvigs hjem Hagan. Stiftelsen Sigdal museum Folkemusikksenteret er eierstiftelse for Sigdal museum og Folkemusikksenteret. Tveitensamlingene eies fortsatt av Sigdal kommune. Alle institusjonene driftes av den konsoliderte stiftelsen Buskerudmuseet.

Kulturprisen skal deles ut annethvert år dersom det er kandidater. Målet er at utdelingen skal skje på Byggedagen i august. Kultur og idrettsstipendet ble i 2015 ikke utdelt da det ikke var søkere til stipendet.

Bygdekinotilbudet blir opprettholdt.

Ungdomsarbeid

Mål

Hovedmålet for ungdomsarbeid er å drive holdnings skapende og målrettet arbeid. Det er viktig at ungdom blir tatt på alvor og sett på som en ressurs. Kultur og ungdomsleder er med i tverretattlig team som består av representanter fra skole, barnevern, politi, helsestasjon og PPT.

Ungdomsrådet skal bidra til å gi ungdommen i Sigdal reell medvirkning og gi de mulighet til å ha innvirkning på egen hverdag. Sammen med Barn og Unges kommunestyre skal de legge til rette for ulike tilbud og aktiviteter. Barn og unges kommunestyre fordeler midler etter søknader fra skolene i bygda. Disse har i stor grad gått til aktivitetsfremmede tiltak i skolene..

Resultat:

- Ungdomsklubben har i 2016 hatt åpent annenhver fredag og hatt økt bruk i forhold til 2015
- Sommerturen i 2016 gikk til Tusenfryd etter ungdommenes ønske med full buss fra Sigdal (ca. 45).
- BUKS har fordelt midler til skolene som de skal rapportere på i 2017.
- BUKS hadde et møte i 2016
- Ungdomsrådet med syv representanter hadde i 2016 tre møter.
- UKM (Ungdommens kulturmønstring) arrangeres hvert år.
- I 2016 var arrangementet i et samarbeid med Krødsherad kommune og arrangementet var på samfunnshuset i Krødsherad.
- I januar deltok 6 elever fra SUS på Ungdom med MOT (UMM) skolering på Folkemusikksenteret, i samarbeid med Modum.
- Ungdom med MOT gjennomførte to skolebesøk på hver av barneskolene for å lette overgangen barneskole-ungdomsskole.
- MOT har i samarbeid med idrettsrådet arrangert inspirasjonskveld for trenere og oppmenn. MOTs verktøy ble presentert, og det ble diskutert hvordan man kan bruke dette i egen klubb. Ca 40 møtte fram.
- FAU og skolen arrangerte vi i januar temakveld med Marco Elsafadi, temaet var inkludering. I forkant hadde Marco Elsafadi også foredrag for lærerne.
- 9. mars kom MOT-turneen var i Sigdal i mars. MOT-ambassadøren Adrian Jørgensen bidro på sceneshowet sammen med lokal ungdom. I tillegg til konserten gjennomførte MOT et faglig opplegg med årsmøte og lærerforedrag for å forsterke MOT-arbeidet i lokalsamfunnet
- I april holdt MOT Sigdal innlegg for Sigdal FK, og i etterkant av dette inngikk MOT i Sigdal og I Sigdal FK en samarbeidsavtale.
- Ungdom med MOT og MOT-informantene bidro aktivt da de nye 8. trinns elevene var på overnattingsturrett etter skolestart. Ungdom Med MOT er gode rollemodeller for de yngre elevene, og det er ønskelig å videreføre tiltaket.
- 25 av 49 elever på 9. trinn søkte om å bli Ungdom Med MOT i oktober, 7 ble plukket ut etter intervju
- MOT-foreldremøte ble gjennomført for ca. 30 fram møtte.
- I november markerte vi MOT-til å glede dagen med «rosadag», samt gløgg og pepperkaker på morgningen.

- Det har vært gjennomført tre styremøter i MOT 2016.
- Det er et godt samarbeid med ungdomsrådet /Barn og unges kommunestyre i kommunen om tiltak som ungdommen brenner for.
- Idretts- og ungdomshuset leies også ut til annen ungdomsaktivitet/barnebursdager i tillegg til idrettens egen bruk av huset.

Prioriteringer:

- Økt aktivitet for ungdommene på klubben også i samarbeid med kulturskolen. Det er viktig at ungdommene selv er med på planlegging og organisering av tilbudet.
- Lage flere tilbud som går på en enkelt aktivitet som koding, skate/bmx kurs/bandskole.
- Ungdomsrådet/BUKS blir invitert til å sitte i flere kommunale utvalg for å sikre ungdommens sitt synspunkt på ulike områder.
- Det arbeides hele tiden i UKM aktivt for et tettere samarbeid med kulturskolen og kulturkontaktene i forbindelse på skolene for å rekruttere flere deltakere til mønstringen. Ungdommens kulturmonstring ble arrangert i samarbeid med Krødsherad og Modum i 2016. Dette fungerer bra og samarbeidet mellom de tre kommunene vil fortsette i 2017.
- Det tverrfaglige samarbeidet gjennom ”Tverretatlig team” har fungert etter intensjonen og ønskes videreført.
- Samarbeid med helsestasjon for ungdom og drive forebyggende arbeid
- Friske opp lokalene på Idrett og ungdomshuset.
- I løpet av 2017 skal MOTkonvertere til nye avtaler som MOT-partnere. For å videreføre det gode arbeidet vi gjør i dag ønsker vi å inngå avtale om:
Skolen som MOT-partner med Robust ungdom 12-16
Kommunen som samfunnsbygger
Robust ungdom 12-16 er hovedaktiviteten som består av 12 MOT-økter á ca. 120/150 min i løpet av ungdomsskolen. I tillegg utdannes Ung MOTivator, elever på 9. trinn som skal lette overgangen barneskole – ungdomsskole.
- Formålet til *Kommunen som samfunnsbygger* er å spre MOT filosofien til lokalsamfunnet og forsterke verdibasert ledelse. Dette programmet inneholder en foredragspakke til kommunens ledelse og administrasjon over 5 år.
I tillegg vurderes det å inngå avtale om *Skolen som samfunnsbygger*. Det er et tilleggsprogram som har som mål å styrke felles forståelse for viktigheten av å skape en kultur der alle er inkludert.
- Det arbeides kontinuerlig med MOT på skolen, det er her hovedaktiviteten er. I tillegg er det noe samarbeid med både lag og foreninger og næringsliv.

Biblioteket

Mål:

Opprettholde bibliotektilbudet med kombinasjonsbibliotek i Eggedal og Prestfoss. Biblioteket skal være en møteplass for innbyggerne. Biblioteket skal formidle virtuelle og fysiske medier og kunnskapskilder, informasjonstjenester og utlån av bøker, film, osv. Bibliotekene er læringsarenaer og kan benyttes ved arrangementer og utstillinger, og er et sosialt samlingspunkt.

Resultat:

- Tabellen under viser trafikk på felles biblioteksøk for Modum, Sigdal og Krødsherad i 2016. Tjenesten PressReader (digitale aviser) er tatt i bruk i 2016, men her foreligger ikke tall pr. kommune, kun for fylket. Alle barnehager i Sigdal har barnehagebibliotek.

- På biblioteket i Prestfoss er lesesalen oppgradert til en møteplass med flyttbare hyller, prosjektor og sofagruppe. Det gjør at rommet kan benyttes til mye mer enn tidligere.
- Det ryddes kontinuerlig i bokstammen på begge bibliotekene.
- Fra høsten 2016 er åpningstiden i Eggedal økt med 5,5 timer annenhver uke.
- I Prestfoss ble betjent tid redusert med 5,5 timer annenhver uke, samtidig som det ble opprettet meråpent bibliotek. Med selvbetjente kort kan kundene i Prestfoss nå komme inn i biblioteket fra 08.00 til 20.00 alle hverdager og betjene seg selv.
- Den store nedgangen i antall utlån fra 2013 til 2014 skyldes at vi fikk ut gale tall i 2013 da det gamle biblioteksystemet takket for seg.
- Biblioteket i Prestfoss har i 2016 hatt 2.543 besøk, en nedgang på 140 fra 2015, biblioteket i Eggedal har hatt 3516 besøk, en nedgang på 23 fra 2015. Nedgangen både i Prestfoss og Eggedal skyldes færre elever innom. Det gledelige er imidlertid at utlånet har økt til tross for nedgang i antall besøkende. 334 bøker ble fjernlånt i 2016. E-bokportalen har 1 bruker fra Sigdal, og 15 utlån i 2016.

Årsoversikt	2013	2014	2015	2016
Utlån voksne	12160	4897	6778	6935
Utlån barn	13011	5471	6611	6807
Totalt utlån	25171	10368	13389	13742
Bokbestand	28646	18941	20155	20264

Prioriteringer

- Satse på arrangement og sosiale treff for brukerne.
- Få flere til å bruke meråpent bibliotek i Prestfoss.
- Oppgradere barneavdeling i Eggedal.
- Få flere lag og foreninger til å bruke Prestfoss bibliotek som møtested.
- Jobbe videre med å få informasjon om de totale bibliotekstjenestene ut til brukerne i større grad.

Idrett og friluftsliv

Mål:

Tjenesten skal hjelpe til at det er et aktivt idrettsliv i kommunen og at den fysiske aktiviteten både organisert og uorganisert er stor og god. Idrettsarbeidet blir ikke regulert av noen lov, men idrettsaktiviteter og gode idrettsanlegg, merkede stier og løyper er viktig for at våre innbyggere i alle aldersgrupper er fysisk aktive og i god form.

Prestfoss idrettspark eies av Sigdal kommune og er det eneste kommunale anlegget i Sigdal. De resterende anleggene er eid av idrettslag. Lagene får årlige tilskudd til drift fra kommunen.

Resultat:

- Merking av sti og løyper er i samarbeid med Krødsherad og Modum satt i fokus i forbindelse med prosjektet "GOD TUR". Det er allerede lagt ut flere turer på www.UT.no som innbyggere og turister kan benytte seg av. Dette arbeidet er nå nærmest avsluttet.
- Det ble i budsjettarbeidet for 2016 vedtatt å se nærmere på økning av kulturmidler.
- Det ble i 2016 lagt nytt dekke på ballbingen i Prestfoss.
- Det ble søkt spillemidler til to idrettsanlegg i kommunen i 2016.

Prioriteringer fremover:

- Hugging av trær ved friidrettsbane
- Søke spillemidler til idrettsanlegg
- Fortsetter revitalisering av uteområdet ved Sigdal ungdomsskole/Prestfoss idrettspark
- Rehabilitering/vedlikehold av gressmatte ved Prestfoss idrettspark.

Samfunnshus

Mål

Alle samfunnshusene skal være et godt tilbud for innbyggerne i Sigdal i skoletid og til fritidsaktiviteter og arrangementer. Samfunnshusene skal fremstå universelt utformet og brukervennlige.

Eggedal, Prestfoss og Nerstad samfunnshus er kommunale bygg. Byggene er i bruk av skole på dagtid og frivillige lag og organisasjoner på kveldstid. Alle husene er enten rehabilitert eller ligger i planer for rehabilitering.

Resultat

- Nerstad samfunnshus har fått nytt tak og er rehabilitert innvendig til dagens standard. Scenen er revet, det har gitt 40 kvm større rom. Nye vinduer og dører er satt inn. Det er malt og ribbevegger er fjernet. I tillegg er det satt inn ny prosjektor.
- I 2016 startet rehabiliteringen av Prestfoss svømmehall. Det innebærer ny ventilasjon og nye fliser. Vinduer vil bli skiftet i 2017.
- Biblioteket i Prestfoss sin lesesal ble malt og pusset opp og fremstår i dag som en fin møteplass.
- Eggedal samfunnshus er ferdig malt utvendig.

Prioriteringer fremover:

- Fortsetter revitalisering av uteområdet ved Sigdal ungdomsskole/Prestfoss idrettspark
- Rehabilitering/vedlikehold av gressmatte ved Prestfoss idrettspark.
- Hugging av trær ved friidrettsbane

Kino

Mål

Opprettholde bygdekinotilbudet i Eggedal og Prestfoss som et viktig kulturtilbud i kommunen.

Resultat:

- Aktiviteten har vært som planlagt med kinotilbud i Prestfoss og Eggedal.
- Fremvisningsdager i Prestfoss er lagt til fredager, i Eggedal på onsdager. Tilbudet er fra en til to ganger i måneden på hvert spillested.
- Skolekorpset har ansvaret som kinovakt/billettør i Prestfoss og får en godtgjøring på kr. 500,- pr. kveld. I Eggedal er det en lønnet ungdom ansatt på timebasis som hjelper til.

Prioriteringer fremover:

- Opprettholde tilbudet på nåværende aktivitet i på begge spillesteder.

Museum og Kunstnerhjem

Mål

Sigdal kommunes institusjoner innenfor kultur er viktige fyrtårn for bygda. Motivere eierstiftelser og driftsstiftelser til god forvaltning av institusjonene.

Sigdal kommune har eiendomsretten til Tveitensamlingene som ivaretas gjennom eget styre. Kommunen lønner sekretær på timelønn fra Buskerudmuseet.

Eierstiftelsen Kunstnerhjemmene i Sigdal er en stiftelse hvor Th. Kittelsens hjem Lauvlia og Chr. Skredsvigs hjem Hagan og galleri Skredsvig inngår. Kultur og ungdomsleder innehar sekretærfunksjonen i dette selskapet som fra 2017 regnskapsfører av Sigdal regnskap. Kultur og ungdomsleder er fra 2015 også sekretær i Stiftelsen Sigdal museum Folkemusikksenteret,

Driftsselskapet Buskerudmuseene som er et konsolidert museum står for driften av begge kunstnerhjemmene i tillegg til Sigdal museum/Folkemusikksenteret/Tveitensamlingene.

Resultat:

- Tilskudd til stiftelsen Buskerudmuseet er utbetalt i samsvar med vedtatt forpliktelse i forbindelse med opprettelse av Kunstnerdalen kulturmuseum.
- Det er registrert behov for midler til Tveitensamlingene i forbindelse med et servicebygg på eiendommen dette sees i sammenheng med et nasjonalt senter for Trillemarka. Det er opprettet en egen arbeidsgruppe på dette prosjektet. Det er i tillegg registrert forskjellige behov på Oppgangssaga, Basolstua og Folkemusikksenteret som er vedtatt i budsjettet for er som ligger inne i planen for 2017.

Prioritering fremover:

- Se på Mølleområdet som et utviklingsområde i sammenheng med Trillemarka. Dette arbeidet gjøres sammen med driftsselskapet Buskerud museet, turistinformasjon, eierstiftelsen Sigdal museum Folkemusikksenteret og venneforening.
- Samarbeid som styrker profileringen av Sigdal.no og Midt Buskerud, #mitt sigdal
- Forprosjekt for besøkssenter på Th. Kittelsen hjem Lauvlia i samarbeid med Stiftelsen Kunstnerhjemmene i Sigdal.

Kunstformidling

Mål

Selge allerede produserte bygdebøker og sette midler til nye på fond.

Resultat:

- Nyutgivelse av bygdebøkene ble realisert i 2007 og salget organiseres av Sigdal Museum, turistinformasjon og Sigdal kommune. Salgskostnadene tilbakeføres Sigdal kommune Bygdebokfondet for realisering av nye bygdebøker. Bøkene ble fra august 2016 solt for 1000 kroner pr sett.
- Prioriteringer fremover:
- Ny opptrykk av bind 4 og 5 i bygdebøkene. Selge ”nye” bygdebøker til reduserte priser for å redusere lagerbeholdning og finansiere evt. nye bygdebøker. Midler fra salg avsettes på allerede opprettet fond.

Idrett

Mål

Opprettholde tilskuddordningen for lag og organisasjoner. Vurdere økning av tilskudd i forbindelse med årlig budsjettbehandling.

Resultat:

- Tilskuddsordningene til idrettslaga ble utbetalt i samsvar med budsjett.
- Idretten engasjerer svært mange unge og har et høyt aktivitetsnivå med stor dugnadsinnsats.
- Det er et godt og tett samarbeid med idrettsrådet i forbindelse med rehabilitering og nybygg av anlegg.
- Det er idrettsrådet som prioriterer kulturmidler til idretten

Prioriteringer fremover:

- Opprettholde tilskuddsordningen til laga.
- Opprettholde aktiv bruk og aktivitet tilknyttet kultur- og idrettsanleggene.
- Merke sykkelstier, stier og løyper.
- Fortsette å registrere stier og løyper i www.UT.no

Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg

Mål

Drifte Prestfoss idrettspark som består av idrettsarenaene omkring Sigdal ungdomsskole og Prestfoss skole på en innovativ og aktivitetsfremmende måte.

Resultat:

- Driftsbudsjettet til Prestfoss Idrettspark ble for noen år siden økt så en kunne vedlikeholde anlegget etter behov og ikke være så avhengig av å legge inn prosjektmidler i økonomiplanen. Dette medfører noen år merforbruk og andre år mindreforbruk avhengig av behovet for vedlikehold på de forskjellige anleggene.

Prioriteringer:

- Fortsatt utvikling og vedlikehold av Prestfoss idrettspark

Kulturkontoret

Mål

Kulturkontoret skal være en samarbeidspartner og inspirator for lag og organisasjoner og andre aktører som vil drive kulturarbeid i Sigdal.

Resultat:

- Sekretær i stiftelsen kunstnerhjemmene i Sigdal og i Stiftelsen Sigdal museum Fokemusikksenteret.
- Kulturadministrasjon bruker mest mulig tid på utviklingsarbeid og samarbeidstiltak som kan skape nye aktivitet og som kan profilere Sigdal som en aktiv kulturbygd

Prioriteringer:

- Utviklingsarbeid tilknyttet kulturområdet.
- Delta i et regionalt /fylkeskommunalt samarbeid om utvikling, skilting og gjennomføring av dette ved stier og løyper.
- Samarbeid som kan styrke profileringen av Sigdal og Kunstnerdalen

- Samarbeid med Buskerudmuseet.
- Prosjektarbeid med revitaliseringen av uteområdet ved Sigdal ungdomsskole/Prestfoss samfunnshus.
- Tilrettelegge og hjelpe lag og organisasjoner med søking av midler, derunder spillemiddelsøknader. I tillegg å påse at kommunen søker spillemidler til sine prosjekter.
- Være en inspirator og samarbeidspartnere for lag, foreninger næringsliv i tillegg til kunstnere og aktører som vil ha Sigdal som sin arena.
- Samarbeid med Lauvliå/ Hagan om utviklingsprosjekt tilknyttet eierstiftelsen Kunstnerhjemmene i Sigdal.

Andre tilskudd inkludert sang og musikk og 17. mai.

Mål

Opprettholde tilskuddet til lag og organisasjoner De årlige kulturmidlene er viktige bidrag til å opprettholde aktiviteten innen sang og musikk. De frivillige lagenes aktivitet er viktige for kulturtilbudet i Sigdal. Tilskudd til aktivitet rettet mot barn og unge prioriteres.

Resultat:

- Årlig driftstilskudd til Buskerud teater er utbetalt kr. 4,50 pr. innbygger, beregnet ut i fra avrundet 3500 innbyggere.
- Utbetaling av tilskudd til sang og musikk er i samsvar med budsjett.
- Tilskuddsordningene til frivillige lag og organisasjoner, er utbetalt i samsvar med budsjett. Tilsvarende gjelder tilskudd til drift av kulturanlegg/bygg. Tiltak rettet mot barn og unge er spesielt prioritert.
- Haglebu Fjellkirke får årlig tilskudd til vedlikehold av molo.
- Kulturstipend/kulturpris dekkes også under dette området og ble utdelt i 2016 til Magne Løiten
- Kultur og idrettsstipend blir delt ut årlig

Prioriteringer fremover:

- Opprettholde tilskuddsordningene til frivillige lag og organisasjoner fremfor å støtte søknader som innkommer i løpet av året til andre kulturtiltak.
- Se på økning av kulturmidler i behandling av budsjett og økonomiplan

Samfunnshus/ kommunale kulturbygg

Mål

Opprettholde en god standard på samfunnshus og svømmehaller som gjør at de er gode møteplasser og aktivitetsarenaer for innbyggerne.

Utgifter tilknyttet begge svømmehallene (Eggedal og Prestfoss) føres under kultur. Kultur dekker lønnsutgifter tilknyttet vaktmestere på Prestfoss samfunnshus/ Prestfoss idrettspark og Eggedal samfunnshus. Vaktmester på Nerstad samfunnshus har en årlig godtgjøring. Svømmehallene holdes stengt fra 1. mai til etter høstferien.

Resultat:

- Alle tre samfunnshusa drives meget aktivt og er viktige aktivitetssentra for nærmiljøene.
- Nerstad samfunnshus har gjennomgått en rehabilitering i 2016 både taket og innvendig i salen.
- Leieinntekter gir liten inndekning av driftskostnadene i og med lagene kan benytte samfunnshusa til trening uten leiekostnad/ vaskekostnad unntatt i spesielle tilfeller der behovet for vask etter trening er tilstede.
- Det er stor aktivitet på samfunnshusene i Sigdal. De blir benyttet som gymsal for skolene og nærmest hver kveld i skoleåret er det aktiviteter på alle tre samfunnshusene. Det er derfor viktig at disse byggene er i god stand både teknisk og universelt.

Prioriteringer fremover:

- Opprustning av dusj/garderobe Eggedal samfunnshus
- Skifte vinduer i Svømmehallen på Prestfoss
- Utbedre elektrisk anlegg Prestfoss

Ungdomshus vedlikehold/strøm /utleie

Mål

Idrett og ungdomshuset skal være en arena for lag og foreninger tilknyttet Prestfoss idrettspark. Den brukes også som ungdomsklubb og i annet ungdomsarbeid.

Resultat:

- Idrett og ungdomshuset er beiset utvendig i 2016

Prioritering:

- Idretts og ungdomshuset bør rehabiliteres noe. Pussing av trapp og noe vanlig slitasjevedlikehold innvendig bør prioriteres.

5.6 Kommentarer til tjenesteområder

Oppvekstsektoren i Sigdal omfatter tre barneskoler med SFO, en ungdomsskole og en kulturskole. I tillegg er det en egen voksenopplæring i kommunen. Voksne som trenger grunnskoleopplæring på grunnskolens områder, samt voksne som kommer inn under integrasjon får sitt tilbud i Modum kommune. Sektoren er også barnehagemyndighet for de fire private barnehagene i kommunen. Det betyr at kommunen b.la. skal utbetale driftstilskudd og kapitaltilskudd etter nasjonale satser, foreta tilsyn, samordne opptak og drive veiledning overfor barnehagene.

1000 Politisk styring og kontrollorganer (oppvekst)

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
32 000	32 00	47 551

Tjenesten er felles for oppvekst og kultur. Tjenesten belaster oppvekst med kr 32 000, som er kostnader i forbindelse med møter i hovedutvalget og kommunalt foreldreutvalg. Tjenesten har et merforbruk på 17 551. Dette skyldes leie av lokaler og flere møter som igjen fører til økt møtegodtgjørelse. Oppfølgingsmøtene med barnehagene i forhold til bærekraftig drift er ført her.

1200 Administrativ ledelse (oppvekst)

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
1 273 000	1 330 100	1 165 150

Tjeneste 1200 Administrativ ledelse dekker drift av skolekontoret. Tjenesten har totalt et mindreforbruk på kr. 164 950,-. Dette skyldes i hovedsak at skolesjef var i redusert stilling fra februar til juni og refusjon for sykkelønn.

Den sentrale ressursen knyttet til tjenesten i oppvekst i 2016 var følgende bemanning:

- 100 prosent skolesjef
- 10 prosent sekretær
- 50 prosent rådgiver barnehage (kostnader dekkes innen 2010)
- 50 prosent rådgiver skole

1203 Personal/opplæring og fellestiltak (oppvekst)

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
107 000	107 000	107 325

Tjeneste 1203, som inkluderer bedriftshelsetjenesten for alt personell i oppvekstsektoren, har et merforbruk på kr 325,- og er i tråd med budsjett.

1210 Forvaltning av eiendommer (oppvekst)

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
342 000	342 000	388 512

Tjeneste 1210 Forvaltning av eiendommer dekker forsikring av alle kommunale bygg under oppvekst og leie av grunn i Nerstad barnehage. Tjenesten har et merforbruk på kr 46 512,-.

2020 Grunnskolen

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
39 195 000	41 112 100	40 198 171

Tjeneste 2020 er delt i ansvarsområdene: Skolesjef, rektor Eggedal skole, rektor Nerstad skole, rektor Prestfoss skole og rektor Sigdal ungdomsskole. Tjenesten dekker lønn og kostnader knyttet til opplæringsaktivitet i grunnskolen inklusiv Den kulturelle skolesekken. Tjenesten har et mindreforbruk på kr 913 929 i forhold til budsjett. Mindreforbruket skyldes redusert IKT stilling, videreutdanning av lærere og refusjonsordning i forbindelse med fødselspermisjoner. Funksjonen har fått tildelt statlige midler til «Tidlig innsats». Disse midlene ble tilført budsjettet i 2016.

2220 Skolelokaler

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
5 716 000	6 005 100	6 098 731

Tjeneste 2220 skolelokaler omfatter i hovedsak lønn til renhold og vaktmestertjeneste ved skolene, samt kostnader til skolebygg inkludert kostnader til fyring/strøm og kommunale avgifter. Tjenesten har et merforbruk på kr 93 631,- Dette skyldes i hovedsak at driftsprosjektene beising av Prestfoss skole/ rehabilitering av trapper på Nerstad skole hadde en høyere kostnad enn avsatt på prosjektet. Merkostnadene ble belastet driftsbudsjettet.

2230 Skoleskyss

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
2 673 000	2 673 000	2 293 104

Tjeneste 2230 Skoleskyss omfatter kommunens kostnads andel for skoleskyss for alle elever med rett til skoleskyss. I tillegg dekker den skyss til elever som har rett til skyss på bakgrunn av farlig skolevei. Tjenesten har et mindreforbruk på kr 379 896,-. Dette skyldes bla reforhandlinger med Brakar AS og nye avtaler med Sigdal Taxi i forbindelse med skyss farlig skolevei.

2150 Skolefritidsordningen

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
359 000	422 300	364 826

Tjeneste 2150 dekker skolefritidsordning ved de tre barneskolene i kommunen. Tjenesten har et mindreforbruk i forhold til budsjett på kr 57 474,-. Dette skyldes at det er fortsatt er svært varierende etterspørsel, og dermed utfordrende å treffe riktig med budsjett.

2130 Voksenopplæring

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
386 000	399 600	220 906

Tjeneste 2130 Voksenopplæring dekker lovpålagt opplæring til voksne etter opplæringsloven §§ 4-A1 og 4-A2 og tjenesten har hatt et mindreforbruk på kr 178 694,-. Undervisning til

voksne med minoritetsspråklig bakgrunn gis av voksenopplæringen i Modum. Høsten 2016 ble det opprettet en egen avdeling i Sigdal som styres av rektor ved voksenopplæringen i Modum.

Sigdal kommune organiserer all undervisning i spesialundervisning i egen kommune.

Mindreforbruket skyldes at behovet for voksenopplæring ikke har økt i så stort omfang som forventet.

3830 Musikk og kulturskolen

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
535 000	551 500	576 203

Musikk og kulturskolen er organisert under skolesjef med en egen leder for kulturskole og DKS. Tjenesten omfatter lønnskostnader, gruppeundervisning i kunstfag samt individuell opplæring innen gitar, elgitar, el-bass, trommesett, piano, sang og fiolin. Tjeneste har et merforbruk på kr 24 703,- . Dette skyldes økte lønnsutgifter.

Kulturskolen har 4 faste delstillinger i totalt 93 prosent stilling.

8500 Statstilskudd flyktninger

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
0	1 437 000	1 265 475

Nav mottar statstilskudd for flyktninger. Høsten 2016 ble det inngått avtale om at Oppvekst automatisk skal få refundert utgifter i forbindelse med barnehage- og skolebarn. Det ble beregnet en mulig utgift på 1 437 000 til arbeid med flyktninger. Regnskapet viser en utgift på kr. 1 265 475.

2010 Barnehagene

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
16 478 000	16 820 500	18 261 315

Tjenesteområdet dekker administrasjonskostnader til barnehagekonsulent, kommunalt driftstilskudd til ikke-kommunale barnehager inklusiv kostnader til kapitaltilskudd, refusjon søskenmoderasjon, gratis kjernetid, 6 % redusert foreldrebetaling og refusjonskrav for barnehageplasser i andre kommuner.

Tjenesten 2010 endte opp med et merforbruk på kr 1 440 815,-. Det ble allerede i budsjettokument del I for 2016 presisert at det kunne være en viss risiko for at budsjetttrammen kunne være for lav. Usikkerhet skyldtes at administrasjonen ikke visste hvor mange plasser som utløses ved telletidspunktene, inklusiv nye flyktningbarn, de nasjonale tilskuddssatsene var ikke klare da budsjettet ble lagt, det var usikkerhet rundt hvor mange foreldre som kom inn under ordningen med redusert foreldrebetaling og det var en liten usikkerhet rundt hvor mange barn som ville benytte seg av barnehageplass i annen kommune.

2110 Styrket tilbud til førskolebarn

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
1 025 000	1 039 400	712 779

Funksjonen dekker ressurser til spesialpedagogiske hjelp for førskolebarn, friplasser/reduisert oppholdsbetaling for barn med behov for slik hjelp i barnehagen, tilskudd til tiltak for minoritetsspråklige barn, samt delkostnader til interkommunalt PPT.

Budsjettet for 2016 ble lagt med bakgrunn i vedtak fra den interkommunale PP-tjenesten, samt estimerte behov for 2016. Tjenesten har et mindreforbruk på kr 326 621,-. Dette skyldes at det ble utløste mindre ressurser enn budsjettet med i 2016.

2210 Førskolelokaler og skyss

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
-1 021 000	- 1 014 500	- 966 338

Under tjeneste 2210 ligger husleieinntektene fra barnehagene, løpende vedlikehold av kommunens barnehagebygg og vaktmesterressurs. Tjenesten har et merforbruk på kr 48 162,-. Dette skyldes i hovedsak noe høyere vedlikeholdsutgifter på byggene enn budsjettet med.

Kultur

1000 Politisk styring (Kultur)

Budsjett	Justert budsjett:	Regnskap
33 000	35 000	15 018

Tjenesten dekker møtegodtgjørelse for Ungdomsråd, Prestfoss, Nerstad og Eggedal samfunnshus og styremedlem i Buskerud teater. Mindreforbruket på kr 19 982 skyldes at samfunnshusene ikke har tatt ut møtegodtgjørelse.

1200 Administrativ ledelse (Kultur)

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
335 400	335 400	319 808

Tjeneste 1200 omfatter 60 prosent av lønnen til kultur og ungdomsleder. Mindre forbruk på tjenesten er kr. 15 592,-. Dette skyldes sykelønnsrefusjon.

2310 Aktivitetstilbud barn og unge inkludert ungdomsrådet og MOT

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
794 000	819 000	711 062

Tjenesteområdet dekker driften av idretts- og ungdomshuset og ungdomsklubben, samt ungdomsrådet. Mindre forbruket på kr 108 032,- skyldes mindre lønnsutgifter og sykelønnsrefusjon.

3700 Bibliotek

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
710 000	710 000	709 355

Tjenesteområdet omfatter biblioteket i Prestfoss og Eggedal som begge er kombinasjonsbibliotek med skolen med internettilbud.

3730 Kino

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
40 000	40 000	29 823

Mindreforbruk: kr 10 177 skyldes at timelønn for et spillested ikke er belastet i 2016. Dette vil bli belastet i 2017

3750 Museum og kunstnerhjem

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
774 000	774 000	777 088

Tjeneste 3750 er tilskudd til museum og kunstnerhjem. Midlene er overført til Buskerudmuseet. Kommunen har forpliktet seg til et årlig driftstilskudd på kr. 660.000,- med en årlig indeksregulering av beløpet. Tilskudd 2016 er på kr. 774.000. Eventuelle andre tilskudd vurderes ved den årlige behandlingen av økonomiplanen.

3770 Kunstformidling

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
0	0	0

Tjenesten gjelder litteratur (bygdebok) se fond og engen beskrivelse over.

3800 Idrett

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
609 000	609 000	559 449

Tjenesten dekker tilskudd til lag og organisasjoner i tillegg tilskudd til dekning av strøm/brensel i Sigdalshallen, Sigdal motorsenter og lysløyper/anlegg. Mindreforbruk: kr. 50151 skyldes reduserte strømutfgifter og noe reduserte lønnsutfgifter.

3810 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
100 000	100 000	59 669

Tjenesten dekker drift av idrett og ungdomshuset i tillegg til Prestfoss Idrettspark
Mindreforbruk: kr 40 331.

3850 Kulturkontoret

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
101 000	101 000	129 439

Tjenesteområdet dekker daglig drift av kulturkontoret
Merforbruk: kr 28 439 skyldes arbeidet med Grencellene som er ført på denne tjenesten og som vil bli dekt av eksterne midler i 2017.

3851 Andre tilskudd inkludert sang/musikk og 17. mai

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
331 000	331 000	334 662

Tjenesten dekker tilskudd til lag og organisasjoner innenfor sang og musikk og 17.mai arrangement.

Mer forbruk kr 3 662.

3860 Samfunnshus/ Kommunale kulturbygg

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
1 646 000	1 712 800	1 721 653

Tjenesten dekker utgifter til samfunnshusene Nerstad Prestfoss og Eggedal i tillegg til svømmehall i Prestfoss og Eggedal. Merforbruket på tjenesten er kr 8 853

3861 Ungdomshus vedlikehold, strøm/utleie

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
40 000	40 000	22 132

Tjenesten dekker driftsutgifter til Idrett og ungdomshuset. Idrett og ungdomshuset blir benyttet til ungdomsklubb, til klubbhus for idrettslag og leid ut til barnebursdager. Fra 2014 benyttes huset fast av LHL til aktivitet en til to dager i uken. Dette bla. for at huset har en god universell utforming. Mindreforbruk: 17. 868

3920 Tilskudd til livssynsorganisasjoner

Budsjett	Justert budsjett	Regnskap
60 000	60 000	71 288

Merforbruk på kr 11 288,-

Refusjon i forhold til antall medlemmer i andre livssynsorganisasjoner er utbetalt med kr. 513.

Tilskuddene utbetales etter fremlagt registrering fra Brønnøysundregistrene.

5.7 Prosjekter knyttet til planområde 3

Driftsprojekter med egne bevilgninger

Pl. omr.	Prosj	År	Prosjekt	Budsjett vedtatt total pr. 31.12.2016 A	Sum brukt totalt pr. 31.12.2016 B	Rest bevilgning A - B	Status
3	920011	2016	Oppussing svømmehall/SUS luftproblem.	1 800 000	620 522	1 179 478	Prosjektet avsluttes i 2017
3	920012	2016	Prestfoss skole – utbedring av grunnmur	100 000	0	100 000	Prosjektet er igangsatt
3	920013	2016	Tilrettelagt undervisning	850 000	877 897	-27 879	Merforbruket er dekt av driftsmidler
3	920014	2016	Lærebøker og digitale læreverk	400 000	0	400 000	Midlene skal benyttes høsten 2017
3	920015	2016	Prestfoss Samf.hus/SUS, brannslukningstiltak	150 000	0	150 000	Prosjektet er igangsatt.
3	920021	2015	Nye skolebøker	500 000	451 542	48 458	Gjenstående midler benyttes i 2017
3	920033	2015	Prestfoss skole - beising	250 000	250 871	-871	Avsluttet
3	920034	2016	Prestfoss skole, ledelys og div. vedlikehold	150 000	0	150 000	Igangsatt
3	920051	2015	Radiatorer – Eggedal skole	50 000	50 968	-968	Avsluttet
3	922001	2014	Enger bh - rehabilitering tak, varmekabler	225 000	200 948	28 052	Er gjort utbedringer, men usikkert på om det er tilstrekkelig.
3	922002	2015	Prestfoss bhg – rehab. vindu, garderobe, bad	700 000	445 176	254 824	Prosjektet pågår.
3	922004	2016	Prestfoss bhg – beising	150 000	101 198	48 802	Prosjektet er igangsatt
3	920005	2016	Nerstad bhg – termostater varme og belysn.	60 000	16 454	43 546	Prosjektet er i gang.
3	950070	2011	Kulturpris	88 303	85 600	2 703	Avsluttet.
3	950021	2015	Nerstad Samfunnshus – rehab. tak	2 535 562	2 535 562	0	Avsluttet
3	950022	2015	Nerstad samfunnshus – rehab. innv.	750 000	811 487	-61 487	Avsluttes i 2017. Søkes spillemidler på prosjektet.
3	950062	2016	Prestfoss. Idrettspark og Ungdomshus, div.	140 000	404 741	-264 741	Søkes spillemidler til dekke ballbinge.

Investeringsprojekter

Pl. omr.	Prosj	År	Prosjekt	Budsjett vedtatt total pr. 31.12.2016 A	Sum brukt totalt pr. 31.12.2016 B	Rest bevilgning A - B	Status
3	020022	2016	Nerstad skole – solskjerming	200 000	132 000	68 000	Avsluttet. Restmidler søkt omdisponert til leikeapparater/uteområde.
3	020041	2016	SUS/Pr.samfh nytt el.anlegg	307 016	49 350	257 666	Igangsatt
3	020060	2013	Opprust. Uteområde Pr.smfhs/SUS-TST	1 600 000	106 929	1 493 071	Midler brukes til skatepark/sandvolley ball og parkering i 2017. Det søkes om spillemidler til anlegget i tillegg
3	050080	2012	Trillemarkasenter	100 000	30 000	70 000	Prosjektet fortsetter i 2017

Bundne driftsfond

På bundne driftsfond er det penger som er avsatt til et spesielt formål fra eksterne giver, og som må brukes til det. Pr. 31.12.2016 har planområdet følgende beholdninger på fond:

Konto	Fond	01.01.16	31.12.16
2510801201	Kunnskapsløftet grunnskolen	1 693 218	2 076 218
2510801203	Tilskudd rekruttering førskolelærere	26 949	26 949
2510801204	Tilskudd barnehagekompetanseplan	119 559	148 054
2510801501	Skredsvigstatue	134 911	137 299
2510801502	Vedlikehold bauta Haglebu	7 500	7 500
2510801503	Gave Lions ungdomsklubben	17 732	17 732
2510801504	J elsker Sigdal pr. 105001	3 168	3 168
2510801505	Natteravn pr. 150070	8 787	8 787
2510801506	Eggedal samfunnshus	3 879	3 879
2510801507	MOT Drømmefond	50 000	50 000
2510801508	God tur	8 000	8 000
2510801509	Bandskole	0	15 000

- Tveitensamlingene pr. 31.12.16 kr: 41 159
- Bygdebokfondet pr. 31.12.16 kr: 252 413
- Florabokfondet pr. 31.12.16 kr: 7 143

6 Planområde 4 Helse og sosial

6.1 Generell innledning

Hovedutvalget for helse og sosial 2015 - 2019

Gunnar Staaen (Ap) Leder

Lars Foss (Sp)

Karin Letmolie Ravnås (Ap)

Ellen Østbye Fremgaard (Sp)

Andrea Mørch Müller (V)

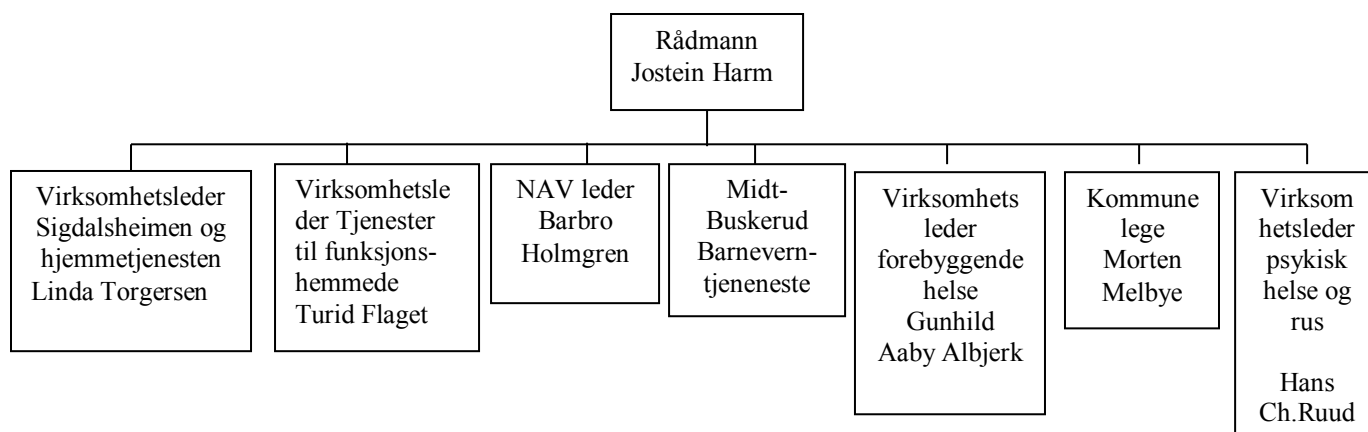
Runolv Stegane (V)

Inger Stuve Andersen (H)

Antall møter/saker:

Hovedutvalget har avholdt 6 møter og behandlet 44 saker i 2016.

Organisering/ administrasjon

Personalressurser

Tabell med oversikt over årsverk per tjenesteområde 2015 og 2016. Per inngangen av 2016 / hjemlet i budsjett 2016.

Tjenesteområde innen Helse og sosial	Årsverk 2015	Årsverk 2016	Årsverk 2017
Administrativ ledelse	1,5	1,7	2,4
Forvaltning av eiendom	0	0	0,3
Helsestasjon	3,76	3,76	3,46
Forebyggende arbeid, helse og sosial	0,375	0,37	1,67
Friskliv	0,5	0,5	0,5
Aktivisering og service eldre og funksjonshemmede (ikke iberegnet fritidskontakt)	6,1	6,4	6,4

Legetjenester	3,75	4,15	4,15
Fysio- og Ergoterapitjenester	3,3	3,5	3,5
Sosial rådgivning og veiledning	1,6	3,1	3,1
Tilbud til personer med rusproblemer	0,5	0,6	0,6
HO i Sigdalsheimen	44,9	45,08	49,3*
HO i Bjørkekvisten	2,26	2,26	2,26
HO til hjemmeboende funksjonshemmede (ikke iberegnet omsorgslønn og privat avlastning)	19,00	19,88	20,38
HO til hjemmeboende	27,7	26,9	26,39
HO, Psykisk helse	2,7	2,7	2,7
Øyeblikkelig hjelp døgnopphold	0,68	0,83	0,85
Botilbud Sigdalsheimen	3,5	3,41	3,64*
Kommunalt disponerte boliger	0,9	0,9	0,9
Introduksjonsordning flyktninger	1,1	0	0
Kvalifiseringsprogrammet	0,5	0	0
SUM hjemlede årsverk	124,63	126,04	132,5

Fra 2015 til 2016 var det en økning på 1,41 årsverk totalt. For informasjon om eventuelle endringer i løpet av 2016, se under virksomhetene.

Fra 2016 til 2017 er det en økning på 6,46 årsverk totalt. (*noe endring/reduksjon for å tilpasse vedtatt budsjettramme) – se budsjetteftet, del 2.

Planområdets hovedmål

FELLES MÅLSETNING FOR SEKTOREN: (REF. BUDSJETTET 2016)

- Å skape en brukerorientert og effektiv helse- omsorg, og sosialtjeneste som sikrer at brukerne har tillit til at de får riktig og nødvendig hjelp når de trenger det.
- Å utvikle tjenestene i tråd med overordnet lovverk og nasjonale retningslinjer og føringer for tjenestene.
- Å sørge for kvalitetssikring av tjenesten og oppfølging ved eventuelle avvik.
- Å tilstrebe en hensiktsmessig og effektiv organisering og ansvarsfordeling i sektoren.
- Å sikre godt tverrfaglig/tverretatlig samarbeid i kommunen.
- Kommunens serviceplakat skal overholdes.
- Å jobbe videre med de utfordringer som tjenesteanalysen fra Agenda Kaupang (høsten 2014) peker på i videreutvikling av kommunens helse og omsorgstjenester, kombinert med et sterkt fokus på konsekvenser for brukere og ansatte.
- Å etablere et system for styring av frivillig arbeid.
- Å benytte og videreutvikle fagprogrammene (IT) våre optimalt.

I forhold til kommunens visjon om ”læringslivet” er det følgende felles målsetninger for sektoren:

- Helse- og sosialpersonells kompetanse må utvikles i takt med lokalsamfunnets behov for helsetjeneste.
- Helse- og sosialetaten skal være en trygg og trivelig arbeidsplass som tar vare på medarbeidere og gir dem utviklingsmuligheter og utfordringer, herunder rekruttere og beholde kvalifisert personell og sikre gode opplæringsrutiner.
- Forebygge og redusere sykefravær.

Med aktiviteten og resultater fra planområdet i 2016, mener administrasjonen å vise at planområde 4 arbeider for disse felles målene. Målsetninger/ målsoppgåelse for hver virksomhet blir beskrevet nærmere under den enkelte virksomhet.

6.2 Regnskap planområde 4, Helse og sosial

Tabell, regnskap per tjenesteområde

		Regnskap '16	Justert budsjett	Budsjett-avvik	Opprin.budsj	Regnskap '15
1000	Politisk styring og kontroll	29 117	28 000	-1 117	28 000	12 960
1200	Administrativ ledelse	1 394 214	1 243 400	-150 814	1 160 000	1 110 103
1203	Personal/opplæring/velferd	189 000	186 000	-3 000	186 000	193 725
1210	Forvaltning av eiendommer	354 718	389 000	34 282	389 000	356 896
2130	Voksenopplæring	2 074 399	1 520 000	-554 399	0	0
2320	Helsestasjon	2 858 114	3 033 800	175 686	2 742 000	2 595 226
2330	Forebyggende arbeid, helse og sosial	622 663	426 400	-196 263	393 000	428 818
2332	Friskliv	309 302	290 000	-19 302	269 000	280 949
2340	Aktiviserings- og service eldre og funksjonshemmede	4 431 198	5 075 200	644 002	4 614 000	4 058 399
2410	Legetjenester	4 329 886	4 378 200	48 314	4 232 000	3 886 388
2411	Fysio-/ergoterapitjeneste	2 722 433	2 861 600	139 167	2 663 000	2 475 844
2420	Sosial rådgivning og veiledning	4 204 666	3 897 300	-307 366	2 765 000	1 968 777
2430	Tilbud til pers m/rusproblemer	430 970	384 800	-46 170	355 000	379 442
2440	Barneverntjeneste	2 257 223	1 780 000	-477 223	1 780 000	2 150 223
2510	Barneverntiltak i familie	165 678	638 000	472 322	638 000	645 412
2520	Barneverntiltak utenfor familie	3 226 056	4 661 400	1 435 344	4 659 000	4 307 825
2531	HO Sigdalsheim	33 867 135	33 278 569	-588 566	30 886 000	30 467 631
2532	HO Bjørkekvisten	1 755 766	2 047 200	291 434	1 921 000	1 587 538
2540	HO Hjemmeboende funksjonshemmede	13 529 177	14 663 800	1 134 623	14 019 000	12 616 668
2541	HO Hjemmeboende	20 446 871	20 554 700	107 829	19 220 000	19 773 340
2542	HO Psykisk helse	1 898 288	1 855 100	-43 188	1 735 000	1 544 482
2550	Medfinans. somatiske tj.	0	0	0	0	-158 921
2560	Tilbud om øyeblikkelig hjelp døgnopphold i kommunene	1 083 434	1 048 600	-34 834	1 000 000	-571
2611	Botilbud Sigdalsheimen	4 393 159	4 034 800	-358 359	3 915 000	3 739 404
2612	Botilbud Bjørkekvisten	102 431	99 000	-3 431	99 000	173 241
2650	Kommunalt disponerte boliger	-831 144	-1 501 800	-670 656	-2 136 000	-2 194 319

2730	Arb.rettede tiltak i kommunal regi	75 192	27 000	-48 192	27 000	0
2750	Introduksjonsordning flyktninger	2 928 050	3 652 000	723 950	5 011 000	5 305 547
2760	Kvalifiseringsprogrammet	283 022	501 000	217 978	501 000	577 061
2810	Ytelse til livsopphold	4 064 306	3 850 000	-214 306	2 850 000	1 578 121
2830	Bist.etabl.oppretht.eg.bolig	21 627	0	-21 627	0	22 050
2850	Tjenester utenfor ordinær kom.ansvarsområde	12 009	0	-12 009	0	0
8500	Statstilskudd flyktninger	-12 620 912	-10 610 000	2 010 912	-7 700 000	-5 142 752
Sum for planområdet		100 608 048	104 293 069	3 685 021	98 221 000	94 739 504

*) : *Negativt fortegn angir merforbruk, positiv fortegn mindreforbruk*

Kommentarer per virksomhet

Planområde 4 Helse og sosial har et mindreforbruk på kr 3.685.021,- mot varslet merforbruk på kr 1.955.000,- etter 2. tertialrapport.

Mindreforbruket på virksomhetsnivå fordeler seg som følger:

Tjenesteområdene under virksomhet forebyggende helse har samlet sett et mindreforbruk på kr 104.057,-. Mindreforbruk tjeneste 2320 Helsestasjonen på kr. 175.686,- skyldes hovedsakelig sykemeldinger med liten mulighet for innleie av vikarer i tråd med varslet mindreforbruk etter 2. tertial. Fysioterapi helsestasjonen er i balanse. Friskliv har et merforbruk på kr 19 302 grunnet innkjøp av utstyr til treningsgrupper. Mindreforbruk ved tjenesten husmorvikar på kr 102.872,- skyldes også innsparing på vikar. Andel merforbruk på tjeneste 2330 Forebyggende arbeid helse og sosial på kr 172.945,- er utgifter til kommunepsykolog utover tilskudd fra Helsedirektoratet.

Tjenesteområdene under virksomhet psykisk helse og rustjeneste har samlet sett et merforbruk på kr 17.074,- mot varslet merforbruk etter 2. tertial på 120.000,-.

Tjenesteområdene under legetjenestene har samlet sett et mindreforbruk på kr 28.022,-, i tråd med varslet balanse etter 2. tertial.

Tjenesteområdene under NAV inklusive flyktningtjenesten har et samlet mindreforbruk på kr 2.030.140,-. Sett bort fra flyktningtjenesten, slik det ble gjort da 2 tertial ble rapportert, endte NAV med merforbruk på kr 301.956,-, som varslet etter 2. tertial.

Tjenesteområdene under barnevernet har samlet sett et mindreforbruk på kr 1.430.443,- mot varslet mindreforbruk på kr 700.000,- etter 2. tertial. Det økte mindreforbruket ligger i tjeneste 2520 Barneverntiltak utenfor familie. Kostnadene til tiltak i og utenfor hjemmet i barneverntjenesten har sunket fra 2013 og frem til 2016 i tråd med målsetningen. Totalt sett er mindreforbruket om lag 1.900.000,- kroner sett opp mot regnskap 2015. Tiltak i hjemmet har et mindreforbruk på ca kr 480.000,- hvor dette skyldes at hjelpetiltakene i dag i stor grad gis av fast ansatte i barneverntjenesten som er tilsatt i Familieteam. 1,5 årsverk her er finansiert av øremerkede midler fra Fylkesmannen. Mindreforbruk på om lag 1.400.000,- til tiltak utenfor hjemmet er grunnet mindre kjøp av blant annet institusjonsplasser og arbeidet med normalisering av utgiftsnivået fra 2013 og frem til i dag. Utgifter til saksbehandling med kjøp av tjenester i det interkommunale samarbeidet øker. Dette har sammenheng med blant annet midler til barnevernvakt og totalt sett økte kostander til leasingbiler, tolkeutgifter,

lønnsutgifter m.v, samt at flere tiltak i hjemmet ytes av saksbehandlere og familieteam, mot kjøp av tjenester i hjemmet tidligere.

Tjenesteområdene under virksomheten Tjenester til funksjonshemmede, inklusive bygg, aktivisering og arbeidsrettede tiltak, har samlet sett et mindreforbruk på kr 1.608.078,- mot varslet mindreforbruk på 100.000,- etter 2. tertial. Dette skyldes hovedsakelig uforutsette endringer i brukersammensetning på slutten av året, vakante stillinger deler av året grunnet forsinket oppstart av nytt tiltak og reduserte utgifter til tjenesten fritidskontakt.

Tjenesteområdene under virksomhet for Sigdalsheimen og hjemmetjenestene, også inklusive overordnede administrative tjenester, bygg, aktivisering og servicetjenester i virksomheten, samt kommunal øyeblikkelig hjelp har samlet sett et merforbruk på kr 1.388.787,- mot varslet merforbruk på 2.450.000,-. Dette skyldes flere forhold; Sigdalsheimen Pleie har et merforbruk på kr 588.566,-. Det er merforbruk ved bygget Sigdalsheimen knyttet til nødvendige reparasjoner og utbedringer (kr 358.000,-), og ved omsorgsboliger i Prestfoss og ved Eggedal Eldresenter knyttet til renovering av leiligheter utover prosjektramme (613.602,-). Hjemmetjenestene endte i balanse. Dette skyldes hovedsakelig redusert behov i hjemmehjelpstjenesten Det er mindreforbruk i enkelte deltjenester. Dette skyldes hovedsakelig positiv effekt av økte egenbetalinger samt vakanse i fysioterapistilling.

Endringer/budsjettjusteringer i løpet av 2016:

Det har kun vært budsjettjustert for lønnskompensasjon og arbeidsgiveravgift og for regulering av KLP forsikringspremier og AFP. I ks sak 105/16 ble det vedtatt budsjettendring, men denne medførte ingen endring på netto driftsramme totalt. Til sammen utgjør budsjettjustering for planområdet kr 6.072.069,-. For budsjettendringer i prosjektporteføljen, se under «prosjekter».

6.3 Styringsdata for planområde 4, Helse og sosial i 2016

KOSTRA – Kommune-Stat-Rapportering, se nærmere beskrivelse i kapittel 1.3 KOSTRA. Her har sektoren trukket fram et utdrag av nøkkeltall.

	Nøkkeltall	Sigdal 2016	Kostragruppe /kommunegruppe 2 2016	Landet u/Oslo 2016
Prioritering Pleie og omsorg	Netto driftsutgifter pleie- og omsorg pr. innbygger over 80 år	400 057	366 097	389 664
Tilsv. 2015		338 790	346 924	371 789
Prioritering Pleie og omsorg	Netto driftsutgifter pleie- og omsorg pr. innbygger over 67 år	125 955	110 443	112 224
Tilsv. 2015		113 448	109 535	109 559
Produktivitet Pleie og omsorg	Korrigert brutto driftsutgift pr. mottaker av pleie og oms.tjenester	365 542	364 460	404 294
Tilsv. 2015		311 557	365 248	389 552
Produktivitet Institusjon	Korrigert brutto driftsutgifter institusjon per plass	972 923	1 058 963	1 088 035
Tilsv. 2015		978 682	966 527	1 035 811

Dekningsgrad Institusjon	Andel innbyggere 80+ som er beboer på institusjon	17,1	10,9	13,0
Tilsv. 2015		14,6	10,7	13,2
Dekningsgrad Institusjon	Andel plasser i institusjon og heldøgnsbemannet bolig i prosent av bef. 80+	26	29	29
Tilsv. 2015		21	30	29
Produktivitet Hjemmetjenester	Korrigerte brutto driftsutgifter per mottaker av hjemmetjenester i kr	185 188	216 496	246 322
Tilsv. 2015		158 463	217 238	237 828
Dekningsgrad Hjemmetjenester	Mottakere av hjemmetjenester, pr 1000 innb 0-66 år	32	22	21
Tilsv. 2015		27	22	21
Dekningsgrad Hjemmetjenester	Mottakere av hjemmetjenester, pr 1000 innb 67-79 år	66	81	68
Tilsv. 2015		94	81	68
Dekningsgrad Hjemmetjenester	Mottakere av hjemmetjenester per 1000 innb. 80 år og over	410	376	325
Tilsv. 2015		511	373	325
IPLOS Brukersammensetning	Gjennomsnittlig antall tildelte timer pr uke som brukere av hjemmesykepleie får	1,2	4,4	4,9
Tilsv. 2015		2,2	4,4	4,7
Prioritering Sosialtjenesten	Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygg. 20-66 år	4 074	2 906	3 536
Tilsv. 2015		1 830	2 633	3 246
Dekningsgrad Sosialtjenesten	Andel sosialmottakere i aldersgruppa 20-66 år, av innb. 20-66	4,3	-	4,0
Tilsv. 2015		3,9	-	3,9
Produktivitet Sosialtjenesten	Korrigerte driftsutgifter til sosialtjenesten per mottaker	44 652	-	43 392
Tilsv. 2015		20 576	34 553	40 058
Prioritering Barneverntjenesten	Netto driftsutgifter til barneverntjenesten 0 til 17 år	8 058	10 073	8 877
Tilsv. 2015		10 149	9 459	8 339
Prioritering Barneverntjenesten	Andel undersøkelser som fører til tiltak i prosent	33,3	-	42,8
Tilsv. 2015		57,1	-	42,8
Prioritering Barneverntjenesten	Netto driftsutgifter per barn i barnevernet	117 688	-	113 259
Tilsv. 2015		165 209	-	109 980
Produktivitet	Stillinger med fagutdanning	4,3	4,6	4,6

Barneverntjenesten	innen barnevern per. 1000 innbygger 0-17 år			
Tilsv. 2015		3,6	4,5	4,3
Produktivitet Barneverntjenesten	Brutto driftsutgifter per barn som ikke er plassert av barnevernet (funksjon 2510)	8 737	-	34 942
Tilsv. 2015		34 000	-	33 347
Produktivitet Barneverntjenesten	Brutto driftsutgifter per barn som er plassert av barnevernet (funksjon 2520)	286 250	-	387 659
Tilsv. 2015		341 786	-	376 758
Dekningsgrad Barnevern	Andel barn med barnevernstiltak ift innbyggere 0-17 år	4,4	-	4,8
Tilsv. 2015		4,7	-	4,9
Kommunehelse Forebygging	Andel nyfødte med hjemmebesøk innen 2 uker etter hjemkomst	84	96	92
Tilsv. 2015		92	101	89
Kommunehelse Prioritering	Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj pr innb 0-5 år	14 358	10 552	8 658
Tilsv 2015		11 366	9 611	7 917
Kommunehelse Forebygging	Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj pr innb 0-20 år	3 123	2664	2 314
Tilsv 2015		2 533	2 459	2 139
Kommunehelse Dekningsgrad	Legeårsverk pr. 10.000 innbygger	13,1	12,9	10,7
Tilsv. 2015		10,1	12,9	10,5
Fastlegeregisteret	Gj.snittlig listelengder korr. For kommunale timer	1147	1015	1268
Tilsv. 2015		1747	1011	1215
Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	Årsverk av leger per 10 000 innb 0-5 år	7,4	8,9	6,1
Tilsv. 2015		7,3	8,7	6,0
Kommunehelse Dekningsgrad	Fysioterapiårsverk pr. 10.000 innbygger	14,5	10,6	9,1
Tilsv. 2015		14,1	10,5	9,1
Kommunehelse Prioritering	Netto driftsutgift pr. innbygger til kommunehelsetjenesten	3 073	3 478	2 538
Tilsv. 2015		2 586	3 184	2 381

Begrepsavklaringer:

Netto driftsutgifter viser driftsutgiftene inkludert avskrivninger etter at driftsinntektene, som blant annet inneholder øremerkede tilskudd fra Staten og andre direkte inntekter er trukket fra.

Korrigerte brutto driftsutgifter omfatter driftsutgiftene ved kommunens egen tjenesteproduksjon pluss mva-utgift og avskrivninger, minus dobbeltføringer i de kommunale regnskaper som skuldes viderefordeling av utgifter/internkjøp mv. Sykelønnsrefusjon er også trukket fra. Det korrigeres for mva kompensasjon påløpt i driftsregnskapet.

Merk. Fra årsmelding 2015 har planområdet valgt å ikke lenger ha «Buskerud» med som sammenligningsparameter. Det er mer hensiktsmessig å sammenligne seg med grupperinger av kommuner etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser. Her har SSB lagt Sigdal i kostragruppe 2. For nærmere lesning om kommunegrupper følg følgende lenke: <http://www.ssb.no/forskning/mikrookonomi/kommunal-okonomi/store-forskjeller-i-kommunenes-okonomiske-rammebetingelser>. For øvrig er «landet utenom Oslo» fortsatt en viktig sammenligningsfaktor.

KOSTRA henter data fra mange ulike registre. De mest relevante er: Kommunenes egne elektroniske fagsystemer, IPLOS (individbasert Pleie og omsorgsstatistikk), NAVs AA-register (Arbeidsgiver og arbeidstakerregister).

Kommentarer til nøkkeltallene

Tabellen over viser at kommunens driftsutgifter innen pleie- og omsorg sett i forhold til antall innbyggere over 80 år, nå er noe høyere enn gjennomsnittet for kommunegruppen og landet. Dette var forventet og henger sammen med endringer i befolknings sammensetningen (færre eldre) og utbyggingen av Sigdalsheimen.

Når det gjelder andel innbyggere 80+ som er beboer på institusjon ligger Sigdal over snittet for kommunegruppen og for landet. Sigdal har derimot en betydelig lavere andel plasser i institusjon og heldøgnsbemannet bolig i prosent av befolkningen 80+ enn både kommunegruppen og landet. Sigdal har ikke heldøgns bemannede omsorgsboliger. I mange kommuner tilsvarer slike boliger plasser i sykehjem (bemannet som sykehjem).

Tallene viser videre at Sigdal har fortsatt et høyere antall mottakere av hjemmetjenester for personer over 80 år enn både kommunegruppen og landet (dekningsgrad), men driver tjenestene rimeligere (produktivitet). Dette gjelder også gruppen 0-66 år. Hjemmesykepleien ligger under gjennomsnittet når det gjelder tildelte timer til hjemmesykepleie (gir litt til mange). Videre viser tallene at brukerne i hjemmetjenesten samlet sett ikke har så omfattende hjelpebehov som i kommunegruppen og landet for øvrig. I Kostra-sammenheng omfatter hjemmetjenester både hjemmesykepleie, praktisk bistand, tjenester til funksjonshemmede, samt psykisk helse.

Det er hovedsakelig flyktningtjenesten som påvirker driftsutgiftene til sosialhjelp i Sigdal, se nærmere under postene.

Fagdekningen har økt siden barnevernstjenesten ble innlemmet i Midt-Buskerud barneverntjeneste, hvor fagdekningen nå er nærmer seg landsgjennomsnittet. Netto driftsutgifter har sunket betraktelig og er nå lavere en landsgjennomsnittet og lavere en sammenliknbar Kostra gruppe. Brutto driftsutgifter til hjelpetiltak har sunket betraktelig og har sammenheng med at tiltakene gis i barneverntjenesten, og av øremerkede midler slik det er beskrevet over. Brutto driftsutgifter per barn som er plassert har betydelig nedgang fra 2013-2016 og er nå langt under landsgjennomsnittet. Det er viktig å huske på at tjenesten operer med forholdsvis få antall saker i Sigdal kommune og at kostnad per barn, både de som er plassert og de som ikke er plassert, uansett vil kunne variere i betydelig grad fra år til år, avhengig av iverksatte tiltak for det enkelte barn.

Tallene viser at det er økt satsning på forebygging, helsetasjons- og skolehelsetjenesten.

Kommunen har fra 2016 noe høyere antall legeårsverk pr innbygger i forhold til Kostragruppe 2 og landet for øvrig (gjelder alle legeårsverk), og også sett i forhold til 2015 hvor Sigdal lå

noe lavere. Dette er en effekt av økt fastlegehjemmel i 2016. Kostra er ikke korrigert ift alderssammensetning.

Kommunen har god dekning av fysioterapiårsverk. Dette er ressurser som gjør at kommunen kan være rigget for å kunne arbeide forebyggende og med brukerne på en måte slik at de kan bo lengst mulig i eget hjem.

6.4 Felles utfordringer for helse- og sosial:

Budsjettutfordringer

Sektoren har en høy grad av avtaleforpliktelser både i forhold til lovpålagte oppgaver og i forhold til forvaltning, drift og vedlikehold av bygg. I tider med stramme rammer og økning i behovet for tjenester er det utfordrende å ha så stor portefølje av forpliktelser som skal følge prisutvikling før det øvrige budsjettet skal legges.

Budsjettrammene er stramme og dette fører til at variable kostnader og vikarmidler må holdes på et lavest mulig nivå, spesielt innen Pleie og omsorg. Dette betyr at man fortsatt må drive restriktiv innleie for å holde budsjettrammene.

Det er også en generell budsjettutfordring for sektoren at enkeltvedtak i helse- og omsorgstjenestene kan utløse store økonomiske konsekvenser og dermed behov for endringer i rammene. Se nærmere informasjon under virksomhetene.

Budsjettrammen for drift av sektorens bygg er stram og rommer ikke mer enn nødvendig løpende utgiftsbehov og vedlikehold. Derfor meldes mange vedlikeholdsprosjekter/oppgraderinger og investeringer opp som prosjekter.

Budsjettutfordringer er videre nærmere beskrevet under hver virksomhet.

Det har i lang tid vært stort fokus på å bruke mest mulig av ressursene på direkte tjenesteyting. Sektoren har imidlertid også mange andre store utfordringer av administrativ karakter som må løses og som krever ressurser. Kravene og oppgavene til administrasjon, og ikke minst ledelse, er store og økende. Spesielt gjelder dette kravene til fag og tjenesteutvikling, og omstilling fremover. Det må ses nærmere på økonomisk ressursbruk til/ og organisering av disse tjenestene. Det er f.o.m budsjett 2017 lagt inn Helse og sosialsjef for å samle og styrke ledelse og utvikling av sektoren. Det er en prioritert oppgave for denne å ta fatt i organisering og lederstruktur i sektoren for øvrig, nettopp med den hensikt å være best mulig rustet for behovet for utvikling og omstilling av tjenestene fremover for å møte morgendagens utfordringer. Viktige dokumenter er blant annet St.mld 26 primærhelsemeldingen og Omsorg 2020. Det gjelder videreføring av samhandlingsreformen, oppfølging av oppgavemeldingen for kommunene, fortsatt vridning fra spesialist til kommunehelsetjeneste, både somatikk, rus og psykiatri, nye retningslinjer for rehabilitering og habilitering, fra behandling til forebygging, fra pleie og omsorg til hverdagsmestring, hverdagsrehabilitering og aktiv omsorg, styrket bruker- og pårønderrolle, økt samarbeid med frivillige og implementering av velferdsteknologi. Disse områdene og utfordringene vil beskrives nærmere i en samlet plan for Helse og omsorgssektoren, se punkt under om planarbeid.

Tilstrebe en hensiktsmessig organisering og lederstruktur i sektoren

Det har helt siden 2005 vært en annen struktur i ledelsen innen helse- og omsorgstjenestene enn i kommunens øvrige tjenester. Da daværende sektorleder sluttet i stillingen, ble denne ikke erstattet med en ny, og midlene ble brukt til å styrke pleiebemanningen i hjemmetjenesten. Sektoren har siden da vært organisert med flat struktur med virksomhetsledere direkte underlagt rådmannen, hvorav en av virksomhetslederne ble utpekt med utvidet ansvar. Planområdet har nå, som nevnt over, fått styrket sin ramme med midler for å få på plass en sektorleder i 2017. Det er leder av Sigdalsheimen og hjemmetjenestene som t.o.m 2016 har fungert med Helse og sosialsjef-fullmakter der det har vært behov for, og vært hensiktsmessig med en lederrepresentant/faglig kontaktperson for sektoren.

Virksomhetsleder har tatt et spesielt ansvar for koordinering og representasjon i rådmannens ledergruppe, samt i interkommunalt samarbeid og samarbeid med spesialisthelsetjenesten på system- og kommunalsjefnivå. Denne type «helse og omsorgslederansvar- og oppgaver» har blitt ivare tatt i tillegg til virksomhetslederansvaret. Det er store forskjeller i stillingsandel, driftsstørrelse og kontrollspenn for de ulike lederne i Helse og omsorgssektoren. Dette vurderes også nærmere nå etter innføring av sektorsjef.

Folkehelse

Folkehelseperspektivet skal i henhold til lov om folkehelsearbeid i kommunene løftes opp og inn i all kommunal planlegging. Det er per utgangen av 2016 ikke opprettet folkehelsekoordinator i kommunen. Koordineringsansvaret er lagt til rådmannen og rådmannens ledergruppe, men man ser et behov for en tydeligere ansvars plassering av koordinatorrollen. Virksomhetsleder for forebyggende helse har tatt delansvar for folkehelsearbeidet. Det bør ses nærmere på hensiktsmessig organisering og ansvarsfordeling for folkehelse i kommunen og hvordan dette arbeidet bedre kan settes i system fra et overordnet nivå. Dette utredes i 2017.

Planarbeid og utvikling av tjenestene i tråd med overordnet lovverk og nasjonale føringer for tjenestene

Kommunen har ikke utarbeidet en egen overordnet helse og omsorgsplan. Det er ikke et lovkrav å ha dette, men mange kommuner har likevel valgt å utarbeide slik plan. Denne bør eventuelt utarbeides som en delplan til kommuneplanen som nå har vært under rulling. Ulike fagplaner bør da samtidig revideres og enten implementeres i, eller legges fram som delplaner til helse- og omsorgsplanen (eksempelvis psykiatriplan, rehabiliteringsplan, demensplan mv.). Det har så langt ikke vært kapasitet til å starte og jobbe med dette planarbeidet på grunn av arbeidspress knyttet til daglig drift og ivaretagelse av andre store prosjekter blant ledere og saksbehandlere i sektoren. Det er behov for å avsette ressurser til en dedikert person uten daglig driftsansvar til å gjøre dette arbeidet. Etter innføringen av sektorleder i 2017 vil denne ha ansvar for å initiere og lede arbeidet. Med de store utfordringene sektoren står overfor fremover, med krav om tjenesteutvikling og omstilling som nevnt ovenfor, er det behov for å definere felles utfordringer og strategier, mål og tiltak i en egen plan for sektoren. Mye av innholdet i budsjetteftet del 2 og i dette årsmeldingsdokumentet vil naturlig høre hjemme i en slik helse- og omsorgsplan heller enn i disse dokumentene.

Utvikling av tjenestene i tråd med lovverk, nasjonale føringer og samfunnsutvikling, herunder samhandlingsreformen, har imidlertid blitt fulgt opp av virksomhetene til nå på tross av manglende skriftlig plan, men det vil være større krav til samordning og koordinering fremover. Det utgis årlig nasjonale mål og hovedprioriteringer for helse og omsorgstjenestene, også for NAV og barnevern. Kommunen skal innrette og utvikle tjenestene i tråd med dette. Dette følges opp i de ulike virksomhetene.

Det er lovkrav til enkelte planer innen sektoren, herunder blant annet «*Plan mot vold i nære relasjoner*». Arbeidet med planen fortsatte i 2016 i samarbeid med psykiatritjenesten og psykolog. Forventes ferdigstilt i 2017.«*Ruspolitisk handlingsplan*» ble ferdigstilt i 2016. Helseberedskapsplan, smittevernplan m.v rulleres i 2017 sammen med kommunens øvrige planverk for beredskap. Det vises for øvrig til kommunens planstrategi for fullstendig oversikt over planverk.

Internkontroll

Det er en stor utfordring å prioritere ressurser til å utarbeide, ivareta og følge opp arbeidet med lovpålagt internkontroll og kvalitetssikring i sektoren. Ansvaret for internkontroll ligger til ledere og nøkkelpersoner, som har stor arbeidsmengde fra før. Arbeidet med kvalitetssikring og internkontroll er en kontinuerlig prosess da det er krav til at det hele tiden må revideres og holdes ajour i takt med utviklingen av virksomhetene og faget og nye lovkrav.

Sektoren har lenge hatt behov for å ta i bruk et elektronisk verktøy til internkontrollarbeidet. Dette ble kjøpt inn i 2015 gjennom et samarbeidsprosjekt med Modum og Krødsherad kommune: «RIK» - Rådmannens internkontroll. Compilo ble valgt som felles elektronisk verktøy for de tre kommunene og gjelder alle sektorer. Hver kommune må imidlertid selv bygge opp programmet før det kan implementeres i egen drift. Programmet var tenkt å tas i bruk fra 2017, men arbeidet ble forsinket på grunn av rådmann- og skolesjefsituasjonen i 2016. Arbeidet må prioriteres høyt fremover. Det er avsatt 0,2 årsverk som systemansvarlig for programmet i Helse og omsorgssektoren. IK-arbeidet og det elektroniske systemet krever imidlertid innsats og videre kontinuerlig oppfølging og vedlikehold av alle ledere og nøkkelpersonell i sektoren.

IT

Det er en stadig utfordring for virksomhetene å benytte og videreutvikle fagprogrammene i sektoren optimalt. Dette gjelder blant annet ressurser til drift, vedlikehold og opplæring. Omsorgstjenesten har et økt behov for døgkontinuerlig vaktberedskap for IT-systemene / pasientjournalssystemet etter innføringen av helsenett og elektronisk meldingsutveksling (samhandling med spesialisthelsetjenesten, fastleger, NAV etc). Dette er ikke med i avtalen per i dag, men løses ofte ved dedikerte programansvarlige i samarbeid med IT-avd. på Modum.

Det er utarbeidet egen datahandlingsplan for sektoren som skal rulleres årlig. Det er også utarbeidet rutiner for IT-sikkerhet i virksomhetene. Disse skal også rulleres jevnlig, da det kommer stadig nye lovkrav. Dette er et krevende felt å følge opp. Kommunen mangler en overordnet strategi for IT og IT-sikkerhet. Det finnes en egen modul for internkontroll for IT sikkerhet i Compilo. Det bør vurderes om kommunen også skal kjøpe/ta i bruk denne. Det er også en utfordring å finne rom til å fylle inn og ajourholde innholdet på sektorens hjemmesider.

Velferdsteknologi

Det finnes en rekke utviklede velferdsteknologiske hjelpemidler for helse og omsorgssektoren, og det utvikles stadig nye. Utviklingen skjer raskt på dette fagfeltet. Kommunen bør følge nasjonale anbefalinger på feltet. Det er per 2016/per nå anbefalt at alle kommuner tar i bruk såkalt trygghetsskapende teknologi og tilbyr dette som en integrert del av tjenestetilbudet fra 2020. Trygghetsskapende teknologi vil si trygghetsalarmer med utvidede funksjoner som døralarm, sengealarm, fallalarm og sporing (GPS). Digitalt tilsyn skal implementeres i

kommunens tjenesteportefølje. Nasjonale myndigheter utreder (piloterer) nå trinn 2, medisinsk digital oppfølging, og vil komme med anbefalinger til kommunene i nær fremtid. Sigdal kommune har behov for å utarbeide en egen plan for velferdsteknologi, herunder med behovskartlegging og plan for implementering. Det er i 2017 søkt prosjektmidler sammen med Helse og sosialsektoren i Modum og Krødsherad for å utføre dette arbeidet. Implementering av velferdsteknologiske løsninger er for øvrig uløselig knyttet til utvikling og drift av sektorens ulike fagsystemer og derved også kommunens overordnede IT strategi- og drift.

Sikre god samhandling for best mulig ivaretagelse av tjenestemottakerne gjennom Koordinerende enhet, ansvarsgrupper og individuell plan

Alle kommuner skal ha en koordinerende enhet. Denne skal ha generell oversikt over habilitering- og rehabiliteringstilbudet i kommunen, og være et kontaktpunkt for samarbeid om brukere som har langvarige og sammensatte behov med flere tjenester. Koordinerende enhet i Sigdal er definert i to ulike møteplasser, til brukere under og over 18 år. Medlemmer er definert ut fra dette. Virksomhetsleder i Tjenester til funksjonshemmede er leder i kommunens koordinerende enhet, som behandler alle saker og søknader fra brukere i alle aldre med langvarige og sammensatte behov. Disse brukerne har rett på en koordinator og en individuell plan. Den koordinerende enheten skal sørge for at tjenestene til brukeren sees i sammenheng, og at det er kontinuitet i tiltakene over tid, uavhengig av hvem som har ansvaret. Dette skal forhindre at brukerne blir 'kasteball' mellom de ulike tjenesteyterne.

Brukere 2014: 57. 21 under 18 år, 36 over 18 år.

Brukere 2015: 59. 19 under 18 år, 40 over 18 år.

Brukere 2016: 51. 17 under 18 år, 34 over 18 år.

Det er behov for noe mer avsatt tid for nøkkelpersoner knyttet til koordinering og arbeid med Individuell plan. Dette for å sikre kontakten med brukeren, holde oppsatte frister for utarbeiding, oppfølging og evaluering av planene, slik at disse skal være aktuelle og retningsgivende til enhver tid.

Ut over koordinerende enhet er det egne arenaer for samhandling og koordinering både innenfor og mellom de ulike virksomhetene, både internt i kommunen, i aktuelle interkommunale samarbeid og mot spesialisthelsetjenesten. Koordinering og samarbeid er tidkrevende, men av avgjørende betydning for gode pasient/behandlingsforløp. Koordinering av tjenester og tjenestetildeling henger for øvrig også tett sammen med organisering av saksbehandlingen i sektoren.

Saksbehandling

Alle helse- og omsorgstjenester skal utformes i enkeltvedtak til brukerne. Dette er juridiske dokumenter som kan påklages, og skal være gyldige til enhver tid. Dette er også viktig med hensyn til effektiv og rettferdig tjenesteyting. Det handler om å gi brukerne riktig og nødvendig hjelp når de trenger det på lavest mulig nivå.

Virksomhetene sliter med kapasitet i forhold til dette arbeidet. Noe av saksbehandleroppgavene ligger til lederstillingene. Det skal også føres IPLOS – et nasjonalt standardisert kartleggings - og innrapporteringssystem. Dette krever ekstra av de eksisterende personellressursene i tjenesteytingen og saksbehandlerfunksjonene.

Det varierer hvordan kommunene løser dette med saksbehandling. Større kommuner etablerer ofte saksbehandlerenheter eller «bestiller-kontor», men sammenlignet med andre kommuner på Sigdals størrelse er det ikke uvanlig å organisere tildeling av tjenester i hver virksomhet slik kommunen gjør i dag. En utredning av fremtidig organisering her er startet. Brukernes rettssikkerhet ivaretas med dagens organisering. Man drifter etter de krav som gjelder. Det gjenstår å vurdere hvorvidt saksbehandlingen kunne vært bedre koordinert for enkelte tjenester, samt å vurdere fordeler og ulemper i forhold til ansvar, oppgavefordeling og lederstruktur. Det er naturlig å ta opp igjen diskusjonen nå ved endringene som er gjort ved tilsetting av sektorleder.

Behov for å utbedre og utvide lokaler, samt samlokalisering på tvers av virksomheter («Helsehus»).

Det er behov for å utbedre og utvide lokalene og samordne tjenestene til det som i dag utgjør forebyggende helsetjenester, herunder helsestasjonen, jordmor, friskliv og mestringstilbud, fysioterapi og psykisk helsetjeneste for barn og unge (kommunepsykolog). I tillegg er det et behov for å samlokalisere funksjonene i dagens virksomhet for psykisk helse og rus og samtidig utrede grensesnitt, organisering og lederstruktur for disse tjenestene. Videre er det ønskelig å samlokalisere forebyggende helse med samarbeidsarenaer med barnevern og øvrige helse og sosialtjenester mv. Til slutt er det også behov for nye, utbedrede og utvidede lokaler for legetjenesten/ legesenteret.

Tverrfaglig samlokalisering av ulike tjenester i et Helsehus er en organisasjonsform som kan være velegnet til å sikre raske og helhetlige lavterskeltilbud til befolkningen. Dette gjelder både i forhold til fysisk og psykisk helsefremmende arbeid. Samordning av helsetjenester på tvers av fag vil være framtidsrettet organisering med pasienten i sentrum, jf St.meld. 26 «Primærhelsemeldingen».

Det vises til ks sak 86/16 om Helsehus og Budsjett 2017 og handlingsplan 2017-2020 del I og II. Det er ikke funnet rom for å legge inn bygging av Helsehus i 2017. I saken fremkommer det at årlig nedtrekk i driftsbudsjettet til Helse og sosial vil være i størrelsesorden 2,2 mill. dersom lånet nedbetales over 40 år, og 3 mill. dersom lånet nedbetales over 20 år. Kutt i denne størrelsesorden på øvrig drift i Helse og sosial er uforenlig med den driften sektoren har per i dag. Noe inndekning finnes innenfor sektoren, som nevnt i saken: reduserte leiekostnader Prestfoss legesenter : ¼ del av 260.000,-, evt salg av dagens helsestasjonsbygg, leieinntekter fra legesenteret i nytt helsehus. Samt evt sentralisering av helsestasjon og legekantor fra Eggedal til Prestfoss som vil kunne frigjøre i størrelsesorden kr 600.000,-, dersom staben i Prestfoss holdes uendret. Merk. Dette er ikke konsekvensutredet. Det ble imidlertid lagt inn midler i 2017 (prosjekt 030003, kr 350.000,-) for å prosjektere dette ytterligere i forhold til å få komplette prosjektkostnader for bankbygget og komplette, realitetsorienterte løsningsforslag på alternativer til Helsehus i bankbygget. Dette fordi det er, uten tvil, behov for å gjøre noe med de bygningsmessige forholdene for de tjenestene som er tenkt inn i helsehus.

Frivillighet

Styrking av frivillighet og kommunenes samarbeid med frivilligheten er en uttrykt nasjonal satsning fremover, spesielt innenfor helse og sosialsektoren. Frivillig arbeid er et viktig tiltak for å engasjere lokalbefolkningen og en viktig ressurs for kommunene. I utredningen «innovasjon i omsorg» brukes begrepet «den andre samhandlingsreformen», som dreier seg om å utnytte de sosiale og menneskelige ressursene som finnes i befolkning og samfunn som helhet. Sigdal har i begrenset grad etablert et system for styring av frivillig arbeid. En har blant

annet ikke organisert en egen frivillighetssentral. Dette med frivillighetssentral er også spesielt nevnt i statsbudsjettet for 2017. Dette må utredes nærmere. I tillegg må det jobbes for mer systematisk samarbeid med frivillige i de ulike virksomhetene fremover.

Brukerrolle og pårønderolle

En styrket brukerrolle (fra medvirkning til brukerstyring, individuell valgfrihet og innflytelse, «hva er viktig for meg», sjef i eget liv/ lengst mulig i eget liv) og en styrket pårønderolle (økt pårønderinvolvering) er også nasjonale uttalte mål for sektoren, som hver virksomhet må sette mer i system og implementere i den daglige tjenesteutøvelsen.

Sykefravær

Sykefraværarbeidet følges nøye opp og beskrives i egne årsrapporter for HMS. Dette er et ressurskrevende arbeid, spesielt for ledere i de store virksomhetene med mange ansatte. Det jobbes kontinuerlig med å holde sykefraværet på et lavt nivå. Det bør likevel ses nærmere på hvordan virksomhetene kan bli enda bedre på dette området.

Rekruttering og kompetanse

Tjenestene jobber kontinuerlig med rekruttering og kompetanseheving. Det nasjonale dokumentet Omsorg 2020 og Kompetanseløftet 2020 legger viktige føringer for kompetansebehov og kompetanseutvikling i kommunene. Det jobbes, i alle virksomheter, kontinuerlig med kompetanseheving i henhold til dette og i henhold til kommunens opplærings- og kompetanseplan som rulleres årlig. Det er også stort fokus på utvikling av et inspirerende faglig miljø som igjen kan virke positivt på rekruttering av framtidig fagpersonell til kommunen.

Når det gjelder rekruttering så har omsorgstjenestene knyttet til seg mange helsefagarbeidere og sykepleiere ved å ansette i faste flytende stillinger som dekker vikariater og enkeltvakter, samt ved opprettelse av vikarsentral med fast ansatte vikarer. Slik kan man også tilby nyansatte høye stillingsprosenter. Antall vikarer vurderes fortløpende, slik at en ikke risikerer «overtall» av vikarer. Administrative årsverk i vikarsentralen bør reduseres fra 1,2 til 1,0. Dette må ses på i sammenheng med gjennomgang av organisering og lederstruktur. Omsorgstjenestene rekrutterer også mange helsefagstudenter gjennom trivselsassistentordningen ved Sigdalsheimen. I tillegg er det god rekruttering av virksomhetenes egne lærlinger.

Helgestillinger er vanskelig å få besatt med faglærte. Det er også en utfordring å rekruttere faglærte til ferier og til tilkallingsvakter. Særlig sommeren kan være sårbar og tjenesten må da benytte vikarbyrå for å opprettholde forsvarlig fagdekning. I fremtiden er det nødvendig å satse på rekruttering av faglært personell, også i stillinger virksomhetene pr i dag har ansatt ufaglærte. Man må også se på muligheter for å kombinere dagstillinger i sektoren med helgestilling for å ivareta fagdekning og faglig forsvarlighet på helger.

Lærlinger

Omsorgstjenesten har som mål å ta inn inntil to nye helsefagarbeiderlærlinger hvert år. En lærling tilsettes i 100 prosent, men lønnes for 50 prosent stilling over to år, for andel verdiskapning. Tilskuddet for å ta i mot lærling er en engangssum på vel 100.000 kroner per lærling. Læreforløpet fordeles mellom Sigdalsheimen, Hjemmetjenesten og Tjenester til funksjonshemmede. Dagens mengde lærlinger krever ikke ekstra budsjettmidler, da de har sin verdiskapning i virksomhetenes grunnturnus, altså går inn som en del av grunnbemanningen. Ved økt antall lærlinger ville det derimot være behov for å opprette egne stillinger for disse,

samt økt ressurs til å organisere og følge opp lærlingene. For nærmere drøfting av lærlingeordningen se budsjettheftet under Fellestjenester, planområde 2.

Det er positivt for kommunen å ta i mot lærlinger med tanke på framtidig rekruttering, og erfaring tilsier at de fleste lærlingene fortsetter å jobbe i kommunen etter endt lærlingeløp. Det er da en viktig forutsetning å kunne tilby lærlingene en større fast stilling i kommunen etter endt utdanning, eventuelt med virkemidler som fast flytende stilling eller fast ansettelse i vikarsentral.

Det å ha lærlinger er samtidig en lærerik utfordring for personalet. Det samme gjelder i forhold til å ta i mot studenter og elever til praksisplass. Men det kan også bli belastende dersom lærlingen av ulike grunner krever ekstra oppfølging. Det jobbes kontinuerlig med organisering og kompetanseheving for å kunne være en så god lærebedrift som mulig.

Antall lærlinger ferdig i 2015: 2. Begge har fast stilling i kommunen

Antall lærlinger ferdig i 2016: 1. Har fast stilling i kommunen

6.5 Virksomhetene innen Helse og sosial

Som organisasjonskartet over Helse og sosial viser, har planområdet i 2016 bestått av 7 virksomheter med sine ledere med budsjettansvar. I det etterfølgende vil målsetninger definert for den enkelte virksomhet i budsjett 2016 evalueres i forhold til måloppnåelse, utfordringer, tiltak videre og prioriteringer pr virksomhet.

Det vises til budsjettheftet for beskrivelse av hva virksomhetene omfatter samt detaljert oversikt over årsverk.

Forebyggende helse

ÅRSVERK

Årsverk totalt i virksomheten i 2016 var 7,6 pluss renholdere. I tillegg har virksomheten følgende avtaler ift årsverk: 2,5 driftstilskudd fysioterapi. I tillegg kommer timeavtaler med frisklivsinstruktører. 0,2 årsverk helsesøster var knyttet til LIST-prosjekt i 2016 og 0,4 årsverk var ekstra tilskuddsmidler. 0,2 årsverk tilskudd NAV flyktning brukes til merkantil for å avlaste helsesøster, opprette journaler etc.

OVERORDNET MÅL

- Å fremme barns fysiske, psykiske og sosiale helse
- Å forebygge sykdom og skader.
- Være pådriver for en best mulig livsstil blant hele befolkningen.

Når det gjelder øvrige delmål henvises det til budsjetthefte 2016.

MÅLOPPNÅELSE

De mål virksomheten satte seg for 2016 er til dels oppfylt, noen må føres videre som en del av en kontinuerlig prosess. Resultater innen forebyggende tjenester er vanskelig å tallfeste, derfor må man støtte seg på forskning og anbefalte tiltak fra statlige helsemyndigheter i planleggingen av tjenestetilbudet. En god forebyggende helsetjeneste er ofte avhengig av samarbeid mellom ulike tjenester. Virksomheten jobber etter å sette inn ressurser der behovet er størst, og i samarbeid med andre. I 2016 har virksomheten sett behov for økt innsats overfor

barn med risiko for psykiske og/eller sosiale problemer. Tiltak har vært å styrke tilgangen på helsesøstertjeneste på alle fire skolene og tverrfaglig samarbeid med skole, PPT, barnevern, BUP Kongsberg m.fl. Samtaler med barn og ungdom er et tilbud som stadig flere benytter seg av, både i barne- og ungdomsskolen. Et økt antall flyktninger og arbeidsinnvandrere har gitt behov for å sette inn økte ressurser ovenfor disse gruppene.

Gi de gravide et godt svangerskapstilbud

I 2016 har jordmor jobbet ca 40 prosent med svangerskapskonsultasjoner og fødselsforberedende kurs helsestasjonen. I tillegg har hun jobbet ca. 40 prosent med beredskaps- og følgetjeneste (dekkes delvis av tilskudd fra Vestre Viken). Videre har ca. 20 prosent blitt benyttet til skolehelsetjeneste på ungdomsskolen og helsestasjon for ungdom. Fra høsten 2016 har man fått bedre helsesøsterdekning og jordmor er frigjort fra skolehelsetjeneste og fått mulighet til å bruke 60 prosent av sin tid på gravide, tidlig hjemmebesøk, fødsels- og foreldreforberedende kurs kvinnehelse, hospitering mm.

Det har ikke vært mulig med helkontinuerlig vakt- og følgeberedskap siden jordmor er alene om oppgaven. Det er ikke samarbeid med nabokommuner om dette da de ikke har beredskap. Beredskaps- følgetjenesten har delvis blitt satt opp i forhold til kvinnenes termin, men også omfattet tilgjengelighet på SMS og telefon utenom arbeidstid. 17 barn er født kommunen i 2016 og de fleste gravide har gått til svangerskapskontroll hos jordmor.

Støtte og veilede foreldre, barn og ungdom og være en serviceinstitusjon der rådgivning, helseopplysning, helsekontroller og vaksinasjoner er hovedoppgaver

Alle nyfødte har fått tilbud om hjemmebesøk fra helsesøster og de aller fleste takker ja til dette tilbudet. Veileder anbefaler tidlig hjemmebesøk fra jordmor (ca 2 dager etter hjemkomst) og hjemmebesøk fra helsesøster 1 – 2 uker etter. Dette klarer Sigdal å gjennomføre.

Konsultasjoner på *helsestasjonen* gjennomføres mest individuelt, men også i grupper. Det er opp mot 100 prosent oppslutning rundt anbefalte helsekontroller og vaksinasjonsprogrammet. Konsultasjoner og vaksiner blir journalført elektronisk og i tillegg er det et papirjournalssystem for oppbevaring. Det er fortsatt ikke mulig å motta epikriser og fødselsmeldinger elektronisk fra sykehusene. Dette jobbes det med å få til da det er viktig å få epikriser tidlig for å ha tilgjengelig dokumentasjon fra sykehuset før tidlig hjemmebesøk. Oppdatering på vaksinasjonsstatus, etterregistrering av vaksiner og innhenting av forsømt vaksinasjon er en stor utfordring når det gjelder gruppen flyktninger og andre innvandrere p.g.a. manglende dokumentasjon fra hjemlandet.

Skolehelsetjenesten har i 2016 vært tilgjengelig både i skolene og på helsestasjonen. Alle helseundersøkelser med veiing og måling, syns- og hørselstest, legeundersøkelse, motorikk og utvikling m.m. har foregått på helsestasjonen med helsesøstre, fysioterapeuter og skolelege. Vaksinasjoner har vært delvis på skolene og delvis på helsestasjonen. Helsesøsters faste treffetider, samtaler og undervisning har vært et tilbud på alle fire skolene. Informasjon om tjenesten og tilbudene har gått til alle hjem. Det har vært god oppslutning om tilbudene i 2016. Økte ukentlige treffetider for elever på ungdomsskolen og de tre barneskolene har gitt mulighet til å følge opp de som har behov for samtaler. Det er gjennomført helseundersøkelser før skolestart, på 3. og 10. trinn, og individuelle helsesamtaler med alle elevene på 5. og 8. trinn. Alle elever på 5., 8., 9. og 10. trinn har fått undervisning av helsesøster om aktuelle temaer som pubertet, seksualitet, seksuelt overførbare sykdommer, prevensjon, graviditet og fødsel. I tillegg har det vært jentegrupper og grupper med psykologisk førstehjelp som en del av et forskningsprosjekt (LIST). Rekruttering til og gjennomføring av disse gruppene har vært meget ressurskrevende og den tilførte 20 prosent stillingen fra prosjektet har vært helt

nødvendig for å klare å gjennomføre de andre oppgavene i skolehelsetjenesten. Behovet for voksenkontakt er stort, og antall konsultasjoner har økt både i og utenom skoletiden.

Helsestasjon for ungdom er en del av tilbudet innunder helsestasjonen for øvrig og har ikke egne lokaler og åpningstider. Mange ungdommer bruker helsestasjon for ungdom i den kommunen de går på videregående og studerer, men noen benytter seg også av tilbudet i Sigdal. Jordmor og helsesøstre har foreskrivingsrett for p-piller for unge jenter mellom 16 og 19 år og følger opp med prevensjonsveiledning. Det er også henvendelser angående nødprevensjon og graviditetstester.

10 prosent helsestasjon- og skolelegestilling har dekket faste konsultasjoner i helsestasjon og skolehelsetjeneste, henvisninger og oppfølging av barn med særskilte behov.

Drive nettverksskapende arbeid og styrke og trygge foreldre til å bli gode omsorgspersoner og rollemodeller

Foreldrestøttende og nettverksskapende tiltak/ barselgrupper

Det har vært startet opp nettverksskapende barselgrupper i 2016. Alle nyfødte familier har fått tilbud om dette.

ICDP: (International Child Development Program)

I 2016 har alle nybakte foreldre fått en innføring i foreldreveiledningsprogrammet ved første oppstartmøte av barselgrupper på helsestasjonen. Det ble i 2016 i tillegg gjennomført et ICDP kurs (a 8 kvelder) med godkjente ICDP-veiledere som kursholdere for flyktningeforeldre i samarbeid med flyktningetjenesten.

Videreføre ordningen med husmorvikar som en praktisk hjelp i hjemmet for barnefamilier med særskilte behov

Helsestasjonene disponerer og administrerer husmorvikar i 60 prosent stilling. Tjenesten er et lavterskeltilbud og har blitt gitt til barnefamilier ved barns eller foreldres sykdom, og ut fra andre faglige vurderingskriterier.

Informere og gi befolkningen tilbud innen forebyggende arbeid psykisk helse til barn og unge. Samt ha fokus på og evt avdekke vold i nære relasjoner, depresjon i svangerskap og barseltid, angst og behov for psykologisk førstehjelp blant barn og unge

Psykisk helse for barn og unge er helsestasjonens ansvar. I 2016 har dette tatt mye tid, både i helsestasjonen og skolehelsetjenesten med samtaler, veiledning og samarbeid med andre instanser. Sigdal kommune har samarbeidsavtale med BUP Kongsberg, noe som bl.a innebærer et veiledningsansvar.

Styrket helsesøsertilgjengelighet i 2016 for barn, ungdom og foreldre i helsestasjon og skolehelsetjeneste. Det brukes stadig mer tid i skolene med samtaler og oppfølging av elever som trenger å prate med en voksen utenfor familien. Dette har virksomheten prioritert i 2015, for i større grad å kunne avdekke mobbing, psykiske problemer og andre vanskeligheter som barn i dag sliter med.

Småbarnsforum og Skolebarnsforum har bestått av representanter fra BUP Kongsberg, PPT, barnevern og helsestasjonen og har gitt veiledning til foreldre og fagpersoner. Begge teamene har møttes på helsestasjonen 3- 4 ganger årlig og saker har blitt tatt opp anonymt eller med foreldrenes samtykke.

Sigdal kommune er med i *Samarbeidsarena psykisk helse. (SAPH)* sammen med Modum kommune, Buskerud fylkeskommune, Modum Bad og Modum Frisklivssentral. Ressursenteret har tilbudt bl.a. tjenestene *Rask Psykisk Helsehjelp (se eget avsnitt) SMS/chatte tjeneste* til elever ved Rosthaug vgs og organiserer: *LIST-prosjektet* hvor Sigdal, sammen med Modum, Krødsherad og Modum Bad, har deltatt i et forskningsprosjekt fra Universitetet i Bergen for utprøving av effekten av to ulike mestringsmodeller for hva som best kan hjelpe ungdomsskoleelever med angst og angstproblemer. Elever ved Sigdal ungdomsskole har deltatt på mestringsgrupper. Dette har vært meget ressurskrevende og helsestasjonen har fått prosjektmidler til 20 prosent helsesøsterstilling i 2016. Kommunestyret vedtok å forlenge samarbeidet i SAPH ut 2017.

Rask psykisk helsehjelp. (RPH) er et lavterskeltilbud hvor voksne og ungdom over 16 år kan ringe og få rask, gratis hjelp. Det gis tilbud om direkte behandling, kurstilbud, veiledet selvhjelp o.a. Undersøkelser viser god helbredelseeffekt. Tilbudet er et samarbeid mellom Modum og Sigdal kommuner til pasienter med psykiske plager. Til sammen har RPH 3,6 stillinger. I 2016 har 30 personer i Sigdal tatt kontakt med RPH. Av disse var 3 utenfor målgruppen, og fikk veiledning i forhold til annen type hjelp. 27 personer fra Sigdal fikk i 2016 tilbud fra RPH. Fordeling av utgifter skjer ut fra folketallet i de to kommunene. En del av Sigdals økonomiske bidrag til RPH, har vært kommunepsykologens arbeid der en gang i uka. Kommunenes egenandel er økt i.o.m at prosjektperioden er over og det ikke lenger mottas tilskudd fra Helsedirektoratet, men det jobbes kontinuerlig med å søke på ulike tilskuddsmidler til SAPH og RPH.

Funnene fra *Ungdata* undersøkelsen i 2014 har blitt fulgt opp og arbeidet videre med i 2016. I tillegg til behov for oppfølging av negative funn innen psykisk helse, har man jobbet med oppfølging av Sigdals «dårlige» resultat når det gjelder tidlig alkoholdebut i ungdomsskolen, noe foreldrene ofte samtykker til. Det har vært samarbeid med ruskonsulenten om utarbeidelse av en ruspolitisk handlingsplan som ble ferdigstilt i 2016. Det å ha gjennomført en slik undersøkelse har skapt engasjement og har «tvunget» fram samarbeid og fokus på folkehelse og forebygging. Ungdata planlegges gjennomført hvert 3. år.

Kommunepsykolog ble ansatt sommeren 2016 i en nyopprettet stilling, delvis finansiert av tilskuddsmidler fra Helsedirektoratet. Stillingen er opprettet for å styrke kommunens samlede kompetanse innen psykisk helsearbeid, med særlig vekt på barn og unge. En del av stillingen er brukt til veiledning og samarbeid med faggrupper som helsesøstre o.a. i helsestasjons- og skolehelsetjenesten, jordmor, ruskonsulent, psykisk helsetjeneste og lærere i konkrete saker. Videre er en del av stillingen brukt mot gruppe/individrettet tilbud direkte kontakt med brukere, herunder en dag i uka på RPH. Videre er en del av stillingen brukt til å jobbe på systemnivå, herunder planarbeid: «Plan mot vold i nære relasjoner».

Fortsette å videreutvikle smittevernsarbeidet i samarbeid med kommunelegen

Reise- og yrkesvaksinering. Helsestasjonen har tilbud til hele befolkningen om vaksinering og rådgivning i forbindelse med utenlandsreiser. Dette tilbudet har vært mye benyttet. Alle vaksiner registreres i Sysvak, et nasjonalt vaksinasjonsprogram hvor alle kan hente ut sin registrerte vaksinasjonsstatus. Utgifter til vaksiner etc. finansieres via egenandeler: Se egen prisliste.

Tuberkulosearbeidet innebærer screening og videre henvisning til røntgen, blodprøve og BCG- vaksinering av risikogrupper (bl.a. flyktninger, innvandrere, helsefagstudenter og andre).

Flyktningehelsetjeneste. Alle flyktninger har krav på både fysiske og psykiske helsetjenester og helsestasjonen er ofte den første helseinstansen de møter når de kommer til Sigdal, via mottak eller direkte fra Gardermoen. Det har blitt gitt tilbud om vaksinasjon og screening for tuberkulose og andre smittsomme sykdommer, pluss andre anbefalte helsetjenester til både barn og voksne. Noe av screeningen har vært delegert fra kommunelegen som har det faglige ansvaret. Etter hvert har flyktningene fått tildelt fastlege som også har vært en viktig samarbeidspartner når det gjelder oppfølging av helsetjenester. Barna fortsetter å følge vanlig helsestasjonsprogram, men oppfølging av vaksinasjon har vært en utfordring p.g.a. at de fleste mangler dokumentasjon fra hjemlandet. Mange har opplevd krig og bombing og trenger ekstra oppfølging p.g.a. psykiske helseplager. Dette må man regne med at kan bli et økende problem.

Gi et faglig forsvarlig fysioterapitilbud til barn og unge ut fra behov og prioritering. Gi barn med spesielle behov tilbud om oppfølging av fysioterapeut

Det har vært tett oppfølging og god måloppnåelse innenfor feltet fysioterapi til barn og unge tilknyttet helsestasjonen. En 100 prosent fysioterapistilling var i 2016 øremerket barn og unge. En stilling til fysioterapi til barn dekker hele kommunen, på helsestasjonen, i barnehagene og skolene. Det innebærer screeningundersøkelser og oppfølging av barn med forskjellige funksjonshemminger, samt veiledning av omsorgspersoner og støtteapparat. Det er et økende antall barn med spesielle behov som trenger fysioterapi. Det har etter hvert blitt vanskelig å dekke behovet innenfor tilgjengelige ressurser, ettersom flere etterspør denne type arbeidskrevende tjenester. Fysioterapeut deltar i ansvarsgrupper og er også koordinator for enkelte av barna med sammensatte behov. Hun samarbeider tett med helsesøstre, helsestasjonslege, andre kommunale instanser og habiliteringstjenesten i fylket. Stillingen ble økt fra 0,8 til 1,0 årsverk i 2016 grunnet stor arbeidsmengde og da særlig det tidkrevende koordinatorarbeidet.

Være en aktiv pådriver for folkehelsearbeidet i kommunen og for en helsefremmende livsstil blant befolkningen

Det er tradisjon å gjennomføre Folkehelsedager på ungdomsskolen og de tre barneskolene hver vår, Dette ble også gjennomført i 2016. På de tre barneskolene var hovedfokus tannhelse, fysisk aktivitet og sunt kosthold. På ungdomsskolen var hovedtemaet rus og alkohol med eksterne foredragsholdere fra Finnerud gård og politiet.

10 ungdomsskoleelever fra 9. kl. gjennomgikk i 2016 idrettslederkurset Aktiv 365 fra Buskerud Idrettskrets. Disse elevene ble brukt som ledere/instruktører på folkehelsedagene på barneskolene. «Aktiv 365»-ungdommene gjennomførte de fysiske aktivitetene i samarbeid med frisklivssentralen og helsestasjonen.

Gi støtte til å endre levevaner til personer som har økt risiko for, eller allerede har utviklet sykdom relatert til levevaneområdene. Bygge videre på det interkommunale samarbeidet om tilbud til risikogrupper

Det ble gjennomført gruppeaktiviteter, helsesamtaler, kommunale/ interkommunale samarbeidsmøter samt foredrag/temaundervisning innen levevaneområdene søvn og fysisk aktivitet til barn, voksne og eldre i Sigdal kommune. Frisklivssentralene i Modum, Krødsherad og Sigdal samarbeider om gjennomføring av kurs og andre frisklivs- og mestringstilbud. Frisklivslokalene deles med aktivitetssenter for psykisk helse på forskjellige dager.

Frisklivresept: Henvisning til individuell oppfølging ved Frisklivssentralen økte i 2016. Sigdal kommune deltar i et forskningsprosjekt som skal se på effekt av oppfølgingen på frisklivssentral både på kort og lang sikt. Rekrutteringen vil fortsette i 2017 og svar vil foreligge først etter 2018. Oppfølgingen rundt studien er mer ressurskrevende da hver deltaker får en grundigere oppfølging og følges opp over lenger tid. Det er et kontinuerlig samarbeid med aktuelle henvisere til frisklivssentralen, som f.eks. fastleger, NAV, psykisk helse, helsestasjonen og privatpraktiserende fysioterapeuter.

Aktiv for moro skyld på ungdomsskolen pågikk ut skoleåret 2015/2016. Målgruppen er ungdommer som ikke deltar på annen organisert idrett, hvor det sosiale og leikpregede settes i fokus. P.g.a. lav deltakelse og problemer med å finne egnet instruktør, ble ikke tilbudet videreført.

Foreldrekafe: I samarbeid med helsestasjonen ble det gjennomført foreldrekafe med temaundervisning førstehjelp.

Temaforedrag/befolkningsrettede tiltak: Frisklivssentralen holdt temaforedrag om søvn og skjermbruk i skolene. Frisklivssentralen har også hatt temaforedrag om fysisk aktivitet i regi av kommunen og til frivillige lag og foreninger. Månedlig helside i Bygdeposten lages av frisklivssentralene i Midtfylket med lokale saker som omhandler levevaneområdene og brukerhistorier. Frisklivssentralen har, i samarbeid med Fritid 123, jobbet med å lage en oversikt og aktivitetskatalog over Sigdal kommune. Den ligger tilgjengelig på www.fritid123.no.

Friskliv og mestring Dette er et interkommunalt samarbeid i Midtfylket. Det har blitt arrangert to «vite mer om» kvelder med temaene søvn- og smertemestring. Totalt har 150 personer, fordelt på de tre kommunene, deltatt på disse tilbudene. Lærings og mestringssenteret på Ringerike er en viktig samarbeidsressurs. Målet er at flere kan få kunnskap til forebygging og mestring av sykdom lokalt.

Aktivitetstilbudene har vært opprettholdt. Tilbudene har vært åpne for deltakere på frisklivsresept og øvrig befolkning. Se tabell under. Treningstilbud i Eggedal ble etablert i 2016. Bassenget i Prestfoss har vært under rehabilitering.

Frisklivssentralen har hatt følgende aktivitetstilbud i 2016:

- Puls- kondisjon og styrketrening ute.
- Tirsdagstrimmen – kondisjon og styrketrening inne.
- Bassentrening etter musikk.
- «Go og svett» - trening i sal med styrke og kondisjon etter musikk.
- Aktiv for moro skyld – etter skoletid for ungdomskoleelever.

Gi hele befolkningen et faglig forsvarlig fysioterapitilbud ut fra behov og prioritering

Sigdal har 2 fysikalske institutter: Ved Sigdal Fysikalske var det i 2016 1,8 årsverk fysioterapeuter med driftstilskudd og ved Eggedal Fysioterapi var det 0,7 årsverk fysioterapeut med driftstilskudd. Disse driftstilskuddene ble økt i 2016 for å imøtekomme melding om lange ventelister og mye overtid begge steder. For begge instituttene har praksisomfanget i 2016 vært større enn driftstilskuddet er ment å dekke. Dette for å unngå for lang ventetid for brukerne.

Praksisomfang i 2016:

Sigdal Fysikalske Institutt

Driftsavtale	Antall timer (inkl. administrasjon):	Timer utover driftsavtalen:	Antall behandlede pasienter:	Antall konsultasjoner:
100 % driftsavtale	2056	436	196	3607
80% driftsavtale	1520 (inkl. ekstra ferieuke etter fylte 60)	360	99	1618

Hver konsultasjon varer fra 30 – 60 minutter med gjennomsnittlig behandlingstid på 40 min. Det settes av ca 4 timer hver uke til gruppetrening for pasienter som ikke har behov for individuell behandling, men som trenger noe oppfølging.

Ventelister og ventetid varierer en del. Pr april 2017 er det 9 personer på venteliste med en ventetid på ca. 7 uker.

Diagnoser: Muskel / skjelett, opptrening etter brudd og andre skader, reumatologi, neurologi (hjerneslag, MS, CP, Parkinson, paraplegi, etc), multifunksjonshemmede, hjerte/lunge, balanseproblematikk, pre- og postopererte (dette er en stor gruppe da pasientene nå ofte blir sendt rett til hjemstedet for opptrening). Instituttet melder også om en stor andel tidkrevende behandlinger av multifunksjonshemmede og eldre. Det er en økende trend at pasienter med arthrose og andre degenerative lidelser skal behandles med fysioterapi framfor å sendes til operasjon.

Driftsavtalen ble økt fra 1,65 årsverk til 1,8 årsverk i 2016.

Eggedal Fysioterapi

Driftsavtale	Antall timer inkl. adm.og kurs:	Timer utover driftsavtalen:	Behandlede pasienter:	Antall konsultasjoner:
70 % driftsavtale	1940	715	235	3471

Ventetiden er på ca. 2 – 3 uker.

Driftsavtalen ble økt fra 60 til 70 prosent i 2016. Det meldes om fortsatt betydelig misforhold mellom arbeidsmengde og andel driftstilskudd. Eggedal fysioterapi melder at arbeidsmengden utover driftsavtalen overskrider 0,4 årsverk og at behovet for økt driftstilskudd er fortsatt betydelig.

Skape bedre tverrfaglige rutiner i samarbeidet med alle barn og unge og deres familier, herunder barn med sammensatte behov

Virksomhet forebyggende helse har deltatt i og administrert ulike tverrfaglige og tverretatlige samarbeidsfora: Et godt og strukturert samarbeid er avgjørende for å kunne gi gode forebyggende helsetjenester. Det er ukentlige drøftingsmøter i forhold til psykisk helsearbeid for barn og unge på helsestasjonen med psykolog, helsesøstre, jordmor og fysioterapeut. Her tas saker opp enten med samtykke fra foreldre eller anonymt. Det har vært avholdt jevnlig møter i veiledningsteamene Småbarnsforum og Skolebarnsforum (med BUP, PPT og barnevern). Her deltar helsesøstrene og evt. jordmor. Virksomhetsleder er koordinator.

Det er samarbeidsmøter med føde-/barselavdelingen ved de tre sykehusene i fylket og med Vestre Viken, representert ved Ringerike sykehus i forhold til avtale om jordmors følge- og beredskapstjeneste.

Det er samarbeidsmøter med skolene og barnehagene, og helsesøster deltar i tverretattlig team på ungdomsskolen. Helsesøstre og fysioterapeut deltar i, og er ofte leder og koordinator, i ansvarsgrupper rundt barn og unge. Virksomhetsleder forebyggende helse og fysioterapeut deltar i koordinerende enhet i kommunen for barn under 18. Virksomhetsleder og psykolog deltar også i arbeidsgruppe Ressurssenter helsefremmende arbeid psykisk helse Modum og Sigdal. (SAPH). Virksomhetsleder og jordmor deltar i samarbeidsmøter med BUP Kongsberg. Det avholdes årlig samarbeidsmøte med fylkestannhelsetjenesten og det samarbeides tett med tannpleier på helsestasjonen. Frisklivskoordinator samarbeider tett med frisklivssentralene i Modum og Krødsherad.

Det har fra 2015 vært faste samarbeidsmøter mellom helsestasjonen og avd. for psykisk helse voksne hvor man har drøftet saker hvor barn er involvert anonymt eller med samtykke. Helsestasjonen har et tett samarbeid med flyktnings-tjenesten om oppfølging av det stadig økende antallet flyktninger som bosettes i kommunen.

Det har vært avholdt samarbeidsutvalgsmøter mellom kommunen og de privatpraktiserende fysioterapeutene.

UTFORDRINGER/ TILTAK

Behov for større lokaler

Herunder organisering av en god forebyggende helsetjeneste.
Se for øvrig under «Felles utfordringer» og drøfting av «Helsehus».

Helsestasjonen i Eggedal holder til i leide lokaler sammen med Eggedal legekantor.

Lokaler - skolehelsetjenesten

En ulempe på barneskolene er at det ikke er egne lokaler for skolehelsetjenesten. Dette løses per nå ved bruk av bl.a. møterom.

Knappe fysioterapiressurser

Ved de fysikalske instituttene er det stor tilgang av pasienter, jfr tabell, og det blir en utfordring å gi tilbudet når folk trenger det uten for lang ventetid. I følge kostra ligger Sigdals dekning av fysioterapiressurser (med økningen i 2016), litt over landsgjennomsnittet.

Økt antall flyktninger/arbeidsinnvandrere

Kapasitet til å ivareta psykiske og fysiske helseutfordringer til denne gruppen. Kartlegging, registrering og oppdatering av vaksiner til flyktninger og arbeidsinnvandrere er en tidkrevende jobb. Ved manglende dokumentasjon av vaksiner fra hjemlandet, sier Folkehelseinstituttet at vi skal registrere vaksiner på fiktive datoer ut fra det aktuelle landets vaksinasjonsprogram dersom foreldrene sier at barnet er fullvaksinert i hjemlandet. Ved tvil skal barna vaksineres på nytt.

Manglende elektronisk kommunikasjon med sykehus og fastleger

Det er ikke åpnet for at helsestasjonen kan motta epikriser og fødselsmeldinger fra sykehusene eller kommunisere via e-link. Dette er det behov for i.o.m. at forskrift om barselomsorg anbefaler første hjemmebesøk 2 – 3 døgn etter hjemkomst fra føde-barsel avd. Vanlig postgang tar lenger tid og det er nødvendig å få fødselsmeldinger tidlig. E-link med fastlegene er også nødvendig for å kunne samarbeide og gi en god helsetjeneste til barn og unge, særlig når det gjelder psykisk helsearbeid.

For øvrig vises det til budsjett 2016 og det som står under «utfordringer/tiltak» her.

Psykisk helse og rustjeneste

ÅRSVERK

Årsverk totalt i virksomheten i 2016 var 4,2 , inkl. boveileder (50%) på prosjektmidler. Av dette er 1.1 årsverk er knyttet til rustjenesten. I tillegg kommer årsverk knyttet til støttekontakter.

OVERORDNET MÅL

Mål med psykisk helsearbeid i kommunen er å bidra til å fremme selvstendighet, tilhørighet og å styrke evnen til å mestre eget liv for mennesker med psykiske lidelser.

MÅLOPPNÅELSE

Virksomheten har i 2016 vært gjennom en stor omstillingsprosess som følge av at rustjenesten ble flyttet fra NAV til psykisk helse i 2016. Denne omstilling omfatter endring av bemanning og tjenesteinnhold.. Virksomheten har vist seg omstillingsdyktig, og har implementert rustjenesten i det psykiske helsearbeidet på en fordelaktig måte. Virksomheten har faglærte i alle stillinger med unntak av boveilederfunksjonen. Høgskoleutdannet personell med videreutdanning i psykisk helsearbeid gir stor faglig tyngde og kompetanse i virksomheten. Med en økning av personellressurser er virksomheten også mer robust i forhold til ferier sykdom o.l.

God kvalitet på tjenestene som blir gitt gjennom kontinuerlig jobbing med kvalitetssikring av tjenesten

Det er en kontinuerlig veiledning for å sikre god tjenesteyting. Det er etablert faste møter for å ivareta personalets faglige utfordringer, foruten kompetansehevede tiltak som kurs og e-læring. Det er på plass en risikoanalyse på dagsenteret hvor det og er gjennomført vernerunde. Resultatene, tiltak følges opp av leder for senteret.

Fleksibel bruk av de tildelte ressursene slik at brukerne mottar riktig hjelp til rett tid

Det jobbes kontinuerlig med tjenesteflyt slik at tilbudet tilpasses brukernes varierende behov.

Brukere opplever å være tilfreds med tjenestetilbudet

Det ble gjennomført brukerundersøkelse på dagsenteret i 2016. Dette jobbes det videre med for gjennomføring i hele tjenestetilbudet.

Synliggjøring av tilbudet blant kommunens innbyggere

Det er et tett samarbeid med fastlegene og NAV Sigdal. Dette medfører at fastlegene kjenner godt til tilbudet psykisk helse og rus representerer og benytter dette i samarbeid med sine

pasienter. Dette skjer ved å gjøre pasientene oppmerksomme på tilbudet og /eller henviser til tjenesten. Det samme gjelder NAV Sigdal. Informasjon om tjenesten er oppdatert på kommunens nettside.

Sikre forsvarlig bemanning gjennom rekruttering av kvalifisert personale

Det er viktig å beholde og rekruttere personell med høyskoleutdannet personell med videreutdanning i psykisk helse og rusarbeid. Gjennom ulike videreutdanninger, kurs og veiledning har kompetansen for personell ansatt i psykisk helse blitt styrket. Dette er viktig å satse på videre for å kunne gi et best mulig faglig tilbud til pasientgruppen.

Å utvikle og tilpasse tjenestetilbudet i takt med overordnede krav.

Tjenesten oppleves å være omstillingsdyktig og jobber med å videreutvikle tjenesteinnholdet i takt med nye krav og forventninger. Dette vil være en av hovedoppgavene for tjenesten i 2017.

UTFORDRINGER/ TILTAK

Virksomhet psykisk helse og rustjeneste

De fleste pasienter mottar tilbud om samtale hver 14. dag. Hoveddiagnoser virksomheten jobber med er depresjon, angst, stemningslidelser og personlighetsforstyrrelser. Virksomheten har også pasienter med alvorlige diagnoser som schizofreni og suicidal problematikk. Mange av diagnosene er knyttet opp mot rusproblemer og overgrep/incestproblematikk.

Arbeidsoppgavene er mange og med utviklingen avdelingen opplever innen feltet psykisk helse, antar avdelingen at det blir utfordrende å dekke opp framtidig behov for samtaler og oppfølging med dagens bemanning. Virksomheten ser derfor et behov for å få styrket bemanningen i psykiatrien i de nærmeste årene.

Tjenestetilbudet som ble gitt var bl.a. å gjennomføre rundt 1200 samtaler i tillegg til å delta i ansvarsgruppemøter og andre samarbeidsmøter. Samtaler holdes fortrinnsvis på kontorene til psykiatritjenesten, men tjenesten drar også ut på faste hjemmebesøk til brukere som av ulike grunner ikke kan eller ønsker møte opp. 77 personer har hatt vedtak i 2016. Gjennomsnittsalderen for 2016 var 48 år.

Alderssammensetning.

Antall i aldersgruppen 18 og 49 år var 42 og i aldersgruppen 50 til 67 år var det 26 pasienter. Dette er en endring fra 2015 ved at flere pasienter kommer fra førstnevnte aldersgruppe. Det er omtrentlig dobbelt så mange kvinner som menn som bruker tjenesten

Det er en egen avtale om poliklinisk samarbeid med Modum Bad og Kongsberg DPS (Distrikt psykiatrisk senter). De fleste henvendelser og samarbeid omkring enkeltbrukere skjer her, og fungerer bra. Personell ved psykiatritjenesten i Sigdal får veiledning ved Modum Bad poliklinikk hver 14. dag.

Dagsentertilbud, psykisk helse og rustjeneste, Sigdal aktivitetssenter

Det brukes 0,4 årsverk til å gi dette tilbudet. Holder til i leide lokaler Friskliv bruker lokalene de dagene dagsenteret er stengt. Psykiatritjenesten har lenge hatt et samarbeid med Frisklivssentralen. Det har vært 14 personer som har hatt vedtak om opphold ved senteret i 2016 Gjennomsnittsalderen er 49 år. dag. Senteret er åpent 2 dager i uken.

Utfordringen blir å gi dagsenteret et innhold og aktiviteter som imøtekommer målet med dagsenteret, men også inkludere flere brukere.

Fritidskontakt, voksne med psykiske lidelser

Fritidskontakt (tidligere støttekontakt) er et viktig tilbud til enkelte brukere som trenger å bryte sosial isolasjon og å trene på sosial nettverksbygging m.m. I 2016 har 9 personer hatt 1:1 oppfølging. I 2014 startet tjenesten opp med fritidskontakt i gruppe. Det er per nå to grupper. Her har til sammen 6 personer fått tilbud

Psykososialt kriseteam

Kriseteamet har vært involvert i 2 alvorlige ulykker i 2016. Det har vært avholdt møter med innlagt kursing for teamets medlemmer. Arbeidet med sorg- og krisehåndtering videreføres. Det er nødvendig med videre teambygging og kompetanseheving. Sigdal kommune er i nettverk med Modum, Krødsherad, Flesberg, Øvre og Nedre Eiker, Rollag og Kongsberg.

Kompetanse

Det å sikre et godt nok faglig miljø i tiden som kommer er også en utfordring for kommunal psykiatritjeneste. Tjenesten har deltatt på ulike fagkurs for å tilegne oss ny kunnskap. På grunn av stor arbeidsmengde kan det være vanskelig å holde forsvarlig tjenesteyting samtidig frigjøre tid til tilfredsstillende kompetansehevende tiltak.

Samarbeidsarena for forbyggende psykisk helse (SAPH)

Se nærmere info under «Virksomhet Forebyggende helse»

Tverrfaglig samarbeid

Det er flere arenaer for tverrfaglig samarbeid. Det er viktig å opprettholde og videreutvikle dette samarbeidet. «Tverrfaglig team» er en møteplass mellom fastlege, psykiatri og NAV. Det holdes møte hver måned. Samarbeid med helse og omsorg skjer i koordinerende enhet for voksne hver måned.

Samarbeid om barn og unge

Det er nå startet opp månedlige møter med helsestasjonen, noe som er viktig for å sette fokus på barn av psykisk syke foreldre og foreldre med rusproblematikk.

Samarbeid med pårørende

Brukergruppen har store variasjoner i forhold til psykiske problemområder. I de fleste tilfeller er det ikke aktuelt å involvere pårørende. Det er spesielt i de mer kroniske tilstander av psykisk lidelse og rusproblematikk det er mest aktuelt å samarbeide med pårørende. Det jobbes med å lage rutiner for bedre involvere pårørende.

Legetjenesten

ÅRSVERK

Årsverk totalt i virksomheten i 2016 var 4,5.

OVERORDNET MÅL

Være en fleksibel, nær og effektiv legetjeneste for Sigdals befolkning.

MÅLOPPNÅELSE

Ha tilstrekkelig legedekning for å drive en god og forsvarlig legetjeneste

Se delmålspunktet over om «fastlegetjenesten» ift styrking av fastlegehjemler. Sykehjemslegedekningen er noe lav ift oppgavene kommunen har overtatt etter samhandlingsreformen, se virksomhet «Sigdalsheimen og hjemmetjenestene». Det vises også til budsjett 2017 og kapitlet om «Legetjenesten» for nærmere beskrivelse av legetjenestene.

Det er en avtale mellom Vestre Viken helseforetak og kommunen som ivaretar vårt behov for ansettelse av turnuslege. Turnuslegen har i 2016 også vært en viktig brikke for å få legetjenesten i kommunen til å fungere på en god og forsvarlig måte, ved at turnuslegen har avhjulpet fastlegene.

Forsvarlig og god fastlegetjeneste for befolkningen

Kommunen har fra og med mars 2016 hatt individuell avtale med 3 privatpraktiserende fastleger med driftstilskudd fra kommunen. Listelengder fra 800 til 1200 pasienter per liste pr 2016. Pasientlistene publisert hos HELFO viste følgende listelengder hos fastlegene per 31.12.16: Elly H Kjærnet hadde 1201 innbyggere på sin fastlegeliste, (listetak 1200 pasienter) 0 ledige plasser. Erik Hemsborg Skar hadde 1189 innbyggere på sin fastlegeliste (listetak 1200 pasienter), 11 ledige plasser. Fra mars 2016 ble Peder Schartum ny fastlege ved Prestfoss legesenter. Schartum hadde 780 innbyggere på sin liste ved årsskiftet (listetak 800). Ut fra objektive KOSTRA-tall har kommunen en forsvarlig fastlegetjeneste, men fastlegene opplever fortsatt stort arbeidspress. Se under «utfordringer/tiltak».

Godt og konstruktivt samarbeid med fastlegene

Kommunens samarbeid med fastlegene. Det er etablert samarbeidsutvalg mellom kommunen og fastlegene. Møter ble også avholdt i 2016. Det er behov for å se på innhold og form på disse møtene.

Ha et godt og konstruktivt samarbeid med 2. linjetjenesten

Nytt fagsystem for fastlegene har gitt nye muligheter ift informasjons- og meldingsutveksling med sykehusene, men det gjenstår integrasjon i forhold til deltjenester. Sigdal er med samarbeidsutvalg med VVHF Ringerike sykehus (somatikk) og VVHF Kongsberg sykehus (BUP og psykiatri).

Ha et godt og konstruktivt samarbeid med forebyggende helsetjenester og omsorgstjenestene i kommunen

Innen omsorgstjenestene er det et etablert samarbeid med turnuslege og sykehjemslege som har faste dager på sykehjemmet. Sykehjemslegen omtales under virksomheten Sigdalsheimen og hjemmetjenesten. Helsestasjons- og skolehelsetjenestelegen omtales under virksomheten «Forebyggende helse».

Det er etablert samarbeid med fysioterapivirksomheten, samt med frisklivskoordinator. Ift «frisklivsresept» så jobbes det kontinuerlig for å nå personer i målgruppen.

Det er et godt samarbeid mellom fastlegene og helse- og omsorgstjenestene, både i daglig tjenesteyting og gjennom deltagelse i samarbeidsutvalg.

Godt samarbeid med Ringerike interkommunale legevakt

Administrasjonen deltar i samarbeidsutvalg for legevakta og for de kommunale ø-hjelpsplassene. Det var også i 2016 en ekstra lokal legevaktsberedskap på Haglebu i påsken.

Utøve kommunelegtenestene i tråd med lovverk. Herunder: Sikre forsvarlig drift/riktig dimensjonering og utvikling av tjenestene i forhold til behov. Holde planverk oppdatert i og ivareta systemnivå for legetjenesten, i tråd med lovverk.

Kommunelegen er medisinsk faglig rådgiver for helsetjenesten. Områdene kommunelegen har mandat til å gi råd om er miljørettet helsevern, smittevern og helsemessig beredskap.

Kommunelegen deltar i nettverk for kommuneleger i Buskerud, og avtaler selv kollegialt stedfortredelse ved fravær. Planarbeid og rullering av disse er også en del av kommunelegens oppgaver: Smittevernplan, helseberedskapsplan og delplaner slik som tuberkuloseplan. En del oppgaver knyttet til smittevern og tuberkulosearbeid er delegert til Helsestasjonen. Det foreligger en kommunestyresak (ks 91/15) om mulig fremtidig kommuneoverlegesamarbeid i Midt-Buskerud.

Hendelser i 2016:

- Den helsemessige siden av 2016 var preget av MRSA-infeksjonene (multiresistente stafylokokker, gruppe A) på Sigdalsheimen. MRSA-infeksjonene medførte smitteoppsporing og testing blant samtlige pasienter og ansatte, og også en oppblussing av MRSA i en besetning var omfattende og ressurskrevende.
- Norovirus-infeksjonene på Sigdalsheimen ga kvalme, feber og oppkast, og rammet om lag 25 ansatte, med kortere og lengre fravær og 12 pasienter der det med nødvendig med isolering og smitteforebygging. Ved utgangen av 2016 var infeksjonene sanert.
- Kommunelegen har deltatt på to møter med Mattilsynet, der nettopp infeksjoner var i fokus. Det har i tillegg vært to dialogmøter hos Fylkeslegen, der samtlige kommuneoverleger er invitert. Temaene er varierte problemstillinger som kan møte de offentlige legene.
- Kommunelegeforum er en møteplass for kommuneoverlegene, der det er 3 møter i året. Temaene er mye likt det som omhandles hos Fylkeslegen.
- Det er i 2016 gjennomført en prevalensundersøkelse, der samtlige infeksjoner i løpet av en uke blir registrert.
- Planarbeid, planene under kommunelegen skal rulleres i løpet av 2017.

UTFORDRINGER/TILTAK

Organisering

Kommunens organisering og ansvarsforhold for legetjenestene har frem til og med 2016 vært fragmentert. Ansvaret for legetjenestene samles fra 2017 under sektorleder for Helse og sosial. Legetjenesten er imidlertid kompleks og det er behov for koordinering og samarbeid med mange virksomheter. Dette søkes løst i samarbeidsutvalg og samarbeidsmøter.

Det er utfordringer knyttet til modellen Prestfoss legesenter er bygget på, med delt økonomisk ansvar med de privatpraktiserende fastlegen, der kommunen har ¼ del av ansvaret for legesenteret. Dette innebærer både forpliktelser og begrensninger ulikt annen kommunal drift innen sektoren. Kommunen har fra tidligere påtatt seg arbeidsgiveransvar for de kontoransatte og renholder. Kommunen har også påtatt seg å ivareta regnskapsansvar for hele legesenteret. Prestfoss legesenter holder til i leide lokaler. Det er også utfordringer knyttet til disse, se eget punkt.

Arbeidspress på fastlegene

Samhandlingsreformen og tidligere utskrivninger fra sykehus har også medført større press på legetjenesten. Flere oppgaver skal ivaretas kommunalt, samt at de skal ivareta dårligere pasienter og med mer sammensatte behov. Legetjenester til den økte mengden flyktninger som er bosatt i Sigdal har også vært tidkrevende i 2016. Herunder at fastlegene ivaretar flyktningene også før de får tildelt fastlege. Dette er arbeid som sorterer under ansvaret til kommunelegen å løse. I Sigdal har kommunelegen delegert dette kurative arbeidet til fastlege med færrest listepasienter. Dette arbeidet blir honorert.

Fra budsjett 2016 ble det tatt tak i utfordringene med arbeidspress på fastlegene og ny legehjemmel med 800 pasienter avhjelper de to opprinnelige fastlegene, som har fått redusert sine lister i samarbeid med administrasjonen i samarbeidsutvalg. I budsjett 2017 ble det derfor ikke gjort ytterligere tiltak ift fastlegebemanning. Presset økte imidlertid og i løpet av 1 kvartal ble listetaket økt med 50 pasienter. For fastlegene viser KOSTRA at det er god legedekning, men det er da ikke korrigert for alderssammensetning. En eldre befolkning skaper økt behov for legetjenester. Fastlegene opplever fortsatt stort arbeidspress.

Arbeidspress på kontorpersonalet

Prestfoss legesenter har vært under sterkt press i 2016 til tross for en økning av kontorpersonalet i budsjett 2016 (0,4 årsverk). Det er ikke funnet rom for å legge inn økt årsverk legesekretær på Prestfoss legesenter som leger og personell har meldt behov for (se budsjett 2017). Legesenteret har økt aktivitet både med den nye fastlegehjemmelen og økt antall fastlegepasienter tilknyttet legesenteret. Dette betyr at arbeidsmengden på personalet har økt/fortsatt er stort. Telefontid har avhjulpet noe, men det har også gjort legesenteret mer utilgjengelig. Alle kontorstillingene er i dag knyttet til direkte pasientrelatert arbeid. Det er behov for noe administrativ ressurs med type daglig lederansvar, herunder personalforvaltning og diverse administrative oppgaver knyttet til daglig drift av legesenteret. Dette må ses på i budsjettbehandlingen 2018.

Tilgjengelighet ved Prestfoss legesenter

Det meldes fra publikum om lang ventetid for å kunne komme igjennom på telefon til legesenteret. Dette er uheldig. Det må utredes om mulighet for alternative måter å få de tjenestene publikum har krav på innen rimelig tid. Det finnes ferdigutviklede digitale verktøy for dette som brukes av den delen av publikum som er brukere av internett, slik at kontorpersonalet kan bedre konsentrere seg om de som ikke er brukere av internett. Mulighetene og kostnadene for å implementere dette vil bli sett nærmere på i løpet av 2017.

Lokaler Prestfoss legesenter

Dagens lokaler tilfredsstillter ikke tjenestens plassbehov eller krav om universell utforming. Dagens utforming av lokaler skaper også utfordringer for ivaretagelse av taushetsplikt. Lokalene må også utbedres med hensyn til HMS krav for de ansatte. Tilstandsvurdering av de leide lokalene ble satt på vent i påvente av behandling av helsehus-saken (ks 89/16) og budsjettbehandlingen 2017(ks 103/16). I og med at det ikke ble bevilget midler til å få samlet helsetjenestene i et helsehus i økonomiplanperioden, er det viktig å få vurdert teknisk tilstand på lokalene og få utført nødvendige utbedringer. Dette vil være en prioritert oppgave for ny sektorleder å ta fatt i inneværende år.

Eggedal legekantor

De leide lokalene for legetjenestene (og helsestasjonen) i Eggedal er ikke tilfredsstillende, spesielt ift planløsningen ved undersøkelsesrom/legekantor og akuttmottak. Administrasjonen

har søkt å starte en prosess ift å få en bedre planløsning for lokalene i Eggedal, men satte saken på is i påvente av utredning om Helsehus. Lokalteter til legene/helsestasjonen må ses under ett både i forhold til samlet behov (se Helsehussaken ks 86/16) men også i forhold til økonomi ved å drifte utekontor for legetjenester og helsestasjon. Med dagens lokaliteter i Prestfoss er det avgjørende for helsestasjonen å bruke Eggedal legekantor (med helsestasjonslokaler) for å få den daglige kontorkabalen til å gå opp. Kontorkabalen er ikke utfordring på samme måte for legetjenestene. Tilbudet til Eggedalssamfunnet vil påvirkes av dette dersom man, hovedsakelig av økonomiske årsaker, vil foreslå å legge tilbudet i Eggedal ned. Det er ikke lagt inn endringer ift Eggedal legekantor i budsjett 2017, i samsvar med at bygging av Helsehus heller ikke er lagt inn i 2017.

Ringerike interkommunale legevakt

Det vises til egen årsmelding fra legevakten samt referater fra samarbeidsmøtene gjennom året. Det er et godt samarbeid med Ringerike interkommunale legevakt. Det er få eller ingen registrerte avvik. Sigdal bruker fortsatt legevakten i mindre grad enn nærliggende kommuner, om dette skyldes reiseveien eller «holdninger», «kultur» eller andre ting, er uvisst. Se egen beskrivelse av ø-hjelpsplassene ved legevakten under tjeneste 2560. Ringerike kommune har vedtatt å bygge nytt legevaktsbygg, ved Ringerike sykehus. Denne skal stå ferdig innen utgangen av 2018. Dette innebærer noe høyere driftskostnader i form av økt husleie, samt økt bindingstid for deltakende kommuner fra ett til fem år. Ringerikes vedtak om ny legevakt har blitt utsatt til 2017. Egen orienteringssak legges frem i 2017.

Elektronisk meldingsutveksling/utvikling IT

Legenes fagsystem ble oppgradert i 2015. Elektronisk meldingsutveksling med samarbeidspartnere fungerer bra etter dette, foruten med helsestasjonen. Det jobbes (nasjonalt) med løsning mot føde/barsel og mot helsestasjonen i 2017. Kompetanseheving innen IT er nødvendig for å bruke og kunne utnytte it-verktøyene for å få en effektiv hverdag. Det er videre behov for å anskaffe nettbasert løsning for å bestille timer, medisiner etc på nett. Det er også behov for å få på plass bredbånd til bygget, samt å få på plass IT-løsninger for administrativt arbeid på legesenteret. Det har også vært ønskelig å ha tilgang til omsorgstjenestens fagprogram Gerica på legekantoret for å lette samarbeidet med disse tjenestene. Det jobbes videre med dette i 2017.

Kommunale tjenester i NAV

ÅRSVERK

Årsverk totalt i virksomheten i 2016 var 4,5 ved utgangen av året. På bakgrunn av det økte antallet flyktninger som skulle bosettes i kommunen valgte virksomheten å øke bemanningen med en 100 prosent 2-årigprosjektstilling på dette området. I tillegg har virksomheten økt bemanningen med et engasjement på 40 prosent merkantil. Økningen dekkes av økt statstilskudd til kommunen.

NAV-kantoret i Sigdal jobber fortsatt tverrfaglig med oppgaver som passer den enkelte uavhengig om man er statlig eller kommunalt tilsatt. Det betyr at det er kommunalt tilsatte som jobber med statlige oppgaver og omvendt. I løpet av 2016 ble oppgavene og stillingshjemmelen til ruskonsulenten flyttet til psykiatri. Dette skjedde på grunn av at oppgavene til en ruskonsulent har mer til felles med oppgavene til de ansatte i psykiatritjenesten og disse tjenestene sorterer under felles lovverk. Det har blitt satt av 20 prosent stilling til arbeidet med Kvalifiseringsprogrammet. Videre har kantoret fortsatt to ansatte som saksbehandler søknader om økonomisk sosialhjelp. De ivaretar også

gjeldsrådgivning og frivillig forvaltning og har i tillegg noen statlige oppgaver. Leder ved kontoret har behandlet saker etter Husbankens regler. Leders stillingsandel på kommunal side er 40 prosent og bruker noe av denne til å behandle søknader om Husbankens ordninger. Etter tilsetting av ny flyktningekonsulent er det satt av 210 prosent stiling til arbeidet med flyktninger som er i Introduksjonsprogrammet. Det har vært et lavt sykefravær gjennom hele 2016.

OVERORDNET MÅL

Et helhetlig og samordnet tjenestetilbud tilpasset den enkelte bruker innenfor rammene som lovverket gir.

MÅLOPPNÅELSE

Økonomisk trygghet for alle innbyggere i kommunen. Før økonomisk sosialhjelp vurderes skal det kartlegges om det er mulig å skaffe brukeren arbeid eller om det er andre rettigheter som kan gjøres gjeldende

Tjenesten har kort saksbehandlingstid og alle nye brukere blir kartlagt før det vurderes hvor mye og hva slags hjelp de har krav på.

Tett og målrettet oppfølging av brukere til de kan forsørge seg selv og til de har orden på egen økonomi.

God og tilstrekkelig økonomisk rådgivning til brukere som har behov for dette og tilbud om forvaltning av egne midler der hvor vi ser at det kan være hensiktsmessig i en periode eller der bruker ønsker dette

For de som søker økonomisk sosialhjelp fokuseres det på løsninger som i størst mulig grad skal gjøre brukerne selvhjulpne. Virksomheten bruker mye tid på økonomisk rådgivning da det er mange som trenger hjelp til å rydde opp i en skakkjørt økonomi. Ved utgangen av året forvaltet vi økonomien til 9 brukere. Det jobbes intensivt med unge sosialhjelpsbrukere med tanke på å få disse ut i arbeidsrettet aktivitet.

God og riktig bruk av vilkår ved søknader om økonomisk sosialhjelp i samarbeid med fylkesmannen

Saksbehandlerne på området har vært på flere samlinger med sosialtjenesteloven som tema. Det er imidlertid et krevende område hvor vi bruker fylkesmannen som diskusjonspartner der vi er i tvil.

Tjenesten hadde et tilsyn fra fylkesmannen 1 og 2 juni. Det ble gitt to avvik som har blitt rettet opp og godkjent.

Egnede boliger til vanskeligstilte

Det har i 2016 ikke vært brukere som har hatt behov for midlertidig bolig grunnet bostedsløshet. Vi har klart å unngå dette ved å motivere til andre løsninger. Arbeidet med å skrive en boligsosial handlingsplan ble ferdigstilt og vedtatt politisk på slutten av året. Tjenesten disponerer nå to akuttboliger til bruk som midlertidige bosteder for bostedsløse.

God veiledning i husbankens ordninger

Rask behandling av søknader om bostøtte som skal behandles manuelt samt forberedelse av klager før oversendelse til Husbanken

Søknadene om bostøtte har stort sett gått elektronisk og der hvor brukere ikke er fortrolig med den type nettbruk har de fått veiledning og hjelp til å fylle ut søknader av oss i mottak.

Gode faglige begrunnelser ved søknad om tilskudd

Det kom to søknader i løpet av året og begge ble vurdert til å ligge innen for kriteriene for tildeling av tilskudd etter husbankens retningslinjer.

Behandling av startlån etter husbankens retningslinjer

Det kom inn to søknader som begge ble innvilget.

En mulighet til å komme ut i lønnet arbeid gjennom kvalifiseringsprogrammet for brukere som står i fare for å bli, eller er langtidsmottakere av økonomisk sosialhjelp

I løpet av 2016 har det vært 2 deltakere i kvalifiseringsprogrammet. Målsetting om 4 deltakere opprettholdes. Dette er et program som flere av flyktningene våre har og vil ha god nytte av.

Etablering og oppfølging av flyktninger

Sigdal kommune har bosatt sin tildelte kvote av flyktninger til sammen 30 personer i 2016, inklusive familiejenforening. Det ble for første gang bosatt en familie i Eggedal. Disse har blitt godt mottatt av lokalbefolkningen og trives. I løpet av 2016 ble deler av norskundervisningen i regi av voksenopplæringen i Modum flyttet til Prestfoss. Dette har fungert svært godt. Flyktningene trives på folkemusikksenteret og slipper den daglige reisen til Vikersund, samtidig som det blir enklere for flyktningekonsulentene å følge dem opp. Alle er i relevant aktivitet.

Rusmisbrukere som er motiverte til å ta imot hjelp og koordinerte tjenester til disse før- under og etter behandling

Den rusmiddelpolitiske handlingsplanen ble ferdigstilt før sommeren 2016. Det ble søkt om midler til en biveileder for rusavhengige som kommunen fikk og det ble tilsatt en veileder våren 2016. Ruskonsulenten ble sammen med biveilederen overført til psykiatritjenesten i august.

UTFORDRINGER - TILTAK

Tjenesten har fortsatt utfordringer med at det flytter brukere til Sigdal på bakgrunn av at det er rimelige boliger å få kjøpt i kommunen, samtidig som kommunens tjenestetilbud er mer tilgjengelig enn det er i noen nærliggende kommuner. Noen av disse brukerne har liten styring på økonomien sin og det brukes mye ressurser på å få disse til å ta ansvar for egen økonomi.

Det vil alltid være en utfordring å sikre et faglig fellesskap for de ansatte på kontoret som i stor grad jobber alene på sitt fagfelt. Virksomheten i har i 2016 fått til et økt samarbeid med nærliggende kontorer og vil jobbe for å videreføre dette i 2017.

Barneverntjenesten

ÅRSVERK

Årsverk totalt i virksomheten i 2016 var 19,5. Av de 19,5 årsverkene er 3 årsverk tilhørende Sigdal kommune. Totalt har barneverntjenesten 6,5 årsverk i øremerkede midler fra Fylkesmannen etter satsningen på barnevern.

OVERORDNET MÅL

Visjonen er; trygg barndom- ansvarlige voksne. Målet er; å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Bidra til at unge får gode og trygge oppvekstvilkår.

MÅLSOPPNAELSE

Barneverntjenesten i Sigdal har siden oktober 2013 vært organisert i et interkommunalt samarbeid med Modum kommune etter kommuneloven § 28a, og tjenesten byttet på samme tid navn til Midt-Buskerud barneverntjeneste. Barneverntjenesten jobber etter lov om barneverntjenester som skal sikre at barn og ungdom som lever under forhold som kan skade helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Tjenesten skal også bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår.

Barneverntjenestens oppgaver er å gi råd og veiledning og sette i gang hjelpetiltak i forhold til barns problemer i samarbeid med foreldre/foresatte der målet skal være en trygg oppvekst. De tar imot bekymringsmeldinger om barn som lider under omsorgssvikt eller overgrep og samarbeider med andre tjenester slik som skole, barnehage, helsestasjon, psykiatrisk tjeneste, lege osv.

Barneverntjenesten deltar i en rekke samarbeidsfora i Sigdal. En dag i uka er en fast representant fra barnevernet tilgjengelig ved kommunehuset i Prestfoss. Tilgjengeligheten ved kontoret sikrer samtidig et tverrfaglig samarbeid mellom barnevernet, helsesøstertjenesten, psykiatrisk sykepleier, Nav og hjemmebasert omsorg. Barneverntjenesten har faste kontaktpersoner for skolene og barnehagene i kommunen, samt samarbeider med politiet m.fl. ved behov. Saksbehandlere gjennomfører møter, samtaler med barn og foreldre i Sigdal og foretar hjemmebesøk knyttet til hver enkelt sak i samarbeid med tjenestens brukere.

Midt-Buskerud barnevernstjeneste holder til i 4. etasje på Rådhuset i Vikersund. Tjenesten består p.t. av 19,5 årsverk, en økning på 9,5 årsverk fra 2011 og frem til i dag. Økningen kommer fra tildeling av øremerkede midler som et ledd i regjeringens satsning på kommunalt barnevern, innlemmingen av Sigdal med 3 årsverk og nyopprettet familierapeut stilling i Modum kommune. I 2016 ble det vedtatt opprettelse av interkommunal barnevernvakt med kommunene Ringerike, Hole og Jevnaker med planlagt åpning i mai 2017. Det er i budsjettarbeidet for 2017 vedtatt økning i antall årsverk med 100 prosent stilling som familierapeut/miljøterapeut og tilhørighet til familieteamet, hvorav 0,2 årsverk er tilhørende Sigdal. Dette vil gi bedre kapasitet ifht hjelpetiltak med familiearbeid. Familieteamet i barneverntjenesten bestod i 2016 av 2,5 årsverk med familierapeuter og PMTO- terapeut, og tjenesten kan tilby bistand med høy kompetanse og differensiert metodikk.

Året 2016 har totalt sett for de tre kommunene i den interkommunale tjenesten bestått av jevn saksmengde og utfordringer ifht saksbehandlerkapasitet og ventetid på hjelpetiltak i familieteam. Tjenesten har i løpet av ett år ca 430 aktive saker for de tre kommunene. Tjenesten er delt i tre team; Melding –og undersøkelse, hjelpe –og omsorgstiltak og familieteam. Antall bekymringsmeldinger for Sigdal kommune har en svak nedgang i 2016, på samme tid holder antall undersøkelser, barn med hjelpe og omsorgstiltak seg stabilt. Fristbrudd i undersøkelsessaker er tilnærmet 0% som er en positiv utvikling. Sykefravær i 2016 var på 7,8 prosent og bemanningen, herunder besatte stillinger, stabiliserte seg i løpet av 2016.

Tjenester til funksjonshemmede

ÅRSVERK

Årsverk totalt i virksomheten i 2016 var 40,30. For tjenestene omsorgslønn, Brukerstyrt personlig assistent, avlastning og fritidskontakt svinger ofte tildelte timer/ årsverk i løpet av et år, med en oppgang i løpet av siste halvår 2016.

Regnskapet totalt for virksomheten inklusive bygg, aktivisering og arbeidsrettede tiltak, endte i 2016 med et mindreforbruk på kr 1.608.078,- . Dette skyldes hovedsakelig uforutsette endringer i brukersammensetning siste halvår, vakante stillinger deler av året grunnet forsinket oppstart av nytt tiltak og reduserte utgifter til tjenesten fritidskontakt.

Utgifter tilsvarende 0,23 årsverk knyttet til kommunens vikarsentral er overført Sigdalsheimen i forhold til reelt forbruk i 2016.

Tilskudd til ressurskrevende tjenester

Tilskuddsordningen skal sikre et best mulig tilbud til tjenestemottakere med store bistandsbehov, det vil si mottakere av tjenester under 67 år med omfattende hjelpebehov hvor netto lønnsutgifter oversteg kr 1.157.000,- i 2016. For utgifter utover dette dekkes 80 prosent av statstilskudd. Det er vanskelig å beregne inntekten her eksakt, da dette er avhengig av enkeltvedtakene og endringer her i løpet av hele året, og budsjetteres i forkant. Endelig beregning av utgiften gjøres i januar, og tilskuddet tilbakeføres til utgiftsåret.

Tilskuddet til ressurskrevende brukere ble budsjettert med kr 7.235.000,- for Sigdal i 2016, og er fordelt på områdene 2540 370 BPO til hjemmeboende funksjonshemmede og 2540 372 BPA (Brukerstyrt personlig assistent).

Endelig resultat for 2016 ble kr.6.819.000,-, altså 416.000,- lavere enn budsjettert. Dette skyldes mindreforbruket som nevnt tidligere. I tillegg fratrukk av premiefond, som ikke er gjort tidligere.

Rammetilskudd til kommunene for antall psykisk utviklingshemmede over 16 år med vedtak på tjenester

Som en del av kommunens rammeoverføring er antall psykisk utviklingshemmede over 16 år en faktor. Dette er ikke øremerkede midler, og inntektsføres derfor ikke direkte på virksomheten. I 2016 fikk kommunen kr 604.000,- for 12 brukere med psykisk utviklingshemming, altså en samlet inntekt på kr 7.248.000,-. Dette er avhengig av at det foreligger et enkeltvedtak på tjenester, men størrelsen på vedtaket er uten betydning. Antallet er en økning med to fra 2015, og en økning i inntekt på 1.358.000,-.

OVERORDNET MÅL

Gi brukerne et tjenestetilbud tilpasset den enkeltes behov på en faglig god og effektiv måte. Hovedmålet er å gi brukerne hjelp til selvhjelp, slik at de skal kunne greie flest mulig av dagliglivets gjøremål på egenhånd ut fra den enkeltes forutsetninger.

MÅLSOPPNAELSE

Virksomheten har de siste årene vært gjennom store omstillinger som følge av endrede behov og brukergruppe, noe som har gitt seg utslag i stadig endrede bemanningsplaner og arbeidsoppgaver. Virksomheten har vist seg omstillingsdyktig, og jobber ut fra denne overordnede målsetningen. Det er faglærte i alle stillinger med unntak av noen helgestillinger, og en har de siste årene knyttet til seg flere høgskoleutdannede som har gitt større faglig

tyngde og kompetanse i virksomheten. Hjelp til selvhjelp forutsetter tid til å kunne vente på bruker og jobbe med ”hendene på ryggen”.

God kvalitet på tjenestene som blir gitt gjennom kontinuerlig jobbing med kvalitetssikring av tjenesten

Det er fortsatt behov for utarbeiding av noen nye rutiner og revidering av etablerte prosedyrer i forhold til endringer. Det er på plass risikoanalyse for virksomheten i forhold til bygg, brann og arbeidsmiljø.

Fleksibel bruk av de tildelte ressursene slik at brukerne mottar riktig hjelp til rett tid

Det er jobbet godt med dette i 2016, og ressurser har blitt flyttet og redusert ved endrede og nye behov på tvers av de ulike tjenestene i virksomheten.

Brukere som føler trygghet og er fornøyde med tjenestene de mottar

Det jobbes kontinuerlig med dette. Dette er allikevel vanskelig målbart, da det ikke er utviklet noen brukerundersøkelse for målgruppa.

Det er en utfordring å ta vare på den enkeltes individuelle behov i fellesskapet. Brukerne i boligene har ulik alder, ønsker og behov, og personalet må tilpasse seg dette.

Tjenestene som ytes fra virksomheten skal være kjent blant kommunens innbyggere, og innbyggerens behov skal være kjent av virksomheten

Her er koordinerende enhet et viktig fora for å fange opp brukerbehov og fordele ansvar.

Denne har utviklet en informasjonsbrosjyre som er lagt ut ved helsestasjon, på kommunehus, skoler, og lignende. Kommunens nettsider er også et viktig verktøy her.

Sikre forsvarlig bemanning gjennom rekruttering av kvalifisert personale generelt og spesielt på helg

Alle større faste stillinger har vært besatt i året med faglært personale, og andelen høyskoleutdannede i virksomheten har økt. Dette er tilfredsstillende. Når det gjelder helgestillinger har en hatt disse besatt i 2016. Noen vikariater har vært ubesatt. Å dekke ledige helger er en utfordring, men har latt seg løse grunnet vikarsentralen og fleksible vikarer og ansatte for øvrig. Det må jobbes videre med å få inn flere faglærte også på helg, da disse er sårbare med tanke på fagdekningen.

Opplæring og veiledning for personalet i omsorgsboliger med personalbase for å sikre faglig kompetent og trygt personale

Dette er en kontinuerlig prosess, og foregår vesentlig via intern opplæring fra ressurspersoner som kurses eksternt. Det faste personalet har opparbeidet seg en større grad av trygghet, noe som igjen nedarves til nyansatte og vikarer. Høyere andel høyskoleutdannet personale har også hatt en positiv innvirkning her.

Å utvikle og tilpasse tjenestetilbudet i takt med overordnede krav.

Dette er en kontinuerlig prosess.

UTFORDRINGER/TILTAK

(Se også felles utfordringer for Helse- og sosial)

Personale/ bemanning

Det må jobbes med å beholde høyskoleutdannet og faglært personell i virksomheten, etter at en har klart å knytte til seg nye medarbeidere her. Virksomheten ser et økende behov for høyere utdannet personale i takt med nye utfordringer. For å beholde høyskoleutdannede er en avhengig av å gi faglige utfordringer og rom til å jobbe utover ren turnusstilling. Dette henger sammen med det økende koordineringsbehovet beskrevet under felles utfordringer i Helse og sosial. Virksomheten har faglærte i alle større stillinger og også i flere helgestillinger. På rekrutteringssiden er det behov for ytterligere vernepleierkompetanse. En må jobbe med dette ved ledighet.

På vikarinneleie må en fortsatt ha en løpende vurdering av behovet ved fravær både i Bjørkealleen og barne- og avlastningsboligen. Det er imidlertid vanskelig med dagens bemanning å spare hele vakter, og en må i hovedregelen leie inn kortvakter ved fravær så langt dette er faglig forsvarlig. Dette er en balansegang i forhold til belastning på personalet og ivaretagelsen av den ansattes trygghet og sikkerhet på jobb.

Det er jobbet kontinuerlig med å øke tryggheten og samkjøre personalet i forhold til å jobbe med utfordrende atferd. Det er opplært to ressurspersoner som har etablert system for gjennomgang og trening av alt personale for å gjøre dem i stand til å takle dette i henhold til virksomhetens opplæringsplan. Det er den enkeltes ansvar å sørge for at en er oppdatert på dette.

Tono aktivitetssenter

Det er en utfordring å utvikle tilbudet og oppgavene i takt med at brukergruppa endrer seg, og å finne meningsfylte dagtilbudet i form av arbeidstrening/ aktivisering for unge brukere som har fullført videregående skole og ikke kan konkurrere på det ordinære arbeidsmarkedet. En har de siste årene fått en yngre og mer produktiv gruppe, og det må jobbes videre med kontakt mot lokale bedrifter. Leder på Tono jobber med dette. Arbeidsplaner for ansatte og brukere settes opp årlig, og evalueres ved endringer.

Fritid

Det har i flere år vært et mål å bedre fritidstilbudet til beboere i kommunen som har vansker med å integreres i det ordinære organisasjonslivet. Her har det skjedd mye positivt. Det er etablert en fritidsklubb på kveldstid for yngre brukere. I tillegg er Fritid 123, et samarbeidsprosjekt mellom kommunene Modum, Sigdal og Krødsherad etablert.

Fritidskontakt er et viktig forebyggende tiltak for mennesker i alle aldre, og kan i mange tilfeller hindre eller utsette behovet for mer omfattende tjenester. Tjenesten er økende på landsbasis. På grunn av den stadig økte etterspørselen som ble opplevd, og utfordringen med å holde rammene på dette området, har det de siste årene vært jobbet med tiltak for å stoppe denne utviklingen. Dette gjennom nytenkning hvor en også i større grad ser for seg gruppebaserte tilbud. Jobbingen med dette har gitt positiv effekt ved at en har kunnet redusere kostnadene de siste år (omregnet til reduksjon med 0,57 årsverk siste 3 år). Gjennom frigjøring av midler her har virksomheten opprettet fellestilbud som kan komme flere til gode til en lavere kostnad. Dette jobbes det videre med gjennom Fritid 123. Virksomhetsleder har vært med å igangsette prosjektet, og sitter i styringsgruppa her. Det er ansatt prosjektleder, og opprettet ikke bare flere grupper, men også flere åpne ukentlige fellestilbud. Ordningen favner virksomhetene som gir tjenesten fritidskontakt i alle de 3 kommunene, tjenester til funksjonshemmede, psykiatritjenesten og barnevern. Det er også etablert en egen nettside med informasjon om fritidsaktiviteter. Derav har ikke gevinsten kun blitt økonomisk, men også ført

til et økt fritidstilbud for en gruppe som har falt litt utenfor det ordinære organisasjonslivet. Det jobbes videre med å videreutvikle dette.

Brukerstyrt personlig assistent

Kostnadene her har vært økende. I 2016 med en økning på 1,18 årsverk. Det er lagt inn ytterligere økning i 2017. Tjenesten ble sterkere rettighetsfestet i 2015, og en regner med at tjenesten vil bli mer etterspurt i årene som kommer blant kommunens innbyggere med moderat til store omsorgsbehov.

Avlastning

Det var i 2016 en økning både i tjenesten avlastning i institusjon og i avlastning utenfor institusjon. Dette også behov som en ikke visste om da budsjett 2016 ble lagt. Avlastning er en viktig forebyggende tjeneste, og kan være omfattende når behovet er der.

Bruken av avlastningsboligen var økende i 2016, og fortsetter i 2017.

Når det gjelder privat avlastning er det en utfordring å finne egnede hjem som ønsker å ta imot barn med spesielle behov over tid for å sikre kontinuitet. Dette har ført til at kommunen i 2016 måtte benytte private tilbydere av tjenesten. Dersom en skal klare å holde rammen med dagens vedtaksomfang må en klare å rekruttere flere godkjente hjem for å slippe å benytte private leverandører til en dyrere kostnad i vesentlig grad. En har foreløpig nådd denne målsetningen i 2017.

Omsorgslønn

Etter flere år med økning på denne tjenesten reduseres denne noe i 2017 i forhold til dagens vedtaksomfang. Tjenesten oppleves utfordrende å saksbehandle, og ender ofte som klagesak til Fylkesmannen. Denne fastslår dermed en minstestandard og norm for nivået på tjenesten.

Sigdalsheimen og Hjemmetjenesten

Virksomhetens ansvar- og regnskapsområde har i 2016 også omfattet mye mer enn rene sykehjem- og hjemmetjenester. Det inkluderer også diverse overordnede administrative tjenester og ledelse, bygg, vaktmester og vaskeri- og renholdstjenester, kjøkken, aktivisering, kultur og servicetjenester, tjenester som har fulgt av samhandlingsreformen, samt fysio- og ergoterapitjenester. Det vises til budsjettheftet for nærmere beskrivelse av virksomheten. Det vil gjøres en vurdering av organiseringen av virksomheten og dennes innhold og lederstruktur fremover når sektorleder er på plass fra 2017.

ÅRSVERK

Årsverk totalt i virksomheten ved inngangen av 2016 var 85,12. I tillegg kom videreføring av styrking av pleiebemanningen med 3,4 årsverk gitt allerede i 2015. I tillegg kommer trivselsassistenter og sykehjemslege. Økning i årsverk til totalt 90,08 f.o.m 18. april 2016 ved utvidet drift av Sigdalsheimen. Se budsjettheftet for detaljer/ nærmere beskrivelse av årsverk under de ulike tjenesteområdene i virksomheten. Det er videre noen justeringer i årsverk fra 2016 til 2017 som følge av redusert ramme og behov for innsparinger (gjelder i renhold og avdelingsassistentfunksjonen). Se budsjettheftet 2017, del II.

Regnskapet totalt for virksomheten for 2016 endte med et samlet merforbruk. Se forklaring og beskrivelse av dette foran i felles innledning (under regnskapstabell) og kommentarer under postene lenger bak i dokumentet.

OVERORDNET MÅL

- Å være en brukerorientert og effektiv virksomhet som sikrer at brukerne har tillit til at de får riktig og nødvendig hjelp når de trenger det.
- Kommunens overordnede visjon om at ”i Sigdal kan du skape no’ sjøl” handler for oss om å skape, utvikle og drive, gode helse- og omsorgstjenester, både på system og individnivå. Ikke minst handler det om å skape gode møter med brukerne våre. Hver enkelt ansatt utgjør en forskjell for brukerens opplevelse og hverdag gjennom sine holdninger og måte å møte brukeren på.
- I henhold til kommunens visjon / kommuneplan skal tilgjengeligheten på offentlige tjenester styrkes der brukeren er. Denne visjonen er også i tråd med budskapet i samhandlingsreformen, ”rett behandling på rett sted til rett tid” og tjenestetilbud nær brukeren/der brukeren bor.

Virksomheten jobber og utvikler tjenestetilbudet i tråd med dette, spesielt nå etter utvidelsen av Sigdalsheimen, herunder også ivaretagelse av mer spesialiserte pleie og omsorgstjenester som rehabilitering og lindrende pleie.

Hovedmålet for virksomheten er at brukeren skal kunne bo hjemme så lenge som mulig og ønskelig, men samtidig at brukeren skal føle trygghet for at han/hun får institusjonsplass når det er behov for det. Dette innebærer å ta vare på og videreutvikle reelle valgmuligheter mellom å kunne bo hjemme så lenge en kan og vil, med hjelp av hjemmetjenesten og institusjonsplass.

Overordnet mål for fysio/ergo.avd er å gi hele befolkningen et faglig forsvarlig fysio- og ergoterapitilbud, ut i fra behov og prioritering.

MÅLSOPPNÅELSE

Virksomheten skal bruke de tildelte ressurser fleksibelt, slik at kommunens innbyggere mottar rett behandling på rett sted til rett tid

Det er en kultur i virksomheten å tilstrebe å være god på dette. Det er opprettet ulike samhandling- og samarbeidsarenaer, på tvers av tjenester og på tvers av profesjoner. Alle, uansett hvor man er og hvilken rolle man har i organisasjonen jobber etter en felles grunnholdning om å finne løsninger til det beste for brukerne våre. Brukerfokuset står sterkt. Det er likevel behov for å analysere dagens ordning for tjenestetildeling og dagens møteplasser for samarbeid i sektoren for å sikre at organisering og system sikrer den beste praksisen og sikrer brukerne rett tjeneste og sikrer koordinering. Dette blir spesielt viktig fremover med dreining mot mer forebygging, egenmestring og aktiv omsorg.

Tjenesten skal være kjent og tilgjengelig for alle innbyggerne i Sigdal og våre avdelinger skal kjenne behovene

Sigdal er en akkurat passe stor kommune til å kunne ha god oversikt. Det har opplevdes som en styrke at tjenestene Sigdalsheimen og hjemmetjenesten er organisert i en virksomhet da de i stor grad betjener den samme brukergruppen, de eldre. Uansett organisering så er det viktig med et tett samarbeid. Man er også avhengig av et mer tett samarbeid og å ha bedre kjennskap til de andre virksomhetene og vice versa i sektoren for å kunne yte gode tjenester til brukerne. Det bør også jobbes aktivt med å spre informasjon ut til innbyggerne gjennom

kommuneinformasjon og nettsider. Det er fortsatt et mål å få hjemmesidene mer opp og gå og å bruke disse mer aktivt til informasjon, herunder å få på plass tjenestebeskrivelser. Det er også et mål å holde mer kontakt og informere ut mot lag og foreninger.

Å videreutvikle og tilpasse tjenestetilbudet i takt med kravene i samhandlingsreformen, i helse og omsorgstjenesteloven, i nasjonal helse og omsorgsplan, samt årlige gitte nasjonale føringer

Virksomheten har så langt drevet tjenestene i tråd med dette. Dette henger blant annet nært sammen med utvidelse av Sigdalsheimen. Utvidelsen er en kombinasjon av plasser til lindrende enhet, og korttidsplasser til ulike formål, samt kommunal øyeblikkelig hjelp døgnplasser. Virksomheten står fremover overfor helt nye utfordringer med nye krav til innhold og nye måter å drive tjenesten på. Dette gjelder spesielt innføring av hverdagsrehabilitering og hverdagsmestring, innføring av velferdsteknologi, økt fokus på forebygging og aktiv omsorg, endret brukerrolle, økt samarbeid og involvering av pårørende og frivillighet. Se også beskrivelse av dette under felles utfordringer for sektoren.

Å definere lederstruktur og ansvar og oppgavefordeling i virksomheten, i tråd med organisering av «nye» Sigdalsheimen og i tråd med innføring av sektorleder (nytt mål i budsjett 2017)

Se eget punkt om organisering og lederstruktur i felles innledning for sektoren, og under utfordringer/tiltak i dette kapittelset.

Forebyggende arbeid og hverdagsmestring skal være retningsgivende for all innsats. Økt fokus på forebyggende tjenester i tråd med samhandlingsreformen, herunder viktige fokusområder; hverdagsrehabilitering, læring og mestring, eventuelt forebyggende hjemmebesøk.

Virksomheten skal jobbe aktivt etter denne intensjonen. Hjemmetjenesten har i mange år hatt en , etter eget utsagn, «forebyggende profil» med « litt tjenester til mange», men «litt tjenester til mange» kan på den annen side også skape større behov for tjenester og skape utfordringer og spørsmål om man virkelig gir rett tjeneste til rett tid. Reduksjon av tjenester kan av erfaring også føre til økt utrygghet og raskere behov og etterspørsel etter tjenester på høyere omsorgsnivå som hjemmesykepleie og institusjonsplass. Dette er en utfordrende balansegang.

Trygghetsalarmer, matombringning og dagsentere /aktivitetstilbud er viktige forebyggende tjenester. Det har også vært en styrke for tjenesten at den inneholder deler av fysio/ergo avdelingen. Det har tidligere vært ønskelig å starte opp med forebyggende hjemmebesøk for innbyggere over 75 år. Det har imidlertid ikke vært rom for å utrede eller iverksette dette nå med all bygging og ombygging og endret drift ved Sigdalsheimen. Dette tiltaket er også omdikutert ved at dette også kan utløse behov i befolkningen. Virksomheten planlegger også/i stedet å igangsette hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering som et tiltak for å forebygge behov for tyngre pleie og omsorgstjenester. Den største utfordringen er begrenset kapasitet til å drive tjenesteutviklingsarbeid og implementering av nye tjenester og arbeidsmåter på grunn av stort arbeidspress på ledelse og nøkkel-fagpersoner. Dette utredes nå når utvidelse av Sigdalsheimen er utført og man skal se nærmere på organisering og lederstruktur..

Implementere og videreutvikle hverdagsmestring som holdning og arbeidsmåte

Nytt må i budsjett 2017

Brukerne skal føle trygghet uansett om de bor hjemme eller i institusjon, og skal i størst mulig grad gis ansvar for egen livssituasjon

Det jobbes aktivt for å finne trygge og forsvarlige løsninger for alle brukerne, men målet har i enkelte situasjonene vært vanskelig å nå, særlig når man opplever gap mellom behov for tjenester og tilgjengelige personalressurser. Enkelte brukere kan også oppleve utrygghet selv om tjenestene betegnes som faglig forsvarlige.

Å utvikle og bedre tjenestetilbudet til alvorlig syke og døende, herunder drift av lindrende plasser i ny korttidsavdeling, samarbeid med hjemmetjenesten og utvikling og bruk av kreftkoordinatorrolle i kommunen

Det er opprettet lindrende plasse(r) i ny korttidsavd. ved Sigdalsheimen. Flere ansatte har tatt videreutdanning i lindrende pleie, og er tilknyttet denne avdelingen. Kommunen har fra før opprettet kreftkontakter, en i hjemmetjenesten og en på Sigdalsheimen. Disse er med i nettverk for kreftkontakter i Buskerud. Det er behov for å se nærmere på kreftkontaktrollen samt å få på plass en kreftkoordinator i kommunen. Det jobbes videre med dette i 2017. Det har ellers vært utført mange kompetansehevende tiltak og personalet og ledelsen har stort fokus på dette tjenestetilbudet. Det er en prioritert oppgave å ivareta døende pasienter og deres pårørendes ønsker og behov i livets slutfase. Enten man ønsker å være hjemme eller på Sigdalsheimen. Personalet omdisponeres og/eller det leies inn fastvakt og bakvakt etter behov.

Å ta i bruk og etablere og videreutvikle tjenestene ved ny utvidet Sigdalsheimen, herunder;

-Å tilby enerom

Problematikken med overbelegg og dobbeltrom er borte etter utvidelse av Sigdalsheimen. Man tilbys nå enerom både på langtidsopphold og på korttidsopphold.

-Å definere og dimensjonere og videreutvikle hensiktsmessig «pasientkabal» og fordeling av bemanning ved Sigdalsheimen i tråd med budsjettvedtak om tilført vs ikke tilført bemanning, og behovet for tjenester ved en utvidet Sigdalsheimen.

Det har vært aktivt jobbet med dette i hele 2016. Det har vært nedsatt en bredt sammensatt prosjektgruppe for dette og med involvering av både ansatte, ledere, nøkkelfunksjoner og tillitsvalgte og vernetjenesten. Det har vært sett på bemanningsbehov / hensiktsmessig fordeling av eksisterende bemanning og tilført bemanning fra budsjett 2016. Det har også vært sett på rutiner for ansvar og oppgavefordeling, rutiner for samarbeid og for rapportsituasjonen. Prosjektgruppearbeidet fortsetter inn i 2017 for å følge opp og evaluere, evt justere driften, samt ift å tilpasse driften til nye rammer for 2017 (innsparing på renhold og avdelingsassistent).

-Å etablere og videreutvikle tjenestene ved ny korttidsavdeling, herunder korttidsplasser til «observasjon, behandling før, i stedet for og etter sykehus», herunder lindrende pleie, utskrivningsklare pasienter og øyeblikkelig hjelp døgnopphold.

Dette har hatt stort fokus i 2016. Det har vært en del av prosjektgruppearbeidet som nevnt ovenfor og i tillegg har de ansatte ved den nye avdelingen jobbet svært godt med å «rigge seg til» som en ny enhet, både praktisk ift å drifte i nye lokaler og ift innhold og rutiner i tjenesten og den daglige driften. Tjenesten lindrende plass har vært hyppig i bruk etter åpningen, og personalet mottar gode tilbakemeldinger fra berørte og pårørende.

-Etablere og videreutvikle en mest hensiktsmessig bruk og fordeling av korttidsplassene i de to korttidsavdelingene, den nye og rehab.enheten.

Se punkt under.

-Utvikle og benytte rehabiliteringsenheten optimalt etter utvidelsen av Sigdalsheimen og i tett samarbeid med hjemmetjenesten og med forebygging og hverdagsrehabilitering som et hovedsatsningsområde

Utvidelsen har frigjort rehabiliteringsavdelingen for overbelegg, men fortsatt ikke i tilstrekkelig grad for «andre» plasser for dermed å kunne drive mer aktivt rettet mot rehabilitering og forebygging.. Det er ikke behov for å benytte alle 7 plassene til rene rehabiliteringsplasser, men det er fortsatt et behov for å se nærmere på en hensiktsmessig fordeling av pasienter/plasser mellom disse to korttidsavdelingene. Det gjenstår å utrede tettere samarbeid med hjemmetjenesten og innføring av hverdagsrehabilitering og hvilken rolle rehab.avdelingen skal ha i dette. Det er et fokusområde fremover.

-Å videreutvikle tjenestetilbudet på langtidsplassene, med fokus på livskvalitet

Man har i 2016 hatt stort fokus på fordeling av bemanning mellom de ulike avdelingene på Sigdalsheimen. Pleiepersonalet har over flere år signalisert at det er behov for å styrke grunnbemanningen ved langtidsplassene også, ikke bare ift korttidsplassene. Dette har derfor vært en viktig del av prosjektgruppearbeidet som nevnt ovenfor. Langtidsplassene er styrket noe, men det er fortsatt utfordringer for pleiepersonalet å frigjøre tid til annet enn direkte pleie og stell. Det er behov for å se nærmere på rutiner og ressurser for hvordan man bedre kan ivareta beboernes sosiale behov og behovet for aktivitet.

-Å utvikle og benytte Aldersdementenheten optimalt

Ivaretagelse av dette målet har også vært en viktig del av arbeidet med å definere «pasientkabal» og bemanningsbehov etter utvidelse av Sigdalsheimen. Aldersdementenheten har i denne forbindelse blitt prioritert og har fått styrket sin bemanning fra 2016. Dette har medført færre avviksmeldinger fra denne enheten om uheldige situasjoner som følge av ressursmangel. Det er likevel hele tiden en utfordring å drive faglig forsvarlige og gode tjenester til denne gruppen. Det krever høy kompetanse og personlig egnethet. Det er behov for kompetanseheving på etter- og videreutdanningsnivå. Dette er et prioritert område i virksomhetens kompetanse og opplæringsplan. Vider bør man også fremover styrke avdelingen med bedre tverrfaglig kompetanse, så som eksempelvis vernepleie og ergoterapifaget.

Å videreføre og videreutvikle tjenestetilbudet til demente og deres pårørende i tråd med regjeringens demensplan 2020

Kommunens demensomsorg drives i tråd med denne planen. Det har imidlertid ikke vært kapasitet til å følge opp og ferdigstille en skriftlig lokal demensplan, men tjenestetilbudet er i rute i henhold til dette. Ressursene har vært prioritert mot praktisk utførelse/utvikling og opprettelse av tjenestetilbudene framfor skriftlig planarbeid. Se nærmere under punkt om demensomsorg senere. Kommunens demenskoordinator (tilligger pasientkoordinator ved Sigdalsheimen) og demensteamet har et særlig ansvar for dette.

Å etablere og videreutvikle tjenestene ved ny dagavdeling ved Sigdalsheimen

Ny dagavdeling ble tatt i bruk i 2016. Det har også her vært jobbet med å «rigge seg til» som en ny avdelingt, både praktisk ift å drifte i nye lokaler og ift innhold, dimensjonering og rutiner i tjenesten og den daglige driften. Avdelingen er fra 2016 organisert under leder for

hjemmetjenesten da dette hovedsakelig er en tjeneste for hjemmeboende brukere. Det er en stadig utfordring å tilpasse innhold og dimensjonering av tjenesten etter brukernes behov.

Å revitalisere kultur og aktivitetstilbud ved Sigdalsheimen, både for beboere og brukere i virksomheten for øvrig, ved gjeninnføring av kultur og aktivitetskoordinator, herunder fokus på å etablere mer formalisert samarbeid med frivillige og økt frivillig arbeid inn i tjenestene

Kultur og aktivitetstilbud er delvis i gang igjen og den nye kantina er flittig i bruk til dette formålet. Det gjenstår å iverksette koordinatorstillingen og med spesielt fokus mot samarbeid med frivillige og dette med å få aktivitet inn på sykehjemmet og tilbud til beboere i omsorgsboliger og seniortilbud generelt. Det har vært prioritert å få på plass ny drift, organisering og bemanning først, da en koordinator og frivillige også må ha kontaktpersoner i

selve tjenestene også. Dette er et prioritert fokus område i 2017.

Det skal sikres god kvalitet på tjenestene. Det må jobbes kontinuerlig med kvalitetssikring av tjenestene, herunder fagutvikling; Bruke virksomhetens kompetanseplan aktivt. Revitalisere fagkontakter. Ta i bruk/implementere nytt elektronisk verktøy for IK, Compilo i virksomheten

Virksomheten og lederne må ha stort fokus på dette i utvikling av tjenesten og i daglig drift, men det er en stor utfordring å finne tid og rom til dette arbeidet. Det er øremerket 0,2 årsverk til fagutviklingssykepleier. Dette er for lite ift behovet og må ses på nå i forbindelse med arbeidet med organisering og lederstruktur for virksomheten og for sektoren generelt. Se også beskrivelse under felles utfordringer for sektoren.

Sikre rekruttering av faglært personell

Det har vært generelt god rekruttering av fagpersonell til virksomheten, bortsett fra til rene helgestillinger og til sommervikariater. De siste par årene har det også vist seg vanskelig å rekruttere sykepleiere til natt. Rekrutteringsarbeidet har høy prioritet og det er gjort en rekke tiltak for å sikre rekrutteringen og å opprettholde fagdekningen, herunder bruk av faste flytende stillinger, vikarsentral, mottak av lærlinger og studenter, lønnstiltak og oppsøkende rekruttering/ «headhunting». I tillegg opplever virksomheten at et aktivt faglig miljø rekrutterer og beholder arbeidstakere. Et uttalt mål for virksomheten er å omgjøre ufaglærtstillinger til fagstillinger ved ledighet. Det er et uttalt mål å rekruttere flere sykepleiere som følge av økt ansvar med samhandlingsreformen. Det er økt behov for sykepleiere med spesialkompetanse, spesielt klinisk kompetanse/ spes. generalist og geriatri/demens og lindrende pleie.

Sikre forsvarlig legetjeneste ved Sigdalsheimen, samt et godt samarbeid med fastlegene generelt i virksomheten

Se avsnitt under om legetjenester.

UTFORDRINGER/ TILTAK

(Se også felles utfordringer i Helse- og sosial)

Organisering og lederstruktur

Det har siden 2004 vært felles virksomhetsleder for Sigdalsheimen og Hjemmetjenesten og med avdelingsledere og faglig nøkkelpersoner med daglig driftsansvar for henholdsvis Sigdalsheimen og Hjemmetjenesten under denne. Virksomhetsleder har også, som nevnt fungert med Helse og sosialsjef-fullmakter i tillegg til virksomhetslederansvaret og det har

vært et stort arbeidspress på denne stillingen de senere årene, særlig etter innføringen av samhandlingsreformen. Sektoren har fra 2017 fått styrket sin ramme med midler for å få på plass en sektorleder. Det er generelt store forskjeller i stillingsandel, driftsstørrelse og kontrollspenn for de ulike lederne i Helse og omsorgssektoren. Dette vurderes også nærmere nå etter innføring av sektorsjef. Virksomhet for Sigdalsheimen/ hjemmetjenesten har størst omfang hva driftsstørrelse angår, og også stort kontrollspenn for lederne. Det må utredes hvordan denne virksomheten skal organiseres og ledes fremover. Det er en utfordring at ledelsesansvaret for fag, økonomi og personal i dag er fragmentert. Det bør ses på løsninger for å samle dette. Organisering av lederstrukturen i virksomheten henger også nøye sammen med organisering og drift av ny utvidet Sigdalsheimen. Det har pågått en organisasjonsutviklingsprosess vedr dette i hele 2016, som har fortsatt i 2017. Ny lederstruktur forventes å være på plass innen høsten 2017. Den største ledelsesutfordringen fremover er knyttet til fag og tjenesteutvikling.

Stab/støtte personell

Lederstruktur henger også nøye sammen med bruk av stab og støttefunksjoner, samt spesial-/fagstillinger. Stab/støttepersonellet server flere virksomheter i sektoren. Organiseringen og omfanget av disse vurderes samtidig med lederstrukturen.

Budsjettutfordringer og bemanning ved Sigdalsheimen

Det vises også til beskrivelse av felles budsjettutfordringer for sektoren lenger frem i dokumentet.

Hovedutfordringen for virksomheten har vært å dimensjonere og få på plass styrket grunnbemanning etter utvidelse av Sigdalsheimen , samt å dekke behov for styrking av hjemmesykepleiens ramme for å opprettholde aktivitetsnivået. Det vises til budsjettheftet 2016 og for 2017 for nærmere beskrivelse av de økonomiske og demografiske utfordringene for virksomheten, drøfting av behovet for plasser ved Sigdalsheimen samt drøfting og bakgrunnsopplysninger for bemanningsbehov ved Sigdalsheimen. Herunder drøftinger og konklusjoner i tidligere utført tjenesteanalyse .

Sigdalsheimen fikk allerede i budsjett 2015 delvis tildelt behovet for økt bemanning ved at tidligere års ekstrabevilgninger på grunn av overbelegg nå ble lagt inn i rammen. **Videre ble budsjett 2016 økt med 3,4 årsverk , ¾ års virkning, i forbindelse med utvidelse og oppstart av ny avdeling fra april 2016. Dette er videreført også i budsjett 2017. Det er der lagt inn helårsvirkning. Pga utsatt oppstart til 18. april sparte virksomheten lønnsmidler for 18 dager. Uten denne innsparingen ville Sigdalsheimen, pleien hatt større merforbruk, se bak under regnskapsposten.**

Pleien ble i løpet av 2016 (under arbeid med ny grunnturnus) også økt med 1,43 årsverk. Dette ved intern overflytting av årsverk og midler fra renhold/avd.assistentbudsjettet. Dette var andelen av avdelingsassistenter som de siste år har blitt brukt i pleien. Disse ble nå omgjort permanent til pleiestillinger. Dette er videreført i 2017. Pleien hadde også et behov for ytterligere styrking med 0,5 årsverk utover de tildelte 3,4 , for å få bemanningsplanen og den nye grunnturnusen til å «gå opp» med hensyn til behovet for antall på vakt på de ulike avdelingene, spesielt på helg. Budsjetttramme for 2017 ga opprinnelig ikke rom for å videreføre dette, men dette ble dekket ved en ekstrabevilgning på 1 million kroner.

Virksomhetens budsjetttramme gir imidlertid noe redusert handlingsrom fra 2016-2017, fordi rammen også dekker prisstigning på andre områder enn lønn. Udekket behov ved Sigdalsheimen for å opprettholde aktivitetsnivået fra 2016 var på til sammen kroner 1.330.000 ved budsjettbehandlingen høsten 2016. Kommunestyret vedtok da å styrke virksomheten med 1 million kroner, slik at innsparingen fra 2016 til 2017 ble på 330.000 kroner. Denne innsparingen gjøres i renhold i funksjonen avdelingsassistent for å skjerme de rene pleiestillingene. Virksomheten/sektoren hadde fra før allerede lagt inn også andre innsparingstiltak. Det vises til budsjettheftet for 2017.

Etter utvidelsen har det ikke vært overbelegg på Sigdalsheimen. Hele den nye avdelingen med 8 senger er tatt i bruk, men det har i snitt vært 3-4 ledige rom fordelt på hele huset gjennom året. Noe ledighet på rom er nødvendig for å oppnå en effektiv pasientflyt og for å sikre nødvendig tilbud til pasienter ved behov, spesielt lindrende plasser, øyeblikkelig hjelp plasser og plasser til utskrivningsklare pasienter.

Til tross for den økte pleiebemanningen og til tross for at totalt antall pasienter i snitt ikke er økt i særlig grad enn tidligere opplever personalet og avdelingsledelsen fortsatt utfordringer med nivået på bemanning og melder fortsatt ønske om ytterligere økning. Dette gjelder spesielt nå etter budsjettreduksjonen fra 2016 til 2017 og derved reduksjon i renhold og derved avdelingsassistentfunksjonen (bistand ved måltider) på helg og til middag . Videre er det utfordringer med økt arbeidspress på sykepleierfunksjonen. Avdelingen jobber med interne rutiner for arbeidsflyt, fordeling av bemanning og foredeling av ansvar og arbeidsoppgaver for å se på løsninger. Man vil komme tilbake til dette ved budsjettbehandlingen for 2018.

Bemanningsbehovet på Sigdalsheimen henger også nært sammen med aktivitetsnivå og bemanningsbehov i hjemmesykepleien. Hjemmesykepleien har også gått med merforbruk i 2016, men har fått styrket sitt vikarbudsjetten fra 2017 til reellt behov for å opprettholde sin grunnbemanning. Man ser effekt av endringer i befolkningssammensetning (færre eldre) ved at det har blitt betydelig færre brukere i hjemmetjenesten fra 2015 til 2016. Se tabell under regnskapsposten lenger bak i dokumentet. Til gjengjeld så er brukerne generelt dårligere og har større hjelpebehov enn tidligere som følge av samhandlingsreformen og tidlig utskrivelse fra sykehus.

Hjemmetjenesten gir fortsatt i snitt hjemmetjenester til flere av sine eldre enn landet for øvrig. Spørsmålet er fortsatt om terskelen for å tildele tjenester er for lav i Sigdal. Det kan være en del å hente på å innføre hverdagsmestring/hverdagsrehabilitering som tankesett og arbeidsmetode (tilrettelegging og trening til egenmestring), samt å vurdere grensesnitt for oppgaver kommunen utfører ift hva som er kommunalt ansvar og ikke, se til tjenestenivå i andre kommuner, grensesnitt mot legetjenesten, grensesnitt mot pårørende og mot frivillighet osv. Det jobbes videre med dette. Det er også viktig å nå bevisst benytte den økte kapasiteten ved Sigdalsheimen også til forebyggende formål (korttidsplasser/rehabiliteringsopphold) og ikke «senke lista» for permanent langtidsplass ytterligere. Utvidelsen har for øvrig gitt ønsket virkning når det gjelder kapasitet til lindrende pleie, kommunale ø.hjelpsplasser, utskrivningsklare pasienter og avlastning.

Man har opplevd/opplever hjemmetjenesten å være for dårlig utbygd til å kunne være et reelt alternativ til institusjonsplass, og å kunne demme opp for behovet for plasser på Sigdalsheimen. Spørsmålet er om denne situasjonen kan bedres ved å redusere mengden brukere ved å kutte i tjenestene på lavere nivå, for så å kunne konsentrere seg mer om de som

har størst bistandsbehov. Eller om «litt tjenester til mange» har et forebyggende aspekt. Antall brukere av tyngre tjenester (som også er høyt) tilsier imidlertid ikke det per i dag.

Utvidelsen av Sigdalsheimen har også redusert presset i hjemmetjenesten noe. Hjemmetjenesten har tidligere ivaretatt flere brukere med behov for heldøgns omsorg på grunn av plassmangel på Sigdalsheimen. Dette har man til tider opplevd på grensen av faglig forsvarlighet. Så skal man også være bevisst at tolkningen av faglig forsvarlighet er en subjektiv tolkning og kan være forskjellig fra fagperson til fagperson, kommune til kommune, avhengig av tradisjon, holdninger og kultur osv. Mange kommuner prioriterer heldøgns bemannede omsorgsboliger ved siden av/fremfor institusjonsplasser. Sigdal har ikke dette, og har heller prioritert plasser ved Sigdalsheimen. Ved økt antall eldre og økt behov for heldøgns omsorg fremover bør man se på muligheter for oppgradere noen av kommunens omsorgsboliger til heldøgns bemanning fremfor sykehjemsplasser. Samt å styrke hjemmetjenesten generelt.

Førrige Kostra publisering viste at kommunen lå lavere enn landsgjennomsnittet på ressursbruk til pleie og omsorg til de eldste eldre. Ferske Kostra tall viser nå at kostnadene har økt og ligger litt over landsgjennomsnittet. Dette er ventet og relaterer seg til selve utbyggingen og samtidig endringer i demografien, altså at antall eldre går ned. Kommunen prioriterer imidlertid de eldre/eldreomsorgen høyt, både til institusjonstjeneste og hjemmetjenester. Dette ved at man har god/høy dekningsgrad av tjenester i eldreomsorgen, det vil si at man gir tjenester til mange / en stor andel av de eldre. Men man driver disse tjenestene rimelig. Ved eventuelle behov for reduksjoner i tjenesten fremover så er det altså dekningsgraden man må se på/har noe å hente på, både på Sigdalsheimen og i hjemmetjenesten. Samtidig er det også et spørsmål om hvilket kvalitetsnivå man ønsker å ligge på. For å være bærekraftig fremover må det uansett satses mer på forebyggende tjenester og aktiv omsorg og en dreining fra institusjon og tunge pleie og omsorgstjenester for å nå mål om mer egenmestring også blant de eldre.

Praktisk bistand (hjemmehjelp)

Til tross for innsparinger og reduksjon i antall brukere av hjemmehjelp gir kommunen fortsatt praktisk bistand til en høyere andel av eldre over 80 år enn andre kommuner. Virksomheten tenker at dette blant annet henger sammen med store geografiske områder/avstand til nettverk/servicetilbud og det at kommunen ikke har en frivillighetssentral. Dette bør utredes. Virksomheten bør også se nærmere på samarbeid med pårørende for å eventuelt redusere oppdrag kommunen påtar seg. Til slutt er det viktig også her å implementere hverdagsrehabilitering (hverdagsmestring) som arbeidsmåte ved å søke å vri tjenesten fra å «gjøre for» til opplæring og trening til egenmestring. De som ikke lenger kan klare/eller kan trenes opp til å klare selv skal selvsagt fortsatt få hjelp. Hjemmehjelp tildeles, som alle andre helse og omsorgstjenester, etter en individuell vurdering av behov i henhold til pasient og brukerrettighetsloven og lov om helse og omsorgstjenester. Normen for tildeling av hjemmehjelp er gjennomsnittlig 2 til 2,5 time hver 14. dag til husvask. Dette er nå mer enn hva andre kommuner rundt oss tilbyr. I tillegg yter hjemmehjelpen i Sigdal enn mye høyere service enn andre kommuner. Dette utredes og jobbes videre med i virksomheten. Det er også behov for å se på organisering og ledelse av denne tjenesten, da dette er en tidkrevende tjeneste å administrere per i dag.

Avlastning

Det er viktig at pårørende får avlastning når de trenger det for at den omsorgstrengende skal kunne bo hjemme så lenge som mulig og ønskelig. Tjenesten er særlig viktig for pårørende til

mennesker med demenssykdom, og også viktig for å forhindre eller utsette behovet for sykehjemsplass. Tendensen er at de pårørende søker og ønsker seg avlastningsopphold på Sigdalsheimen for "sine" fremfor avlastningstiltak i hjemmet. Det har, frem til utvidelsen av Sigdalsheimen, vært en stor utfordring å dekke dette behovet. Den tidligere overbeleggsituasjonen har gått på bekostning av dette tilbudet. Dette er betydelig bedret nå. Dagsentertilbudet for personer med demens representerer imidlertid også en viktig avlastning for pårørende og virker forebyggende for behovet for avlastning for øvrig.

Demensomsorg

Demensomsorg er et uttalt satsningsområde i nasjonal helse og omsorgsplan. Utfordringer og tiltak er nærmere beskrevet i egen delplan, nasjonal demensplan 2020. Denne gir føringer for hvilke tilbud kommunene skal ivareta/opprette i forhold til demente og deres pårørende. Herunder ligger krav om tilrettelagt dagsentertilbud, veiledning og informasjon til pårørende/pårørendeskoler, kompetansehevingstiltak, opprettelse av demenskoordinator og demensteam. Disse tiltakene på plass i Sigdal.

Demenssykdom øker i takt med økende alder og utfordringene og behovet for tilrettelagte tjenester øker dermed også. Men tjenesten opplever også en økning av sykdommen i gruppen yngre eldre. Det er ofte behov for en til en bemanning på enkeltbrukere. Aktuelle brukere ivaretas i de kommunale tjenestene. Dette krever periodevis omprioritering / forsterking av bemanningen og tiltak rundt enkeltbrukere. Bemanningen ved skjermet enhet ved Sigdalsheimen er styrket etter utvidelse av Sigdalsheimen.

Dagsenteret for personer med demens ble øket fra 2 til 3 dager i uken fra 2015. Det har vært behov for ytterligere styrking av tiltak for personer med demens i 2016 og videre i 2017. Dette er gjort ved å omprioritere ressurser fra ordinært dagsentertilbud for eldre hvor det har vært redusert behov. Det kan være en utfordring å rekruttere aktuelle brukere til dagsenter for personer med demens, men det er et viktig arbeid som må prioriteres. Dagsentertilbudet fyller flere viktige funksjoner. Aktivitet og stimulering forebygger utviklingen av demenssykdommen hos de rammede og kan gi økt livskvalitet. Det representerer samtidig, som nevnt, en viktig avlastning for pårørende. Begge deler virker forebyggende på behov for innleggelse i sykehjem.

En særlig utfordring er at kommunens omsorgsboliger generelt ikke er tilrettelagt eller egnet for personer med demenssykdom. Dette gjelder også Eldresenteret. Heimtun er imidlertid bygget tilrettelagt for denne brukergruppen, men for å benytte omsorgsboliger til demente kreves det stasjonær bemanning. Dette, og utfordringen generelt med å sikre forsvarlighet for hjemmeboende demente bidrar til etterspørsel og behov for plass på Sigdalsheimen. Velferdsteknologi kan bidra positivt til at demente kan bo lenger i sin omsorgsbolig/ hjemme. Dette utredes nærmere.

Aktiv omsorg/frivillighet

En felles utfordring i Helse og sosial er som nevnt at Sigdal har i begrenset grad etablert et system for styring av frivillig arbeid, herunder frivillighetssentral og frivillig arbeid inn i spesielt eldreomsorgen. Dette medfører økt etterspørsel etter kommunale tjenester, spesielt praktisk bistand. Et uttalt mål er at Sigdalsheimen skal være en arena for aktivitet, kultur og foreningsvirksomhet og komme både beboerne og øvrig befolkning til gode, herunder å opprette forebyggende aktivitetstilbud og å knytte tett samarbeid mot lag, foreninger og frivillige for å forebygge presset og behovet for de «tunge» kommunale tjenestene. Dette er også et nasjonalt satsningsområde og beskrives i diverse dokumenter, deriblant i St.meld om

samhandlingsreformen og « Aktiv omsorg», og nå også i St.meld.26 «primærhelsemeldingen» og omsorgsplan 2020. Virksomheten har behov for å fokusere mer på dette. Dette prioriteres etter ferdig utvidelse av Sigdalsheimen, hvor nye lokaler i 1.etg også er tilrettelagt for dette formålet. Stillingen som kultur og aktivitetskoordinator (0,2 år) er en viktig ressurs i dette arbeidet, og bør også brukes som «frivillighetskoordinator», det vil si til å etablere og koordinere et system for samarbeid med frivillige på Sigdalsheimen.

Fysio- og ergoterapitjenester

Tjenesteområdet fysio/ergo er delt i to når det gjelder administrasjon, budsjett og personalansvar, henholdsvis under virksomhetsleder Forebyggende helse og virksomhetsleder for Sigdalsheimen og Hjemmetjenesten. Fysio-ergo.personalet er imidlertid en selvstendig fagavdeling som samlet gir et tilbud til hele befolkningen. Organiseringen av tjenesten revurderes etter innføringen av sektorleder fra 2017. Se budsjettbrevet for nærmere beskrivelse av innhold i tjenesten. I følge KOSTRA har kommunen gode ressurser til fysioterapi. Dette er positivt med tanke på dreining mot, og utvikling av forebyggende tjenester, utvikling av rehab.avdelingen ved Sigdalsheimen og en helt sentral ressurs i å starte opp og implementere hverdagsrehabilitering i kommunen. En av kommunefysioterapeutene har i tillegg stilling i Bedriftshelsetjenesten Denne kombinasjonen av stilling oppleves som en styrke for virksomheten og sektoren.

Legetjenester

Et annet av virksomhetens delmål er å sikre forsvarlig legetjeneste ved Sigdalsheimen, samt et godt samarbeid med fastlegene generelt i virksomheten. Sigdalsheimen har egen sykehjemslege med oppdragsavtale om 6 t. per uke. Denne dekningen er noe lav sammenlignet med andre kommuner. Sigdalsheimen har imidlertid en avtale og mulighet til å tilkalle sykehjemslegen ut over de faste visittidene, og på kveld og helg, som alternativ til Ringerike legevakt. I tillegg til sykehjemslegen er turnuslegen på sykehjemmet en fast dag i uken, primært for oppfølging av korttidspasienter. Turnuslegen har også vært vikar for sykehjemslegen ved ferieavvikling o.l. Dette har imidlertid vært en utfordring for fastlegene, som også har hatt behov for turnuslegerressursen på legekantoret. Man har derfor knyttet til seg egen tilkallingsvikar for sykehjemslege.

I tillegg ,evt i stedet for, sykehjemslege kan pasienter på sykehjemmet velge å benytte seg av fastlegen sin etter eget ønske. Det er etablert et samarbeid mellom fastlegene og Sigdalsheimen, og også mellom fastlegene og hjemmetjenesten i den daglige praktiske tjenesteytingen. Samhandlingreformen gir klare føringer om å forebygge behov for spesialisthelsetjenester, samt å behandle mer i kommunene. Dette medfører økte ansvars- og arbeidsoppgaver også for legene. Legene benytter seg av hjemmesykepleien og Sigdalsheimen så langt det er mulig. Den største begrensningen for å gjennomføre dette har vært kapasitet i disse tjenestene, herunder plassmangelen på Sigdalsheimen frem til utvidelsen. Det må ses nærmere på rutiner for samarbeid nå etter utvidelse av Sigdalsheimen, herunder spesielt oppfølging av pasienter på lindrende plasser og kommunale ø.hjelps plasser. Sigdalsheimen har, etter innføringen av samhandlingsreformen og innføringen av ø.hjelps plasser, og nå med lindrende plasser generelt et mye større behov for løpende, daglig kontakt med legetjenestene enn tidligere. Nærhet, tilgjengelighet (tid) og et godt samarbeid er viktig. Samarbeid med de ulike tjenestene drøftes i samarbeidsutvalg med legene, evt. i egne samarbeidsmøter.

Nye utvidede lokaler og utbedring av Sigdalsheimen

Ny avdeling ved Sigdalsheimen ble tatt i bruk fra 18. april 2016. Ny kantine har vært i bruk i hele 2016. Dagavdeling med nytt undervisningsrom og dagsentere ble tatt i bruk fra 2. halvår 2016.

Byggeprosjekt vedr utbedring av eksisterende bygg har pågått videre utover i 2016. Dette gjaldt blant annet utbedringer i mellombygget, området for påkobling til ny avdeling 2. etg. Samt utbedring av lekkasjeproblematikk og utbedring av brannsikkerhet. Brannsikkerhet var ferdig utbedret og nye brannrutiner var på plass innen sommerferien.

Det har vært noen praktiske utfordringer og støy i byggeperioden, men det har ikke gått utover driften og tjenestetilbudet i noe vesentlig grad. Samarbeidet med entreprenør har vært meget godt. Tilbakemeldingene fra ansatte og besøkende er at det har blitt fint og med praktiske gode løsninger. Det gjenstår å få på plass skilting innvendig og utvendig. Det er avsatt midler for dette i 2017.

6.6 Kommentarer til tjenesteområdene

For nærmere beskrivelse av hva de ulike tjenesteområdene i Helse- og sosial inneholder, samt beskrivelse av egenandeler, vises det til budsjettheftet. I årsmeldingen tar man kun for seg regnskapet og forklarer mer-/mindreforbruk, og endringer i forhold til budsjett. For beskrivelse av utfordringer og tiltak knyttet til tjenesteområdene, se under virksomhetene.

1000 Politisk styring og kontrollorganer

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
28.000	28.000	29.117	-1.117

Gjelder Hovedutvalg for Helse og sosial. Godtgjøring til Eldreråd og Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne ligger under planområde 1 sentraladministrasjonen.

1200 Administrativ ledelse

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
1.160.000	1.243.400	1.394.214	-150.814

Inneholder 1,7 årsverk; 1 årsverk saksbehandler i HS, 0,5 årsverk av virksomhetslederstilling Sigdalsheimen og hjemmetjenesten (andel Helse og sosialsjefoppgaver) og 0,2 årsverk systemansvarlig for elektronisk IK-verktøy.

Merforbruk skyldes lønnsutgifter og utstyr til nytt resepsjonsområde og fellesfunksjoner. Området er justert fra 2017 med tilføring av Helse og sosialsjef, samt at andel av leder og saksbehandlerstilling er overført til tjeneste 1210 Forvaltning av eiendommer, knyttet til sektorens eiendomsforvaltning.

1203 Personal/opplæring/velferdstiltak

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
186.000	186.000	189.000	-3.000

Sektorens samlede kostnader til bedriftshelsetjeneste. Alle ansatte i sektoren er innmeldt i bedriftshelsetjenesten. Det er ingen årlig prisstigning. Siste prisøkning var fra 2012-2013.

1210 Forvaltning av eiendommer

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
389.000	389.000	354.718	34.282

Gjelder forsikringer til alle kommunale bygninger i Helse og sosial, samt leie av grunn. Mindreforbruk skyldes manglende intern fakturering. Er rettet fra 2017. Området er fra 2017 i tillegg justert opp med andel av lønnskostnader knyttet til sektorens eiendomsforvaltning, se over.

2130 Voksenopplæring

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
0	1.520.000	2.074.399	-554.399

Gjelder voksenopplæring til flyktninger. Kostnadene dekkes av tjeneste 8500 Statstilskudd flyktninger. De totale kostnadene knyttet til flyktningstjenesten overstiger ikke statstilskuddet fra IMDI.

2320 Helsestasjonen

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
2.742.000	3.033.800	2.858.114	175.686

Tjenesten inneholdt i 2016 til sammen 4,56 årsverk. Herav 1 årsverk jordmor, som det mottas refusjon fra V. Viken for følge og vakt-beredskap, pluss refusjon for utrykning; I tillegg 0,2 årsverk er LIST prosjektmidler) og 0,1 årsverk helsestasjons / skolelege. 0,2 årsverk merkantil dekkes av midler fra NAV flyktning. Det ble videre søkt om og mottatt midler (kr 400 000,-) til styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten. En sykepleier ble tilsatt i 40 prosent helsesøsterstilling på høsten og restmidlene er søkt overført og kan brukes i 2017. Mindreforbruket skyldes sykemeldinger uten mulighet for innleie av vikar, noe som har resultert i overtid og noe begrenset drift i perioder.

2330 Forebyggende arbeid, helse og sosial

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
393.000	426.400	622.663	-196.263

For 2016 inneholder denne tjenesten kommunelegen og kommunepsykologen.

Kommunelege

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
393.000	418.000	438.292	-20.292

Inneholder 0,37 årsverk kommunelege.

Kommunepsykolog

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
0	8.400	181.345	-172.945

Inneholder 1 årsverk psykolog 5 siste måneder i 2016. Kommunen får statlig tilskudd årlig fram mot 2020 til å delfinansiere denne stillingen. I 2016 var godkjent tilskudd på kr 218.000,- Merforbruket skyldes at tilskuddsmidlene ikke dekker alle kostnader knyttet til psykolog.

2332 Friskliv

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
269.000	290.000	309.302	-19.302

Frisklivskoordinator er 50 prosent stilling fysioterapeut dette dekkes delvis av fastlønnstilskudd. Til å drive aktivitetsgrupper på kveldstid leies det inn aktivtører. Dette finansieres i stor grad av egenandeler.

2340 Aktiviserings- og servicetjenester for eldre og funksjonshemmede

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
4.614.000	5.075.200	4.431.198	644.002

Regnskapet viser et totalt mindreforbruk på 644.002,-. Se nærmere forklaring under hvert område.

Tono aktivitetssenter og fritidskontakt til funksjonshemmede

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
2.008.000	2.115.100	1.666.440	448.660

Mindreforbruk på kr 448.660,- skyldes fortsatt reduksjon av utgifter til tjenesten fritidskontakt, lavere utgift enn forutsatt til prosjektet Fritid 123 da en også i 2016 fikk dette delvis finansiert gjennom tilskudd, og noe høyere inntekter enn budsjettet knyttet til salg.

Tono aktivitetssenter

2,2 årsverk var knyttet opp til aktivitetssenteret i 2016, iberegnet Sigdals andel av prosjektleder i Fritid 123. Antall brukere på aktivitetssenteret i 2016: 14 brukere, hvorav 10 voksne og 4 barn/ unge. Dette er en økning med en fra 2015. Antall brukere varierer fra dag til dag. Det er også skoleelever med behov for tilrettelagt undervisning som benytter senteret. Brukerne på Tono har drevet med salg av tjenester i økende grad de siste årene. Inntekt knyttet til dette i 2016 var 66.000,-.

Fritidskontakt til funksjonshemmede

På grunn av stadig økende utgifter til tjenesten ble det i 2014 gjort en totalgjennomgang av alle vedtak. En har etter dette klart å redusere vedtaksomfanget og tildelte timer totalt. Det jobbes videre med utvikling av tjenesten fritidskontakt, også gruppebasert. Dette vil i tillegg til å være økonomisk også være et bedre tilbud for mange brukere med tanke på sosialt nettverk. Fritid 123 er etablert som et samarbeidsprosjekt mellom Modum, Sigdal og Krødsherad. Dette ble i 2014 og 2015 dekt i sin helhet via innovasjonsmidler fra fylket. Også i 2016 har vi fått dekt deler av utgiftene gjennom tilskudd.

Antall brukere med fritidskontaktvedtak gjennom hele/ deler av året:

2014: 17 brukere	reduksjon av tildelte timer totalt:	12,0 timer
2015: 16 brukere	reduksjon av tildelte timer totalt:	8,5 timer
2016: 16 brukere	reduksjon av tildelte timer totalt:	1,0 timer

1 vedtak er avsluttet, 1 nytt er fattet.

3 brukere har vært uten fritidskontakt deler av året på grunn av rekrutteringsproblemer. Dette er jobbet med, og rekrutteringstiltak har hatt positiv effekt.

Sigdal aktivitetssenter og fritidskontakter, psykisk helse

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
814.000	831.400	868.644	-37.244

Inneholder 0,4 årsverk, drift, dagsentertilbud og fritidskontakt-tilbud. Merforbruket skyldes i hovedsak utgifter knyttet opp til økt aktivitet de siste årene rundt tilbud om fritidskontakt. Området viser seg å være lavt budsjettet.

For antall vedtak, se under «virksomhet psykisk helse og rustjenesten».

Dagsenter ved Eggedal eldrecenter

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
101.000	107.800	98.626	9 174

Inneholder 0,2 årsverk aktivtør, en dag per uke. Antall brukere på dagsenteret per 31.12. 2016: 15 personer (mot 16 personer i 15).

Dagsentertilbud ved Sigdalsheimen/aktivitetskoordinator/tilskudd LHL

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
968.000	1.026.900	993.733	33.167

Inneholder 1,8 årsverk til to ulike dagsentertilbud ved Sigdalsheimen for seniorer og eldre, det ene spesielt tilrettelagt for personer med hukommessvikt. Mindreforbruk skyldes vakans i stilling som aktivitetskoordinator, se under.

Antall brukere på dagsenteret for seniorer/eldre per 31.12. 2016 var 17 personer (mot 19 personer i 2015). Dagsenteret kan gi tilbud til rundt 16 personer per dag. Dagsenteret har hatt midlertidig tilholdsted i Heimtun, men flyttet inn i nye tilpassede lokaler i ny dagavdeling ved Sigdalsheimen fra april 2016. Dette dagsenteret er redusert fra to til en dag per uke på grunn av redusert etterspørsel og behov de siste årene. Fra 0,4 til 0,2 årsverk. Midlene brukes i stedet til aktivitetstilbud for personer med demens med behov for annen/en til en oppfølging 0,2 årsverk. Antall brukere varierer gjennom året. Dette er et økende behov, spesielt innen gruppen yngre demente.

Antall brukere på tilrettelagt dagsenter per 31.12.16 var 7 personer (mot 9 personer i 2015). Kapasitet inntil 6-8 brukere per dag. Tilrettelagt dagsenter inneholder 1,2 årsverk Dagsenteret har holdt til i lokaler på Tono, men flyttet også inn i ny dagavdeling på Sigdalsheimen fra april 2016. Dagsenteret er åpent 3 dager per uke.

Området inneholder også 0,2 årsverk kultur- og aktivitetskoordinatorstilling. Denne har ikke vært i drift på grunn av ombyggingen. Det var mål om drift av denne igjen fra høsten 2016, men har blitt utsatt til 2017 i påvente av en totalvurdering av organisering, ressurs og stillingsbehov i virksomheten. Stillingen er imidlertid en viktig ressurs i virksomhetens utfordringer og behov for satsning på området aktiv omsorg og frivillighet. Stillingen kan blant annet generere «flere hender inn» ved å koordinere aktiviteter og frivillighet (sette frivillighet i system) fremfor å bruke 0,2 årsverk i direkte tjenesteutøvelse som f.eks aktivtør.

Tilskudd til LHL på kr 14.000 er utbetalt og også videreført i budsjett for 2017. Tilbudet er et lavterskeltilbud til kommunens innbyggere, og er et viktig supplement til kommunens tilbud.

Sigdalsheimens buss

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
34.000	34.000	18.339	15.661

Mindreforbruk på grunn av lavere ugiftsbehov/ mindre bruk av bussen enn budsjettet i 2016.

Ambulerende vaktmester, inkl trygghetsalarmer

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
460.000	488.600	292.682	195.918

0,8 årsverk belastes her. Mindreforbruk skyldes positiv effekt av økt egenbetaling for trygghetsalarmer, ubrukte midler til innkjøp av nye alarmer og positiv avregning ved bytte av leasingbil.

Antall mottakere av trygghetsalarmer per 31.12.16: 94 (mot 107 per 31.12.15, 100 i 2014 og 130 i 2013) Det er ikke venteliste på alarm.

En stor del av alarmene ble skiftet ut / oppgradert til mobilbruk i 2014/15. Dette er i tråd med nasjonale føringer. Det er imidlertid et behov for utskifting av alarmanlegget (mottaket). Dette utredes nærmere i 2017 ihht nye nasjonale føringer innenfor velferdsteknologi. Dette er per nå en ukjent kostnad.

Vask av tøy for hjemmeboende

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
0	0	15.519	-15.519

Merforbruk skyldes mindre inntekter fra egenbetaling/fakturering enn budsjettet. Antall brukere av denne tjenesten per 31.12.16 var 8 stk, i tillegg til noen få oppdrag fra andre, kommunale og private.

Matombringing

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
229.000	265.700	245.332	20.368

Inneholder 1 årsverk, andel ved kjøkkenet på Sigdalsheimen, samt lønn og skysskostnader til vikarer for utkjøring av mat. (Besørgeres av vaktmestere i det daglige) Mindreforbruk skyldes positiv avregning ved bytte av leasingbil.

Det var registrert 73 brukere av tjenesten per 31.12.16 (mot 85 per 31.12.15 og 100 i 2014) Tallene inkluderer også brukere som mottar mat fra Borgerstua.

2410 Legetjenesten

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
4.232.000	4.378.200	4.329.886	48.314

Regnskapet viser et samlet mindreforbruk på kr 48.314,-. Se nærmere forklaring under hvert område.

Regnskap knyttet til kommunelegefunksjonen føres på tjeneste 2330, jfr retningslinjer i Kostra. Kostnader til sykehjemslege og skole-/helsestasjonslege føres på henholdsvis 2531 Sigdalsheimen og 2320 Helsestasjonen.

Fastlegeordningen

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
1.667.000	1.667.000	1.885.833	-218.833

Gjelder hovedsaklig driftstilskudd til 3 fastleger. Merforbruket skyldes kostnader knyttet utjevningstilskudd til fastlegene (se budsjett 2017) og økte kostnader til veiledningstjeneste for spesialisiseringsprogrammet til ny fastlege (nytt fra 2016). Basistilskudd til fastlegene ble justert med indeks i 2015, og dette har gått i balanse. Merforbruket her dekkes av mindreforbruk under Prestfoss legesenter.

Prestfoss legesenter

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
682.000	783.700	582.234	201.466

Gjelder kommunens andel av driftsutgiftene for Prestfoss legesenter. Kommunen fører regnskap over alle driftskostnadene til Prestfoss legesenter og har personalansvar for 2,4 årsverk kontorstøtte og 0,15 årsverk renhold. Mindreforbruket skyldes virkningen av at kostnadene deles på fire parter i forhold til tre parter fram til 2015. Dette hadde en større effekt enn det man la inn i budsjett 2016. Denne er nå hensyntatt fra 2017 og bidrar til å dekke utjevningstilskudd til fastlegene.

Eggedal legekantor

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
561.000	568.000	563.699	4.301

Inneholder alle driftskostnader til Eggedal legekantor. Dette er et, per definisjon «utekantor» som er 100 prosent kommunalt. Inneholder 0,5 årsverk kontorstøtte og 0,1 årsverk renholder.

Turnuskandidat

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
184.000	221.500	160.726	60.774

Inneholder inntekter og kostnader knyttet til 1 årsverk turnuskandidat. Differansen kommer av at turnuskandidatene i 2016 har arbeidet mye kurativt, som gir inntekter til kommunen. Kandidatene har frihet til å legge opp turnusperioden sin, dermed kan inntektene variere. Budsjett 2017 er korrigert i forhold til forventninger om mer kurativ drift, slik trenden har vært.

Legevakt

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
1.138.000	1.138.000	1.133.566	4.434

Inneholder Sigdals andel av kostnader knyttet til Ringerike Interkommunale legevakt, lokal legevaksberedskap i påsken og utgifter til voldtektsmottak. Fra 2017 belastes også godtgjøring for daglegevakt til fastlegene her. Det utarbeides egen årsmelding fra legevakten.

2411 Fysioterapi/Ergoterapi

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
2.663.000	2.861.600	2.722.433	139.167

Regnskapet viser et samlet mindreforbruk på kr 139.167,-. Kommunen mottok fastlønnstilskudd for fysioterapeuter på kr 511.000 i 2016. For øvrig se nærmere forklaring under hvert område.

Fysioterapi og ergoterapi Sigdalsheimen/hjemmetjenesten

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
1.220.000	1.337.400	1.214.174	123.226

Inneholder 2,5 årsverk. Mindreforbruket skyldes vakans i fysioterapistilling i deler av året.

Fysioterapi Forebyggende helse

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
1.443.000	1.524.200	1.508.259	15.941

Inneholder 1 årsverk fysioterapeut til barn og unge og 2,5 årsverk private fysioterapeuter med driftstilskudd. Driftstilskudd utgjorde til sammen kr 992.566,-.

2420 Sosial rådgivning og veiledning

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
2.765.000	3.897.300	4.204.666	-307.366

Sosial rådgivning og veiledning i NAV

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
1.956.000	2.046.400	2.107.746	-61.346

Inneholdt 2,4 årsverk ved utgangen av 2016, herunder 0,4 engasjement merkantil. Området dekker også NAV leders kommunale andel.

Krisesenterdrift

Kostnad knyttet til den interkommunale samarbeidsavtalen med Krisesenteret på Hønefoss på kr 286.672,- og utgjør 81,63 per innbygger, og endte i samsvar med budsjett. Krisesenteret leverer egen årsmelding.

Støtte incestsenter

Den årlige støtten til Bris (incestsenter) i Drammen var i 2016 på kr 9.618,-, ihht budsjett.

Sosial rådgivning og veiledning i flyktingtjenesten

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
809.000	1.850.900	2.096.920	-246.920

Inneholdt 2,1 årsverk ved utgangen av 2016. Fra august ble flyktingtjenesten økt fra 1,1 årsverk til 2,1 ved å engasjere prosjektmedarbeider i 100 prosent.

2430 Tilbud til personer med rusproblemer

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
355.000	384.800	430.970	-46.170

Inneholder 1,1 årsverk. Inneholder lønn, 0,6 årsverk ruskonsulent og 0,5 årsverk boveileder. Lønn boveileder er et engasjement med tilskuddsmidler. Ubrukte midler er overført 2017 og det er søket på nytt tilskudd for videreføring av dette tilbudet i 2017. Merforbruket skyldes lønnskostnader som ikke er dekket av prosjektmidler.

2440 Barneverntjeneste

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
1.780.000	1.780.000	2.257.223	-477.223

Årsverk 3,0 for Sigdal og totalt 19,5 for Midt-Buskerud barneverntjeneste. Merforbruk på kr 477 223,-. Totalt var kravet fra Modum kommune på tilnærmet samme beløp som regnskap for 2015. Driftsnivået har vært stabilt siste 2 år med ca 2,1 millioner i utgifter og kan forventes opprettholdt i 2017. I tillegg kommer utgiftene knyttet til interkommunal barnevernvakt.

2510 Barneverntiltak i familien

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
638.000	638.000	165.678	472.322

Mindreforbruk på kr 472 322,- Det er benyttet vesentlig mindre til hjelpetiltak i 2016, noe som har årsak i at tiltakene gis av i hovedsak fastansatte i barneverntjenesten (funksjon 2220) og av familieteam som har 1,5 årsverk i øremerkedestillinger. Det er et ønske om at kostandene til tiltak i familiene økes, slik at barneverntjenesten kommer inn så tidlig så mulig i familier med forebyggende tiltak.

Barneverntjenesten har iverksatt endrings-, kompensierende -og kontrolltiltak som eksempelvis kan være:

- Målrettet veiledning (ulike metoder), nærmiljøtiltak, miljøterapeut i hjemmet, familieråd, opphold i familieavdelinger, frivillige plasseringer i kort periode med mer, foreldreveiledningsgruppe, familierterapi, MST, PMTO.
- Besøkshjem, støttekontakt, avlastning, barnehageplass, SFO, ulike fritidsaktiviteter
- Tilsyn med hjemmet m.v.

2520 Barneverntiltak utenfor familien

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
4.659.000	4.661.400	3.226.056	1.435.344

Mindreforbruk i forhold til budsjett på kr 1,4 mill,-. Utgifter til barnevernstiltak "utenfor familie" har vært en betydelig utfordring knyttet til budsjett og regnskapsoppgjør over flere år. Dette er utførlig beskrevet i egen sak hvor interkommunalt samarbeid ble utredet i 2013. Sigdal kommune rapporterer usedvanlig høye utgifter pr bruker i tjenesten på dette området, og det var forventninger til at man over noen tid også ville være i stand til å normalisere noen av disse utgiftene. Det være seg i gjennom forebyggende arbeid, økt kvalitetssikring ved innkjøp av tjenester, omforent og lik praksis i hele regionen, og nærmere vurdering av ulike tiltak som er eller skal iverksettes. Det var videre nye statlige føringer for utgiftsdekning til bruk av institusjonsplasser og refusjonsordninger for fosterhjems plassering som igjen ville gi kommunen nye utfordringer på dette området i 2014. I 2016 oppnås ytterligere om lag kr: 1,4 mill,- i mindreforbruk etter ca 3 års arbeid med å harmonisere drift i den interkommunale

tjenesten (innlemming av Sigdal i interkommunal bvtjeneste var 1.10.2013). Ved å sammenlikne regnskapstall for 2014 til 2016 ser man at regnskapet viser nedgang til utgifter på barn plassert utenfor hjemmet fra kr: 6,1,- i 2014 til kr: 3,2,- en nedgang i utgifter på ca 2,9 mill. på to år. Det kan ikke forventes ytterligere nedgang i 2017, snarere økning.

2531 HO Sigdalsheimen

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
30.886.000	33.278.569	33.867.135	-588.566

Gjelder drift av sykehjemmet, inkl administrasjon, kjøkken og vaskeri. Totalt 49,3 årsverk, inkl økning etter utvidet drift fra april 2016. Det var 45,08 årsverk ved inngangen til 2016. Se budsjett-hefte for nærmere beskrivelse og fordeling av årsverk.

Regnskapet for 2016 viser et totalt merforbruk på kr 588.566,-. Se nærmere beskrivelse under de enkelte områdene.

Drift/pleie Sigdalsheimen

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
26.581.000	28.708.169	29.128.008	-419.839

Regnskap inngår i den totale rammen for Sigdalsheimen. Merforbruket skyldes flere forhold;

Svikt i inntekter for oppholdsbetaling på kr 300.000,- i forhold til budsjett. Inntekter for langtidsopphold utgjør en stor inntektskilde for Sigdalsheimen (samlet vel 6 millioner kroner), og dette avhenger av den enkelte beboers inntekt og formue og er derfor en noe usikker størrelse å budsjettere. Budsjett 2017 er justert ned med 180.000 ift 2016.

Medisinsk forbruksmateriell endte i et merforbruk på kr 195.000. Dette på grunn av generelt økt behov og en særlig utgift i forbindelse med utstyrsbehov som følge av smitteutbrudd .

Videre var det noe merforbruk på inventar og utstyr o.l i forbindelse med istandgjøring av ny avdeling.

Lønnsutgifter endte i regnskapet totalt med et mindreforbruk på kr 257.000,- På grunn av utsatt oppstart av ny avdeling fra 1. til 18. april sparte virksomheten lønnsmidler for 18 dager. Utgiften for 18 dager er nærmere 700.000, altså mer enn de sparte 250.000. Uten denne utsettelsen/innsparingen ville Sigdalsheimen hatt større merforbruk.

Lønnsutgifter utgjør den desidert største utgiftsposten til Sigdalsheimen. Området inneholder 40,95 årsverk til rene pleiestillinger inkl økningen etter utvidet drift fra april 2016. Det var 35,78 årsverk ved inngangen av 2016. Pleien er altså totalt økt med 5,17 årsverk i budsjettet for 2016 ifm ny drift. I tillegg kommer stillinger til administrasjon og ledelse, rene fagstillinger, ø.hjelp og stillinger til stab/støtte til institusjonsdriften. Deler av de økte pleiestillingene sto i fare for nedskjæringer f.o.m budsjett 2017 på grunn av manglende finansiering på 1,3 mill. i budsjett-rammen i rådmannens forslag til budsjett, men ble likevel videreført som følge av en ekstrasvilgning på 1 million kroner under budsjettbehandlingen i kommunestyret. Innsparing på de resterende 330.000 kroner er foretatt i renhold av bygget og ved reduksjon av avdelingsassistentfunksjonen (renholdere som bistår pleien under måltider). Se under, samt i budsjett-heftet 2017.

For beskrivelse av budsjettutfordringer og behov for pleiebemannning ved Sigdalsheimen, se drøfting lenger foran i dokumentet, under virksomheten.

Regnskapet på dette området ses også i sammenheng med tjenesteområde 2560 Tilbud om øyeblikkelig hjelp døgnopphold i kommunene. Se lenger bak. De desentraliserte plassene ivaretas av Sigdalsheimen. En andel av lønnsutgifter og øvrige utgifter ved Sigdalsheimen skal føres på tjenesteområdet for ø.hj. plasser ihht KOSTRA-veileder. Budsjettet ble styrket for dette (økt rammeoverføring) fra 2016 og er videreført i 2017.

Liggedøgn, utvikling 2011 – 2016. Utvikling før-etter samhandlingsreformen (som trådte i kraft f.o.m 2012)

Tjeneste	År	Liggedøgn	Antall opphold	Gj.sn. liggedøgn pr opphold	Gj.sn. liggedøgn per bruker	Antall brukere	Gj.sn. Alder u. kjønn
Avlastning på Sigdalsheimen	2011	95	17	5,59	19,00	5	
	2012	216	23	9,39	36,00	6	77 år
	2013	146	15	9,73	29,20	5	80 år
	2014	24	4	6	6	4	84 år
	2015	32	5	6,4	10,7	3	83 år
	2016	81	11	7,4	20,3	4	84 år
Tidsbegrenset opphold - utredning/ behandling	2011	1027	96	10,70	29,34	35	
	2012	1477	117	12,62	32,11	46	84 år
	2013	549	44	12,48	20,33	27	82 år
	2014	874	66	13,24	19,86	44	82 år
	2015	1350	82	16,5	33,75	40	82 år
	2016	1001	60	16,7	24,4	41	83 år
Tidsbegrenset opphold – rehabilitering	2011	1399	114	12,27	34,12	41	
	2012	1334	120	11,12	30,32	44	84 år
	2013	1162	77	15,09	32,28	36	84 år
	2014	928	76	12,21	19,24	47	82 år
	2015	556	48	11,58	19,86	28	83 år
	2016	1474	97	15,2	34,3	43	84 år
Tidsbegrenset opphold – annet	2011	1101	100	11,01	64,76	17	
	2012	526	79	6,66	32,88	16	78 år
	2013	750	68	11,03	50,00	15	86 år
	2014	499	44	11,34	38,38	13	86 år
	2015	334	38	8,79	23,86	14	80 år
	2016	385	31	12,4	38,5	10	84 år
Over 60 døgn: Tidsbegrenset opphold - utredning/ behandling	2011	-	-	-	-	-	
	2012	-	-	-	-	-	
	2013	0					
	2014	0					
	2015	49	2	24,5	49	1	72
	2016	85	5	17	42,5	2	93
Over 60 døgn: Tidsbegrenset opphold- rehabilitering	2011	-	-	-	-	-	
	2012	-	-	-	-	-	
	2013	148	16	9,25	74,00	2	80 år
	2014	404	12	33,67	202	-	74 år
	2015	447	14	31,93	149	3	75 år
	2016	277	9	30,7	138,5	2	72 år
Over 60 døgn: Tidsbegrenset opphold – annet	2011	-	-	-	-	-	
	2012	-	-	-	-	-	
	2013	269	23	11,70	89,67	3	86 år

	2014	222	26	8,54	111	2	83 år
	2015	294	29	10,14	49	6	81 år
	2016	308	27	11,4	102,7	3	83 år
Langtidsopphold Sigdalsheimen	2011	11923	51	233,78	233,78	51	
	2012	12939	50	258,78	258,78	50	85 år
	2013	12590	52	242,12	246,86	51	89 år
	2014	12427		243,67	243,67	51	88 år
	2015	12741	42	303,36	303,36	42	88 år
	2016	11940	50	238,8	238,8	50	87 år
KøH plasser	2013	12	6	2,00	2	6	79 år
	2014	185	60	3,08	2	35	79 år
	2015	97	28	3,46	2	25	81 år
	2016	102	24	4,25	4,4	23	81 år
Liggedøgn tilsammen	2011	15545	378	41,12			
	2012	16492	389	42,40			
	2013	15626	301	51,91			
	2014	15563	339	45,91			
	2015	15900	288	55,21			
	2016	15653	314	49,8			

Antall liggedøgn på tidsbegrenset opphold (i hovedsak utskrivningsklare pasienter), samt til kommunal øyeblikkelig hjelp har i årene før utvidelsen gått på bekostning av tilgjengelige plasser til avlastning, rullerende korttidsopphold, forebyggende rehab.opphold og dagopphold. Samtidig har man måtte si nei til ø.hj opphold og utskrivningsklare pasienter på grunn av overbelegg og stor pleietyngde. Dette er endret etter utvidelse av Sigdalsheimen i 2016.

Snitt overbelegg i 2015 var 2,16 (mot 1,96 i 2014 med stor variasjon gjennom året, fra 0 til 4-5). Antall døgn fakturert for utskrivningsklare pasienter i 2015 var: 5 stk. 42 liggedøgn a kr 4.387,-, til sammen kr 184.254,-. Det var ingen i 2016. Flere plasser og økt bemanning fra 2016 har gjort kommunen bedre rustet til å ta i mot utskrivningsklare pasienter og ø.hj. pasienter.

Dagopphold Sigdalsheimen 2012-2016

Tjeneste	År	Antall dagopphold	Antall brukere	Menn	Kvinner	Gjennomsnittlig alder u. kjønn
Dagopphold Sigdalsheimen	2012	173	16			
	2013	316	17	9	8	70 år
	2014	210	16	8	8	76 år
	2015	125	7	4	3	76 år
	2016	79	6			72 år

Døgnpris.

	Totale liggedøgn	Netto døgnpris
2010	16.065	1.568,08
2011	15.545	1.508,81
2012	16.492	1.779,36
2013	15.626	1.859,63
2014	15.563	1.975,77
2015	15.900	1.916,20
2016	15.653	2.163,62

(Døgnpris = Regnskap Sigdalsheimen (2531)/Totale liggedøgn)

Kjøkkenet

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
2.432.000	2.562.800	2.676.941	-114.141

Regnskapet inngår i den totale rammen for Sigdalsheimen. Inneholder 3,35 årsverk (i tillegg kommer 1 årsverk til matombringing, tjeneste 2340). Merforbruket skyldes hovedsakelig innkjøp av kjøkkenutstyr til ny avdeling, reparasjoner og vedlikehold av utstyr ved kjøkkenet. Kjøkkenet har regnskapsmessig selv kun inntekter for kantinevirksomhet og catering. Både utgifter og inntekter i forbindelse med matombringing og levering til dagsentrene budsjetteres og regnskapsføres på de respektive områdene. Oppholdsbetaling budsjetteres og føres på pleien. De nevnte inntektene har gått med overskudd i forhold til budsjett, og dekker den økte matkostnaden. Budsjett 2017 er justert for dette. Inntekter for kantinesalg og catering endte med merinntekter i forhold til budsjett også i 2016 til tross for ombygging. Kjøkkenet har opprettholdt tjenesten ved å drive alternativt og vist stor fleksibilitet.

Kjøkkenet har noe lavt budsjetterte kostnader til vikar. Rammen forutsetter at man ikke leier inn vikar for all ferie og korttidsfravær. Aktiviteten ved kjøkkenet vurderes etter hvert økt i form av økt kantine/cateringvirksomhet etter utvidelse av Sigdalsheimen, som også innebærer noe utvidelse av kjøkkenarealene. Analyse av kjøkkenet, herunder organisering, bemanningsbehov og utgifter/inntekter var ikke en del av tjenesteanalysen utført av Agenda Kaupang i 2014. Dette må utredes i en egen analyse. Den var planlagt gjennomført i 2016, men er utsatt på grunn av prioritering av arbeid med organisasjonsutvikling og drift av pleie og renhold etter utvidelsen. Det skal også ses på lederstrukturen for virksomheten etter utvidelsen og etter innføringen av nivået med Helse og sosialsjef. Dette innebærer også vurdering av ledelse av kjøkkentjenesten.

Renhold/vaskeri

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
1.795.000	1.891.700	1.940.928	-49.228

Regnskapet inngår i den totale rammen for Sigdalsheimen. Regnskapet ses også i sammenheng med budsjett og regnskap for tjeneste 2611, bygget Sigdalsheimen. Det lille merforbruket her skyldes feilføring av lønn og dekkes av mindreforbruk i lønnsutgifter på bygget. Renholdstjenesten er i henhold til Kostra budsjett- og regnskapsmessig delt i to på henholdsvis drift av sykehjemmet og bygget. På dette området, drift av sykehjemmet, føres drift av vaskeri og renholdernes stillingsandel som avdelingsassistenter (som er oppgaver i pleien / direkte rettet mot beboerne som matservering og kjøkkenhjelp). Utgifter til renhold av institusjonslokaler skal føres på bygget, se lenger bak i dokumentet. Personellutgiftene er på bakgrunn av dette fordelt med en andel på hver av disse to tjenesteområdene.

Personellsituasjonen for begge områder har vært uendret fra 2015 og gjennom hele 2016, men er fra budsjett 2017 redusert som følge av redusert budsjetttramme. For dette området gjelder det noe reduksjon av avdelingsassistent. Se budsjettbrevet. Man har først og fremst foretatt innsparinger på stillinger til renhold ved å revidere renholdsplanene, se kommentar under tjeneste 2611 bygget Sigdalsheimen. Men for å «komme i mål med innsparingen» så har man også måttet kutte ned på tjenesten avdelingsassistent. Det ble valgt å redusere i denne funksjonen fremfor å kutte i rene pleiestillinger. Men dette har og den konsekvens at det er travlere for pleierne i måltidssituasjonene på helger, helligdager og under middagen på vanlige ukedager. Dette oppleves utfordrende for pleien.

Trivselsassistenter

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
78.000	84.100	85.112	-1.012

Tjenesten var opprinnelig fullfinansiert av gavemidler. Tjenesten ble redusert/halvert fra 2013 da gavepenger til disposisjon ikke lenger rakk til videreføring av tjenesten. Samtidig ble det omdisponert en liten sum fra driftsbudsjettet for å ikke redusere tilbudet ytterligere. Dette har vært videreført også i 2016, da gavemidler fortsatt ikke har kunnet fullfinansiere ordningen. Se oversikt over gavekontoer lenger bak i dokumentet. Tjenesten innebærer 1 trivselsassistent hver lørdag og søndag gjennom hele året, samt 1 trivselsassistent per dag 7 uker i sommerferien. Ordningen med trivselsassistenter er et svært positivt tiltak. Det er en rimelig tjeneste med stor nytte. Den er til glede for beboerne og til hjelp og avlastning til pleiepersonalet. Samtidig har ordningen hatt en betydelig rekrutterende effekt da mange av assistentene går over i pleien og inn i helgestillinger det året de fyller 18 år. Sektorens budsjetttramme gir imidlertid ikke rom for å videre delfinansiere dette tiltaket f.o.m 2017, se budsjettheftet. Tjenesten vil likevel trolig kunne videreføres som følge av nye varslede gavemidler øremerket trivselstiltak ved Sigdalsheimen. Se egen saksutredning vedr nærmere beskrivelse og finansiering av tjenesten.

2532 HO Bjørkekvisten

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
1.921.000	2.047.200	1.755.766	291.434

Inneholder utgifter til avlastningsboligen, innbefattet andel av nattevakt og administrative stillinger. Mindreforbruk på kr 291.434,- skyldes bortfall av vedtak/ tjenester siste halvår.

Faste årsverk totalt i 2016: 2,26. I tillegg kommer merbehov for avlastning knyttet opp til skolens ferier. 6 barn/ unge har hatt avlastning her i 2016 i ulik størrelsesorden. Dette er en økning fra 4 i 2015.

2540 HO til hjemmeboende funksjonshemmede

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
14.019.000	14.663.800	13.529.177	1.134.623

Området endte med et mindreforbruk på kr 1.134.623,-. Nærmere om dette under.

Tjenester til funksjonshemmede

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
10.459.000	11.000.000	10.564.253	435.747

Mindreforbruk på kr 435.747,-. Dette skyldes hovedsakelig vakant vernepleierstilling deler av året. I tillegg utgifter tilsvarende 0,23 årsverk overført til Sigdalsheimen i forhold til korrekt bruk av vikarsentralen for 2016.

Status brukere av tjenesten i 2016:

Antall beboere i Bjørkealleen bofellesskap: 5 (ingen endring)

Antall vedtak på praktisk

bistand og opplæring: 10 (økning med 1, reduksjon med 12 timer per uke)

Antall vedtak på privat avlastning: 13 (mot 11 i 2015)

Bjørkealleen bofellesskap og privat avlastning

15,71 årsverk var knyttet opp til Bjørkealleen bofellesskap og Thorrud bolig innbefattet merkantile stillinger belastet her i 2016. Dette var som 2015.

Det ble i 2016 sendt 3 melding til Fylkesmannen på bruk av tvang etter lov om Helse og omsorgstjenester kap 9 (mot 1 i 2015). Det ble i tillegg søkt godkjenning for et vedtak.

Statstilskudd ressurskrevende tjenester

Området var budsjettetert med 3 ressurskrevende tjenester og et statstilskudd på kr 6.898.700 etter justering,-. Reelt tilskudd på samme tjenester ble kr 6.350.000,-.

Kjøp av tjenester fra andre kommuner

Utgiften til dette var i 2016 på kr 4.635.730,- mot budsjettetert kr 4.700.000,-. Dette er en reduksjon på utgiftene fra 2015 med kr 135.000,-. Kr 2.240.000,- av utgiften her dekkes i 2016 gjennom toppfinansieringsordningen til ressurskrevende tjenester. I tillegg mottar kommunen kr 620.000,- i rammetilskudd for denne tjenesten.

Brukerstyrt personlig assistent

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
2.145.000	2.247.500	1.706.263	541.237

Mindreforbruk på kr 541.237,-. Området ble styrket med 493.000,- i budsjett 2016. Grunnen til mindreforbruket er forsinket oppstart av tjenester i forhold til beregnet i budsjett.

Totale tildelte timer per uke: 184,75. Dette er en økning på 74 timer fra 2015, altså 2,08 årsverk. Økningen har ikke vært gjeldende hele året. Kommunen mottok kr 510.000,- i statstilskudd i 2015 på området. Dette er kr 80.500,- mindre enn budsjettetert.

Omsorgslønn

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
1.415.000	1.416.300	1.258.662	157.638

Mindreforbruket skyldes reduksjon i løpet av året.

År	Tildelte timer pr 31/12	Antall vedtak i løpet av året
2015	147,50 (reduksjon på 9 timer fra 2014)	13 (to avsluttet i løpet av året)
2016	139,50 (reduksjon på 8 timer fra 2015)	12 (to avsluttet, et startet opp)

Det er gitt to avslag på tjenesten i 2016.

Omsorgslønn er en langvarig tjeneste til personer som har et omfattende omsorgsansvar for sine nærmeste. Omsorgslønn vil aldri kunne, og tar heller ikke sikte på, å godtgjøre fullt ut det omsorgsarbeidet private omsorgsyttere gjør. Alternativet er i de fleste tilfeller andre og mere kostnadskrevede tjenester.

2541 HO til hjemmeboende

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
19.220.000	20.554.700	20.446.871	107.829

Regnskapet viser et samlet mindreforbruk på kr 107.829,- Se nærmere forklaring under hvert område.

Hjemmesykepleie, inkl avlastning i hjemmet og utrykning på trygghetsalarmer

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
11.804.000	12.633.000	12.824.134	-191.134

Inneholder 11,2 årsverk i ambulant tjeneste. I tillegg kommer personell i Prestfosstunet og ved Eldresenteret (se under), samt til ledelse, spesialstillinger og adm.

Merforbruket skyldes i hovedsak at tjenesten har et for lavt vikarbudsjett i forhold til behov. Dette er korrigert i budsjett 2017. Merforbruket ses også i sammenheng med et lite mindreforbruk på Eggedal eldresenter, se under. Hjemmesykepleiens regnskap dekker deler av vikarutgiftene ved eldresenteret. (Sykevikar har blitt dekket av fast ansatte vikarer i vikarsentralen som er fastlønnet på hjemmesykepleiens budsjett.) Merforbruket på denne tjenesten har tidligere år vært mye større. I 2015 var reelt merforbruk på kr 475.000 kroner. Dette skyldes også da vikarbehov. I 2016 har man i større grad kunnet spare på vikarinneleie i pleien som følge av redusert press på tjenesten og dermed har merforbruket også sunket. I tillegg har det i 2016 også vært sykefravær i ledelsen uten full vikarinneleie.

Oversikt over mottakere av hjemmesykepleie og hjemmehjelp

Det vises historikk tilbake til 2011 for å følge utviklingen siden innføringen av samhandlingsreformen i 2012.

Tjeneste	År per 31.12	Ant. Mottakere	Menn	Kvinner	Alder	Tallgrunnlag Agenda kaupang (aug. 2014)
Hjemmesykepleie	2011	158				
	2012	149				
	2013	140	37	103		
	2014	147	38	109	79	139
	2015	142	38	104	81	
	2016	116	28	88	81	
Hjemmehjelp	2011	153				
	2012	149				
	2013	138	22	116		
	2014	139	25	114	81	126
	2015	135	30	105	81	
	2016	117	24	93	82	
Hjemmesykepleie og hjemmehjelp (har begge tjenestene)	2013	94	12	82		
	2014	96	15	81		
	2015	95	19	76		
	2016	77	14	63		
Kun hjemmesykepleie (ikke hjemmehjelp)	2013	46	25	21		
	2014	51	23	28		
	2015	47	19	28		
	2016	39	14	25		
Kun hjemmehjelp (ikke hjemmesykepleie)	2013	44	10	34		
	2014	43	10	33		
	2015	40	11	29		
	2016	40	10	30		

Mottakere totalt av enten hjemmesykepleie og/eller hjemmehjelp	2011	206				
	2012	194				
	2013	184	47	137		
	2014	190	48	142		180
	2015	182	49	133		
	2016	156	38	118		

Antallet brukere har vært jevnt synkende over de siste årene og viser en forholdsvis kraftig reduksjon fra 2015 til 2016. Dette reduserer presset på hjemmetjenesten noe, men til gjengjeld opplever tjenesten å ha dårligere og mer hjelpetrengende brukere som følge av samhandlingsreformen og tidlig utskrivelse fra sykehus. Reduksjonen i antall brukere antas å ha sammenheng med endringer i alderssammensetningen i kommunen med færre eldre.

Hjemmehjelp

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
3.051.000	3.281.400	3.108.917	172.483

6,2 årsverk i 2016, og redusert til 5,7 årsverk i budsjett 2017. Tjenesten er redusert med til sammen 1,7 årsverk fra 2014 til 2017. Dette på bakgrunn av redusert behov for tjenesten. Mindreforbruket skyldes dels omstilling og innsparing på lønnsmidler som følge av redusert behov. Dette har vært løst uten behov for oppsigelser (vakans og omplassering av faglærte). Mindreforbruket skyldes også effekt av økt egenbetaling. Budsjett 2017 er justert for dette. Se tabell over for antall mottakere av hjemmehjelp. Dette er synkende på lik linje med hjemmesykepleie. Det er antall brukere som er styrende for behovet for hjemmehjelp, men også terskel for tildeling og innhold man legger i tjenesten.

Prestfosstunet

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
1.979.000	2.108.300	2.117.988	-9.688

Inneholder hovedsakelig lønn til stasjonert personale, 2,9 årsverk.

Eggedal eldrecenter

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
2.073.000	2.209.400	2.172.300	37.100

Inneholder hovedsakelig lønn til stasjonert personale, 2,9 årsverk, samt noen beskjedne driftsutgifter. Mindreforbruket ses i sammenheng med merforbruk på hjemmesykepleie ved at vikarutgifter er dekket via hjemmesykepleiens regnskap, se over. Således er regnskapet reellt i balanse.

Husmorvikartjenesten

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
313.000	322.600	219.728	102.872

Tjenesten inneholder 0,6 årsverk husmorvikar. Mindreforbruk skyldes langtidssykemelding og noe begrenset bruk av vikar.

2542 HO Psykisk helse

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
1.735 000	1.855.100	1.898.288	-43.188

Tjenesten inneholder 2,7 årsverk. Merforbruket skyldes i hovedsak utgifter knyttet til lønnsutgifter. Skyldes bl.a. at det ikke er satt av midler til godtgjøring for deltagelse i Psykososialt kriseteam og under budsjettering på lønnsutgifter, kjøregodtgjørelse og lisenser/avgifter.

2560 Tilbud om øyeblikkelig hjelp døgnopphold i kommunene

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
1.000.000	1.048.600	1.083.434	-34.834

Denne tjenesten er integrert i henholdsvis legevakta og ved Sigdalsheimen, men er skilt ut med eget budsjett og regnskap ihht KOSTRA-veileder. Området inneholder andel av lønnsutgifter og driftsutgifter for både de sentrale og desentrale plassene.

Tjenesten ble lovpålagt fra 2016 og midlene ble f.o.m budsjett 2016 omgjort fra prosjektmidler / statstilskudd til rammetilskudd. For Sigdal utgjorde dette 1 mill kroner i 2016. Dette var en videreføring av nivået som statstilskuddet (kr 1.011.797,- for Sigdal i 2015) og innebar da også en videreføring av tilbudet som var opprettet av prosjektmidler/ statstilskudd i 6 kommuner samarbeidet.

Prosjektet ble evaluert sommeren 2015 med tanke på å finne en hensiktsmessig og forsvarlig driftsmodell. De totale sentrale plassene ble da redusert fra 3 til 2 og lagt til Ringerike interkommunale legevakt som obs.plasser. En plass ble da omgjort til å øke de desentraliserte plassene i kommunen. Dette er ingen stor tjeneste i volum (estimert behov for Sigdal er totalt 0,56 plass), men en ressurskrevende tjeneste når man har den, pga behov for tett oppfølging, behandling og observasjon. For antall plasser 2016, se tabell under Sigdalsheimen. Fra 2016/ny utvidet Sigdalsheimen er ett rom på den nye avdelingen avsatt til dette formålet og tjenesten ivaretas av grunnbemanningen der. Andel lønn trekkes ut og belastes dette området. Tjenesten er videreført i budsjett 2017, både ved Sigdalsheimen og ved legevakta, og fra 1.1.17 skal plikten om øyeblikkelig hjelp døgnopphold også gjelde for pasienter med psykiske helse – og rusmiddelproblemer. Se budsjettheftet.

2611 Botilbud Sigdalsheimen

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
3.915.000	4.034.800	4.393.159	-358.359

Regnskapet inkluderer drift av hele bygget Sigdalsheimen (flerbruk). Området inneholdt i 2016 1 årsverk vaktmester 1 årsverk, samt 2,5 årsverk til renhold, halve andelen av det totale renholdspersonellet. Regnskapet for renholdstjenesten ved Sigdalsheimen er i henhold til Kostra delt i to på henholdsvis drift av sykehjemmet 2531 og bygget 2611. Renholdernes andel til avdelingsassistentoppgaver samt drift av vaskeri føres på sykehjemsdrift. Utgifter til renhold av institusjonslokaler føres her.

Merforbruket skyldes hovedsakelig diverse utbedringer og reparasjoner av eksisterende anlegg (vannlekkasjer, ventilasjon og elektro) i forlengelse av prosjekt 030019 – Oppgradering

eksisterende bygg Sigdalsheimen, samt innkjøp av byggintegreert inventar og utstyr, herunder IT, til ny avdeling i forlengelsen av prosjekt 030010 – Utvidelse av Sigdalsheimen.

Det har i 2016 blitt utarbeidet renholdsplaner for Sigdalsheimen inkl de nye utvidede lokalene, herunder beregning av ressursbehov / bemanningsbehov til renhold. Beregningen viste først til sammen et økt behov på til sammen 0,6 årsverk. I budsjettbehandlingen for 2017 ble det kun funnet rom for å legge inn en økning på vel 0,2 årsverk. Det var da allerede lagt til grunn en innsparing på 0,4 årsverk i forhold til først beregnet behov. I praksis ville det si å revidere de nye renholdsplanene og redusere noe på standarden på renhold. I tillegg til dette måtte Sigdalsheimen redusere driften med ytterligere 330.000 kroner fra 2017. Det gjennomføres derfor enda en ny gjennomgang av renholdsplanene i 2017 for å gjøre ytterligere reduksjoner i disse og for å unngå å gjøre disse reduksjonene i pleiestillinger. Blant annet har man da kuttet ut renhold på helger og i høytider. I denne forbindelsen har man også måttet kutte ned på tjenesten avdelingsassistent – andelen renholderene hjelper til med måltider i pleien – for å «komme i mål med innsparingen» / tilpasse tjenestetilbudet til budsjetttrammen. Dette har den konsekvens at det er travlere for pleierne i måltidssituasjonene på helger, helligdager og under middagen på vanlige ukedager. Dette oppleves utfordrende for pleien.

2612 Botilbud, Bjørkekvisten

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
99.000	99.000	102.431	-3.431

Gjelder drift av barne- og avlastningsboligen.

2650 Kommunalt disponerte boliger

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
-2.136.000	-1.501.800	-831.144	-670.656

Gjelder drift av alle omsorgsboliger/kommunale boliger i Helse og sosial, samt drift av Tono aktivitetssenter, inkludert lønnsutgifter til renhold- og vedlikeholdspersonell. Kommunen, ved Helse og sosial, eide ved utgangen av 2016 64 boliger foruten Sigdalsheimen, Bjørkekvisten avlastningsbolig og Tono. Dersom man tar med alle boligene i Sigdal borettslag teller antall boliger 73 stk.

Det er registrert totalt 17 personer på venteliste til omsorgsbolig. Utsifting/antall vedtak om tildeling av bolig i 2016: Totalt 17 stk. Regnskapet viser et merforbruk på kr 670.656,- totalt. Se nærmere forklaring under hver deltjeneste.

Prestfosstunet

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
-881.000	-886.000	-809.190	- 56.810

Består av 17 omsorgsboliger. 0,2 årsverk renholder, samt 0,2 årsverk vaktmester (andel av 1 årsverk ambulerende vaktmester). Merforbruket skyldes økte energikostnader og reparasjon av heis. Alle boliger har vært i bruk gjennom 2016 / er i bruk p.t. Utsifting/antall vedtak om tildeling av bolig i 2016: 6 stk.

Sigdal borettslag

Består av 10 boliger, hvorav kommunen eier og leier ut en.

Alle boliger har vært i bruk gjennom 2016. Utskifting/salg/antall vedtak om tildeling av bolig i 2016: 1.

Eggedal eldrecenter

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
-580.000	-566.800	-235.314	- 331.486

Består ved utgangen av 2016 av totalt 20 leiligheter, herav 8 små hybler, 2 litt større leiligheter (der den ene er ny sammenbygget leilighet) og 10 omsorgsboliger fra det siste byggetrinnet (i 2000). Inneholder 0,2 årsverk renholder, samt 0,3 årsverk vaktmester. Merforbruk skyldes merkostnader utover prosjektmidler på ombygging av 2 hybler til en leilighet, samt utbedring av sprinkleranlegg etter branntilsyn, og utbedringer etter el tilsyn. Det har videre vært noe husleiesvikt for 2 hybler som har stått ubebodd (dette gjelder ikke de hybler som ble sammenbygd i prosjekt 030051), disse står også ledig p.t. Etterspørselen etter de minste leilighetene (hyblene) i den eldste delen er fortsatt synkende. I budsjett og økonomiplan 2017-2020 er det lagt inn et nytt sammenbyggingsprosjekt i 2020. Utskifting/antall vedtak om tildeling av bolig i 2016: 5stk.

Aldersboliger Prestfoss

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
-286.000	-286.000	-74.614	-211.386

Består av til sammen 7 boenheter; 4 småhus, Norboligen og to leiligheter i underetasjen av tannklinikken. Alle like ved Sigdalsheimen. Inneholder ikke lønnsutgifter. Boligene har vært under renovering i henhold til prosjekt i driftsregnskapet. Merforbruket grunnet kostnader knyttet til renovering av en leilighet utover prosjektramme, hovedsakelig grunnet råteskader. Utskifting/antall vedtak om tildeling av bolig i 2016: 2 stk.

Omsorgsboliger Eggedal

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
-129.000	-129.000	-118.846	-10.154

Gjelder to kommunale, tilrettelagte boliger i Eggedal, beliggende bak Eggedal Eldrecenter. Inneholder ikke lønnsutgifter. Et lite merforbruk skyldes vedlikehold. Begge boligene har vært i bruk gjennom 2016/ er p.t i bruk. Det har ikke vært utskifting/vedtak om tildeling av bolig i 2016.

Heimtun

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
-573.000	-573.000	-569.234	-3.766

Består av 8 omsorgsboliger. Inneholder ikke lønnsutgifter. Merforbruket er reelt er nær kr 70.000,-. Dette skyldes at området ikke er belastet for strømudgifter. Disse er ved en feil blitt belastet på botilbud Sigdalsheimen. I tillegg er det merforbruk på service- og vedlikeholdsavtaler, samt en liten inntektssvikt pga midlertidig ledighet på en bolig. Utskifting/antall vedtak om tildeling av bolig i 2016: 1.

Tono aktivitetssenter

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
---------------	----------------------	---------------	---------------

98.000	98.000	69.069	28.902
--------	--------	--------	--------

Gjelder vedlikehold og drift av aktivitetssenteret. Mindreforbruket skyldes lavere utgifter til strøm enn budsjettet.

Bjørkealleen bofellesskap

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
-139.000	-139.000	112.310	-156.000

Bofellesskapet består av 6 leiligheter i tillegg til en del fellesareal. Merforbruket skyldes oppussing av tre bad og en leilighet for øvrig. Dekning for dette i andre deler av virksomheten.

Thorrud-bygg

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
-26.000	-26.000	-23.861	-2.139

Bolig med to leiligheter og egen personalbase i midten. Det er kommet inn mindre husleie enn budsjettet da en av leilighetene har stått tom deler av året. Det meste av dette er kompensert ved lavere driftsutgifter.

Utleieboliger flyktningsjenesten

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
380.000	986.000	798.919	187.081

Utgiftene knyttet til «Utleieboliger flyktningsjenesten» ses mot inntektene på tjenesteområde «8500 – Statstilskudd flyktninger» der statstilskudd fra IMDI føres. Omfanget var ved utgangen av året 8 leide privatboliger og 6 kommunale boliger. Mindreforbruket skyldes at behovet ble ikke så stort som antatt.

Hus Baneveien (Bolig på Flata)

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
0	0	19.588	-19.588

Boligen ble overtatt fra Teknisk i løpet av 2016. Merforbruket skyldes istandsetting av bolig for ny leietaker.

2730 Arbeidsrettede tiltak i kommunal virksomhet

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
27.000	27.000	75.192	-48.192

Plasser på Modum ASVO. Regnskapet viser merforbruk på 48.192,- grunnet høyere finansieringsplass for VTA-plasser (varig tilrettelagt arbeid). Dette fordi det er lange ventelister, og dette ikke er ordinære plasser. Det er likevel vurdert som den beste løsningen.

2750 Introduksjonsordning flyktninger

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
5.011.000	3.652.000	2.928.050	723.950

Gjelder utgifter som er knyttet til introduksjonsloven, med unntak av utgifter til norskopplæring. Utgiftene knyttet til introduksjonsordningen ses mot inntektene på tjeneste 8500, Statstilskudd flyktninger, der statstilskudd fra IMDI føres. De totale kostnadene knyttet til flyktnings-tjenesten overstiger ikke statstilskuddet fra IMDI.

Området er lovmessig forankret i Lov om introduksjonsordning. Sigdal kommune mottar integreringstilskudd de første fem årene etter bosetting.

Merforbruket gjenspeiler aktivitetsnivået. Ved utgangen av 2016 var det 22 personer i introduksjonsordningen.

2760 Kvalifiseringsprogrammet

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
501.000	501.000	283.022	217.978

Tjenesten har et mindreforbruk på 217.978,-, som skyldes at det ikke har vært nok kandidater til å nyttiggjøre seg programmet.

2810 Ytelse til livsopphold

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
2.850.000	3.850.000	4.064.306	-216.306

Ytelse til livsopphold NAV

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
1.350.000	1.350.000	1.670.172	-320.172

Merforbruket skyldes i hovedsak ytelse over lang tid til barnefamilier hvor det har vært vanskelig å redusere ytelsen fordi det har vært barn i husstanden.

Ytelse til livsopphold flyktnings-tjenesten

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
1.350.000	1.350.000	1.670.172	-320.172

Det har vært utfordrende å budsjettere realistisk for denne tjenesten da den har økt i takt med antall flyktninger og deres hjelpebehov (behovsprøvd). Det er et mindreforbruk på 105.866,-. Utgiftene knyttet til flyktnings-tjenesten ses mot inntektene på tjeneste 8500, Statstilskudd flyktninger.

2830 Bistand til etablering og opprettholdelse egen bolig

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
0	0	21.627	-21.627

NAV Sigdal har ansvaret for saksbehandling etter Husbankens regler om bostøtteordning og Husbankens regler om boligtilskudd til tilpasning, samt behandling av søknader om startlån. Husbankens retningslinjer ble endret i april i 2014 slik at det nå anbefales å gi midler til fullfinansiering av et lån. Det er imidlertid også fortsatt anledning til å toppfinansiere der hvor det ses på som mest hensiktsmessig. Det er også gitt adgang til å refinansiere lån der det er nødvendig av sosiale hensyn. Se egen sak om startlån ks 99/16.

Antall personer som fikk bostøtte ved årsskiftet: 29
 Antall personer som fikk avslag: 0
 Antall innvilget tilskudd til tilpasning til bolig i 2016: 1
 Antall utbetalte tilskudd til etablering i 2016: 0
 Antall utbetalte startlån i 2016: 0
 Avslåtte saker: 2 (alle kategoriene under ett)

NAV Sigdal mener det er svært viktig å se alle behov brukerne har og virksomheten ønsker derfor å ha et sterkt fokus på å bruke Husbankens ordninger; særlig for vanskeligstilte.

Merforbruk på kr 21.627 skyldes årlige driftskostnader til forvaltning av lån.

2850 Tjenester utenfor ord. kom. ansv.område

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
0	0	12.009	-12.009

Gjennom året føres kommunens utlegg for statlig andel av utgifter til drift av felles NAV kontor, og statlig refusjon for kommunens utlegg. Skal ende i balanse ift budsjett 0,-. Merforbruket skyldes feilføring.

8500 Statstilskudd flyktninger

Budsjett 2016	Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik
-7.700.000	-10.610.000	-12.620.912	2.010.912

Tilskuddet ses mot utgifter knyttet til flyktningetjenesten. Utgiftene er ført der de hører hjemme, ift 2420- Sosial rådgivning og veiledning, 2650- Kommunalt disponerte boliger 2750 Introduksjonsordning flyktninger og 2810 Økonomisk sosialhjelp. Noe er også ført på skole, tjenester til funksjonshemmede og forebyggende helsetjeneste. De totale kostnadene knyttet til flyktningetjenesten har ikke oversteget statstilskudd fra IMDI. Tilskudd som ikke blir benyttet har inntil 2016 blitt satt på fond. Statstilskuddet er/og har vært frie midler og praksisen er derfor endret fra og med 2016 ved at tilskuddet inngår i ordinært driftsregnskap, og det settes ikke av midler herfra til bundne fond. Statstilskuddet salderer driftsregnskapet til Helse og sosial.

6.7 Oversikt over bundne disposisjonsfond planområde 4

Balanskonto	Bundne drifts fond: Øremerket følgende:	Saldo per 01.01.16	Saldo pr 31.12.16
2510801801	Statstilskudd flyktninger	2.108.312	0
2510801802	Kvalifiseringsprogrammet	14.333	14.333
2510801313	Frisklivssentral fysioterapi	62.599	62.599
2510801320	Helse og livsstil	20.000	20.000
2510801322	Psykologstilling	510.000	291.665
2510801323	Helsesøster – prosjektstilling	0	321.637
2510801324	Boveileder – prosjektstilling	0	176.043
SUM		2.715.244	886.277

GAVEMIDLER:

Følgende gavekonti disponeres av administrasjonen i Helse og sosial:

Balanskonto	Kontonavn	Saldo pr 01.01.16	Saldo pr 31.12.16	Øremerket
2510801314	Sigdalsheimen tilfeldige gaver	95.195	54.586	Sigdalsheimen
2510801315	Hjemmesykepleien gavekonto	36.221	27.982	Hjemmesykepleien
2510801318	Prestfosstun gavekonto	10.617	8.509	Prestfosstun
2510801319	Lindrende enhet, gave	134.522	80.087	Lindrende enhet
2510801317	Personalet Sigdalsh/hjemmetj	104.681	118.209	Personalet
2510801312	Eggedal Eldresenter	191.448	196.927	Eggedal Eldresenter
2510801311	Gave Ellen Skålen	51.293	44.275	Eggedal Eldresenter
2510801316	Gavekonto Bjørkealleen	42.768	56.889	Bjørkealleen
2510801308	Gave Olaus Ness	165.011	0	*Utsmykking, buss, vin osv til Sigdalsheimen
SUM		831.756	587.464	

Følgende gavekonti disponeres av hovedutvalget i Helse og sosial:

Balanskonto	Kontonavn	Saldo pr 01.01.16	Saldo pr 31.12.16	Øremerket
2510801309	Gave Ovestad	3.922.850	3 897 600	*Gave 22.02.2000 Retningslinje: Kun bruke renter. Oppr gavebeløp (3.748.938,-)skal stå urørt. Skal brukes innen "Pleie og Omsorg". Brukes til trivselsassistentordningen
SUM		3.922.850	3 897 600	

AKTIVITETSSENTER:

Balanskonto	Kontonavn	Saldo per 01.01.16	Saldo per 31.12.16	Øremerket
2510801303	Arbeidsstue Sigdalsheimen	69.919	69.575	Drift/aktiviteter dagsenter
2510801304	Arbeidsstue Eggedal Eldresenter	178.359	169.535	Drift/aktiviteter dagsenter
SUM		248.278	239.110	

6.8 Prosjekter med egne bevilgninger

Investeringsprosjekter til og med 2016

Pr.nr.	År	Prosjekt	Busjett vedtatt total pr. 31.12.16 A	Sum brukt totalt pr. 31.12.16 B	Brukt i 2016	Rest bevilgning A - B	Kommentar
030002	2015	Generell utskifting møbler	200.000	200.000	200.000	0	Ferdig
030003	2016	Utbygging Helsestasjonen/Helsehus	350.000	271.064	271.064	78.936	
030010	2009	Utredning og utvidelse av Sigdalsheimen	37.792.390	37.792.389	268.426	0	Avsluttet ks sak 76/16
030011	2011	Ny heis og hovedinngang Sigdalsheimen	2.984.074	2.984.074	0	0	Avsluttet ks sak 12/16

030012	2013	Innkjøp PDA	260.000	258.963	20.006	1.037	Ferdig.
030014	2014	Pleie- og rehabiliteringsutstyr SH	100.000	100.000	8.070	0	Ferdig
030017	2015	Sigdalsheimen, møbler og inventar ny avdeling	400.000	399.994	399.994	0	Ferdig
030019	2015	Oppgradering eksisterende bygg Sigdalsheimen	11.205.000	11.165.485	7.726.521	39.015	
030022	2014	Oppussing park.plass og uteomr. Thorrudbygg	200.000	200.000	54.540		Ferdig
030023	2015	Oppgradering av vaskeriet ved Sigdalsheimen	591.000	591.000	267.720	0	Ferdig
030032	2016	Prestfosstun og Heimtun, kjøp av markiser	100.000	87.360	87.360	12.640	
030051	2016	Eggedal Eldresenter: sammenbygg 2 hybler til 1 leil.	800.000	800.000	800.000	0	Ferdig

Prosjekter i driftsregnskapet til og med 2016

Pr.nr.	År	Prosjekt	Busjett	Sum brukt	Brukt i 2016	Rest bevilgning A – B	Kommentar
			vedtatt total pr. 31.12.16 A	totalt pr. 31.12.2016 B			
930010	2005	Rehabilitering trygdeboliger, Sigd.heimen	525.000	524.980	68.966	20	Avsluttet
930011	2013	Trygdeboliger, innvendig vedlikehold	50.000	50.000	29.209	0	Avsluttet
930021	2013	Utredning, fremtidig løsning for bygg Helsestasjonen	50.000	29.605	0	0	Ref ks sak 74/16 Avsluttet. Se p.nr 030003
930030	2012	Etterisolering Thorrudbygget	25.000	20.000	0	5.000	Avsluttet 2015
930040	2012	Brannverntiltak og oppgradering planløsning	100.000	100.000	16.719	0	Avsluttet
930062	2014	Utbedring av vaskeriet	200.000	200.000	155.717	0	Avsluttet
930063	2015	Skuremaskin til vaskeriet på Sigdalsheimen	45.000	45.000	45.000	0	Avsluttet
930064	2015	Ny dampovn til kjøkkenet på Sigdalsheimen	80.000	80.000	80.000	0	Avsluttet
930065	2016	Sigdalsheimen – generell utskifting av møbler	350.000	350.000	350.000	0	Avsluttet
930066	2016	Oppgradering av kapellet på Sigdalsheimen	300.000	343.468	343.468	-43.468	Avsluttet
930067	2016	Uteområder SH, oms.boliger og Bj alleen	200.000	200.000	200.000	0	Avsluttet
930070	2016	Oppussing av bad i Bjørkealleen	250.000	250.000	250.000	0	Avsluttet
930071	2014	Utbedring av gulv, ganger Bjørkealleen	50.000	2.281	0	47.719	Utføres våren 2017

Investeringsprosjekter 2017

Prosj	År	Prosjekt	Budsjett	Kommentarer
030002	2017	Sigdalsheimen nye møbler og utstyr	350.000	Videreføring av påbegynt utskifting av gamle og slitte møbler/utstyr på Sigdalsheimen.

030004	2017	Bjørkealleen, utvendige persienner	150.000	Utvendige persienner Bjørkealleen
030013	2017	Sigdalsheimen/ Prestfosstun, videreføring av solskjerming	250.000	Solskjerming Sigdalsheimen og Prestfosstun, videreføring av påbegynt arbeid
030024	2017	Sigdalsheimen, skilting	300.000	

Prosjekter i driftsregnskapet for 2017

Prosj	År	Prosjekt	Budsjett	Kommentarer
930070	2017	Oppussing av bad Bjørkealleen bofellesskap	100.000	Det siste badet i 2017. Rev. Estimat kr 100 000,-.
930067	2017	SH, oms.boliger og Bjørkealleen: oppgrad utearealer ihht plan	200.000	Plan for utomhusområdene som ikke er omfattet av oppgradering hittil er utarbeidet. Arbeidet starter i 2016 og videreføres i 2017
930068	2017	Sigdalsheimen, rep kjøle- og ventilasjonsanlegg gammel del	260.000	Reparasjon kjøle-ventilasjonsanlegg Sigdalsheimen, gammel de
930072	2017	Bjørkealleen nytt gulvbelegg	100.000	

Investeringsprosjekter 2018

Prosj	År	Prosjekt	Budsjett	Kommentarer
030002	2018	Sigdalsheimen, utskifting av møbler og utstyr	350.000	Videreføring av påbegynt utskifting av gamle og slitte møbler/utstyr på Sigdalsheimen

Prosjekter i driftsregnskapet for 2018

Prosj	År	Prosjekt	Budsjett	Kommentarer
	2018	Generell utskifting av gardiner på Sigdalsheimen	160.000	Behov for utskifting av gardiner etter 15 års drift. Krav til kvalitet; flammehemmende/hygiene. Stue og beboerrom.
	2018	Nytt gulvbelegg Tono	150.000	Fellesarealet og kjøkken har fått nytt belegg. Øvrige 9 rom har nedslitt gulvbelegg.
930069	2018	Sigdalsheimen, utstyr til kapell og bårerom	100.000	Utstyret som brukes i bårerom og kapell er utdatert og lite ergonomisk
	2018	Sigdalsheimen kapell, utvendig ferdigstilling; belysning og maling	100.000	Lite lys og slitt maling/murpuss v/ inngangsparti til kapellet
	2018	Bjørkealleen, hjelpemidler til avlastningsboligen	100.000	Hjelpemidler til avlastningsboligen
	2018	Sigdalsheimen, utomhus utbedring og beising stabbur	100.000	Uteområdet til tilrettelagt dagsenter i grøntområdet rundt stabburet.
	2018	Bjørkealleen innvendig vedlikehold	300.000	Innvendig vedlikehold i Bjørkealleen, malarbeider, skifting av innvendige dører, skifting av belegg Utskifting teknisk utstyr/hvitevarer/møbler

Investeringsprosjekter 2019

Prosj	År	Prosjekt	Budsjett	Kommentarer
	2019	Sigdalsheimen, ny garasje buss	500.000	Rive gammel/ bygge ny garasje ved Sigdalsheimen, bl.a for å få plass til Sigdalsheimens buss.
	2019	Sigdalsheimen, utvidelse av funksjonalitet ringesignalanlegg	300.000	Videreutvikling av ringesignalanlegg Sigdalsheimen

Prosjekter i driftsregnskapet for 2019

Prosj	År	Prosjekt	Budsjett	Kommentarer
	2019	Renovering av 1 bad i tannklinikken	200.000	Nedslitt
	2019	Beising Eggedal Eldresenter	130.000	Sist beiset ihht 2005 og 2012
	2019	Sigdalsheimen, tekn. Gjennomgang/utskifting varmeanlegg og varmtvann jfr	650.000	Teknisk gjennomgang varmesanlegg, rensing Sigdalsheimen gammel del. HMS problem

		rapport		
--	--	---------	--	--

Investeringsprosjekter 2020

Prosj	År	Prosjekt	Budsjett	Kommentarer
	2020	Eggedal Eldresenter, omb 2 hybler til en leilighet	800.000	Ombygging ytterligere 2 hybler på Eggedal Eldresenter

Prosjekter i driftsregnskapet for 2020

Prosj	År	Prosjekt	Budsjett	Kommentarer
	2020	Sigdalsheimen, beising	300.000	Beising Sigdalsheimen. Sist beiset 2008
	2020	Prestfosstun, beising	200.000	Beising Prestfosstun. Sist beiset 2008
	2020	Tono, utvendig maling	100.000	Maling av Tono

Driftsprosjekter- og investeringsbehov 2017-2020

Andre investerings og vedlikeholdsbehov som man ikke har fått bevilget i budsjett 2017 og økonomiplan 2017 – 2020:

Prosj	År (jfr Behov)	Prosjekt	Budsjett	Kommentarer
	2017	Nye rømningsplaner/ o-planer Eggedal Eldresenter	Prisover slag mangler	Digitale rømningsplaner og o-planer Eggedal Eldresenter
	2017	Velferdsteknologi Trygghetsalarm	200.000	Velferdsteknologi trygghetsalarm, ny løsning.
	2017	Ventilasjonsanlegg Eggedal Eldresenter	250.000	Ventilasjonsanlegg Eggedal Eldresenter, gammelt og dårlig (må p.t. repareres i 2016)
	2018	Ventilasjonsanlegg Sigdalsheimen, tekn gj gang og rensing	Prisover slag mangler	Teknisk gjennomgang og rensing av Sigdalsheimens ventilasjonsanlegg, gammel del. HMS problematikk
	2020	Utbedring parkeringsplass	500.000	Stor parkeringsplass Thorrud, grunnarbeid og drenering. Store dammer på plassen p.t.

7 Planområde 5 Næring og drift

7.1 Generell innledning

Planområdet omfatter teknisk sektor, med avdelinger for landbruk, drift, plan og byggesak herunder også næringsutvikling og overordnet planlegging.

Hovedutvalg for næring og drift

sept. 2011- august 2015

fra september 2015

Åse Lene B. Eckhoff (H), leder	Svein Jakob Hollerud (SP)
Henrik Østbye Fremgård (Sp)	Frode Haugen (H)
Gro Sund (Sp)	Heidi Hübner (V)
Kari Johanne Foss (Sp)	Toril Krog-Tølløvsen (A)
Frode Haugen (H)	Rune Kaino Nicolaisen (V)
Svein Jakob Hollerud (V)	Knut Helge Kaugerud (SP)
Knut Erik Kjemperud (Ap)	Eli Reistad (SP)
	Margrete R. Aabø (SP) (okt-des).

Hovedutvalget for næring og drift har som arbeidsområde de saker innenfor teknisk sektor som kommunen har ansvaret for. Hovedutvalget er tillagt funksjonen som fast utvalg for plansaker, opprettet i medhold av plan- og bygningsloven § 9-1 samt at det er delegert myndighet som navneutvalg etter ny matrikkellov.

Særlover under hovedutvalget for teknisk og ressurs ansvarsområde: Den nye Plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter, ny matrikkel lov, lov om vern mot forurensning og om avfall med forskrifter, lov om kommunale vann og kloakkavgifter med forskrifter, vegtrafikkloven med tilhørende forskrifter, vegloven, lov om vern mot brann/ eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver.

Innen landbruk har hovedutvalget som ansvars- og arbeidsområde de saker som kommunen skal behandle i henhold til jordlov, skogbrukslov, konsesjonslov, forpaktingslov og annet landbruksrelatert lovverk. I tillegg er kommunens ansvar for blant annet friluftsløvslov, lov om motorferdsel i utmark, viltlov, naturmangfoldlov og vannressurslov tillagt dette hovedutvalget.

Planområdets hovedmål:

- Sikre Sigdal en kvalitets- og løsningsorientert næringsutvikling, i pakt med natur og miljø. På den måten å bidra til eksisterende arbeidsplasser, skape ny aktivitet og økonomisk utvikling.
- Fremme bosetting gjennom utviklingstiltak og forbedrede rammevilkår for næringsutvikling.
- Godt planverk, og raskt og kvalitativ god behandling for enkel mulighet til å bygge spredt og utenfor regulerte strøk.
- Bidra til at Sigdal er en attraktiv bo-kommune. Drive tilrettelegging og realisering av nye boområder og stimulere til bosetting på alle bruk i Sigdal
- Bidra med rammevilkår for økt lokal verdiskaping, og varige effekter av satsingen på fritidsbebyggelse.

7.2 Planområde 5, Næring og drift

Planområde 5 Næring og drift						
		Regnskap'16	Justert budsjett	Budsjettavvik	Opprin. budsj	Regnskap'15
1000	Politisk styring og kontroll	92 164	73 000	-19 164	73 000	81 234
1200	Administrativ ledelse	1 444 375	1 356 500	-87 875	1 264 000	1 312 621
1203	Personal/opplæring/velferd	27 000	28 000	1 000	28 000	58 614
1210	Forvaltning av eiendommer	191 551	135 000	-56 551	135 000	203 975
1300	Administrasjonslokaler	1 252 655	1 009 300	-243 355	945 000	1 154 623
2650	Kommunalt disponerte boliger	-189 984	-231 000	-41 016	-264 000	126 597
2850	Tjenester utenfor ordinær kom.ar	285 296	230 000	-55 296	230 000	232 584
3010	Plansaksbehandling (S)	-339 142	-389 100	-49 958	-398 000	-141 241
3020	Bygge-delings-seksj (S)	-263 511	-599 400	-335 889	-624 000	-1 825 347
3030	Kart og oppmåling (S)	-941 145	-573 500	367 645	-592 000	-1 996 821
3200	Kommunal næringsvirksomhet	254 237	280 000	25 763	280 000	269 686
3210	Konsesjonskraft, kraftrettigheter	0	0	0	0	3 500
3250	Næringstiltak	385 013	420 000	34 987	420 000	498 669
3290	Landbrukskontor	2 080 133	2 098 700	18 567	1 966 000	1 865 130
3292	Veterinærer	89 950	35 000	-54 950	35 000	-8 031
3320	Kom.veier, miljø- og TST	2 971 612	2 548 500	-423 112	2 539 000	3 024 313
3390	Beredskap mot brann	3 028 649	3 068 000	39 351	3 068 000	2 951 510
3400	Produksjon av vann (S)	1 437 011	1 476 600	39 589	1 472 000	1 585 118
3450	Distribusjon av vann (S)	-2 637 272	-2 516 000	121 272	-2 516 000	-2 280 095
3500	Avløpsrensing (S)	2 012 711	1 959 200	-53 511	1 952 000	1 901 525
3530	Av. nett/innsaml. Av (S)	-2 904 137	-3 563 000	-658 863	-3 563 000	-2 889 922
3540	Tøm av slamavsk.sept (S)	-525 772	-70 000	455 772	-74 000	-194 581
3550	Renovasjon av husholdningsavfall	-78 781	-334 700	-255 919	-336 000	-289 642
3600	Miljøvern	38 502	84 000	45 498	84 000	1 553
3601	Friluft- og utmarksområd	397 461	230 000	-167 461	230 000	219 105
3602	Fiske- og viltforvaltning	4 592	-13 000	-17 592	-13 000	9 317
Sum for planområdet		8 113 166	6 742 100	-1 371 068	6 341 000	5 873 997

*) : *Negativt fortegn angir merforbruk, positiv fortegn mindreforbruk*

Planområde 5 Næring og drift har et merforbruk på kr 1 371 068,-.

Teknisk sektor

Arbeidet med kommuneplanens arealdel var gjenstand for intensiv jobbing i 2016. Arealdelen ble på det meste klar for offentlig høring i løpet av året.

Samtidig har vi jobbet med Bo- & Bli-lyst prosjektet som ble avsluttet på høsten. I forbindelse med prosjektet er det under bygging 6 boliger på Nerstad.

Arbeidet med felles avløpsløsning for Djupsjø/Soleseterområdet har fortsatt i 2016.

Forprosjektet ble på det nærmeste avsluttet på slutten av året, og det går videre mot vedtak om renseløsning i 2017. Dette er et miljømessig svært viktig prosjekt for Sigdal kommune. En felles renseløsning for området vil legge til rette for videre utvikling av fritidsboliger i området, og et samarbeid med Krødsherad hvor restutslippet går til Hallingsdalsvassdraget vil avlaste Simoavassdraget.

Teknisk sektor mener å levere forsvarlige tjenester av god kvalitet innenfor de rammer og ressurser som til enhver tid råder. Det har vært noen vakanser i stillinger mesteparten av året, men disse ble besatt på slutten av året. De områdene der det fortsatt er gap mellom dagens situasjon og forventninger vi og andre stiller til oss, har vi oversikt over og plan for videre utvikling. De gangene vi får negativ kritikk så gjelder det unntak, saker som har en historie eller en sak som bærer konflikter med seg. Vi merker at våre brukere/og bestillere av våre tjenester bruker, eller kommuniserer at man ønsker å bruke juridisk støtte, (og/ eller fylkesmann/sivilombudsman). I i en økende grad av tilfeller er det påkrevet med juridisk bistand også for kommunen for å redegjøre saksgangen. Vi har derfor gjort en avtale med et advokatfirma om juridisk bistand som vi tror vil være nyttig framover for å redusere vår

sårbarhet på dette området.

Når det gjelder driftsavdelingen så har vi kontroll med prosessene rundt renovasjon/ vann og avløp. Det finnes et strengt regime for kontroll- og overvåkningsrutiner fra sentralt hold. Vi får revisjon/tilsyn fra mattilsynet, og leverer en god del vannprøver for å sikre oss en optimal kvalitet. Vi har fått nye krav i forhold til prøvetakingsfrekvens noe som gjør det hele mer ressurskrevende.

Arbeid med arealdelen av kommuneplaner er krevende og kommer til å ha en stor betydning for utvikling i fjellet, og tilrettelegging av nye boligområder i bygda. For fjellet vil markedskonjunktorene ha stor betydning for aktiviteten og dermed for mange av de tekniske tjenestene. For bygda er befolkningsutviklingen sentral for utviklingen av Sigdal kommune.

Et satsingsområde for forbedring er nye rutiner, bedre skjemaer, evt gebyr for mangelbrev som må sendes og lignende må vurderes. Vi vurderer løpende nye elektroniske skjemaer og systemer som kan gi oss gevinster i form av bedret service til brukerne eller mer effektiv saksbehandling.

7.3 Kommentarer til tjenesteområdene

1200 Administrativ ledelse

Justert budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik 2016
1 356 500,-	1 444 375, -	- 87 875,-

Merforbruk skyldes økte lønnsutgifter i forbindelse med konstituering av teknisk sjef, og en mindre ubalanse på budsjettering på denne tjenesten.

1300 Administrasjonslokaler

Justert budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik 2016
1 009 300,-	1 252 655, -	- 243 355,-

Ubalansen skyldes at det på dette tjenesteområdet i budsjettene ikke er tatt tilstrekkelig høyde for de faktiske kostnadene som ligger til grunn. Driften av Borgerstua står alene for i størrelsesorden ca. kr 100 000,- av utgiftene. Kjøp av eksterne tjenester til telefoni/data-, strøm og fjernvarme er eksempler på utgifter som er vanskelige og ha formening om på forhånd, men som totalt sett utgjør en betydelig utgift.

Drifts- og vedlikeholdsavdelingen

Bemanning

Ved avdelingen var det ved utgangen av 2016 sysselsatt 7 personer som totalt utgjør ca. 6,5 årsverk. Av disse er 2 personer ansatt med ansvar for rengjøring på kommunehus, helsestasjon samt kontor i tilknytning til teknisk sektor.

Følgende fysiske tiltak ble gjennomført i 2016:

Fortløpende vedlikehold og oppfølging av kommunaltekniske bygg /

anlegg/veier/renovasjon/slam m.m.

- Ferdigstillelse av utbedringsarbeider på «Vestbygdaveien» .
- Utlysning/oppføring av tilbygg i tilknytning til «Enger vannverk».
- Oppfølging/montering av vannbehandlingsutstyr v/»Enger vannverk» i egen regi.
- Gjennomført noe registreringsarbeider i forbindelse med digitalisering av kommunale kummer /ledningskartverk.
- Fortløpende oppfølging av diverse oppgaver (til tider tidkrevende) i forbindelse med Sigdal kommune sitt engasjement med sambindings veien ”Sloko” – ”Nore”.
- «Enger vannverk»: Lekkasjesøking/utbedring av en betydelig vannlekkasje. (Arbeidene ble utført i egen regi og strakk seg over flere uker.)
- Planlegging og gjennomføring av nødvendig infrastruktur til 6 stk. kommunale boligtomter på Nerstad.
- Full renovering av kommunestyresal.
- Oppussing av diverse kontorer på kommunehus samt mosefjerning på utvendig tak.
- Omfattende omgjøringsarbeider av kontorer på teknisk.
- Utbedring av diverse kommunale boliger.
- Utlysning og engasjering av nye aktører for vedlikehold av «Øverbyveien», «Rabbenveien», «Finnerudskogveien» og samtlige kommunale veier og plasser i Prestfoss.
- Anskaffelse og nedsetting/montering av lufter- og målerkum v/Eggedal H-basseng.

2650 Kommunalt disponerte boliger

Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik 2016
- 231 000,-	-189 984,-	- 41 016,-

Tjeneste Kommunalt disponerte boliger viser merforbruk på kr 41 016,- i forhold til budsjettet. I 2016 disponerte teknisk sektor totalt 21 stk. boliger/leiligheter + 3 hybler til utleie som dekkes innenfor dette tjenesteområdet. Disse enhetene er plasserte i Prestfoss og på Nerstad.

Teknisk sektor har ansvaret for drift og vedlikehold av kommunale boliger mens rådmannskontoret har hatt ansvaret for tildeling.

Prioritering/gjennomførte tiltak:

Fortløpende vedlikehold og rehabilitering av kommunens boliger. Noen av de eldste boligene fra 60/70-tallet blir gradvis oppgraderte. Det ble ikke gjennomført større utbedringstiltak i 2016, kun ordinært vedlikehold + utvendig maling i prioritert rekkefølge.

2850 Tilskudd til private veier

Endret budsjett 2015	Regnskap 2016	Budsjettavvik 2016	
230 000,-	285 296,-	- 55 296,-	

Tilskuddsordningen til private veier ble også i 2016 videreført og utgjorde totalt kr. 220 272,-..

Tilskuddssatsene har vært uendret de siste årene.

Merforbruk skyldes i hovedsak regnskapsførte utgifter i forbindelse med gangsti – «Fosselandet».

3200 Bedriftsrenovasjon

Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik 2016
280 000,-	254 237,-	25 763,-

Gebyret for bedriftsrenovasjon har de siste årene blitt merkbart hevet. Regnskapstallene for 2016 viser nå en rimelig god balanse. Det er ca. 300 abonnement tilknyttet bedriftsrenovasjonsordningen.

3320 Kommunale veier

Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik 2016
2 548 500,-	2 971 612,-	- 423 112,-

Sigdal kommune har totalt ansvar for bortimot 60 km med kommunale veier + div. plasser. Standarden på det kommunale veinettet er veldig varierende. Kommunale veier, miljø og TST viser merforbruk på kr 423 112,-. Eksempelvis kan det nevnes at uforutsette utgifter i form av etterslep etter flomskader i Eggedal høsten 2015 samt ekstrakostnader til midlertidig og permanent skilting av «Rabbenveien» beløp seg til bortimot kr 400 000,-.

Økte entreprisestkostnader etter at Tor Ivar Glømme sa opp sine kontrakter med Sigdal kommune er også medvirkende faktorer til økte driftskostnader.

Det er en kjensgjerning at kommunale veier og plasser har vært svært stramt budsjettert i mange år. Det er utfordrende å holde seg innenfor rammene til selv et strengt nødvendig minimum av tiltak og aktiviteter. Utfordringen fremover blir bl.a. å disponere de gitte begrensede rammene på best mulig måte og håpe på at uforutsette hendelser uteblir. Som antydnet ovenfor, er det fortsatt et stort behov for både vedlikehold og opprusting av det kommunale veinettet. Altfor stor del av drift- og vedlikeholds- kostnadene går til nødvendig ”førstehjelp”.

Prioritering:

Det kommunale veinettet trenger kontinuerlig gradvis rehabilitering. Ren førstehjelp i form av kun ordinært vedlikehold er i det lange løp ingen god økonomisk strategi. Det kommunale veinettet slites mer og mer ned. Det vil i lang tid fremover være behov for å prioritere en høyere standard på store deler av det kommunale veinettet. Det er fortsatt kommunale vei strekninger som kun har grus som topp dekke.

Drift- og vedlikehold av kommunale bruer dekkes også under dette tjenesteområdet. Ved tidligere gjennomgang av eksterne rådgivere, har det blitt påpekt behov for utbedringer.

3400 Produksjon av vann

Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik 2016
1 476 600,-	1 437 011,-	39 589,-

Kommunen skal sørge for at brukerne til offentlig vann i tettstedene har tilstrekkelig og hygienisk tilfredsstillende vann – og til en mest mulig økonomisk pris.

Sektoren har drift og vedlikeholdsansvaret for vannledninger (ca.15 km) samt vannforsynings

anlegg/pumpehus, trykkøkningsstasjoner og høydebassenger. I kommunen er det registrert 407 abonnenter som er tilknyttet offentlig vann. Vannbehandlingsanleggene i Eggedal, Prestfoss og Nerstad har i 2016 stort sett fungert som forutsatt.

3450 Distribusjon av vann

Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik 2016
-2 516 000,-	- 2 637 272,-	121 272,-

Når en ser tjenestene 3400 og 3450 i sammenheng, så er viser regnskapstallene et overskudd i forhold til budsjettet med kr 160 861,-.

3500 Avløpsrensing

Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik 2016
1 959 200,-	2 012 711,-	-53 511,-

Programområdet skal sørge for høygradig rensing av kloakk i tettstedene. Sanere utilfredsstillende utslipp, og minimalisere forurensning fra både spredt bebyggelse og fra tettstedene. Sigdal kommunen har 4 stk. renseanlegg fordelt på alle tettstedene. Generelt har våre 4 renseanlegg fungert tilfredsstillende i løpet av 2016, uten nevneverdige uforutsette hendelser. Riktignok har arbeidene med å etterkomme kravene til akkreditering av Eggedal renseanlegg vært både kostbart, utfordrende og ressurskrevende.

Vi har fortsatt utfordringer med fremmedvann inn på renseanleggene – spesielt Prestfoss og Nerstad renseanlegg. Teknisk sektor forsøker systematisk å søke etter feilkilder som kan være årsak til overvannsproblematikken. I tillegg til driften av renseanleggene, har sektoren drift- og vedlikeholdsansvaret for kloakkledninger (ca.12 km). I kommunen er det registrert 454 abonnenter (fastboende) tilknyttet offentlig avløp. Ved utgangen av 2016 var det i tillegg til fastboende registrert 726 hytter fra Tempelseterområdet som er tilknyttet Eggedal renseanlegg.

3530 Avløpsnett/ innsamling av avløps vann

Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik 2016
-3 563 000,-	- 2 904 137,-	- 658 863,-

Regnskapsoversikten viser en inntektssvikt på kr 658 863,- i forhold til budsjettet. Tjenestene 3500 og 3530 sett i sammenheng viser et negativt beløp på kr 712 374,-.

3540 Tømming av slamavskillere, septiktanker

Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik 2016
- 70 000,-	- 525 772,-	455 772,-

Dette tjenesteområdet omfatter tømming av septiktanker i hele kommunen samt drift av slamlaguneanleggene på "Grasvikmoen" og "Båsheim». Økte avgifter bidro bl.a. til en inntektsøkning i 2016 i størrelsesorden kr 600 000,- i forhold til forutsatt budsjett.

3550 Renovasjon

Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik 2016
-334 700,-	- 78 781,-	- 255 919,-

Dette tjenesteområdet omfatter innsamling av husholdningsavfall, papir/papp, glass, farlig avfall samt drift av gjenvinningsstasjon i Nedre Eggedal.

Regnskapet viser en nettoinntekt på kr 255 919,- i forhold til budsjettet.

Driften av gjenvinningsstasjonen i Nedre Eggedal fungerer som forutsatt og har positiv utvikling. Antall besøk øker for hvert år. På det meste er det registrert langt over 100 besøkende på en dag. I 2016 ble det lagt politiske føringer for å utvide åpningstiden ytterligere ved gjenvinningsstasjonen i 2017.

Faste åpnings tidspunkter i 2016: lørdager fra: kl.10.00 – kl. 14.00.

Avfallsmengder:

År	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tonn	1982	1909	2048	2138	2108	2100	2118	2202	2349	2481	2500

Papir/papp innsamling:

År	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tonn	152	200	202	206	203	200	208	200

Prioritering

Alt avfall som produseres i Sigdal skal disponeres på en slik måte at hensynet til helse, miljø, naturressurser og samfunnsøkonomi er best mulig ivaretatt. Det skal arbeides aktivt for å oppnå avfallsminimering hos den enkelte husstand, og økt kildesorteringen skal ivaretas bl.a. ved å benytte utplasserte containere samt tilbudet v/gjenvinningsstasjonen i Nedre Eggedal.

Som det fremgår av tabell, så har mengden med restavfall økt med 19 tonn det siste året. Levering av papir/papp til gjenvinning har vært tilnærmet stabilt i den samme perioden.

Totalt er det i 2016 registrert 1664 abonnement på husholdningsavfall (fordelt på 1 249 stativer) og 4 471 abonnement på hytterenovasjon.

Glassinnsamling:

Det er utplassert glasscontainere på Nerstad, Prestfoss, Sandsbråten, Nedre Eggedal og Eggedal. Innsamlet mengde har vært stabilt de senere åra og innsamlet mengde i 2016 er stipulert til ca.25 tonn. Usikkerheten ligger i at innsamlingen blir samkjørt med Krødsherad kommune.

Farlig avfall:

I 2016 ble det totalt innsamlet ca.25 tonn med farlig avfall. I all hovedsak ble dette avfallet levert til gjenvinningsstasjonen i Nedre Eggedal.

Innsamling av papir, papp og glass fungerer tilfredsstillende. Plikten til å ta imot EE-produkter er hjemlet i forskrift og har siden åpningen av gjenvinningsstasjonen i Nedre Eggedal blitt

levert der. Omfanget av levert avfall har økt for hvert år og samsvarer med veksten i antall besøkene.

Forvaltningsavdeling

3010 Plansaksbehandling

Justert budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik 2016
-389 100,-	-339 142,-	-49 958,-

Det digitale planarkivet er tilgjengelig via kommunens nettsider. Planarkivet holdes oppdatert etter hvert som reguleringsplaner vedtas. Vi har valgt å kun legge inn vedtatte planer på våre kartsider, slik at vi ikke får misforståelser fordi brukere antar at forslag til kart og bestemmelser er endelige. Planforslag er da tilgjengelige på de øvrige nettsidene til kommunen.

Gebyrene for tjenesteområdet fikk en gjennomgang før året 2013. Det året hadde vi ingen saker som ble påvirket av gebyrendringene. Det var først i 2014 at disse gav virkning på resultatet.

3020 Bygge-, delings- og seksjoneringsaker

Justert budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik 2016
-599 400,-	-263 511,-	-335 889,-

Innenfor området ble det gjort en endring i gebyrene før året 2013. Dette var nødvendig på grunn av at antall saker var fallende. Fra 2008 til 2013 var antall saker av de med høyest inntekt halvert. Endringen gav utslag for 2014 samt at trenden med antall saker er stigende. Tabellen under viser den utviklingen som har vært for gebyrer, resultat og antall saker.

år	resultat	ant saker	Gebyr byggesak
2008	kr 416 000,00	120	kr 13 620,00
2009	kr 484 000,00	94	kr 10 298,00
2010	kr -661 000,00	84	kr 9 270,00
2011	kr -233 000,00	83	kr 10 661,00
2012	kr -328 000,00	94	kr 12 793,00
2013	kr -490 000,00	60	kr 11 260,00
2014	kr 656 340,00	85	kr 12 386,00
2015	kr 711 660,00	90	Kr 12 820,00
2016	kr -335 889,00	110	Kr 13 166,00

Som vi ser av tabellen påvirker antall saker i 2013 hvordan nedgangen i antall saker har påvirket resultatene. Selv om fallet på antall saker snudde fra 2014 til 2016, mener vi gebyrene bør ligge på samme nivå fremover.

3390 Beredskap mot brann (Brannvesen)

Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik 2016
----------------------	---------------	--------------------

3 068 000,-	3 028 649,-	39 351,-
-------------	-------------	----------

Tjenesten dekker Sigdal sitt eierskap i både Vestviken 110 IKS og Drammensregionens brannvesen IKS (DRBV) og viser et mindreforbruk. DRBV endret eierfordelingsnøkkelen i 2013 som var til gevinst for Sigdal kommune. Det samme har skjedd for Vestviken 110 IKS. Eierfordelingsnøkkelen er endret som har gått til Sigdal kommune sin fordel.

3030 Kart og oppmåling

Endret budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjettavvik 2016
-573 500,-	-941 145,-	367 645,-

Bemanning oppmåling:

Ved oppmålingsavdelingen er det 3 stillinger, 2 oppmålingsingeniører og 1 prosjektstilling (adressering). 2,0 årsverk inngår i selvkostberegningen for oppmålingsavdelingen. Prosjekter som eiendomsskatt, adressering og rapportering til matrikkelen stille økte krav til bemanningen. Enten til forvaltningsavdelingen generelt eller spesifikk til oppmåling.

Den oppryddingen som er foretatt av gamle saker i tidligere år har påvirket resultatet for både 2014 og 2015. De saker vi i dag jobber med, er saker vi henter gebyrinntekter fra.

Tabellen under viser hvordan tjenesten har gått i tidligere år i forhold til antall saker.

år	Rekvisisjoner	resultat
2009	160	44 000,00
2010	135	13 000,00
2011	130	- 56 000,00
2012	115	- 1 066 000,00
2013	108	-94.000,00
2014	104	481 775,00
2015	127	1 430 669,00
2016	101	-941 145,00

Geovekst prosjektet sørger for at vi vil få oppdaterte og betydelig mer nøyaktige kart i tettsteds- og hytteområdene. Blant annet vil disse områdene få nytt høydegrunnlag med nye 1-meters høydekvoter mot eksisterende 5-meters kvoter. Disse kartene vil også være grunnlaget for veinavn prosjektet som er satt i gang i 2013 og videre adressering i 2016 og utover. En helt eller delvis overgang fra matrikkeladresser til gateadresser vil trekke betydelige ressurser både arbeidsmessig og økonomisk for øvrig. Det er vedtatt adresser både for bygda og fjellområdene.

Adresseringsprosjektet med føring av veier samt gi husnummer er godt i gang, men det gjenstår fortsatt noe.

Gebyrsettet er helt og holdent i samsvar med selvkostprinsippet med 5-årig avregningsperiode. Nesten all tomtemåling og grunnlagsmåling skjer nå ved hjelp av GPS-utstyr. Dette gjør at en nå ikke lenger er så avhengig og styrt av værforholdene som tidligere. Likeledes vil en nå kunne "renske opp" i gamle, vanskelige målesaker som tidligere er utsatt.

Landbrukskontoret

Ressurser:

Sektoren har 3,2 faste stillingshjemler på 4 personer:

Avdelingsleder/skogbrukssjef: 1,0 st., jordbrukssjef 1,0 st., saksbehandler: 0,8 st., saksbehandler 0,4 st.

Overordnet mål

- Bidra til gjennomføring av nasjonal landbrukspolitikk på lokalt plan
- Videreutvikle landbruket og ta vare på unge etablerere
- Opprettholde et bærekraftig landbruk.
- Bevare produktive arealer og særlig opprettholde et sterkt jordvern.
- Ta vare på hovedtrekkene i kulturlandskapet.

Avdelingens hovedmål

- Tjenesteorientert og utadrettet virksomhet for å aktivisere brukergruppene.
- Senter for forvaltning av landbrukspolitiske virkemidler.
- Effektiv og rettferdig lovforvaltning.
- Lokalt kompetansesenter for landbruk og naturforvaltning.
- Stimulere til landbrukstilnyttet næringsutvikling.
- Bidra til opprettholdelse av produksjonsvolum i tradisjonelt jordbruk.
- Bidra til økt avvirkning i skogbruket.
- Bidra til bedring av virkeskvaliteten
- Bidra til økt satsing på ungsogpleie.
- Legge til rette for god kvalitet på oppkjørte vinterløyper.
- Utvikle og ta vare på en bærekraftig stamme av hjortevilt.

Avdelingens viktigste arbeidsområder er:

1. Forvaltning av landbrukspolitisk virkemidler som: produksjonstilskudd med avløsertilskudd, sjukdomsavløsning, regionalt miljøprogram (RMP), spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL), avlingsskade, skogfondsordningen og forvaltning av statstilskudd til ulike skogkulturarbeider, og skogsveibygging.
2. Lovforvaltning: Jordlov, skoglov, konsesjonslov og odelslov. Annet aktuelt landbruksrelatert lovverk: lov om motorferdsel i utmark, friluftslav, viltlov, lov om innlandsfiske, hundeloven. I tillegg forvalter vi en rekke forskrifter.
3. Planleggingsarbeid, veiledning og rådgivning innen skog og jord: Førstelinjeinstans for tiltak innen næringsutvikling som søker Innovasjon Norge. Dette gjelder både tradisjonelt landbruk, tilleggsnæring og bioenergi. Annen type rådgivning vedr f.eks tiltak i landbrukets kulturlandskap, skogsbilveier o.l
4. Opplysnings- og veiledningsoppgaver mot allmennhet og skoler.

7.4 Hovedkonklusjoner/resultatvurderinger

Det meste av landbrukssektorens arbeidstid er knyttet til løpende forvaltningsoppgaver som er nevnt i pkt. 1 – 4 over. Ikke alle disse oppgavene er målbare. I det følgende er det pekt på enkelte definerte arbeidsoppgaver siste år.

- * Kommunen er førstelinjemyndighet for Innovasjon Norge. Sakene avgjøres i Innovasjon Norge/Buskerud etter behandling i kommunen. Vi har i 2016 fått innvilga 4 tradisjonelle tiltak og 1 på tilleggsnæring.
- * Det er behandla 29 politiske og 47 delegerte saker fra landbrukskontoret.
- * I 2016 er det godkjent 19 tiltak innenfor det vi kaller ”SMIL”-ordninga (spesielle miljøtiltak i jordbruket). Fordelinga er 4 søknader om tilskudd til drenering, 5 til hydroteknisk, 6 på rydding av beite og 3 på verneverdige bygninger. Totalt er det tildelt knappe kr vel 680 000,- til ”SMIL”-tiltak i år, inkludert drenering av jordbruksjord. Tilskuddet til drenering er i Sigdal, som i mange andre kommuner dessverre ikke brukt opp.
- * Kommunen forvalter regionalt miljøprogram (RMP) sammen med Fylkesmannens landbruksavdeling. Hovedmålet for bruken av midlene er å bidra til redusert forurensning fra jordbruket og å opprettholde et åpent og variert kulturlandskap. Antall søknader som ble godkjent for 2016 i Sigdal var 82.
- * Pr 31.12.16 var det fortsatt 10 besetninger med mjølkeku i Sigdal og antallet mjølkekyr var ca 220. Antallet ammekyr øker og er pr 31.12.16 på 490. Det er 1 320 vinterfôra sau i kommunen, fordelt på 23 besetninger. For de andre dyreslaga er det mindre endringer.
- * Det var pr 20.08.16 164 bønder som søker om produksjonstilskudd. Foretaka blir færre og større og det er mange som leier jord.
- * Det overføres en betydelig sum til sigdalsjordbruket årlig. Totalt for produksjonstilskudd, regionalt miljøtilskudd og miljømidler i jordbruket ble det overført drøyt **kr 26 millioner i 2016.**
- * Jordbruksareal i drift i 2016 var vel 32 000 dekar. Det ble dyrka korn på 15 596 dekar og grovfôr på 15 605. Andelen økologisk areal (ferdig omlagt og i karens) er nå 4 290 dekar noe som tilsvarer 13,4 %.
- * Det er fatta 23 vedtak vedr søknader om motorferdsel i 2016. De fleste gjelder snøscooterløyver.
- * Avvirkningen i Sigdal i 2016 var 73.709 m³ – en økning på 4.321 m³ fra foregående år. Av totalt ca. 530 skogeiere var det ca 130 eller 25 prosent som avvirket i 2016. Bruttoverdi av tømmeret (på første hand) var 24,4 millioner kroner. Dette gir en gjennomsnittlig tømmerpris (både sagtømmer og massevirke) på kr 331 pr. m³ (2015: 332). Tømmerprisen har vært stabil. Avvirkningen i 2016 er fortsatt ca. 11.000 m³ lavere enn bærekraftig langsiktig nivå for Sigdal. Det spares dermed opp tømmerkapital. Noe av årsaken til at avvirkningen ikke ble høyere i 2016 skyldes, utfordring med å holde jevn avvirkning gjennom året. Mange skogsbilveier med for dårlig bæreevne for sommerdrift kan være noe av årsaken.
- * Det er avsatt 3,85 millioner kroner i skogfond og innkommet 1,1 millioner kroner i statstilskudd på skogfondskontoene i 2016. Samtidig er det brukt 4,16 millioner kroner av innestående skogfond, hovedsakelig til skogkultur (2,74 millioner kroner) og veier (596.155 kroner). Innestående skogfond pr. 31.12.2016 var 14,67 millioner kroner. Det er

0,84 mill kr mer enn foregående år. Innstående på rentemiddelkonto er 1,56 millioner kroner (omkring 100.000 kroner mindre enn foregående år).

- * Det er innkjøpt 151.000 planter, hovedsakelig gran. Det er utført markberedning på 405 dekar. I 2016 ble det utført mekanisk og kjemisk etterarbeide/ungskogpleie (inklusive avstandsregulering) på til sammen 3.778 dekar (2015: 3.536, 2014: 2.322 daa). Tilskuddet til førstegangstynning på 30 kr/kbm massevirke furu ble videreført. Det ble gitt tilskudd for totalt 174 kbm furu massevirke i 2016.
- * Den tradisjonelle skogdagen for 5., 6. og 7. klasse ved de 3 barneskolene i bygda ble arrangert ved Nerstad barneskole 10. juni med totalt ca. 123 elever. Skoleskogdagen har nå en tradisjon på mer enn 40 år. I juni ble det arrangert fagtur til Borregaard og Sverige med bl.a. befarings i skogen.
- * Av nærings- og miljømidler i skogbruket, ble det i 2016 tildelt kr 700.000,- til skogkulturiltak. Tilskudd til bygging av skogsveier blir tildelt fra Fylkesmannen i Buskerud.
- * Aktiviteten i vannområde Simoa var i 2016 fokusert på basisovervåking av vassdraget med vannprøver. Prosjektet er nå i driftsfase, og det samarbeides med Modum kommune om arbeidet.

* **Viltnemda**

Viltnemda er et faglig underutvalg som også ivaretar oppgaven som den tidligere innlandsfiskeremnda hadde. Viltnemda ble avviklet 01.08.2016. Følgende personer fungerte fram til 01.08.2016 da viltnemda ble avviklet (kommunestyrevedtak i sak 16/1033)

Perioden fram til 01.08.2016
Jarle Hunstad, leder
Stein Tore Aalien, nestleder
Toril Krogh
Kari Sandberg
Øyvind Skatvedt

- * Viltnemda var ei fagnemnd under hovedutvalg for næring og drift. Den behandlet fagsaker både under viltstell og fiskestell.
- * Viltnemda hadde 1 møter i 2016.
- * De viktigste sakene for viltnemda var tildeling av fellingstillatelse for elg, hjort og rådyr og tildeling fra Horga fondet.
- * Det var en søknad til ”Horga-fondet” i 2016 . Det ble utbetalt kr.10.000,-
- * Fondet hadde ved årets slutt en saldo på kr. 196.912,- Det ble behandlet 9 søknader som til sammen fikk tildelt kr.44.500,- av viltfondet i 2016.
- * 24. mai 2016 innbød viltnemda til et orienterings- og diskusjonsmøte på Frydheim. Det ble informert om forslag til nye jakttider i perioden 2017-22 og endringer i viltforvaltningen.

Fellingsstatistikk Sigdal:

Antall/ fellingsprosent	2013	2013 Da/felt Dyr*	2014	2014 Da/felt Dyr*	2015	2015 Da/felt Dyr*	2016	2016 Da/felt dyr
Elg	300	2 460	234	3141	210	3 500	180	3897
Hjort	22	13 %	31	19%	21	13%	30	18%
Rådyr	45	11 133	58	8658	55	9 130	74	6933

* Med driftsplaner for elg og kvotefri rådyrjakt gir fellingsprosent liten informasjon, og har derfor blitt erstattet med areal bak hvert felte dyr f.o.m. 2004.

Tall fra noen tjenester:

Landbrukskontoret har et mindreforbruk på 207.388 kr som hovedsakelig skyldes refusjon for koordinatorkonsultasjon for bolystprosjektet. Det er et mindreforbruk på 90.052 kr til miljøvern knyttet til mindre aktivitet enn planlagt på Vannområde Simoa. For de øvrige områdene på ansvar 400 er det bare mindre avvik fra budsjett.

Noen nøkkeltall fra forvaltninga

De viktigste overføringene til jordbruket i Sigdal (innvilga tilskudd)

Ordning	2013	2014	2015	2016
Produksjonstilskudd	23 940 355	23 831 791	24 259 072	24 065 626
RMP	1 526 035	1 613 140	1 503 850	1 447 841
SMIL	831 700	770 896	499 751	680 511
SUM	26 298 090	26 215 827	26 262 673	26 193 978

Produksjonstilskudd med avløsertilskudd, sjukdomsavløsning, RMP og avlingskade

	2013	2014	2015	2016
Produksjonstillegg				
-Antall pr. 01.01.2016	66	60	57	61
-Antall pr. 01.08.2016	172	168	172	164
Bruk m/avløserrefusjon	50	50	47	48
Sjukdomsavløsning	7	10	7	8
Søknader RMP	97	96	84	82

Spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL).

Type søknad	2013	2014	2015	2016
Hydrotekniske tiltak	10	4	5	5
Miljøretta omlegging	0	0	0	1
Verneverdige bygninger	4	4	1	3
Kulturlandskapstiltak	9	6	3	6
Drenering	0	12	1	4
Ant søknader totalt	15	26	10	19

Totalt	831 700	770 896	499 751	680 511
---------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Nøkkeltall for husdyr i Sigdal

(tallene er hentet fra søknad om produksjonstillegg pr. 31.07.14)

Tekst/år	2013	2014	2015	2016
Antall mjølkekuer	199	201	212	219
« besetninger	10	10	10	10
Antall ammekuer	473	473	497	490
« besetninger	22	23	22	22
Antall ungdyr	1 118	1 084	1184	1 247
Antall avlspurker	66	64	70	55
« besetninger	2	2	2	2
Antall slaktegris	262	143	239	273
Ant sau og lam « bruk	3663	4 087	4 235	4 372
	25	22	23	23
Antall hester	98	89	77	59
Verpehøner	2006	3 536	1 818	3 504
Slaktekylling(antall årsproduksjon)	222.709	207 824	105 927	123 517

Nøkkeltall for bruken av jordbruksarealene i Sigdal i dekar.

(Tallene er hentet fra FM i Buskerud sin oversikt pr 31.07)

Vekster	2013	2014	2015	2016
Grovfôr	14 830	15 161	15 386	15 605
Kornareal	15 241	16 273	16 225	15 596
Poteter	81	71	76	77
Bær	15	13	13	16
Økologisk areal	3 739	4 025	4 466	4 290

Nøkkeltall for skogbruket

Tekst. År	2012	2013	2014	2015	2016
Avvirkning (m ³)	70 160	56 802	64.235	69.388	73.709
Bruttoverdi (mill.kr.)	21,8	16,5	22,2	23,1	24,4
Planting /1000 stk.)	168	118	121	153	151
Flaterydding (da.)	-	-	49	0	0
Markberedning (da.)	838	404	570	775	405
Ungskogpleie m.m. (da.)	3.926	3.154	2.322	3.536	3.778
Stammekvisting (da.)	19	-	20	0	0
Forhåndsryd. tynning (da.)	220	241	130	160	14
Skogfond-(mill.kr.)					
-innestående pr. 31.12	13,68	12,42	12,60	13,83	14,67
-innkommet i året	4,01	2,93	3,66	4,42	3,85
-inv. over skogfondkonto	4,23	6,40	5,29	4,59	4,16
Rentemidler (mill.kr)					

-innest. rentemidler	1,40	1,39	1,58	1,57	1,56
-inntjente rentemidler	0,48	0,39	0,48	0,34	0,24
-medgåtte rentemidler	0,44	0,40	0,29	0,36	0,31
Sum statstilskudd (mill.kr)	0,39	0,47	1,70	1,39	1,12